Mehmet
Eroğlu

9,75 Santimetrekare

iletişim

İletişim Yayınları 2062 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 320
ISBN-13: 978-975-05-1642-9
© 2014 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 2014, İstanbul

EDİTÖR Levent Cantek
KAPAK Suat Aysu
KAPAK İLLÜSTRASYONU Ethem Onur Bilgiç
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Ayla Karadağ
BASKI ve CİLT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11
Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721
Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MEHMET EROĞLU

9,75 Santimetrekare

iletişim

MEHMET EROĞLU 1948'de İzmir'de doğdu. 1971 yılında ODTÜ'den mezun oldu. Aynı dönemde, 12 Mart Darbesi ardından kurulan Sıkıyönetim Mahkemesi'nce sekiz yıl hapse mahkûm edildi. 1974 yılındaki genel aftan sonra yazmaya başladı. İlk romanı *Issızlığın Ortası*, 1979 Milliyet Roman Ödülü'nü kazanmasına karşın 12 Eylül sıkıyönetim döneminde solcu ve antimilitarist unsurlar taşıdığı gerekçesiyle yayımlanamadı. Romanları ancak 1984 yılından itibaren basılabildi. Milliyet Roman Ödülü'nün ardından Madaralı Roman Ödülü ve Orhan Kemal Roman Armağanı'nı da kazanan *Issızlığın Ortası* ve *Geç Kalmış Ölü*'yü sırasıyla, *Yarım Kalan Yürüyüş* (1986), *Adını Unutan Adam* (1989), *Yürek Sürgünü* (1994) adlı romanlar izledi. Mehmet Eroğlu 1994-2000 yılları arasında senaryo yazımı ve müzik çalışmaları nedeniyle romana ara verdi. Bu dönemin ardından *Yüz: 1981* (2000), *Zamanın Manzarası* (2002), *Kusma Kulübü* (2004), *Düş Kırgınları* (2005), *Belleğin Kış Uykusu* (2006) yayımlandı. Fay Kırığı Üçlemesi'nin ilk kitabı *Mehmet* 2009, ikinci kitap *Emine*'yse 2011 yılında yayımlandı. Eroğlu'nun ayrıca öğrencileri tarafından kitaplarından seçilmiş *Edebi Aforizmalar* adlı bir kitabı daha vardır. Fay Kırığı Üçlemesi'nin son kitabı olan *Rojin*, 2013 yılında İletişim Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

Mehmet Eroğlu'nun senaryo çalışmaları, televizyon için yazdığı dizilerin (*Sızı*, *Issızlığın Ortası*, *Tutku*) yanı sıra, 1996 yılında İstanbul Film Festivali'nde En İyi Türk Filmi ve FIPRESCI (Uluslararası Sinema Eleştirmenleri Federasyonu) ödüllerini kazanan *80. Adım* ve 1997 Antalya Altın Portakal Jüri Özel Ödülü ile 1997 Adana Altın Koza En İyi 3. Film Ödülü'nü kazanan *Solgun Bir Sarı Gül* gibi sinema filmi senaryolarını da içermektedir.

Birinci Bölüm

"İnsan kendi için yaptığı, kendine uyan bir tasarımda dünyadaki acıyı nereye koymalı?"
– HENRY JAMES

- 1 -

... Rüzgârın uğultusu, son köpeğin telaşlı adımları, kuzeyde kırık bir şimşeğin sessiz resmi, uykusu bölünmüş bir tarla faresinin kuşkuyla çevresini koklayışı, uçamayan bir kuşun ötüşü, buzlaşmış karın hışırtısı ve az ötede ince, öfkeli bir ses; çocuk sesi:

... "Ba-bam tö-rö-ist be-nim. Ba-bam öldö-recek seni..."

... Ölümümü dileyen hadsiz tellal kaç yaşında? Dört buçuk belki de beş; tahmin etmek zor. Çocuklar burada ay ay, yıl yıl değil, yiyecek buldukça büyüyor; bu yüzden emin değilim. Sanırım henüz nüfus cüzdanını, onu birisi yapacak, kimsesiz varlığını onaylayacak o belgeyi edinmesine yıllar var. Aşağıdaki tutuşmuş evlerin arasından çıkıp gelmiş olmalı. "Baban nerede, ne iş yapıyor," diye soran uzun boylu onbaşıya aldırmadan –yüzünde kocaman bir şark çıbanı– dümdüz bana yürüyor. Hah ha, şimdi anlaşıldı! Onu bana çeken, sağ elmacık kemiğinin üstünde kırmızı bir çiçek gibi açmış bu görkemli çıbanın varlığı. Beni akrabası sanmış ola-

cak! Aylardan mart, 1997 ya da 98 martı; kuzeye özgü donuk gümüş renginde bir günbatımı. Dağdan esen acımasız ayaz havayı bıçak gibi dilimlerken, dört buçuk ya da beş yaşındaki çocuk, üç sözcükten oluşan cümleyi, dumanlar arasında oturan, belki de öğretmeni dışında gördüğü ilk Türk'e, bana bakarak, sözcükleri kâh ikiye kâh üçe böle böle tekrarlıyor: Sesi rendeden geçirilmiş gibi bölük pörçük. Saldırganlığıysa önyargısız, neredeyse saf:

..."Ba-bam tö-rö-ist be-nim..."

... Çocuğa bakıyorum. Babasının mesleğinden hiç şüphesi yok: Hadi et desem, yemin bile eder. Sesindeki –çelik gibi, soğuk gibi– kesinlik, elimdeki G3 kadar belirgin. İki ay sonra yetkililer yakınlarını bulmaktan umutlarını kestiğinde –bulsalar bile kendilerini yanmış köyden Adana'da bir deliğe zorlukla atan uzak akrabaları, yüzü şark çıbanıyla damgalanan kuzenlerini kesinlikle reddedeceğinden– bu minik cehennem tellalını bir yetimhaneye tıkacak, orada dayak atmaktan yorulan biri bir gün merak edip soracak: "Sen terörist kime denir biliyor musun lan?" Bu soruyu kim soracak bilmiyorum. Şu anda –rüzgâr uğuldar, o son uğursuz köpek telaşlı adımlarla kaçar, uçamayan sakar kuş öterken– bildiğim, kim sorarsa sorsun, aptalca bir soru sormuş olacak. Çünkü çocuk çok uzun zamandır teröristlerden haberdar. Hatta öğrendiği ilk Türkçe sözcüğün bu olduğuna iddiaya girerim. Kendini bildi bileli, her gün kayıp babasının izini bulmak için bir komşunun –adına Emine teyze diyelim– televizyonunda nenesiyle birlikte haberleri seyrediyor; dedesi muhtemelen erkeklerle kahvede izler TRT 2'yi. Cimri olduğu için, nenesi ne kadar yalvarsa da, adam bir türlü televizyon almamış... Çocuğun televizyona böylesine düşkün olmasının nedeni de teröristler: Onlarla ilgili haberleri en iyi, tüm ayrıntısıyla veren TRT 2'deki Perde Arkası. Nerede çatışma çıkmış, kaç yaralı var, kaç terörist silahlarıyla birlik-

te 'etkisiz hale getirilmiş,' hemen öğreniyorlar; gerçekler, o sert suratlı adamın önünde durduğu perdenin tam arkasında. Çocuğun 'teröristi etkisiz hale getirmenin' öldürmek olduğunu öğrenmesine daha zaman var ama yine de her şeyin farkında o... Nenesi, TRT 2'deki o perde aralanıp arkasında yerde yan yana dizili cesetler ortaya çıktıkça, sanki üç yıl önce Suriye'ye geçen babası vurulmuş gibi "*Mala min bişewite, ez bi qurban*,"[1] diye bağırıyor.

... Çocuk –henüz yetimhaneye gönderilmedi, henüz o tokatları yemedi, şimdi tam karşımda– ortalıkta görünmeyen nenesinin çığlıkları eşliğinde Mesut'a aldırmadan parmağını uzatıyor. İnce, kirli ve soğuktan çatlamış parmağı burada olsa terörist babasının üzerime doğrultacağı namluya benziyor. Bir at kadar uzun yüzü olan onbaşı, –onu gördükçe ortalıkta efendisinin öfkesiyle dolanan bir uşağı hatırlayıp gülümsüyorum– çocuğa doğru atılıyor. Onu elimle durduruyorum. Ne yapsa boş! Ölümümü çığıran çocuk hiçbir şeye aldırmıyor. Ya onu beni öldürebileceği kadar yakına çağırsam?

... "Yaklaş!" diyorum...

"Ne dedin?"

Uzaktan gelen ses sönerken gözlerimi aralıyorum. 1997 ya da 98'de değil, 2013'deyim... Aylardan haziran, martı bitireli iki ay oldu. Karşımda çocuk falan da yok; hışırdayan buz, kuş sesi ve o bir türlü ölmek bilmeyen köpek de! Gabar'ın eteklerinde değil, İstanbul'dayım. Daha kesin söylemek gerekirse Cihangir'de bir apartmanın ikinci katındaki yatak odasında yüzükoyun yatan Ayşın'ın üzerindeyim. Erkekliğim iyice büzülmüş ama hâlâ içinde. Az önce omzunu ısırıp yalarken bulaşan tuzsa dilimi yakıyor.

Sakallarım gıdıklamış olacak, Ayşın,

"Ne dedin?" diyor yeniden.

1 (Kürtçe) Evim yansın, kurban olayım.

Ona yıllardır tasarladığım ancak dokuz ay önce yazmaya başladığım romanın bir türlü oturtamadığım giriş bölümünden, parmağı namluya dönüşmüş, henüz Türkçe konuşamayan o çocuk kahramanımdan söz etmeli miyim? Evet, etmeliyim! Küçük tellal bunu hak ediyor.

"Yürekli bir çocukla konuşuyorum," diyorum. "Dört buçuk ya da beş yaşında; tam emin değilim..." Çocuğun yüzündeki çıban? Hayır! Çıbana gerek yok. Ama aldırmazlığını betimleyebilirim: "Dört buçuk ya da beş yaşındaydı ve aldırmazlığı çocuksu değildi..." Nasıl olduğunu da söylemeliyim: "Aldırmazlığı ve acımasızlığı tanrısızdı. Her şeyin farkındaydı..."

Ayşın kalçalarını oynatıyor. Hadi mi, diyor? Hayır, tekrar yapamam. Gücüm kalmadı demeyi düşünüyorum sonra bundan da vazgeçiyorum. Yüz koyun yatıyor. En az yüz kez betimlediğim gözlerini yatağa bastırıp bir hazineymişçesine gizlemiş... Sadece boynunu görebiliyorum. Hafifçe terlemiş, uzun bir beyazlık sonra o kısa şeffaf tüyler; anılarla yüklü, beni gerilere, çok gerilere götüren mermerimsi, hüzünsüz bir boyun.

Ayşın'ın boynundaki damarlar şişiyor. Çocuğun aldırmasızlığına aldırmayacak, merak ettiği yaşı:

"Dört buçuk mu, beş mi?" diyor.

... Çocuk sırasını savdı, sıra bende. Ayşın'ın sorusu beni daha da uzak geçmişe, ta 1977'ye ya da 78'e götürüyor: Bu kez ben dört buçuk ya da beş yaşındayım. Aylardan temmuz; sıcak, çok sıcak bir sabah... Bir saattir tavanı eternit kaplı, geniş sundurmanın altında ayakta bekliyoruz. Hepimiz şıkız: Üzerimizde bayramlardaki resmî geçitlerde giydiğimiz –öteki okuldaki çocukların sofra örtüsü diye alay ettiği– o çizgili, soluk forma var. Sundurmanın altında çıt çıkmıyor. Bir saattir dilsiziz. Müdür bizi gölgenin içine koyun sürüsü gibi sıkıştırırken "Konuşanı seçmezler," dedi. "Gevezeler hep burada

kalır..." Yüksek okaliptus ağaçlarının üst dallarına yerleşmiş o rüzgâr sesi, alanın ortasındaki eski taş çeşmenin yalağındaki su, cıvıltılı kuşlar, geveze ağustosböcekleri, her şey suskun. Tek ses, duvarın ötesinden gelen 10:30 treninin ıslığımsı, davetkâr düdüğü. Banliyö treni bu: Basmahane'den tam yarım saat önce kalktı. Karşıyaka'dan sonra Şemikler'e kadar daha yirmi dakikası var... Trenin ortalama hızını, istasyonlarına varış zamanlarını çok sonra, askerden dönünce, Basmahane-Şemikler arasını altı defa gidip geldiğim 12 Ağustos günü öğreneceğim. Ama o garip tren yolculuğunu yapmama daha yirmi bir ya da yirmi iki yıl var. O temmuzda, o gün, dört buçuk ya da beş yaşındayım, kımıldamadan bir dilsiz gibi dikilirken hem istasyonlardan hem de trenin hızından habersizim. Trenler, sundurmanın altında rüya görenler için uzaya tırmanan roketler kadar gizemli ve sıra dışı. Hele Manisa ve Balıkesir üzerinden Ankara'ya giden motorlu trenler! İkiyle beş yaş arası otuz çocuk, çıt çıkarmadan bekliyoruz. Yıllardır geceleri hayallerimizde resimlerini çizdiğimiz, tatlı, yumuşak, bağırmayan, küçük çocukları dövmeyen, onları arada öpen, sarılan, geceleri onları ısıtan, altını ıslattığında kızmayan anneler ve babalar biraz sonra gelip bizleri beğenecek, kolumuzdan tutup yılda birden fazla kez çikolata yenen evlerine götürecekler. Belki bazılarımızın kardeşleri olacak, hatta trenlere, vapurlara bineceğiz. Sorarlarsa ben vapura değil, trene binmek istiyorum diyeceğim. Hem de bütün gün: Trenin kalktığı ilk istasyondan ta son istasyona kadar... Temmuz, rüya görmek için güzel bir ay... O dilsiz sessizlikte güzel rüyalar görürken yan tarafta bir ses: bir pat ya da bir çat; belki de bir küt. Sanki karpuz patladı ya da çatladı belki de kütledi... Sesin neye benzediğini unuttum ama yere düşenin Hüseyin olduğunu hatırlıyorum. O henüz üç yaşında bile değil. Yarı açlık ve tam sıcak onu yere seriyor. Eternit bir sundurmanın altındaki İzmir Temmuzu çok ama çok sıcak...

"Hey! Terin damlıyor?" Terleten temmuzundan geri geliyorum. Burada aylardan haziran; İzmir'de değil, İstanbul'dayım. Ayşın altımda, kasıklarımın arasında. Soru, kalçalarının kımıltısıyla birlikte geliyor: "Yoksa ağlıyor musun?"

Ağlamak mı?

"Bunu da nereden çıkardın?" diyorum.

"Damlalar gözyaşı gibi; düzenli," diyor Ayşın. "Omuzuma düşüyor."

Başına buyruk, kimseye haber vermeden kendini aşağıya salan gözyaşlarımı Ayşın'ın sağ omzundan beline doğru inerken yakalıyorum, dilimle eziyorum, sonra,

"Gazdan," diyorum. "Buraya kadar gelmiş olmalı."

"Taksim çok uzak," diyor o.

Haksız sayılmaz. Hem Taksim hem de olup bitenler uzak bize. Millet Taksim'de, daha uzakta, Dolmabahçe'de meydan savaşı veriyor, biz burada düzüşüyoruz... Dört buçuk ya da beş yaşında düzüşmek nedir bilmezdim. Utanıp düşüncelerimi düzeltiyorum: Ayşın asla düzüşen bir kadın olmadı, onun gibiler sadece sevişir, bunu unutmamalıyım.

Kirpiklerimi aralıyorum: Boşuna telaşlanmışım. O hiçbir şeyle ilgilenmiyor. İlgilendiği tek şey...

"Hadi bana güzel bir cümle söyle!"

Evet, cümleler! O belki Roxane[2] değil ama ben kesinlikle Cyrano'yum. Güzel, baştan çıkarıcı cümleler satıyorum. Tamirciyim de. Ayşın buraya, kasıklarımın arasına cümle devşirmeye, geçen kış evlenmeyi göze alamadığı sevgilisinin incittiği –adam nasıl bulup becerdiyse– benliğini benden satın aldığı cümlelerle tamir ettirmeye geliyor. Yaralara iyi gelen cümlelerim, taze, benzersiz, her derde deva betimlemelerim var...

---

2 Edmond Rostand'ın Cyrano de Bergerac adlı eserinin kadın kahramanı. Cyrano, kimliğini gizleyerek Roxane'na başkasının ağzından aşk mektupları yazar.

Temmuz sıcağına, çocukluğuma, Hüseyin'e, gözyaşlarına güle güle...

"Cümle istiyorsan yüzünü dön," diyorum.

Ayşın, "Böyle iyiyim," diyor. Onu anlıyorum. Hep aldığından azını veren biri o! Daha ilk seferde keşfettim: Sevişirken yüzüstü yatmasının nedeninin yüzümle yüz yüze gelmemek olduğunu. "Hadi," diye üsteliyor.

Hadi Cyrano! İş başına, taze, bayatlamamış bir cümle:

"İnsan sana bakınca neyi kavrıyor biliyor musun? Bütün hayatın güzellik üzerine tasarlanması gerektiğini..." Altımdaki beden şehvetli bir merakla esniyor, zevkle inliyor. Devam: "Ve insan seni seyrederken karşısındaki güzelliğin hakkını verebilmesi için ya ressam ya da şair olması gerektiğini kavrıyor..."

Ayşın önce hiçbir şey, sonra, "Tanrım," diyor. "Bu sözleri, bu cümleleri, böyle benzetmeleri hemen nasıl buluyorsun?" Biriktirdim, hem de yıllardır. Günün birinde beni sevmeye kalkışacak o kör kadın için. Tamam, o kadın, bu güzel gözlü kadın değil, ancak stoktakileri şimdi kullanmazsam, belki de hiç kullanamayacağım. Ayşın istifçiliğimden habersiz, "Ya gözlerim?" diye soruyor.

Evet! Şimdi umduğum fırsat. Gözlerine adanmış betimlemeleri fısıldamadan önce bekliyorum. Dönecek! Gözlerini dinlemek için yüzüme bakmaya katlanacak. Dönüyor. Hoş geldi! Gözlerinin güzelliği dudaklarımın ucunda, onu bekliyor.

"Gözlerin kapalıyken bile güzel," diyorum. "Göz çukurunun orantısı, kıvrık kirpiklerinin o çukuru dolduruşu, belli belirsiz gölgelenişi..."

İnler gibi soruyor:

"Gerçekten bu kadar güzel miyim?"

Güzel olmasına güzel ama ne kadar, bilemem? Bildiğim sözcüklerin Tanrı'nın elinden daha becerikli olduğu; bir yü-

ze sözcüklerin iliştirdiği hatlar, verdiği anlam, kattığı derinlik ve gizem eşsiz... Tabii bunları ona söylemiyorum. 'Gerçeği' biraz boğuk ve genizden gelen bir sesle vurgulayarak,

"Gerçekten o kadar güzelsin," diyorum.

Duymak istediği bu... Övgüler düzdüğümüz güzel gözleri kedininkiler gibi kısılıyor:

"Peki, şimdi de söyle bakalım! Sevgi kim? Annen mi?" Bunu da nereden çıkardın diyeceğim, o benden önce davranarak nereden çıkardığını söylüyor: "Az önce boynumu öperken Sevgi anne dedin; tam üzerime devrildiğinde."

Sevgi! Kendisi de, bacağı da, adı da benden kaçan kadın.

"Sevgi anneyi çok küçükken tanıdım," diyorum. "O zamanlar ereksiyon olmuyordum. Bana okumayı o öğretti. Altı yaşındaydım."

Ayşın, "Emin misin?" diye soruyor. Evet, eminim: okuduğum ilk kitabı da bana o aldı. "Altı buçuk olmayasın," diyor ardından. Gülüyorum, o da gülüyor. "İyi de, neden bana Sevgi dedin?"

Çünkü onun da seninki gibi pürüzsüz, beyaz bir boynu vardı. Ama o boyuna hiç dokunamadım... Elimi başıma götürüyorum.

"Karıştırıyorum," diyorum. "Son zamanlarda sık sık oluyor. Başka bir şey demeyi düşünmüş olmalıyım."

"Sakın 'Ayşın, sevgilim' olmasın düşündüğün..."

Başımı sallıyor ve inatçı bir kararlılıkla, "Hayır," diyorum. "Aşk, sevgililik asla yok. Yaptığımız..."

Yatakta, telefonda, çok ender zamanlarda kahve içtiğimizde yaptığımız şey, birbirimize ayna tutmak. Benim tuttuğum ayna ne kadar değerli ve harika bir varlık olduğunu –onu benim gözümden yeniden yaratarak– ona yansıtacak, onunkiyse bana yitirdiğim canlılığımı.

Ayşın yarım bıraktığım cümleyi soruya dönüştürüyor:

"Yaptığımız ne sence?"

"Dürüst bir alışveriş," diyorum canlılığımı karşımda bulup bulamayacağımı bilmeden.

Başını hafifçe kaldırıyor. Bedeninin ve hazlarının kilidi dudakları; bunu ilk sevişmede öğrendim. İsteğinin yönünü, ritmini ve tutkusunu hep dudakları belirliyor. Onu tembih ettiği gibi, sakallarımla yüzünü çizmeden öpüyorum. İkinci ya da üçüncü öpücükte alt dudağımı belirgin bir şekilde dişleyip sevişme isteğini dudaklarını dudaklarımdan ayırmadan iletiyor.

İşaret açık. Sevişeceğiz. Gücüm kalmadı ama hem sağ elimde hem de sol elimde sabaha kadar dik durabilecek güçlü ve araştırıcı parmaklarım var...

Yarım saat sonra yatakta yalnızım, fark ettirmeden Ayşın'ı seyrediyorum. Giyiniyor: Bir an önce kaçmak istercesine aceleyle. Buraya her gelişinde –ve buradan ayrılmaya hazırlandığında– kendine aynı soruları soruyor: Burada ne yapıyorum? Deli miyim ben? Benim kadar parası olmayan biriyle olacaksam, sportmen, yakışıklı, anne tarafından kökleri Osmanlı Hanedanı'na uzanan, kadınların sevgilisi Selçuk'tan neden ayrıldım? Garip yüzünü sakallarıyla saklamaya çalışan, asla ama asla evlenmeyeceğim birisiyle ne işim olabilir? Üstelik de benden on iki, belki de on üç yaş büyük...

Ayşın'ın sorularıyla dile getirdiği kaygılarına itiraz edecek değilim. Ama şu yaş meselesi! Bu konuda kesinlikle yanılıyor. Denk getirirsem örnek verip ona Zeus'un sevgililerinin bu tecavüzcü tanrıdan en az bin beş yüz yaş küçük olduklarını hatırlatacağım.

Ben kendimi Zeus'la teselli ederken Ayşın az ötede ayakkabılarını arıyor. Yüksek topuklu ayakkabı ona yakışıyor. O da biliyor bunu. Bu yüzden bu sıcakta bile boyunu en az on santim yükselten, altları kırmızı ayakkabılar giyiyor.

"Biliyor musun, karar verdim. Sana doğum gününde bir

kitaplık hediye edeceğim." Mart sonunda tanıştık; ilk kez nisan sonunda yattık; şimdi hazirandayız... Başımı sallıyorum. Sanmam, ocağa kadar peşindeki sorular onu yıldırır. Ayşın, ocağa kalmadan beni terk edeceğini bilmeden devam ediyor: "Doğum günün ne zaman?"

"Ocakta," diyorum.

Gülümsemesi yanaklarından dudaklarına çekiliyor. Doğum günüme daha altı ay olması keyfini mi kaçırdı?

Yine de, "Ocak tam 31 gün," diyor. "Hangisi?"

Kendi bilir: "1 Ocak," diyorum.

Küçük bir hayret çığlığı koparıyor. Başkasını şımarık, sevimsiz bir kokete dönüştürecek gülüş nedense ona çok yakışıyor.

"Biliyor musun, tanıdığım ilk 1 Ocak doğumlu kişi sensin..." Hafifçe yukarı doğru kalkarak topuklarını ayakkabılarının içine yerleştiriyor. "İnanamıyorum... Sen hiç 1 Ocak'ta doğmuş birisine rastladın mı? Tabii kendinden başka?"

Kendimden başka en az otuz kişi daha sayabilirim. Yetimhanelere nüfus kâğıdı olmadan bırakılan her çocuk 1 Ocak'ta doğmuş sayılır. Düzen seven yöneticiler nedense böyle karar vermiş. Herkesi birbirine benzeten, ayrım gözetmeyen, yoksullar için düzenlenen toplu sünnet tarzı bir doğum günü olsun istemiş olmalılar. Babam annemi öldürdüğü güne kadar benim nüfusumu çıkartmadığı için ben de terk edilmiş sayıldım ve yetimdaşlarımla üç yüz altmış beş günün bize tahsis edilen tek gününü onlarla paylaştım.

Tabii bunları kalçalarını, bacaklarını, yüksek ökçeli ayakkabılarının içine ustaca ve zerafetle yerleşen narin ayak bileklerini seyrettiğim kadına söylemiyorum. Haftada bir sevişmeye gelirken kendine sorduğu yorucu sorulara yenilerini eklemeye ne gerek var?

Ayşın ketum sessizliğimi coşkulu tınısını yitirmeyen sesiyle bölerek tekrar soruyor:

"Rastlamadın, değil mi?"

Düştüğünde başını yere vurduktan dört gün sonra bir sabah yatağında, herkesin içinde ölüveren, üstüne üstlük, öldüğünü fark etmeyen bakıcıdan "neden yatağından kalkmıyorsun lan" diye beş dakika da dayak yiyen Hüseyin'i unutup, "Hayır," diyorum. "Ben de hiç rastlamadım."

Yine sessizlik. Sessizliğin ardından Ayşın'ın sesi; bu kez coşkulu değil, şaşkın:

"Yine mi ağlıyorsun?"

Evet, ağlıyorum: Belki de benden başka kimsenin hatırlamadığı küçük bir çocuğu unutmaya çalışarak ikinci kez öldürdüğüm için. Alçak olduğum için. "Vurma, ölmüş," diyerek bakıcının üstüne atlayamadığım için...

"Dedim ya, gazdan," diyorum. "Hassas gözlerim var."

Ayşın kuşkulansa da kısa soluklu kararsızlığın ardından gözlerimin hassasiyetine inanmayı seçiyor. Haklı, gözyaşlarına ayıracak vakti yok. O gülümseyince ben de gülümsüyorum. Elini uzatıyor:

"Kitaplarının yarısı yerde... Sanırım ocağı beklemeyeceğim..."

İtirazım yok. Ocağı bekleyelim desem, bedava bir kitaplıktan olma ihtimali gayet yüksek.

"Kitaplarımı severim," diyorum. "Özellikle de yerdeki Kemalettin Tuğcuları. Hiç Kemalettin Tuğcu okudun mu?"

Çok ama çok aptalca bir soru. Hangi mutlu, zengin çocuk özgür iradesiyle Kemalettin Tuğcu okur? Sayısız betimleme kazanan gözleriyle göz göze geliyoruz. Tabii ki okumamış. Adını bile duymadığına bahse girerim.

"Akşam ne yapacaksın?" Bu Ayşın'ın kapıdan çıkmadan önceki son ve alışılmış sorusu? Merak ettiğinden değil, kendisinin ne yapacağını söylemek için sorduğunu öğreneli epeyce oldu. O yemeğe gidecektir. Çünkü onu tanıdığımdan beri neredeyse her akşam yemeğe, iki haftada bir de yurt

dışına gidiyor. Yine öyle: Cevap vermemi beklemeden, "Ben yemeğe çıkacağım," diyor.

İyi, demek ülkeyi terk etmeyecek. Alt kattan öfkeli bir ses yükseliyor. Marilyn? Ne tiz, ne de boğuk sese kulak kabartıyorum. Evet, o; galiba küfür ediyor. Kimse onun gibi işveli küfür edemez. Taksim'den dönmüş olmalılar. Yine mi dünkü hikâye? Ateşkesten yararlanarak akşamki çatışmaya kadar dinlenip güç toplayacaklar. Acaba bugün kaç kişi getirdi evine?

Sesler kesilince Ayşın'a ve akşamki yemeğine dönüyorum: "Yeni talip mi var GV?"

Evlilik çabası GV'yle –Ayşın üçüncü yemekten sonra benimle yatmaya karar verdiğinde, "seninle sevişmem için adını değiştirmen gerek, çünkü babamın adı da Ahmet, bundan sonra adın Tarık olsun" deyince ben de ona Göksel Varlık adını takıp, kısaca GV demeye başladım– aramızda oyuna çevirdiğimiz bir konu. Kız arkadaşları –arada erkek arkadaşları da katılıyor bu çabaya– her hafta onu en az bir yeni taliple tanıştırıyor. GV, –evlenip boşanmamış, kültürlü, sportmen, boyu kesinlikle kısa olmayan, dokunduğunda elektrik alabileceği– taliplerini ön elemeden geçirirken ölçüt olarak paradan asla söz etmese de bunun gizli ve en önemli ölçüt olduğunu biliyorum. Bir talip, diğer bütün ölçütleri yerine getirdiği halde daha önce evlenmiş ama karısı ölmüşse, mutlaka çocuksuz olmalı... Aslında Ayşın'ın sürdürdüğü bu iyi niyetli –neticede kutsal ve saygıdeğer diye adlandırmamız gereken– çabayı böylesine alaycı bir dille kategorize ve karikatürize ederek ona haksızlık ediyor olmam da mümkün. Taliplerin zengin olması GV'nin değil, pekâlâ kızlarının bir servet avcısına yem olacağı paranoyasına yakalanan –dürüstlük, çalışkanlık gibi erdemlere aldırmayan, para kazanma becerisi olmayandan başkasına saygı duymayan– ailesinin isteği olabilir... Onlar bütün hayatlarını... Ya-

rısında cümlemi düzeltip, hayatı betimleyen alçakgönüllü sıfat 'bütün' yerine, başka tanımlama ekliyorum: Onlar çok zengin hayatlarını akıl ve sağduyuyla, yani ömür boyu sürecek sıkıntıyla geçirecek bir çift hayal ediyorlar. Kimse çocuğuna zevklerine uygun davranmasını tembihlemez: Bunu biri GV'ye söylemeli...

Ayşın, uzun sayılabilecek bir duraklamanın ardından yeni talibi haber veriyor:

"Galiba var," diyor. "Ama umutlu değilim."

Karşımdaki güzel kadının Penelope'yi[3] kıskandıracak kadar çok talibi var, olmayansa şansı...

O dışarıda yiyecek.

"Ben evde yiyeceğim," diyorum. "Belki televizyon da seyrederim. TRT 2'yi. Sen TRT 2 seyreder misin?"

GV, TRT 2'yi seyretmiyor. Başını sallamadan, onu yol boyu rahatsız edecek pişmanlığını yüklenip çıkıyor. Ne yapsın? Evlenebileceği birisini buluncaya kadar bu sıkıntılı pişmanlığı ardında sürükleye sürükleye buraya gelip gidecek. Çünkü betimlemelerle yeni baştan yarattığım güzelliği benden çok onu büyülüyor. Narsist olanların kolaylıkla baştan çıktığını biliyor mu? Duyduğunu sanmam! Kim narsisizmin hayatın acılarına karşı dokunulmazlık sağladığını söylemişti? Biraz düşünüyor, ama soruma cevap bulamıyorum. Boş veriyorum: Ayşın'a kızmak anlamsız; onun hiçbir şeyde yoğunlaştıramadığı, sadece kendine yönelik bir ilgisi var...

İçkiye uzanıyorum. Kararsızım. Hayır, içme konusunda değil. Giyinsem mi giyinmesem mi? Konu bu! Giyinmemek daha mantıklı, nasılsa sonra yine soyunacağım. İlk kadehi dolduruyorum. Bugünkü alışveriş iki taraf açısından da fena geçti sayılmaz. GV üç kez orgazm oldu, –hem de sadece sonuncusunda yüzü dönüktü– ve iki betimleme kazandı, ben

3 Odysseus'un karısı. Odysseus Truva'da savaşırken onlarca talip evine yerleşmiş ve yıllarca Penelope'yle evlenmek istemişlerdir.

de boynunda Sevgi anneyi öptüm... Ya Hüseyin! Ölü ölü dayak yiyen, ölmüşken ağzı burnu kanayan, vereceği soluğu yokken gözlerinden yaş gelen Hüseyin'i nereye koyacağım?

İkinci yudumda televizyona bakıyorum. Acaba ne var? Bir şeyler seyretmek ağlamaktan daha akıllıca... Televizyonun kumandasına uzanırken vazgeçip yerdeki defteri alıyorum. Ayşın'la arama giren Zinar'ın[4] romanı bininci kez elimde. İlk satırlar 1997 ya da 98'le başlıyor ama Zinar, öyküyü uzaktan, 2013'den anlatıyor...

...Asteğmen önce ona uzattığım parmağıma sonra uzun uzun yüzümdeki çıbana bakıyor, ardından "yaklaş," diyor. Yaklaşıyorum. Dört buçuk ya da beş yaşındayım; çat pat da olsa Türkçe biliyorum ben. Teröristi etkisiz hale getirmenin öldürmek olduğunu öğrenmeme daha zaman var ama yine de her şeyin farkındayım ve kararlıyım: Başımı sallayıp tekrarlıyorum: "Adım Zin-ar, ba-bam et-ki-siz-leş-me-miş tö-röist..."

Çocuk sesim, bozuk Türkçem kulağımda sönüp gidiyor. Artık dört buçuk ya da beş yaşında değilim; yirmisindeyim. Etkisizleşmemiş diyeli, Şırnak'ı terk edeli çok oldu. Bunları beni süzen asteğmene değil Boğaz'ın girişine bakan geniş pencerenin önünde oturan adama anlatıyorum. Boş zamanlarımda, editörlük yaptığı yayınevine gidip yardım ettiğim Nuri abi, üç hafta önce yazdıklarımı okuduğunda heyecanla "bunu mutlaka Nusret Hoca da görsün" demese buraya, sözlü imtihandaymışım gibi dikileceğim bu salona gelmez, bu masanın karşısında beklemezdim.

"Okuduğunuz metin Zinar'ın ya da Kaya'nın öyküsü," diyorum adama. "1997 ya da 98 de Gabar'ın eteklerinde başlıyor, bugüne geliyor..."

Hoca da Ahmet Asteğmen gibi sağır, adımın artık Kaya olduğunu biliyor ama cevap vermiyor. Sağırlardan, sessizlikten

4 (Kürtçe) Kaya.

en çok da burasına benzer sessiz evlerden nefret ederim. Düşündüklerimi Nuri'nin, 'yaygaracılardan daha kalıcı olacağına' hiç kuşku duymadığı; cümleleriyle dik uçurumlar açıp fırtınalar estirdiğini söylediği, yaşlılığını sakalla karşılayan bu donuk yüzlü yazara da söylemeliyim... Görünüşü de sinir bozucu: huzuru hak etmeyen birisi... Ona baktıkça böyle düşünüyorum. En iyisi rahatını bozmak; öyle ki, anlattıklarımı dinlerken kaçmak istesin ama hiçbir yere sığınamasın, o kibirli sessizliğine bile. Asık suratlı; sanki neşeyi kendine ömür boyu yasaklamış... Bakışlarımı onunkilerden kaçırıyorum. Sağdaki duvarda çerçevelenmiş iki yazı var: Boş sözler ve yalan, edebiyatın ölümcül günahıdır...[5] İnsanın tek gizi kendisi için her zaman bir bilmece olarak kalmasıdır...[6] *Onun sözleri mi? Masanın ortasına yerleştirilen vazoda parlak, beyaz renkli güller sıkıntımı daha da arttırıyor. Sesimi yükseltip dinleyip dinlemediğine aldırmadan televizyondaki etkisizleştirilmiş teröristlerle devam ediyorum:*

"Eğer o gün öldürülen gerilla varsa milisler aracılığıyla hemen o yöredeki tanıdıklara haber salınır, babamın ölü ele geçenler arasında olup olmadığını araştırırdık... Ancak aynı günde farklı yerlerde gerillalar öldürülmüşse işler zorlaşırdı. Milisler bize haber getirinceye kadar dedemle nenem kıvranırlardı. Teslim olanlarla ilgilenmezdik; dedem, babamın teslim olmayacağını söylerdi hep..."

Susuyorum. Adam, bir bitki kadar kayıtsız; gerillalarla, teröristlerle, çocukluğumla, dedemle, nenemle ilgili bir şey sormuyor. Anılar onun için yararsız zihin yorgunluğu olmalı. Kendini ilgilendirmeyen her şeye uzak; içeri girdiğimden beri önündeki kâğıtlarla meşgûl. Sanki bütün hayatını notlarını inceleyerek, gözleriyle kâğıtların arasındaki sessizliğin içinde geçirmiş, kımıldamadan masada oturuyor.

5 Robert Musil – y.n.

6 Pierre Schoendoerffer – y.n.

Konuşmadan, iki suç ortağı gibi anlaşıyoruz: O kendi heykeline dönüşmek için susuyor, ben de onu orada bırakıp okula, 1997 ya da 1998'e, geçmişe geri dönüyorum...

... Dört buçuk ya da beş yaşındayım. Henüz bir doğum günüm ve nüfus cüzdanım yok. Mevsim ilkbahar, aylardan mart olabilir, bahar henüz aşağıdaki düzlüklerden bizim köye tırmanamadı; iki odalı okulun birinci sınıfındayım ve karşımda bir kayanın üzerinde oturan İzmirli bir asteğmen var. Yüzü korkutucu: sağ tarafı... Adı Ahmet. Ahmet Asteğmen sanki bir teröristle karşılaşmış gibi kararsız gözlerle –az önce yaşlı bir adamın kucağında evden çıkarılan ve hiç görmediği babasını anlatan– yüzünde çıban yarası taşıyan küçük oğlan çocuğuna bakıyor. O bakıyor, ben, sözcüklerin bir de gerçek anlamları olduğunu bilmeden, hevesli bir sabırsızlıkla hâlâ geciken aferini bekliyorum. Ama asteğmen de benim kadar inatçı, bir türlü aferin demiyor. "Am-cam da tö-röist," diyorum emin olmanın o büyülü gücüyle. "A-ma o-nu si-la-hıy-la bir-lik-te et-ki-siz-leş-tir-di-ler..."... Hayır, cümlenin ikinci bölümünü hecelemiyor sadece düşünüyorum. Çünkü henüz o kadar iyi Türkçe bilmiyorum. Aslında amcamın etkisizleştirildiğini de hayal meyal hatırlıyorum. Babam gibi hiç görmediğim genç adamla ilgili tek anım, nenemin sonradan müzikal bir ağıta dönüşecek notasız, kurgusuz ana çığlıkları. Yine de her şeyi gözlerimin önünde olup bitmişçesine anlatıyorum: "Apê min Xelat, terorîstê herî ciwan ji yên k u di sala 1997'an de, li Çarçelayê hatiye kuştin bû."[7]

... "Türkçe konuş oğlum!" Asteğmenin yanındaki, boş kaldıkça el ve ayak hareketleriyle havayı döverek tekmeleyen onbaşı bana doğru yürüyor. Niyetinin devam etmemi engellemek olduğunu bilmiyor, geri çekiliyorum. Dedemin o gece evden alınacağını, üç gün sonra onu geri getiren cemseden mosmor bir yüzle ineceğini de bilmiyorum. Yıllarca sonra Şırnak'da Nüfus

7 (Kürtçe) 1997'de Çarçela'da. Etkisizleştirilmiş en genç teröristlerden birisiydi Xelat Amcam.

Dairesi'nde dedemden yaşlı bir babaya, babama dönüşeceğinden de habersizim; cemseden indiğinde henüz dedem... Üç gün sonra akşam dedeme yüzündeki lekeleri soruyorum. Anlamamış gibi bir süre beni süzüyor. Sonra yanındaki askere bakmadan, "Tavê lê da,"[8] deyip gülüyor... Köyün, Şırnak'ın, dünyanın en kederli neşesi var gülüşünde. Üç gece kaldığı dar, karanlık odada güneş nasılsa bulup çarpmış onu...

"Hiç ortaya çıkmayacak olsa da gerçek kahraman baba..."

Babamdan söz eden kim? Morarmış yüzünü torunundan saklayan dedem mi! Hayır, o değil. 1997 ya da 98'den tekrar 2013'e döndüm. Boğaz'ı çerçeveleyen pencerenin önündeki adama bakıyorum. Belirsiz yüzü beyaz: onu güneş çarpmamış. Demek sessizliğinin içinden çıkmaya karar verdi. Dedemi gecenin karanlığında, on beş yıl geride, kapının önünde sendelerken bırakarak masaya yaklaşıyorum. Her taraf kâğıtlarla kaplı; bu adam kâğıtlarla yaşıyor; besini bu. Ona verdiğim özeti elinde altıncı parmak gibi tuttuğu kalemiyle baştan aşağıya kırmızıya boyamış. Ya senaryo! Ona ne yaptı?

"Şırnak'lısın. İki yıl önce çektiğin bir belgeselin ardından Dicle Üniversitesi'nden İstanbul Üniversitesi'ne, sinema bölümünde okumak için nakil olmuşsun..."

Adam künyemi okurken ona doğru yürüyorum. Yanına vardığımda yüz hatları yerine aşağıdaki binalar ve cami ortaya çıkıyor. Minarenin tepesi, öndeki apartmanın çatısına düşmüş dondurma külâhını andırıyor. Ya karşı yakadaki tepeler! Çamlıca hangisi, soldaki mi, sağdaki mi? İki yıldır İstanbul'un göbeğinde yaşıyorum ama hâlâ Boğaz'ı öğrenemedim... Çocukluğu karada geçen biri, denizi asla bütünüyle keşfedemiyor...

"Babanın adı Cemal, doğum yeri Şırnak; 1970..." Yansız sesi bu kez de anneme yöneliyor. "Ya anne!"

... Anne mi? Hangisi? İki babam gibi iki de annem var benim: Birisi genç, ötekisi yaşlı; köydeki en yaşlı anne, nenem.

---

8 (Kürtçe) Güneş çarpmış.

Ama nenemin annem olduğuna benden başka kimse inanmıyor. Jandarma komutanı sonraki aylarda dedemi sorguya götürmek için evden almaya her gelişinde neneme takılmayı hiç ihmal etmiyor: 'Ey Fadime bacı, ellisinden sonra hiçbir kadının çocuğu olmaz,' deyip gülüyor. O gülünce yaptığı şakayı alkışlar gibi biz de hemen gülüyoruz. Ben, nenem, küçük halam ve birazdan yine güneş çarpacak dedem, hepimiz... Komutan varsın inanmasın. Seçimi ben yapmadım, beni doğuran kadın yaptı: Gerçek annem, elli yaşını aşmış nenem. Dört buçuk ya da beş yaşındayım, beni terk eden öteki kadını istemiyorum...

Gözlerimi aralıyorum: karşımda komutan değil, sessiz adam var. Adam, Adana'daki yetimhaneye verilmekten kurtulmuş, adını değiştirmiş genç adamdan hâlâ cevap bekliyor.

Öfkemi yutup, "Anneye ne olduğunu notlara bakarsanız göreceksiniz," diyorum.

... Adam bir şeyler söylüyor ama onu duymuyorum. Kulaklarımda Mithat'ın on dört ya da on beş yıl uzaktan gelen sözleri: "Senin annen de baban da yok," diye bağırıyor arkamda. Okuldan çıkar çıkmaz peşime takılmış. Olsun, annem babam yok ama adım var. Köydeki tek Kürtçe ad benimki: Zinar. Adımı babam koydu... Dönüp bakmıyor, hızlı adımlarla yürüyorum. Şişman olduğu için oyuna alınmamasının, yerini bana kaptırmasının öfkesini böyle çıkarıyor. "Yok işte, yok," diye haykırıyor köşeden. Ellerimle kulaklarımı kapıyorum. Şişman, üstelik de yedi yaşındaki birini dövemeyecek kadar küçüğüm. Elimden gelen ağlamak; onu altı yıl sonra YBO'da[9] pataklayacağımı bilsem, ne kulaklarımı tıkarım ne de ağlarım: ama o anda beş yaşındayım, çaresizim. O şişkoyu merdivenin altında yere serip pataklamama daha yıllar var...

Boğaz'a yaslanmış adam öksürüyor. Ona bakıyorum. Başını sallıyor. Ne demek bu? Sıkıldım. Soruyorum.

"Sigara içebilir miyim?"

---

9 Yatılı Bölge Okulu.

Adam, "İçebilirsin," diyor. "Ama içmezsen daha iyi olur."

İzin verirken yasaklamak! Kürtlere nasıl davranılacağını o da kavramış. Evet, ondan hoşlanmayacağım... Cebime uzattığım elimi geri çekiyorum.

"Çiçeklerden hoşlanmıyor olmalısın..." Vazoyu kenara alan adamı şaşkınlıkla süzüyorum. Nereden anladı; bakışlarımdan mı? O önündeki kâğıdı işaret ediyor: "Öyle yazmışsın."

Evet, öyle yazdım.

"Elimde güç olsa bütün çiçekçileri kapatırdım," diyerek senaryodaki diyalogu tekrarlıyorum.

Adam, "Neden sevmiyorsun?" diye soruyor.

Sevmediğim çiçek değil, koparılmış çiçek.

"Vazoda çiçek seyretmek ölü severliği hatırlatıyor bana."

Adam gülmüyor. Okurken kâğıda yazdığı notu mırıldanıyor:

"Vazodaki çiçeği seyretmemizin nedeni, güzellikten her durumda haz duymamız. Güzellik, kökeni ölüm bile olsa üstündeki her türlü gölgeyi yok ediyor."

"Koparılmış, solan bir çiçeği seyretmek, can çekişmeyi seyretmektir aslında..."

"Evet," diyor adam. "Çiçek, can çekişirken güzelliğini koruyabilen bir canlıdır, unutma." Sonra konuyu noktaladığını haber veren uyarıcı bir sesle devam ediyor: "Babanla ilgili birkaç sorum olacak."

Benim yüzlerce sorum var: Babam acaba cesur olmaktan hiç usanmış mıydı? Umut yüzüne yakışır mıydı? Beni sık sık hatırlar mıydı? Şimdi görse ne derdi? Bilmiyorum. Fotoğraflarına binlerce kez baktım. Ama o, cevapsız yüzüyle hep sustu.

Cevap bekleyen değil, cevap vermesi gerekenmiş gibi bakıyorum adama. Salona girdiğimden beri yüzündeki cansız ifade hiç değişmedi: hiç gülmüyor. Hoş, gülse, gülümsemesinden de hoşlanmayacağımı biliyorum ama...

Sonunda kendiminkilerden vazgeçip, "Sorun sorularınızı," diyorum. "Cevaplamaya çalışırım."

Oysa cevapsız sorular zehirliyor beni. İçimde babamdan söz ettiğimde avaz avaz bağırmaya başlayan o acı tekrar başını kaldırıyor. Adam, babam yerine öyküye dönüyor.

"Babanla evlendiğinde annen kaç yaşındaydı?"

Annemin de peşinde! On beş! En fazla on altı... Benden beş yaş gençmiş! Birden irkiliyorum. Babamla evlenen kadının küçüklüğü beni utandırıyor.

"On yedi," diyorum.

"Ahmet Abi! Ahmet Abi!" Marilyn'in sesi Zinar ya da Kaya'nınkini bastırıyor. Defteri yatağın yanına bırakıyorum. Çıplağım, altıma bir şey geçirip kapının yolunu tuttuğumda Marilyn üçüncü kez bağırıyor. "Ahmet Abi..."

Hep kısa etek, dolgun göğüslerini belli eden dar kazaklarla görmeye alıştığımdan, pantolonlu, makyajsız haliyle Marilyn'i bir an tanıyamıyorum. Yanında iki kişi var: Otuzlarında, karşısındakine kendine güvenini ele veren gözlerle bakan bir kadınla, yirmi beşini geçmemiş, zayıf, utangaç, gözlerini yere eğen, orda olup olmadığı belirsiz bir genç adam. Kadının atletik, güçlü bir bedeni olduğu belli ama üzerine bir koltuk kılıfı gibi geçirdiği bol kesimli, biçimsiz elbisesi çekiciliğini yok etmiş. Kendini beğendirme isteği olmayan kadından daha büyük hayal kırıklığı olabilir mi? Üçüncü ya da dördüncü kadehi –sayıdan emin değilim, okurken karıştırdım– yandaki sehpaya bırakıyorum. İçeri davet etmemi bekliyor olmalılar. Neden geldiler?

Efendim iyi; hem cevap hem de soru:

"Efendim!"

Marilyn, "Ahmet Abi," diye başlıyor. "Arkadaşlar..."

Elimi kaldırıyorum. Ona söylemiş ve uyarmıştım:

"Unuttun mu? Adım artık Tarık."

Marilyn bir an itiraz etmeyi düşünüyor ama sonra, önceleri sadece gece işe çıkarken kullandığı adının iki yıl içinde, di-

renmekten vazgeçen komşuların birer birer koroya katılmasıyla, kattan kata çıkarak, kapıdan kapıya atlayarak Erol'dan Marilyn'e dönüştüğünü hatırladığından olacak, vazgeçiyor. Akıllılık da ediyor. Bir şey dese, lafı ağzına tıkıp ad değiştirme hakkında konuşacak son kişi sensin Erol Bey diyeceğim.

Marilyn, "Peki, abi..." diyor. Sesi boğuk olmasa kim bu enfes vücudun içinde bir erkek saklı der. Ad meselesini bugün tartışmayacak, acelesi var: "Serap ablayla, Cengiz kardeş birkaç saat sende dinlenebilirler mi?" Bu da nereden çıktı? Neden sende dinlenmiyorlar diyeceğim, "Aşağıda tam on iki kişi var, yirmi dört saattir de hiç uyamadık," diyerek duymadığı soruyu cevaplıyor.

Yana çekiliyorum, önce Marilyn, ardından Serap, sonra gözleri yerde Cengiz giriyor. En arkada gaz kokusu ve uykusuzluk var. Marilyn hızla mutfağa yöneliyor. Onları doyuracak. İtirazım yok, yemekleri kendisi getirdiğine göre misafirlerine ikram da edebilir.

Kadehimi bırakmadan tişörtü değiştirmek için yatak odasına gidiyorum. Giyinip –ve kadehi bitirip– döndüğümde üçünü de yemek yerken buluyorum. Küçük topluluğun reisi gibi masanın başına oturan Serap'ın hareketlerinde soylu bir sertlik var. Etrafındakilere böyle hükmediyor olmalı. Gülüşü tesadüfen ortaya çıkmışçasına şaşırtıcı. Henüz bilmiyorum ama bir süre sonra herkese dağıttığı açık elli bir neşesi olduğunu öğreneceğim... Hayallerinin asi, hiçbir zaman gerçeğe boyun eğmez olacağını da kavramama daha birkaç gün var. "Düşünce özgürlüğü, insanı insan kılan özgürlüklerin başında gelir..." Daha demedi ama galiba bunu da söyleyecek.

Cengiz'e gelince, genç adam porselenden yapılmışa benziyor. Sanki damarlarında kan yerine süt dolaşıyor. Varlığının belirsizliğinin nedeni bu olmalı.

"Sen de yer misin? Ah..." Marilyn, ortasında eski adımın

yarısını yutup, "Abi," ile yetiniyor. Elimdeki kadehi gösterince devam ediyor: "Dört gündür pek bir şey yememişsin. Dolap dolu. Özene bezene pişirdiğim onca yemek bozulacak vallahi..."

"Bu ara hep dışarıda yedim," diyorum.

Marilyn, dışarıda kiminle yediğimi biliyormuş gibi onaylamayan bir tavırla bir süre başını sallıyor. Sonra Serap'a dönüyor:

"Abim yazardır... Şiir, hikâye, senaryo yazar..." Özgeçmişimi bitirince minyon, alımlı yüzünü tekrar bana çeviriyor. "Serap abla da üniversitede hoca, Cengiz de tez öğrencisi... Birlikte hetero, homofobik faşistleri püskürtüyoruz. LGBT[10] flamasını barikatın en önünde tutuyoruz."

LGBT ne demekti? Kadınla öğrencisini süzüyorum. L, lezbiyen... Kadın lezbiyen mi?

"Demek yazarsınız?"

Serap'ın sesi hareketlerinin aksine kavrayıcı, yumuşak. Kaşlarımı kaldırıp, başımı sallıyorum:

"Ne şiir ne de hikâye yazdım."

"Roman?"

Bu kez sadece başımı sallıyorum:

"Hep teşebbüs aşamasında kaldı..."

Marilyn sözümü keserek atılıyor:

"Üç defter doldurdu... Bir değil, iki değil..." Marilyn, doldurulan defter sayısıyla yazarlık arasında doğrudan bir ilişki olduğuna inanmış bir kere. "... tam tamına üç. Yakında bitecek." Defterlerin ardından son kanıtı da sunuyor: "Zaten şair Namık Kemal'e benzemiyor mu?"

İşte, sonunda sakallarım da masaya sürüldü. Serap'ı bekliyorum. Benziyor demiyor. Ya şu porselen? Oğlan, bakışlarımı uzun süre yüzüne dikince kendini savunur gibi mırıldanıyor:

10 Lezbiyen, Gay, Biseksüel, Transgender.

"Bence Marx'a benziyor. Sakal, çoğu kez insanın kendini ifade etme hatta değiştirme çabasıdır."

Bak sen! Demek kendimi değiştirmeye çalıştığımı keşfetti. Çekici bir kadının elini sıktığında yüzü kızaracak birine benzeyen ama sakallarımı görünce gevezeleşiveren genç kâşife doğru yürüyorum. Marx'a benzetilmeme bir şey diyecek değilim; kabahat ikinci cümlede. Dersi hak etti. Ayşın'a neden sonra açıkladığım sırrı ona anlatacağım. Hem de uzun uzun. Keyifli olacağını bildiğimden gülümsüyorum.

"Alaya aldığın sakalların nedeni, bunu gizlemek!" Parmaklarımı dudağımın yanından başlayıp yukarı doğru bir tarak gibi çekerek sakallarımı aralıyorum. "Bak! Yarayı gördün mü?" Cengiz onu tokatlayacakmışım gibi geriliyor. Tokatlamayacağım ama biraz haşlayacağım... "Işığa göre bazen pembe, bazen de mor görünür ve şakağımdan dudağıma kadar uzanır." İyice görmüş olmalı. "Yaramın yüzölçümü tamı tamına dokuz virgül yetmiş beş santimetre kare. İyi biliyorum çünkü askeri heyette üç kez ölçtüler. On santimetre kareden biraz az. Bu yara beni komando olmaktan kurtardı. Eğer sıfır virgül yirmi altı santimetre kare daha büyük olsaydı, belki askerlikten de kurtarabilirdi. Hatta ölçen doktor biraz daha iyi geometri bilse, yaranın yan kollarını da dikkate alsa toptan yırtabilirdim. Ama olmadı. Yırtamadım. Askerlik bitince, dokuz virgül yetmiş beş santimetre karelik yaramın yeterince gün yüzü gördüğüne kani oldum ve sakal bıraktım..." Yüzümü daha da genişleteceğini bilerek sırıtıyorum. "Yani yaram yer altına indi... Ne Namık Kemal ne Marx ne de başka biri olmaktı niyetim." Biraz daha yaklaşıyorum. "Niyetim daha masumane daha alçakgönüllüydü: konuştuğum kişilerle göz göze gelebilme isteği. Anlayacağın, sakalım yokken kimse yüzüme bakmıyordu."

Üçüncü ya da dördüncü kadehi bir dikişte bitiriyorum. Porselenin bir süre unutmayacağı bir gösteri oldu. Dördün-

cü ya da beşinci kadehi doldurmaya giderken Serap arkamdan mırıldanıyor:

"Uzun ve dramatik bir tirat..."

"Evet," diyorum, "Bir tirat ve ben bu tiradı yeri geldiğinde zevkle tekrarlarım..." Kadehin ilk yudumu porselen için. Uzun bir yudum alıyorum viskiden. "Anlayacağınız, Cyrano'nun burnu benimse dokuz virgül yetmiş beş santimetre karelik bir yaram var..."

"Sizi rahatsız ettik, farkındayız." Özür de Serap'tan geliyor. Etmediniz dememi bekliyorsa, çok bekler. Gelmeseydiler belki birkaç satır yazardım. "Yaranız doğuştan mı?"

Hem farkındayım dedi hem de hâlâ rahatsız ediyor. Fazla merakın kabalık sayılacağını öğretmemişler hanımefendiye. Keşke tiradı ona bakarak atsaydım. Göz göze geliyoruz. Bakışlarından hoşlanmadım: İnsanın öfkesini teslim alan bir dostluk var içinde. Sanki "hey! Bana kızmak mümkün değil," dercesine bakıyor. Deniyorum ama başaramıyorum: "Benim dokuz yetmiş beş santimetre kare yaram var," tiradı öfkemi alıp götürmüş.

Sonunda, "Öyle sayılır," diyorum.

"Yazar olup olmadığınızı bilmiyorum ama sıkı bir okur olduğunuz belli. Önce Cyrano..." Kadının kavis çizen işaret parmağını izliyorum. "Sonra bu..." Şiir okur gibi mırıldanıyor: *'İnsanın tek gizi kendisi için her zaman bir bilmece olarak kalmasıdır.'* Karşısına böyle özlü söz asan biri öyle olmalı.

"Sözü bir psikiyatristin duvardaki diplomasının altında gördüm," diyorum. Sarı çerçeveli yazının diplomadan daha büyük olduğunu da hatırlıyorum. "Hoşuma gitti, yazıp duvara astım. Her yerde de kullanıyorum; o defterde bile. Sözün sahibi..."

Schoendoerffer adında bir yazardır diyeceğim,

Kadın, "Schoendoerffer," diyor.

Birden kahkaha atarken buluyorum kendimi: Salonda,

tam karşımda Schoendoerffer'den haberdar, edebiyatsever bir lezbiyen, porselenden yapılmış bir gay, bir de transseksüel var; ben dördüncü ya da beşinci kadehi bitirmek üzereyim ve hayatımın yazarından söz ediyoruz.

Kahkaha Marilyn'le Cengiz'i ürpertiyor. İrkilmekte haklılar, içerken kahkaham can çekişen bir hayvanın boğuk hırıltısını andırır. Serap yine de gülümsemeyi beceriyor. Yüzündeki dostluk ifadesi zırh gibi, onu her şeyden koruyor olmalı.

"Schoendoerffer'i iyi tanırım..." Gülümsemesi parlaklığını yitiriyor, Schoendoerffer'de onu hüzünlendiren bir şey var. Bunda şaşılacak bir şey yok. Schoendoerffer, okumasını bilen herkesi hüzünlendirir. "Eski nişanlımın tez konusuydu..." Bu olmadı! Nedenin edebi olmayan niteliği, hüznünün değerini düşürdü. Erkeklerden arta kalan hüzünle kirletilemeyecek kadar değerlidir Schoendoerffer'in yazdıkları. Kadın kendi hüznüyle devam ediyor: "Paris'teyken bir dönem onunla yatıp onunla kalkardık..." Marilyn irkiliyor. Serap'ın hem nişanlısıyla hem de Schoendoerffer'le yatıp kalktığını sanmış olmalı. Bir dakika! Nişanlandığına göre lezbiyen değil. "Kitaplarını bulabiliyor musunuz?" Bir soru daha! Hayır, bulamıyorum. İyi yazarların çevirileri asla tekrar basılmaz bu ülkede. Başımı sallayınca, "Tamam, size getiririm," diyor.

Bu kadar dostluk yeter. O sırada aklıma geliyor: Nişanlısı kadın olamaz mı? Yani hâlâ bir lezbiyene bakıyor olabilirim. Kadehi alıp salonun köşesine çekiliyorum. Pencereyi açacağım ama polisin saçtığı gazın mahalle aralarında başıboş kol gezdiğini hatırlayınca vazgeçiyorum. Serap'la Cengiz alçaltmadıkları bir sesle konuşuyorlar: Taksim'e geri mi dönsünler yoksa Suriyeli mülteci kızlarla mı buluşsunlar? Cengiz, tercümanlık yapacak öğrencinin yan çizdiğinden söz ediyor. Karar: Kalıp uyuyacak, sonra tercümanı tekrar arayacaklar.

"Yazdığınız roman nasıl bir şey?"

Burada benden başka yazan var mı? Geriye dönüyorum; Serap! Tükenmek bilmeyen, sürekli yenilenen, her daim taze bir merak var bu kadında... Cevabını alacak!

"Romanın en önemli özelliği içinde çekirge olması," diyorum. "Metin bu yüzden zamanda ileri geri sıçrayıp duruyor."

"Geri dönüşler..."

Başımı sallıyorum. Sadece dönüş yok,

"Çekirge ileriye de sıçrıyor... Anlayacağınız konuyu takip etmek için keskin bir dikkat gerekiyor..." Bu kadarla yetinebilirim, ama yetinmiyorum, kadının merakı sinirlendiriyor beni: "Tembeller için yazmam ben."

Telefon o sırada çalıyor. Sesini duyuyorum, ya kendisi? Yatak odasında. Gidip açıyorum. Acelesi olan bir ses, imdat der gibi adımı tekrarlıyor:

"Ahmet! Ahmet!" Hemen tanıyorum: Tülay! Kartviziti andıran mutsuz sesi, bir fotoğraf kadar belirgin. Efendim diyeceğim, koyu, iç karartıcı ses üçüncü kez, "Ahmet," diyor.

Adımı değiştirdim demeden,

"Efendim," diyorum. Sete gelir miymişim? Senaryoyu mu okudu? Oysa daha evvelsi gün, bir haftadan önce bakamam demişti... Sorulara cevap aramaktan vazgeçip, "Tamam," diyorum. "Bir saate gelirim."

Sesim kuyunun dibinden geliyormuşçasına uzak, boğuk. Herkes fark ediyor. Son zamanlarda içkiyle arama biri girdiğinde hep böyle oluyor.

"Çıkacak mısın abi?"

"Çıkacağım," diyorum Marilyn'e. "Siz uyuyun, giderken kapıyı hızlı çekin. Bazen kapanmıyor." Bir uyarı daha: Kadehin dibini bulup şişeyi işaret ediyorum. "Ve sakın, içkime dokunmayın!"

Serap hâlâ dost, elini kaldırıp emre uyacağını bildiriyor. Hayır, okumayı çok istesem de kitapları getir demeyeceğim.

Onunki gibi dostluğa alışık değilim. Sahanlığa çıkarken aynı anda yan dairenin kapısındaki kilitlerin açıldığını duyuyorum. Yakalandım mı? Eğer acele edersem beş kilit açılmadan önce sahanlığa varabilirim.

"Ahmet Bey, Ahmet Bey!" Boş umut! Yürümekte bile zorlanan birisinin kilitleri bu kadar kısa zamanda açması inanılır gibi değil. Bu adam Beyoğlu'nun, hayır, tüm İstanbul'un en hızlı kilitaşörü... Kilitaşör diye bir laf var mıydı? Galiba hâlâ sarhoşum. Geriye dönüyorum. Sadi Bey kapıda aylardır oğlunu görmeyen bir baba heyecanıyla el ediyor: "Lütfen gelin muhterem, gelin... Sadece beş dakikacık... Görmeye söz verdiğiniz o fotoğraf hazır."

Leyla Sayar konferansı!

Çaresiz, az önce atlayarak indiğim basamakları çıkıyorum. Market Osman ve Marilyn'in kesin kaçık dedikleri komşum, başında beresi yana çekiliyor. Uzun süredir kapının arkasında pusuda beklemiş olmalı. Ayakta zor duruyor; iki yana sallanıyor; bir ayağı çıplak, ötekinde terlik var ve kravatı her zamanki gibi sıkı sıkıya bağlanmış. Gömleğinin düğmeleri de iliklenmemiş. Komşum Sadi Bey ressamın çizerken tamamlayamadığı bir karikatürü andırıyor. Evet, en iyi tanım bu.

"İyi günler Üstat," diyorum.

"Buyurun muhterem, önden siz buyurun. Size geçen hafta sözünü ettiğim o şeyi buldum. Epeyce para verdim ama emin olunuz değdi. Görünce siz de hak vereceksiniz. Sizden başka kime gösterebilirim muhterem? Siz de sinemacısınız."

Size bu kadar çok siz diyen birini nasıl geri çevirisiniz? Birlikte içeri, boş ve loş eve giriyoruz. Her yer baştan aşağıya Leyla Sayar'ın –çoğu siyahbeyaz– fotoğraflarıyla kaplı; duvarlarsa on santimetre karelik bir boşluk bile yok. İlk gördüğümde salonun neden benimkinden daha karanlık olduğunu bir türlü anlamamıştım. Tabanın ışık alan tarafında, pen-

cerenin önüne, yere serilmiş siyah beyaz fotoğrafa doğru yürüyoruz. Leyla Sayar bir afişin üzerinde bize bakıyor. Adama dönüyorum. Yorum, daha doğrusu onay ve övgü bekliyor.

"Üstat, harika bir şey bu," diyorum. "Çok iyi yapmışsınız."

Üstat diye çağrılmanın Sadi Bey'in hoşuna gittiğini biliyorum. Ama asıl hoşuna giden, emmek zorunda olduğu bir penis gibi ona doğru uzatılan tabancaya o iri gözleriyle bakan yarı çıplak ilahenin fotoğrafını beğenmiş olmam.

Hemen anlatmaya koyuluyor:

"Bu unutulmaz fotoğraf, Atıf Yılmaz'ın 1960 yapımı Ölüm Perdesi adlı filminden. Eser, biliyorsunuz Ümit Deniz'in. Murat Davman rolünde Orhan Günşıray var. Ve tabii mabudem Leyla Hanfendi... Senaryo Attila İlhan ve Bülent Oran'a ait ama afişte Attila Bey'in adını yazmadılar... Ben Orhan Günşıray'ı pek sevmem. Oyunculuğunu biraz mübalağalı bulurum. Bir de..." Utanır gibi gözlerini fotoğraftan ayırıyor. "Kadınları öperken neredeyse çenelerini de ağzına alırdı. Laubalilik... Neyse."

Bir yere oturacağım ama oturacak bir şey yok ortada. Üstat, tıpkı Leyla Sayar gibi, yıllardır yerdeki bir şiltede yatıyor ve hiç eşya kullanmıyor. Geçen sene onu tanıyan birisiyle karşılaştığımda adamın söyledikleri aklıma geliyor: "Sadi gençliğinde göz alacak kadar yakışıklıydı ama Tanrı öteki erkeklere yaptığı haksızlığı ona katıksız bir sıkıcılık armağan ederek dengelemiş. Mübarekle konuşan esnemekten hal olur..."

Sadi Bey'in dinlerken esnememek için büyük gayret gösterdiğim açıklaması on dakika sürüyor. Sunum her zamanki gibi verdiğim sözle bitiyor: Evet, Leyla Sayar'ı görmeye gittiğinde ona eşlik edeceğim...

Gaz kokusu aşağıya indikçe artıyor. Sokağa açılan ağır demir kapıyı çekiyor, kaldırımda dikilip sokağı süzüyorum: Ortalık hem sessiz hem de ıssız. O her zamanki iç kıyan mü-

zik de gazdan boğulup ölmüş olmalı. Yan tarafta marketin hep açık olan kapısı bugün kapalı. Anlaşıldı sessizliğinin nedeni bu.

Marketin içi de sokak gibi: kimse yok. Karate kıyafetli büyük fotoğrafının altındaki kasanın başında oturan Osman içeri girdiğimi görür görmez küfürü basıyor:

"Topunun ağzına sıçayım..." Osman, soluklanmadan kolektif, yaygın sıçma isteğinin nedenini anlatmaya koyuluyor: "Sabahtan beri sadece beş kişi uğradı. Düşünebiliyor musun komutan, topu topu beş kişi. Davar, tezek kokusunu yıllarca koklamış kapıcılar bile gazdan dolayı dışarıya çıkmıyor... Beşlinin birisi de komiserdi. Herif ne dedi biliyor musun? 'Göstericilere su, limon, ilaç ve gaz maskesi satma,' yasakmış..." Konuşurken önündeki çekmeceyi açıp kapıyor. "Ulan, suyu limonu anladık da, ilaç, maske ne oluyor? Biz eczane miyiz?"

Kaşlarımla eczane olmadığını onaylayıp,

"Fulya'ya gideceğim," diyorum.

"Ben olsam Fındıklı'ya inerdim komutan. Yukarısı, Taksim ve Gümüşsuyu berbat... Polis, gaz, toma..."

Bu aklıma gelmemiş gibi başımı sallıyorum:

"İyi fikir."

"Abi, Allah aşkına bu patırtı ne zaman bitecek?" A: bilmiyorum. B: nasılsa cevabı kendisi verecek. Ben susuyorum, Osman B şıkkını seçerek cevabı veriyor: "Esnaf bittiğinde biter... Günlerdir gece gündüz vuruşuyorlar. Hiç mi yorulmaz be bunlar?" Birden susuyor. Aklına bir şey gelmiş olmalı. Sonra elini ileriye atarak soruyor. Yumruğunun ucundaki parmak, ucu kesilmiş namluya benziyor. "Komutan, bir de bu Marilyn karısı, pardon şeysi var..." Sözcükleri seçmeye çalışıyor ama o azgın sıçma isteği onu kabalaştırıyor: "Sanki orospunun olurmuş gibi bana namusu üzerine yemin etti. Ama bak, anlaşmayı bozuyor. Biliyorsun, 'ulan eğer eve müşteri getirirsen seni

korumam, itin uğursuzun önüne atarım, ağzına sıçarım' dedim. Apartmandan görmüşler, ev kerhaneye..."

İshal olmuş, tehditlere devam edecek,

"Müşteri değil, yaralı getiriyor," diye araya giriyorum. "Taksim'den. Çatışmada yaralananları; ben gördüm. İkisi bende kalıyor."

Osman, ikna olup olmadığını ele vermeden başını eğiyor. Marilyn'in burada barınabilmesinin bir tek yolu var: Mahallemizin ve namusumuzun bekçisi Osman, namı diğer Market'le arasını iyi tutmak. Market Osman'a kalsa, Marilyn'in canına okur ama arada benim, daha doğrusu ustası ve öğretmeni Mesut'un hatırı var. Mesut'un komutanım dediği birisine kendi tabiriyle, 'yanlış yapması' mümkün değil. Elini uzatıyor: Artık gidebilirim. Ona bakanın aklına gelen ilk düşüncenin, 'işte eceliyle ölmeyecek bir adam,' olduğuna eminim. Çirkin ama katlanılmaz bir çirkinlik değil onunki. Katlanılmaz olan asık suratlılığı.

Elini sıkıyorum. Onu dinleyip Fındıklı'ya ineceğim.

Bir saat sonra vardığımda seti bomboş buluyorum. Ortalığı toplayan düşük pantolonlu, bıçkın bir kabadayı eskisine benzeyen işçi, herkesin çekimleri bırakıp Taksim'e çıktığını söylüyor. Tülay? Ablası içerdeymiş.

Tülay, adamın dediği gibi dipteki odada: Sesindeki mutsuzluğu sanki mayalanıp büyümüş, bir damla gibi aşağıya sarkmış yorgun yüzüne sıçramış. Derme çatma bir masanın arkasında oturuyor diyeceğim ama tünemiş sözcüğü daha uygun.

"Gel bakalım!"

"Taksim'den geçemedim," diyorum. "Ortalık pek tekin değil."

Tülay elini sallıyor. Geç kalmama aldırdığı yok. Kronik mutsuzluğuna bir de çekimlerin aksaması eklenmiş. Yakınıyor: kanal, ana avrat küfredecek diyor.

"Adam bar bar bağırmaktan vazgeçse, bir sussa, 'hain, alçak' demekten vazgeçse, ortaklık yatışacak. Milleti öyle sinirlendiriyor ki, bak, kimseyi sette tutamadım. Bölüm başı çalışıyorlar, hafta sonuna yetişmezse paranızı alamazsınız dedim, 'hadi düttür ya' deyip gittiler. Herifin dili..." Tülay, sanki mikrofonla konuşuyormuş da, söyleyecekleri duyulacakmış gibi –başbakanın diline bir sıfat yakıştırmadan– cümlesini tamamlamaktan vazgeçiyor. "Neyse hoş geldin." Hiç kuşku yok, onu son gördüğümden bu yana yüzü daha da kararmış. Yakında zenciye dönüşecek. Nedenini herkes gibi ben de biliyorum: Kocası: Herif tüm oburluğuyla Tülay'ın hem parasını hem de beyazlığını tüketiyor. "Ne yapıyorsun? Nasılsın?" Zamanı kıt olanların bu soruları yalnızca gerektiği için sorduklarını, çoğu kez karşısındakileri dinlemediklerini bildiğimden, cevap vermek yerine omuzlarımı silkiyorum. "Neyse, senaryona şöyle göz attım; daha bitirmedim, bitirince etraflıca konuşuruz... Seni bir konu, şey için çağırdım..."

Senaryo için çağırmadığı belliydi. Ben ondan beklerken o benden yardım istiyor! Ona hangi konuda yardım edebilirim ki? Göz göze gelince neyi beklediğini fark ediyorum:

"Tabii ederim. Söyle yeter."

Tülay önündeki paketten sigara alıp yakıyor. Gözleri başımın üstündeki bir noktada; bakmıyor, isteğini nasıl dile getireceğini düşünüyor. İçeriden yere düşen bir şeyin gürültüsü yükselince uykudan uyanır gibi omuzlarını silkiyor ardından bakışları kararıyor.

"Konu Mesut, yani onunla ilgili..." Eyvah! Keçiye yine bekçi lazım! "Evvelsi akşam Tunç'la bir yerde karşılaşmışlar. Katil herif, vahşi köpek, bizimkini tartaklamış... Biliyorsun, ondan nefret eder."

Tülay, "nefret eder," deyip susuyor. Sıra bende, kısa bir süre düşünüyorum. Aslında kafamda herhangi bir düşünce kımıldamıyor. Sadece bir soru var:

"Ne yapmamı istiyorsun?"

"O kaçıkla konuş, Tunç'tan uzak dursun!" İtiraz edeceğim. Tülay öfkeyle üsteliyor: "Babama aldırmaz ama seni dinler..."

Başımı sallayıp, "Dinlemez," diyorum. "Kimseyi dinlemez. O bir keçi, bir katır..."

Devam edeceğim Tülay öfkeyle salladığı başıyla sözlerimi kesiyor. Çoğu Mesut'a yönelik olsa da öfkesinin benim payıma düşen kısmını bakışlarıyla, sarkaç başından anlayabiliyorum.

"Sen olmasaydın, para vermeseydin o karate salonunu açabilir miydi? Ortağısın!" Aslında değilim, her şey onun üstüne diyeceğim, Tülay düşüncelerimi susturuyor. "Neredeyse on yıl oldu; parayı geri ödedi mi? Seni sömürüyor."

"Yakında ödeyecek," diyorum. Üstelik eğer sömürüyorsa, sömürmesine de aldırdığım yok. Para haydan geldi, pekâlâ huya gidebilir. Tabii bunu Tülay'a söylemiyorum. "Mesut da dairesini bana verdi." Hatırlamıyor mu? "O olmasaydı seni tanımayacaktım, senaryo yazmaya başlamayacaktım, dost olmayacaktık..."

Kadın, kopabileceğinden habersiz, histeri krizinin içinde başını iki yana şiddetle sallıyor. Onu ikna edemeyeceğim. Birden, karşısında doğduğundan beri nefret ettiği kardeşi varmış gibi bağırmaya başlıyor:

"O herife söyle, kocamdan uzak dursun! Benimle bir meselesi varsa, bana gelsin. Bak şuraya yazıyorum: Kimseye faydası olmadı o uğursuzun... Sana da olmayacak. Her şeyini yiyip bitirecek."

Boş bir öngörü! Çünkü yenilecek hiçbir şeyim yok: Taneleri düşmüş kuru bir üzüm salkımı, eti kalmamış bir çirozum ben. Üstelik uğursuz dediği o herif, Marilyn'i bir kenara bırakırsak, hayattaki tek yakınım. Aramızda biyolojik, genetik bir bağ olmasa da gerçek kardeşim. Annelerimiz, babala-

rımız değil, yazgımız kardeş kıldı bizi. Yumurta ya da sperm kardeşliğinden farklı, daha güçlü, paylaşılacak mirasa, mala mülke dayanmayan saf bir kardeşlik bizimki.

Tülay dakikalarca bağırıyor. En sonunda anlıyorum. Bu öteki kavgalardan farklı: dehşete kapılan o değil, Tunç. Tülay, hayatta sevebildiği tek insanı, parasız kalmasa, yaşlanmasa asla elde edemeyeceği kocasını ödü kopmuş bir halde görmüş. Onu bir anne gibi korumaya kararlı. Çığlıklarını öfkesi değil, kocasının korkusu atıyor.

Eziyete son verme vakti. Elimi kaldırıp, "Tamam," diyorum. "Bir ara onunla konuşurum."

"Bir ara değil hemen konuş," diyor Tülay. "Prodüksiyon arabası burada, seni Laleli'ye atar. O katile de ki, eğer bir daha bize ilişirse karşısında polisi bulacak. Kulağını iyice bük." Karışmak istediğim en son şey iki kardeşin yıllardır bitmeyen kavgası. Ama yanılıyorum; Tülay, beni bu kavgaya nasıl karıştıracağını bildiğinden sözlerini havuçla bitiriyor: Taze, kırmızı ve tam ağzımın ucuna uzattığı bir havuçla: "Senaryonu haftaya konuşalım. Çarşamba sana nasıl?"

Sanki pazartesim, salım doluymuş, perşembe ve cuma da uygun değilmişim gibi, "Çarşamba çok uygun," diyorum.

Kapıdan çıkarken Tülay arkamdan bağırıyor:

"Unutuyordum; Haydar geçen haftaki randevuna gitmediğini söyledi. Sana telefonla da ulaşamamışlar. Rapor mu ne, ona bir şey götürecekmişsin."

Teslim olma zamanı; başımı eğiyorum:

"Sekreterini arar, bu haftakine gideceğimi söylerim." O, söz mü demeden ben, "Söz," diyorum.

Üç dakika sonra aldatıldığımı mırıldana mırıldana arabaya yürüyorum. Tülay senaryoya el sürmeyecek, Perihan'a okutacak sonra da o kaknem bücürün her hafta ekranlarda tekrarladığı formülü bana satacak: "Aşk az, mafya yok. Bizim millet psikolojik olayları sevmez..."

Milleti de, Perihan'ı da sevmiyorum. Ya eşek keçiyi? Hayır, bugün onu da sevmiyorum.

- 2 -

Uçarak, sıçrayarak, takla atarak, amutta, oturarak, önü ya da arkası dönük olarak, her durumda tekme atan, ağızları açık, gözleri kısık, çok ama çok öfkeli adamlar... İki camekânı da kuşakları kara, üniformaları beyaz karatecilerin fotoğraflarıyla kaplı salona girer girmez insanı tokatlayan bağırtılara çarparak duruyorum. Sanki Laleli nara korosunun akşam konseri var. Kımıldayacak yer yok: İçerisini haykırışlar ve insan dövme merakı tıka basa doldurmuş. Tekmelerin, naraların ve açık ağızların arasından dayak yemeden, sağ salim geçip Mesut'u üst kattaki ofisinde kâğıtlarla boğuşurken buluyorum.

"Oo komutanım!"

Birbirimize sarılıyoruz. Allahtan o bağırmıyor. Boyu hâlâ çok uzun, kolları hâlâ çok güçlü ve hemen komut vermezsem omuzlarımı kıracak.

"Rahat," diyorum.

Mesut, kollarını çözerek küçük gözlerine zorlukla sığdırdığı mutlulukla gülümsüyor. Bakışları, ne zaman bana yönelse hep dalkavukça bir yakınlıkla parlar. Yine öyle, ama içten dalkavukluğunun gerisindeki sessiz, kaygı verici soruların varlığını hissedebiliyorum: Komutan birden bire neden geldi? En son iki yıl önce gelmişti, bir şey mi oldu? Ve öldürücü olan diğeri: Para isterse ona ne diyeceğim?

İstemem dememe karşın elime tutuşturduğu çayı içerken neden geldiğimi açıklıyorum. Sözümü kesmeden sonuna kadar dinliyor, sadece Tunç'un adını duyunca ifadesiz yüzünden bir bulut geçiyor. Lafı uzatmadan bitiriyorum:

"Enişteni rahat bırak..."

Mesut, bırakırım ya da bırakmam demeden, neler olduğunu anlatıyor. Evvelsi akşam Laleli'deki bir batakhaneye gitmiş, orada Tunç'u bir masada, dört Moldovalı kadınla otururken görmüş. Sarhoş deyyus, avuç avuç dolarları karıların göğsüne sıkıştırıyormuş. Önce ne hali varsa görsün diye düşünmüş ama sonra alçak herifin yıllardır tek kuruş kazanmadığını, Tülay'ın, daha doğrusu annesiyle babasının, yani ailenin parasını, mallarını orospuların göğüslerinde yediğini hatırlamış. Üstelik de diliyle yapıyormuş bunu.

"Komutanım, o zırtapolos, babamla aramın açık olmasından faydalanıyor; bunak herife elindeki malları teker teker sattırıp parasını yiyor. Peki, Tülay denilen, seni bana yollayan o abla müsvettesi ne yapıyor?" Benim niyetim yok, cevabı kendisi veriyor: "Onu boynuzlayan bu kart jön bozuntusunu seyrediyor."

Kart jön bozuntusu! Haklı, Tunç işe yaramaz biri ama hâlâ çok yakışıklı. Asık suratlı Doktor Haydar Zorlu'nun, beyaz perdenin en yakışıklı yüzlerinden birisinin kardeşi olduğuna kim inanır? Mesut uzatınca elimi kaldırıp ikinci komutu veriyorum:

"Sus!" Susuyor. "Madem öyle madem jön kılıklı bu herif ailenin malını yiyor, neden gidip babanla barışmıyorsun?"

Mesut hiç duraksamadan başını sallıyor. Bu yapabileceği bir şey değil; benim için bile.

"Zavallı anacığıma çektirdiklerinden sonra asla olmaz komutanım..." Öne doğru eğiliyor: Faydasız, hâlâ çok uzun boylu. Küçük gözlerinde bu kez de irisine sığmayacak kadar büyük bir nefret var. "Eğer ayağına gideceksem bu ancak mezarına girdiğinde olur." Timdekilerin bu kadar uzun boylu birisine neden deve değil de keçi adını taktığını bir kez daha anlıyorum. Arnavutlarla inatlaşılmaz. Birden gülmeye başlıyor: Katıla katıla, sanki havaya sıçramış, karşısında-

kinin kafasını tekmeleyecek pozisyonu bulmuş gibi sevinç naraları atarak. İçgüdüyle geriye çekiliyorum. Onu bu kadar keyiflendiren ne? "Deyyusu sıkı patakladım," diyor soluğu kesilince. "İnan komutanım, o yüzle bu yazı kesin evde geçirir. İnsan içine çıkacak hal kalmadı. Façasına iyi bir bakım gerekiyor."

"Sakal bırakır," diyorum. Benimkini okşuyorum. "Sakal, berbat façalara birebirdir."

Mesut'un gülümsemesi birden kesiliyor:

"Öyle deme komutanım... Bak, Tülay'a de ki, 'Kardeşin sana kıyak yaptı; kocan olacak o iti dizlerinin dibine tayin etti. Bu yaz mecburi hizmeti var; senden ayrılmaz artık...' Böyle de komutanım."

Hayır. Öyle demeyeceğim:

"Mesut size bir daha bulaşmayacak diyeceğim... Anlaşıldı mı?" Uçan teknenin yüzünün ifadesi değişiyor: yine Arnavutlaşıyor. Ne bulaşacağım diyecek ne de bulaşmayacağım. Sükût ikrardan gelir. En azından Tülay'a kulağını büktüm, diyebilirim. Evet, böyle diyebilirim. Öyleyse? "Öyleyse gidiyorum," diyorum.

Mesut, *ushiro ura mawashi*[11] yemiş gibi şaşırıyor. Ben atmadım? O kadar sıçrayamam ki? Bir süre ne diyeceğini düşünüyor. Derin düşünceleri sonunda onu bir soruya götürüyor:

"Abi para istemeyecek misin?"

Komutanım demeyi unuttuğuna göre atmadığım tekmeyi tam kafaya almış olmalı... Peki, isteyeyim.

"Paran var mı?" Başını sallıyor. "Gördün mü, istedim bir faydası olmadı. Hadi bana..."

Yaklaşıyor. Dikkatli olmalıyım. Tekrar sarılacak.

"Yahu senin gibi adam bir olur mu be komutanım?" Kemiklerim esnerken düşünüyorum: İnatçı keçi farkında değil ama ben adam değilim. Öksüzler, üçüncü türdür; cinsiyet-

11 Karatede havada dönerek kafaya atılan tekme.

leri yoktur. Mesut, adam olduğumdan emin, devam ediyor: "Onca senedir tık demedin."

Niyetini anladım. Soluk almamı engelleyerek beni öldürecek, böylelikle de borçtan kurtulacak.

"Sen de benden kira almıyorsun," diyorum hırıltıyla.

"Biliyor musun komutan, İstanbul sensiz bir şeye benzemezdi. İyi ki bırakıp geldin o İzmir'i."

Ben de İstanbulsuz bir şey olmazdım. Öyle olsa da renk vermiyorum. Mesut hâlâ gülüyor.

"Rahat," diyorum.

"Bırakacağım ama önce söz ver," diyor. Başımı zorlukla sallıyorum. "Bu akşam birlikte içeceğiz."

Fark etmez: Onunla ya da tek başına; nasılsa içeceğim.

"Tamam," diyorum.

Uzun, güçlü ve kardeş kollarını çözüyor: Ciğerlerimi tekrar şişirmeliyim.

"Ben ısmarlıyorum," diyor.

Tekrar, "Tamam," diyorum. "Borcundan düşeriz."

Mesut, ofisin arkasındaki, yatak odası olarak kullandığı bölmeye geçiyor. Yıllardır, "gel, ev büyük, birlikte kalabiliriz," dememe karşın bu fare deliğinde yaşamaya kararlı.

İki saat sonra köprünün altında, adına birlikte içme dediğimiz ama genellikle tek başına yaptığımız şeyin ortasında birden soruyor.

"Sosyetik bir hatunla takılıyormuşsun?"

İçmenin, şunu yaptım, bunu yaptım kısmını geçtik, kadın durağına geldik. Çok oyalanmasak bari! Market?

"Osman mı?" diyorum.

"Tabii o," diyor Mesut. "Haftada iki akşam rapor veriyor. Nasıl becerdin?"

Onbaşımın ya da ortağımın ya da kardeşimin yüzünde şimdi erkeklerin kadınlardan söz ederken taktıkları o budala maskesi var.

"Haydar Bey'in muayenehanesinde karşılaştık," diyorum. "Tülay'ın daha doğrusu Tunç'un sayesinde. Bak, sen adamı pataklıyorsun, kardeşi beni para almadan görmeye razı oluyor."

"Senin hatunun kafasında bir şey mi var?"

Sesi, onaylamayan bir endişeyle yüklü.

"İkimiz de kafadan çatlağız," diyorum.

Bir süre düşünüyor. Sonra,

"Çişim geldi," diyor. Gelir. Çünkü bir kasa bira içti. "Sen iyi dayanıyorsun. Saatlerdir işemedin."

Benim yuvada korkuyla, dayakla terbiye edilmiş sidik torbam var. Üç yaşındayken bile iki gün işemeden dururdum. Mesut, yetimhane görmemiş küçük torbasındaki biraları boşaltmaya gidiyor, ben cebimdeki telefonu çıkarıyorum. Tülay üç, Ayşın bir kez aramış, bir de mesaj var.

Önce öfkeli abla... Tülay telefonu ilk çalışında açıyor. Müjdeyi veriyorum.

"Sıkı çektim," diyorum. Anlamayınca, "Kulağını," diye açıklıyorum. "İkisini de... Az daha yırtacaktım."

Sessizlik. Sessizliğin ardından Tülay'ın kararsız sesi yükseliyor. Sesi yankılandığına göre hâlâ sette, oyuncuların barikatlardan geri gelmesini bekliyor.

"İyice tembihledin değil mi?" Onay beklemeden tehditlere başlıyor: "Bak yemin ederim bu sefer işe polis dâhil olacak..." En az bir dakika durmadan bağırıyor. Sonunda, "Sağ ol," diyor. Nihayet kapatacak. "Ha, rastlantı az önce Haydar'la konuştum, Ahmet salıya uğrayacak dedim. Yarın gelsin, uygunum dedi. Saat üçte seni bekliyor."

"Tamam," diyorum. "Yarın ona, çarşamba sana uğrayacağım..."

"Bir soru daha," diyor Tülay. "Mesut, Tunç'a neden saldırmış durup dururken? Evet, ondan nefret eder ama daha önce hiç böyle sebepsiz, ortada bir şey yokken..."

"Sarhoşmuş serseri," diyorum çabucak. "Gündüz de salonda iki kişiyle kavga etmiş..."

Tülay, "Belasını bulur inşallah!" diyor. Kardeşine küfrediyor ama acısının, öfkesinin kaynağı kocası. Tunç'un bir tacir olduğunu, yirmi yıldır gencinden yaşlısına, güzelinden çirkinine, Türkünden Moldovalısına, kadınların acısıyla beslendiğini biliyorum. Aslında Tunç bir avuç rezaletten başka bir şey değil. Ne yapalım, kimileri rezaleti seyretmekten hoşlanıyor, rezil olan kendisi olsa bile.

"En aşağılık erkek tipi kendini ancak kadın acısıyla gerçekleştirendir..."

Tülay, kardeşine söyleniyorum sanıyor.

"Öyle," deyip telefonu kapatıyor.

Ben de kapatıyorum. Mesaj Ayşın'dan: "Çok sıkıldım, neredeyse ağlayacağım. Talip konuşmayı sürdürecek bir tema bulamıyor. Bana bir cümle göndersene... Lütfen..." Telefonla ulaşamayınca siparişini yazılı olarak iletmiş. Anlaşılan bu akşamki talip de beceriksiz. Zavallı GV, onu heyecanlandıracak ne olabilir? Kolay bir soru. Aklı fikri kendinde olan bir kadını nasıl heyecanlandırırsın? "Tema sensin," diye yazıyorum: "İnsan sana bakınca bütün hayatın güzellik üzerine tasarlanması gerektiğini kavrıyor..."

Bu onu bir süreliğine mutlu eder. Geriye yaslanınca havanın kararmaya yüz tuttuğunu fark ediyorum. Işıklar geceyi loş tuvalin üzerine çiziyor: Sağımda Yeni Cami, Eminönü vapur iskelesi, solumda Karaköy var. Karşımda, gelen, giden, birbirinin çarpışacakmış kadar yakınından geçen aceleci vapurlar; Kız Kulesi; Marmara'dan Karadeniz'e, Karadeniz'den Marmara'ya inen ya da çıkan iri, daha iri, devasa gemiler; havada çığlıklarının ardından suya pike yapan alacalı bulacalı martılar; havanın kararmasına aldırmadan köprünün üstünden aşağıya olta atan iyimser balıkçılar ve tüm sesleri içine alıp öğüten trafiğin uğultusu...

Kadehi bitirince yenisini dolduruyorum. Galiba bu akşam iyi içtim.

Arkama yaslanmış ılık, gazsız bir akşamın ve tatlı baş dönmesinin tadını çıkarırken Mesut neredeyse on dakika sonra geri geliyor. Yoksa yanıldım mı, sidik torbası yerine varil taşıyor olabilir mi? Hayır, gelen başka bir Mesut: Ağlıyor, gözleri kıpkırmızı. Sanki işemeye değil, kana kana ağlamaya gitti.

"Alçağın tekiyim," diyor oturur oturmaz. Böyle güzel bir akşamda neden alçaksın diye sormuyorum. Görünüşe bakılırsa alçak olduğuna inanması için elinde güçlü deliller var. Sormuyorum, o sormuşum gibi açıklamaya koyuluyor: "Bir kız seviyorum. Neredeyse altı ay oldu. Kimseye söylemedim. Evlenmek için gizli gizli para biriktiriyorum."

Ne demek istediği anlar anlamaz kahkaha boğazımdan fırlıyor. Tanrım! Birisini seviyorum diye ağlayan bir budala var karşımda.

"Evlen," diyorum. Başka ne diyebilirim? Buldum: "Evden de çıkarım," diyorum.

Evini tartışma çıkarmadan boşaltacağımı söylemem de bir işe yaramıyor. Mesut tahliye haberini alınca sanki tersini söylemişim gibi bu kez hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlıyor:

"Ne çıkması... Ne çıkması komutanım... Borcumu ödemek yerine parayı..."

Sözlerinin gerisi sümüklerinin arasına karışıyor. Artık söyleyecek bir şey kalmadı. Ne diyebilirim? Şimdi biri sorsa, 'hayatta bir şey öğrendiysem o da insanların iflah olmaz birer budala olduklarıdır' derim. Uzakta, bilmediğim, merak etmediğim bir yerde taliplerini bir türlü beğenemeyen zengin, güzel bir kadın, karşımdaysa boyu bir doksanı geçen inatçı bir Arnavut var, ikisi de mutsuz ve ağlıyor. Neden? Çünkü ikisi de evlenmek istiyor.

Ona evlenme demiyorum –ne de olsa çoğumuzun en az bir kez yaptığı bir budalalık bu– askerliğinin neredeyse ta-

mamını Japonca naralar eşliğinde havaya tekmeler atarak geçiren uzun boylu keçinin omzuna vuruyorum:

"Bana bak *ushiro ura mawashi*, zaten mirasçım sensin. Neyim varsa, yarısı senin yarısı da Marilyn'in. Borcunu ödesen de olur ödemesen de."

Mesut, "İşte sorun bu," diyor inleyerek. "Marilyn! Borcumun yarısını ödesem, gidip şeyini kestirecek..."

Her yerde her durumda adil olmayı başaran bir Arnavut bu. Onu bu nedenle seviyorum. Böyle giderse ben de ağlayacağım.

"Adem elmasını yeni aldırdı, pipisi biraz daha bekleyebilir," diyorum.

O sırada telefon bipliyor. Bir mesaj daha! Yine GV. Talip hâlâ üzerinde konuşabilecekleri bir konu arıyormuş!

'Konusu aşk ve güzellik olan her şeyin sana yakıştığını söyle ona...'

Mesaj gidince Mesut hıçkırıyor. Ah keşke onu da neşelendirecek bir tema bulabilsem...

"Komutanım, dile benden ne dilersen!" Sus, ağlama; bırak şu gecenin ve şu içkinin tadını çıkarayım diyeceğim. O, "Ciddiyim," diyor. "Benden bir şey dile." Evet, ciddi. "Ne istersen!"

"Zırlamayı kes," diyorum. "Tek dileğim bu."

Mesut başını sallıyor:

"Çok ciddiyim komutanım."

"Ben de," diyorum.

Mesut başını kaldırıyor. Salak! Daha evlenmeden aptallaştı. Esmer, çelimsiz bir çocuk, elinde kâğıt mendil masaya yaklaşıyor. Mesut, o zaman –bir çocuğun önünde ağlamaktan utanmış olmalı– sesini kesiyor. Çocuğa beş lira verip iki paket mendil alıyorum. Biri Mesut'a, öteki ben de ağlarsam diye bana. İçerken çocuk görmek! Şimdi anılar sökün edecek. Sonra da kolaysa ağlama.

"Kimsesizleri kadavra havuzuna atıyorlarmış, biliyor muydun? Hüseyin'i de attılar sandım. O zamanlar küçük çocukları kadavra diye kullanmadıklarını bilmiyordum. Hüseyin haftalarca rüyamda havuzda sırtüstü yüzerek bana baktı..."

Mesut'un yüzü değişiyor; daha doğrusu dağılıyor. Şaşırınca böyle olur bilirim. Baskınlardaki gibi... Kekeleyecek.

Kekeliyor: "Ko-mu-tan. Ko-mu-tan... Hü-se-yin-yin de kim?"

Bugün Hüseyin'i hatırlama günü. Evet, bundan sonra haziranın ilk haftasını Hüseyin'i anma haftası ilan ediyorum. Böylelikle onu herkes tanıyacak.

"Hüseyin'i gömemedim, onun için ağlayamadım," diyorum. Evet, ağlayamadım ama... "Ama hiçbir şey yapmadığım sanılmasın: Onun için Basmahane Şemikler arasını tam altı kez trenle geçtim." Mesut bana inanıyor. İnancını çipil gözlerinden değil sallanan başından anlıyorum. "Zavallı, Basmahane'yle Şemikler'i çok merak ederdi. Trenlerin dünyanın bir ucundan gelip öteki ucuna gittiklerine inanırdı. Öldüğünde dünyanın çapını 30 km sanıyordu..."

"Sarhoş oldun komutan."

Belki olmuşumdur. Hüseyin'i bilenin, o yatakta yatarken görenin aradan otuz beş ya da otuz altı yıl geçse de sarhoş olmaya hakkı vardır. Hüzünde zaman aşımı yok: bunu bilmiyor.

"Üç ya da üç buçuk yaşındaydı. Temiz yüzlüydü," diyorum. "Hoş, yuvadaki, yetimhanedeki çocukların yüzleri her zaman temizdir çünkü her an yüzleri yıkanır: gözyaşlarıyla..."

Mesut, "Hadi kalkalım," diyor.

"Ya Gabar'ın eteğindeki köydeki öteki çocuğu." Hadi, çalıştır kafanı. Hafızasını kışkırtıyorum. "O daha büyüktü. Dört buçuk ya da beş yaşındaydı... Acıklı bir filmin başrol oyuncusunu andırıyordu... Hayır, galiba büyüyünce yönetmen olacaktı. Bana öyle geldi."

Mesut donmuş gibi bakıyor. Sanki sidik kesesini değil beynini boşalttı kenefte... Telefon ötüyor. Mesaj?

Mesajı Mesut okuyor: "'Ah seni alıp şu karşımdaki adamın içine yerleştirebilsem...' Büyük harf GV diye birinden komutanım."

Güleceğim, gülemiyorum... On dakika sonra uçan tekme beni taksiye bindiriyor. On dakika sonra da şoför, "Geldik abi," diyor. Para? "Parayı seni taksiye bindiren abi verdi," diye ekliyor.

Evin içi kapkara; ışığı açmaya çalışıyorum ama beceremiyorum. Hatırlıyorum. Salon on iki, yatak odası saat üç yönünde. Sağa dönüp yatağı buluyorum. Sürpriz. Yatakta Ayşın var. Cyrano'sunu adamın içine yerleştiremeyeceğini anlayınca gelmiş. İyi de anahtarı nereden buldu? Boynunu öpüyorum.

Ben, "Talip temayı yakalayabildi mi?" diye soruyorum, o, "Ayakkabılarını çıkaralım," diyor.

Çıkaralım da, bir şey yapacak durumda değilim. Umutlanmamalı.

"İçine giremem," diyorum. "Epeyce içtim." Cevap yok. "Belki sarhoşum ama mutluyum," diye fısıldıyorum kulağına. "Hem omuzlarımdaki hem de yüreğimdeki yükten kurtuldum: miras ve sırrımdan..."

Dudaklarına bir öpücük kondurup yana dönüyorum. Bu akşamki talip, hem keyfini hem de dudaklarının tadını kaçırmış. O da yorgun olmalı: ısırmıyor.

"Bu dünyada herkese, her şeye, her sırra yer var," diyor.

Ya her günaha? Benim büyük günahıma da yer var mı?

İkinci Bölüm

- 1 -

"Günaydın!" Gözlerimi açıyorum: gözkapaklarım kurşun gibi. Yataktayım, başucumda o çok soru soran kadın; adı? Adı Serap'tı. Başımın elli santim üstünde yüzü ve gülümsemesi var. Kadın gülümsemesine ara vermeden günaydının arkasını getiriyor: "Marilyn kahvaltı hazırlamış, isterseniz birlikte..." Burada ne arıyor? "...edebiliriz. Herkes gitti, ben sona kaldım."

Doğruluyorum. Üzerindeki o koltuk kılıfını çıkarmış; elbiseyi Marilyn'den borç almış olmalı. Kıyafet onu gençleştirmiş, değişmeyense bakışları. Gözlerindeki o dostluk çağrısı yerinde duruyor. Aynı soruyla bekliyorum. Neden burada? Hani sadece birkaç saat uyuyup gideceklerdi?

"Uyuya kaldınız galiba," diyorum.

"Öyle oldu," diyor. Üzerimi yokluyorum. Soyunmadan yatmışım. Ayaklarım çıplak. Gülen yüz neyi araştırdığımın farkında, "Ayakkabılarınızı gece ben çıkardım," diyor.

Gece! Ya Ayşın? Üçümüz birlikte mi yattık? Sisler arasından sesler...

"Ayşın nerede?" diyorum.

Kadının dudakları yüzündeki gülümsemeyi alaycı bir biçimde bükünce sis dağılıyor. Yoksa!

"Evet, yataktaki bendim... Divan çok rahatsızdı. Marilyn de Ahmet abi... Pardon, adınız Tarık'tı değil mi, gelmez deyince oraya geçtim. Odaya girdiğinizi duymadım..." Eliyle boynunu tutuyor. "Ta ki beni öpünceye kadar... Sonra hemen tekrar divana geçtim."

Ayaklarımı yataktan aşağıya indiriyorum. Başım, gözkapaklarımdan daha ağır. Dudakları? Ruj yok.

"Taksim yetmedi, yatağımı da işgal ettiniz. Rahat rahat uyuyamayacak mıyım?"

Kadın küçük bir kahkaha atıyor. Serin eline tutunup ayağa kalkıyorum. Kapı tokmaklarını işlevsiz bir süs sanan, çalmadan içeri giren birisiyle el eleyim...

"Bu arada biri size gece boyunca mesaj gönderdi. Telefonunuz sabaha kadar bipledi. Ben de cebinizden çıkardım ve kapattım."

Yüzümü yıkayıp salona geçiyorum. Masanın üstünde süslü örtüler, tabaklar, parlak çatal bıçaklar... Galiba Marilyn çeyizini çıkarmış. Ortada üstü bir kılıfla kapatılmış çaydanlık duruyor. Kadın uzanınca, sanki hergün kahvaltı edermişim gibi, "Çayı hep kahvaltıdan sonra içerim," diyorum. "Şekersiz."

Biraz peynir, biraz da domates; belki sonra çay... Ekmek! Serap birden, "Biliyor musunuz, sabaha kadar sayıkladınız," diyor. Yanımda yatmış, ceplerimi karıştırmış ve beni seyredip, dinlemiş... Sormayacağım. "Hem de gayet düzgün cümlelerle. Durmadan günahtan, büyük günahınızdan söz ettiniz?"

Cümlelerimin yapısı sağlamdır: ayık ya da sarhoş fark etmez... Kadına bakıyorum, gözleri arsız ve saldırgan bir merakla ışıldıyor. Kendini ne sanıyor? Papaz!

"Kabinden çıkın peder," diyorum. "İtiraf edecek bir şeyim yok."

Kadın yine terbiye sınırlarını aşmayan bir kahkaha atıyor: kısa, çıngıraklı ve melodik. Cevabı ardından geliyor:

"Etrafta günahkârlar olunca, papazlar da olur."

Belki haklı, ama merakının yönü yanlış.

"İlginç ve çekici olan, güzel kadınların günahlarıdır," diyorum.

Serap alınmış görünmeden, "Ya çirkin kadınlar?" diyor. "Onların günahlarıyla kim ilgilenir?"

"Güzel ve şuh kadınların günahları erkeklerle edebiyatı, çirkin kadınların günahları da Tanrı'yı ilgilendirir." Kadın, kendini hangi katagoriye soktuğu ele vermeden tekrar kahkaha atıyor: Bu sefer ki oldukça kışkırtıcı. Ondan önce davranacağım: "En az bir köpeğin olduğuna iddiaya girerim. Eminim sokak kedilerini de besliyor, kuşlara ekmek kırıntısı veriyorsundur."

Kadın, "Yani," diyor.

Gözleri hâlâ dost ama artık gülmüyor.

"Kronik iyilikseverler kendilerini böyle yatıştırır. Önce günahkârlar, sonra kediler, köpekler, kuşlar..." Kimsesiz çocuklar da diyecekken demiyor, ona doğru eğiliyorum. Farkındayım irkildi. "Ben kedi, köpek ya da kuş familyasından değilim."

"Ama hüzünlüsünüz," diyor kadın, günahkârlıktan söz etmeden. "Hem de çok. Ve ben erkekte hüznü severim, hele yakışıyorsa." İrkilme sırası bende. Nasıl bildi? "Değil misiniz?" Ben kocaman, yıllanmış bir hüzünüm, hem de kırk iki ya da kırk iki buçuk yıllık; ancak bunu itiraf edeceğimi sanıyorsa çok bekler. Günahlarım ve hüznüm için iki ya da üç defter uzunluğunda bir roman var. Serap, "Dost olmaya çalışıyorum," diyor sessizlik uzayınca.

Dostluk! "Bir yerde okumuştum," diyorum. "Dostlar

eninde sonunda birbirlerinin sahibi olurlarmış... Mülkiyete inanmam ben."

Kadın başını sallıyor. Anladı; bu iyi haber: umudunu yitiriyor.

"Sıkı bir okur olduğunuzu unutmuşum; güzel bir özlü söz daha... Burnumun duyarlılığı için özür dilerim. Hüznün kokusunu uzaktan bile alır."

Yanılıyor. Bana yaklaşan genellikle hiçbir zaman üzerimden çıkmayacak o yakıcı yalnızlığımın inatçı kokusunu alır. Demek karışımımda hüzün de varmış!

Yine de önce sağ, sonra sol koltuk altımı kokluyorum.

"Ter ve alkol! Benim aldığım koku bu."

Kadın kendine çay koymaktan vazgeçiyor. Sonunda dost olma şehvetini yatıştırabildi mi? Sesinin o zil takılmış tınısı kayboldu.

"GV rumuzlu Roxane bütün gece cümle ısmarladı. Cevap verseniz iyi olur. Cyrano sevdiği kadını asla bekletmezdi." Demek mesajları da okudu. "Kusura bakmayın," diye açıklıyor. "Telefonunuz çok sık bipleyince birisi imdat istiyor sandım." Elini sallayıp kalkıyor. "Misafirperverliğiniz için çok teşekkürler."

Biçimli hatları var. Kusuru bedeninde değil, dilinde. İyi birisi olmalı; karşılıksız iyilik edenlerden... Nesli tükenmeye yüz tutmuş türden bir örnek. Gidecek!

Salağın tekiyim... Nedenini bilmeden ayağa kalkıyorum. Kadının yüzünde ilk kez gülümseme ve dostluktan başka bir duygu beliriyor: Şaşkınlık. Elimle masayı işaret ediyorum. Hayır, emir değil, rica: Otursun.

"Her zaman bu kadar kaba ve kötü biri değilimdir."

Kadın konuşmadan bekliyor. Dudaklarının iki ucu bükülüyor: gülümseme umudu veren bir dalgalanma.

"Biliyorum, hüzün inceliktir, kaba ve kötü birine yakışmaz..."

Kahvaltıya ve bu kadar erken saatte insan görmeye alışık olmadığımı anlatmalıyım:

"Sadece biri eşlik ettiğinde kahvaltı ediyorum." Hâlâ kararsız; son kozu kullanıyorum: "Marilyn'i hayal kırıklığına uğratmak da istemem." Sonunda masaya oturuyor. "Bu arada hem kedileri hem de köpekleri severim... Küçükken yüzümdeki yaraya sadece onlar aldırmazdı."

Bir süre konuşmadan önümüzdekileri atıştırıyoruz. Sonra Serap'ın yeni sorusu geliyor:

"Mülkiyet! Gece beni öptükten sonra..." Su sesini andıran bir çağıldamayla gülüyor. "Mirastan vazgeçtim dediniz. Zengin misiniz?"

"Ruhu bereli, kimsesizin tekiyim..."

Sözlerim her şeyi durduruyor: Gülümsemesini, dudaklarındaki yeni soruyu hatta soluk alışını:

"Bu sözleri nereden buluyorsunuz?" Sözcükleri kolaylıkla buluyor ama merakını bir türlü durduramıyorum. "Nereden doğuyor bunlar?"

İçimden diyeceğim, vazgeçip doğruyu söylüyorum:

"Dokuz virgül yetmiş beş santimetre karelik bir yaradan."

Bir süre aynı fikirdeymişçesine başını sallıyor sonra birden heyecanla atılıyor:

"Neden estetik ameliyatla..." Omuzları kalkıyor. "Yani halledebilirdiniz..."

Karşımda 1950'lerdeki Amerikan filmlerinden çıkıp gelmişe benzeyen bu garip kadının merakını böylesine kışkırtan ne?

"Önceleri param yoktu," diyorum. "Sonra karım, 'seni kızlar kapar' deyip izin vermedi."

Kahkahası kısa bir kararsızlığın ardından geliyor: Bu kez araştırıcı hatta şehvetli.

"Şaka yapıyorsunuz..."

"Şaka yapıyorum," diyorum. "Eğer edersem, kahvaltıda şaka yapmayı severim."

"Evli değilsiniz, değil mi?"

Hep o eğlenecek değil ya.

"Evli erkeklerin yatağına girmiyorsun galiba?" diyorum.

Yine o kendini sakınmayan, yürekli kahkaha.

"Hayır," diyor. "Asla."

"Evli değilim," diyorum.

"Peki şimdi?" Şimdi ne? "Neden estetik ameliyatı düşünmüyorsunuz? Hiç bırakmadım ama bence bu kadar uzun sakalla yaz geçmez."

Beni kahramanım Zinar'la akraba kılan, ilham kaynağım o yara: Bunları da itiraf etmeyeceğim.

"Asıl yara ruhumda," diyorum. "Ruhumu ameliyat etmeye hazır birisini bulsam, önce onu ettireceğim."

Serap, ruhumun işe karıştığını duyunca susuyor; sessizliği kısa ömürlü, çok geçmeden yine tiryakisi olduğu sorularına dönüyor:

"Çocuklukta mı oldu?" Başımı sallıyorum. "Nasıl?"

Ondan kurtuluş yok. Peki, hikâyeyi sonuna kadar dinleyebilir mi? Emin değilim.

"Öğrenmek istemezsin," diyorum.

"İsterim."

"Berbat bir hikâye," diye tekrar uyarıyorum.

İnatla başını sallıyor:

"Kaza mıydı?"

Kendi bilir. Yatak macerası hüzünlü bitecek.

"Belki kazaydı," diye başlıyorum, "Belki de annem beni kalkan sandı. Ona hiç soramadım." Gülümsemesi umutlu; umutlu çünkü henüz başıma gelecekleri bilmiyor. "Bir buçuk ya da iki yaşındaymışım, babam, hep çok içermiş ama o gün çok çok içmiş. İkinci ya da üçüncü şişenin sonunda elindeki kırık şişeyle anneme saldırınca, kadıncağız göğsüne gelen darbeyi karşılamak için, kucağındaymışım, beni ileriye doğru uzatmış. Ve bamm..."

Bammm! Bam sesi ikimizin de soluğunu kesiyor. Haziranda ikimiz de sanki ocaktaymışız gibi tir tir titriyoruz: Ben hatırlayamadığım o acıyla, o ise gözlerinin önünde canlandırdığı görüntüyle.

"Sonra..."

Sesi de titriyor: dudakları, yanakları gibi.

"Sonra babam bir tekme atıp beni yatağın altına fırlatmış ve yarım bıraktığı işi bitirmek için elindeki kırık şişeyle anneme dönmüş..."

Bu kadarı yeter mi?

Serap yine, "Sonra?" diyor.

Yetmedi; peki: "Sonra babam bir vuruşta annemin şah damarını kesmiş. Tabii epeyce gürültü çıkmış. Patırdıyı duyan ve babamı tanıyan komşular telefon etmiş; polisler eve geldiğinde annemin sakladığı şişeyi de içip sızan babamı yakalayıp götürmüşler. Annemi de hemen hastaneye kaldırmışlar. Beni, ertesi sabah alt kattaki komşu hatırlayınca yatağın altında annemden ve benden akan pıhtılaşmış kanın içinde betona zamk gibi yapışmış bir halde bulmuşlar. Ağlamıyormuşum. Gece boyu süt yerine annemin kanını içip sabaha kadar uslu uslu ölmeyi beklemişim..." Elimi sallıyorum. "Yüzümü tahmin edebilirsin. Ruhum daha sonra berelenecek ama bedenim ilk kez o gece berelenmiş."

Serap hıçkırıyor. Hıçkırığın yeni bir soru, üçüncü 'sonra' olduğunu fark edince, ben de onun sonrasına benim sonramla cevap veriyorum:

"Sonra annem o gece hastanede ölmüş; sonra babam cinayetten mahkûm olmuş; sonra babamı koğuşta bir başkası boğazlamış..." Sonra senfonisini son bir 'sonrayla' noktalıyorum: "Ve sonra tek akrabamın hastanede yüzümü görüp başını sallaması üzerine beni yetimhaneye vermişler..."

Serap bu kez 'sonra' yerine,

"Aman Tanrım," diyor.

İşe yaramayacak, boş bir çağrı! Ona bizim mahalledeki Tanrı'nın kulaklarının iyi duymadığını anlatabilirim ama anlatmıyorum. Bu hikâyeyi yıllar sonra cinayet haberlerine bayılan, gazeteden kestiği küpürleri geceleri korkutmak istediği yatalak kocasına okuyan bir kadından öğrendiğimi de söyleyebilirim. Bunu da söylemiyorum. Bugünlük bu kadarı yeter.

"Kurtulduğunuzu söylediğiniz sır bu mu?" diye soruyor. Beni hiç duymayan sağır Tanrım, bu kadının merakı ne zaman yatışacak? Aptallığıma güleceğim; başımı sallıyorum. Bunca yıldan sonra herhalde şimdi duyacak hali yok. Boşuna umuda kapılmamalıyım. "Ya günahınız?"

Hâlâ kendime saklayacağım sırlarım var. Bir çapkın söylemişti: Yatmadığın kadına bir şey itiraf etme.

"Ben günahsız bir öksüzüm peder," diyorum.

Nihayet gülümsüyor.

"Roman gibi bir hayat sizinki..."

"Bak, orada benimkine benzeyen tam elli tane hayat var... Kemalettin Tuğcu yazmış hepsini..." Serap elimi izleyerek bakışlarını yerdeki kitaplara çeviriyor. "Akraba hayatlar bir köşeye atılmış görünüyor ama merak etme, yakında hepsi güzel ve muhtemelen pahalı bir kütüphanede yan yana keyif çatacaklar," diyorum.

Serap ayağa kalkıp köşedeki yığına doğru yürüyor. Yürüyüşü akıcı, parmaklarının ucunda yol alır gibi. Evet, istek uyandıran bir bedeni var.

"Ne kadar çoklar..." Bir ikisini alıp inceliyor. "Oldukça da eski... 1975, 78 basım! Biriktirmeye ne zaman başladınız?"

"Çoğunu son on yılda aldım," diyorum. "Önemli kısmını sahaflardan..."

"Tuğcu'nun bir önemi olsa gerek?" Elinde tuttuğunu sallıyor: "*Sokaktan Gelen Çocuk.*"

"*Sokaktan Gelen Çocuk*'u severim," diyorum. "Kemalettin Tuğcu'yla ilk kez karşılaştığımda altı ya da altı buçuk yaşın-

daydım. Onu bana sık sık yetimhaneyi ziyarete gelen, yardımsever bir kadın tanıttı... Kendisi küçükken ona bakan dadısı nasılsa bir Tuğcu romanı bulup okumuş. Kadının dinlediği öyküdeki çocuk o kadar fakirmiş ki, parası olmadığından satın alıp hiç üzüm yiyememiş. Hep üzümleri seyredermiş. Kitabı okuyunca Sevgi anne de, hayırsever, yardımsever kadının adı Sevgi'ydi, aylarca üzüm yiyememiş..." Gülüyorum. "Bize sepet sepet üzüm ve evdeki Kemalettin Tuğcuları getirirdi. Bana okumayı yazmayı o öğretti diyebilirim."

"Bravo Sevgi anneye, size kitap okuma zevki aşılamış."

Aslında Sevgi annenin, beyaz ilahenin o Kemalettin Tuğcuları kızı okumasın, üzüm, muz, et, bal ve tabii çikolata yiyebilsin diye bize getirdiğini bilmiyormuşum gibi, "Öyle," diyorum. "Bravo ona. Kemallettin Tuğcular bana ne öğretti biliyor musun?" Serap yaklaşırken merakla başını sallıyor. "Dayak yemeden de ağlanabileceğini... O zamana kadar sadece dayak yediğimde, yaramla alay ettiklerinde ağlardım. Sonra, Sevgi annenin getirdiği romanları okudukça başkaları için de ağlamayı öğrendim..." Susmaya çalışıyorum, nedense beceremiyorum. Bu kadar çok soru sormasaydı! Konuşma şehvetim Kemalettin Tuğcu'yla devam ediyor: "Tuğcu'nun o zavallı çocuklarına acımayı öğrendim... Tuğcu tanımadığım insanlara acımayı öğreterek beni yoksulluktan kurtardı. Acıyabilmek gerçek zenginliktir... Aslında kendime acımam gerekirdi ama ne fark eder? Bir çocuk için ağlamak, dünyadaki tüm küçük çocuklar için ağlamak demektir... Ama çocuklar için ağlamak alışkanlık yapar. Bir de bakmışsın bir yoksul için, haksızlığa uğramış biri için, yaşlılar için, hatta hayvanlar için de ağlıyorsun..."

Serap, "Anladım," diyor.

Neyi anladığını bilmiyorum, merak da etmiyorum. Susmazsam bu şehvet beni bitirecek.

"İşte sırlarımı açıkladım," diyorum. "Ya seninkiler?"

Sadece başını sallıyor. Hepsi bu. Arkasını dönüp çıkıp gidiyor... Sevgi anne haklıymış: Kemalettin Tuğcu gerçekten iştah kesiyor. Ama benimki yerinde, masanın üstündekileri temizliyorum. Öğle yemeği derdinden kurtuldum; akşama kadar idare edebilirim.

Telefonda tam on mesaj var: İlki eve varıp varmadığımı merak eden Mesut'dan, diğer dokuzu Ayşın'dan. Dokuz mesajın beşi, cümle şiparişi. Sabaha karşı üçten sonrakilerse şanssız taliple geçirdiği akşamın hayal kırıklığını anlatıyor. Saate bakıyorum: On iki on. Tuşa basıyorum; zil dört beş defa çalıyor. Açan yok. Demek GV hâlâ uyuyor; uyusun, uyusun da yeni talibine hazırlansın. Her hafta yenilenen, ailesini mutlu edecek bu inatçı evlenme çabası, yaşamın anlamsızlığının bilincinde olduğu halde onurunu koruyan Sisiphos'u andırıyor.

Duşa yürürken dış kapı açılıyor. Serap! Hayır, onda anahtar yok. İçeriye Marilyn giriyor. Kahvaltı için teşekkür edeceğim, o ağlamaklı bir yüzle konuşmaya başlıyor:

"Aşk olsun Ahmet Abi, evet, Tarık marık değil Ahmet Abi. Serap ablaya ne yaptın?" Ne mi yaptım? İçine girmedim, sadece öptüm diyeceğim, Marilyn, "Kadıncağız aşağıda hüngür hüngür ağlıyor," diyor.

Aptallık deseler de birden boynu Sevgi'ninkine benzeyen bir kadının ağlıyor olması beni mutlu ediyor. Sakallarımın arasından sıyrılamayacağını bile bile sırıtıyorum:

"Toz alerjisi," diyorum, Kemalettin Tuğcuları gösterip. "Kitapları elledi... Merak etme yakında hepsi kütüphaneye taşınacak, tozdan kurtulacak." Marilyn bir içim su, işe çıkacak gibi giyinmiş. Gündüz gündüz? Gözlerime bakıyor; söylediklerime inanıp inanmamakta kararsız. Sonunda omuzlarını düşürüyor. Onu bunun için seviyorum: Bana hep inandığı, içine boşaltılan onca pisliğe karşın hâlâ saf olduğu için. "Bugün savaş yok mu?" diye soruyorum.

Marilyn, "Akşama," diyor. "Bizim baron[1]," Baron da kim? "Bizim Mustafa canım, balomozun[2] teki. Bir haftadır telefon edip duruyor. 'Bak sen gelmezsen ben sana geleceğim' deyince, aradan çıkarayım, dedim. Karısı Bursa'ya annesine gitmiş. Herifçioğlu çıkar gelirse Market beni öldürür."

Benim, onun ya da bizim, her kiminse onun olsun, balamoz Mustafa'yı tanımıyorum. Marilyn sofrayı toplamaya koyuluyor.

"Ben duşa gireceğim," diyorum. "Sonra çıkacağım."

Bakmadan soruyor:

"O sosyetikle mi buluşacaksın?"

"Uyanırsa belki," diyorum, bu kez sırıtmaya yeltenmeden.

İkinci soru beni salondan çıkarken yakalıyor:

"Cengiz'i nasıl buldun?" Cevabımı beklemeden devam ediyor: "Hoş çocuk değil mi?" Sesi neredeyse sevdalı: "Ben çok beğeniyorum."

O! "O gay değil mi?"

"Yoo," diyor Marilyn, hakarete uğramış bir sesle. "Düz. Nereden çıkardın?"

Bilmem. "Bilmem," diyorum. "Uydurdum herhalde."

Marilyn, "Ben çok beğeniyorum," diye üsteliyor.

Cengiz'i beğeniyor; birazdan bizim balomoz Mustafa onu becerecek; akşam da Taksim'deki savaşta LGBT flamasını dalgalandıracak. Harika birisi o.

"Ben de seni beğeniyorum," diyorum. "Hayranım sana."

---

1 (Lubunca) Zengin yaşlı erkek. Yaklaşık dört yüz kelimelik bir dil olan Kelavca /Lubuncanın kökeni 17. ve 18. yüzyıllar arasında köçekler ve tellaklara uzanır. Zamanla gelişmiş ve neredeyse tüm Balkanlara (Yunanistan, Romanya, Bulgaristan, Makedonya, Sırbistan) yayılmıştır. Günümüzde travestilerce geliştirilen ve birçok LGBT (Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Transeksüel) bireyin konuşabildiği bir jargon haline gelmiştir. Kelavca / Lubunca; Yunanca, Arapça, Ermenice, Kürtçe, Fransızca ve Çingene argosundan gelen kelimelerin harmanlanmasından oluşmuştur

2 (Lubunca) Yaşlı erkek.

- 2 -

İki ay önce mart sonunda bir salı, şimdi girmek üzere olduğum bu binaya üçüncü ya da dördüncü kez geliyorum. Dördüncü kattayım, açmak üzere olduğum kapının ardında kopmak üzere olan telin titreşmesini andıran bir ses ağlamanın eşiğinde bağırıyor. Biri sinir krizi geçiriyor olmalı. Tam yerinde diye düşünüyorum: deli doktorunun muayenehanesi. Bundan daha iyi nerede kriz geçirebilir? Sıradan işlerde pek zeki olmayan insanlar işe yarar; bu tanıma uyan birisi olduğunu sonradan anlayacağım sekreter ender hatalarından birisini o gün yapmış. Bu hatanın benimle ilgili sonuçlarından habersiz, şahit olacağım manzaradan çekinerek muayenehaneye giriyor ve çantası, mantosu, gözlüğü, eldivenleri, yüksek ökçeli ayakkabıları, kısaca üzerindeki her şeyi şık ve pahalı bir kadını, masasının arkasına sinmiş kıza doğru –tokatlayacakmış gibi– eğilmiş bir vaziyette buluyorum: Bu Ayşın'ı ilk görüşüm. Sekreter, nasıl olduğunu anlamadığını söylediği yanlışlık sonucunda randevu saatlerinin karıştığını, doktorun onu hemen göremeyeceğini anlatmaya çalışıyor: Ben bir, öfkeli kadınsa iki saat beklemek zorunda. Benim için fark etmez, her gün sayısız kez yaptığımdan alışkınım: o altmış dakikayı kolayca, gözümü bile kırpmadan öldürebilirim. Yan taraftaki kafeye gideceğimi söyleyerek muayenehaneden çıkıyorum. Hava ne soğuk, ne de sıcak: Bir ortaya çıkıp bir kaybolan güneşin kararsızlaştırdığı bir mart günü. Ayşın arkamda öfkesinin ıslığa dönüştürdüğü bir sesle hâlâ bağırıyor.

Şık ve tiz sesli öfkeli kadın kafeye benden on dakika sonra geliyor. Gözlerinin güzelliğini o sırada fark ediyorum; doğruca üzerime gelirken. Yüzündeki ifade tahsilattan umudunu kesmiş bir alacaklı gibi endişeli: "Sizden bir şey rica edebilir miyim?" Anlaşıldı: gözleri öfkesi sönünce ortaya çık-

mış. Sesi de yumuşamış, artık madeni değil. Omuzlarımı kaldırıyorum. Bu gözlerle bir değil iki şey de rica edebilir. "Edin," diyorum. Kadın hiç beklemiyor: "Randevularımızın saatlerini değiştirebilir miyiz?" Ben sormadan isteğinin nedenini açıklamaya koyuluyor: "Saat sekizde bir yemeğim var. Eğer altı seansına kalırsam asla yetişemem. Bu trafikte eve dönmem, hazırlanmam..." O akşam bir talibiyle buluşacak. Henüz taliplerinden haberdar değilim, bunu daha sonra öğreneceğim. Ama bilsem de fark etmez. "Benim için fark etmez," diyorum. "Değiştirebiliriz. Saat beş sizin olsun." Teşekkür ederek yan masaya geçiyor. Gözlerim dışarıda, kulağımsa onda. Arayacak bir sürü arkadaşı var. İlk ikisine sekreterin aptallığını anlatıyor, üçüncüsüne de akşamki yemeği. Dördüncü ya da beşincide sıkılıyor. Anlaşılan kendisiyle baş başa kalamayanlardan... "Pardon!" Ona dönüyorum: elinde parlak kâğıda sarılmış bir çikolata. "Belçika'dan bir arkadaşım getirdi," diyor. "Nefis..." Uzanıp alıyorum. Sonra uzun zamandan beri şeker, çikolata yemediğimi söylemeden, "Belçika çikolatasının üstüne yoktur," diyerek sırıtıyorum. Bir tane daha veriyor. Marilyn akşama bayram edecek. Çikolata karşılığı satılık saatlerim var... Yüzüme bakıyor. "Neyiniz var? Neden Haydar Bey'e geliyor..." Neyim var? "Aslında hiçbir şeyim yok," diyorum, "Arada bir körleşip her şeyi unutmanın dışında." Omuzlarını silkiyor. Yanıma, masama gelecek. Salınarak, kendini bir armağan gibi sunacağını haber veren cömert bakışlarla geliyor. "Keşke ben de her şeyi unutabilsem." Hüznü renksiz ve özsüz; öfkeye çalıyor. Sormuyorum ama o neyi unutmak istediğini anlatmaya koyuluyor. Eski sevgilisi onun benliğini ezmiş. Hikâye uzayınca bir punduna getirip kim kimi terk etti diye soruyorum. "Tabii ben ettim," diyor. Benliği ezilmiş, yok olmuş ama o halde sevgilisini terk etmeyi becermiş. Bir ara, sakallarımın hırpani görüntüsünü daha da eskittiği kıyafetlerim merakı-

nı uyandırmış olacak, ne iş yaptığımı soruyor. Böylesi giysileri olan birisinin Haydar Zorlu gibi son derece yüksek seans ücreti olan bir doktorun parasını nasıl karşıladığını düşünmüş olmalı. Ben işini sormuyorum; ondan çok terzisini anlatan giyiminden, parmaklarının arasında tespihe çevirdiği iri araba anahtarlığından iyi bir işi, zengin bir kocası ya da babası olduğu açık. "Cümle satıyorum," diye cevaplıyorum sorusunu. "Süslü sözler, güzel betimlemeler..." Henüz gülmüyor ama birazdan gülecek; hissediyorum. Her zengin gibi alım-satımdan anlıyor ancak bu türlüsünü ilkkez duymuş olacak, merakla soruyor: "Kim alıyor bu cümleleri, betimlemeleri?" Anladım, malın değerini tespit edebilmek için pazarı soruşturuyor. "Senaristler için diyalog yazıyorum," diyorum. "Onlar da filmlerde, dizilerde size satıyor." Nihayet gülümsüyor. "Biliyor musunuz? Benim yazmaya karşı hiç yeteneğim yok." Ne gerek var! "Güzel kadının akıllısı, yazmak çizmek yerine kendine yazar, şair ya da ressam bulur," diyorum. Şaşkın bir çığlık atıyor; ani ve keskin. "Bunu şimdi mi buldunuz? Yani daha önce..." Uzattığı üçüncü Belçika çikolatasını da alıp, "Evet, şimdi buldum," diyorum. "Cümlelerim, betimlemelerim her zaman tazedir..." Ellerini. "Bu inanılmaz," diyerek çırpıyor. "Peki, her konu her şey hakkında güzel bir şeyler bulabilir misiniz?" Mesela! "Mesela," diyorum. "Gözlerim," diyor hemen. "Gözlerimi betimleyecek olsaydınız, ne derdiniz?" Ne mi derdim? "Tanrı'nın ne denli cömert olduğunu anlamak için gözlerinize bakmak yeter... Gözleriniz Tanrı'nın bir yüze bağışlayacağı en görkemli armağan..." Böyle derdim. "Tabii, görkemli yerine istenirse değerli de diyebiliriz... Beğendiniz mi?" Bir çikolata daha verecek. "Bayıldım," diyor. "Kimse duymasın ama ne zaman aynaya baksam gözlerimin benzersiz olduğunu düşünürüm..." Kısa bir şaşkınlık. Sonra sorusu: "Bunu nasıl başarıyorsunuz? Yani hemen, anında..." Gözlerini beğeniyor.

Bunu aklımda tutmalıyım. "Öğrenmek, kavramak için," diyorum. "Gerçek güzellik görülerek değil, betimlenerek kavranır..." Yarım saat sonra elini en değerli şeyini sunuyormuş gibi uzatıp kalkıyor. Dört çikolata karşılığında sıramı ona verdim. "Belki yukarıdaki o sersem haftaya da randevuları karıştırır," diyor. Başımı sallayıp, "Haftaya zam var," diyorum. "Çikolata yetmez..." Ben 'yetmez' dediğimde o, bu adamla yemek yersem çok gülerim diye düşünüyor. Bunu bir ay sonra ilk kez yattığımızda itiraf edecek. O anda hoş bir saat geçirmekten mutlu, ileride neler olup biteceğinden habersiz, annesinin onu zorla gönderdiği psikiyatristten bir an önce kurtulup yeni talibiyle buluşmayı düşünüyor. Çok değil altı saat sonra, vakit gece yarısını geçtiğinde o akşamki talibin bönlüğünden ruhu sıkılmış, sakallı, kötü giyimli bir adamın çikolata karşılığında ona sattığı cümleleri hatırladıkça gülümseyecek. Henüz hiçbir şeyin farkında değil. Şimdi zenginliğin ona tanıdığı ayrıcalığın –çalışanlara istediğinde bağırabilmenin– tadını çıkarmaya gidiyor...

"Asansöre binecek misiniz?"

Geriye dönüyorum: Çok uzun yolu varmış gibi bakan sabırsız bir adam. Martta değil hazirandayız ve ben geçen hafta atladığım randevuya gidiyorum. Marttan bu yana Ayşın cephesinde çok şey değişti. Sonunda annesini ikna etti; üç haftadır Haydar Bey'e gelmiyor. Eski sevgilisinin acısını güzel, özlü cümlelerle öğüttü: artık durup dururken ağlamıyor. Şimdi bir yandan onu yeniden mutsuz edecek bir erkek arıyor bir yandan da onardığı benliğini güzelliğiyle besleyen betimlemeler satın alarak iyice güçlendiriyor.

Asansöre binip en üstteki düğmeye uzanıyorum. Adam ikinci katın düğmesine basıyor. Uzun yolu topu topu bir katmış...

Ayşın'la tanışmama yol açan hatayı yapan sekreter, adı Hülya, beklememi işaret edince kahverengi deri koltuğa

oturuyor, dört ya da dört buçuk aydır tanıdığım adamı ilk kez gördüğüm o günün akşamında, yatakta sırtüstü uzanmış, gözlerimi tavandaki lekelere dikmişken, onunla ilgili aklımdan geçen düşünceleri hatırlıyorum: Schoendoerffer onu yazsa nasıl yazardı? Bazıları yalanlanmış bazılarıysa doğrulanmış karakter tespitleri art arda dökülmüştü dudaklarımdan: 1) "Suların dönmesini beklerken kumsalda yürüyen, gözlerini denize diken gene de yelken açmayan kuşkucu bir gezgin..." Tespit yanlıştı: Hülya, üç hafta sonra sorduğumda Haydar Bey'in yazlarını hep Sapanca'daki dağ evinde geçirdiğini söylemişti. Denizle pek ilgisi yokmuş... 2) "Seçtiği sözcüklerin anlamıyla sesinin tonu arasında belirgin bir fark var. Kendi tabiriyle, denize kurban vermiş bir gemici tavrıyla konuşuyor olsa da sözleri sesindeki koyuluğun aksine umut verici..." Bu doğru. 3) "Zekâsının kölesi olmuş bir adamı andırıyor. Sanki sorularını merakından değil, zekâsını, küçümsemesini ele vermek için soruyor..." Bu konuda hâlâ kararsızım. Ama her duyduğumda, onunki gibi iç karartıcı bir sesi olan birinin hayal gücü olabilir mi diye düşünmüyor değilim. Kuşkum henüz yatışmadı; hatta katlanarak büyüyor. Kesin olan şu: Onda sertlikle doğallık iç içe; gençliğinde çizilmez bir elmas gibi sert biri olmalı.

Zengin olduğu söylense de zenginliğini yaşamına yansıtmadığı açık. En lüks şeyi düşünceleri olan biri... Hasta seçen, herkese randevu vermeyen bu ünlü doktor, üstelik de para almadan, beni neden ısrarla görmek istiyor, arkamdan haber salıyor? Cevabı sanıyorum biliyorum. İkimiz de biletsiz birer yolcu taşıyoruz: Onun içinde pişmanlığını itiraf edemeyen birisi, benim içimdeyse uykusuzluğuma, körlüğüme eşlik eden karanlık biri var ve ne kadar üstünü kapamaya çalışsak da, ikimiz de çaresiz bir hastalığı andıran, umutsuz bir anlaşılma isteğiyle doluyuz.

Ancak itiraf etmeliyim: Haydar Bey her ne kadar henüz

kurduğum barikatları yıkıp ruhuma ulaşamadıysa da, romanımın iki kahramanından birisine, Nusret Hoca'ya modellik etti. Zinar'ın hikâyesini anlatmaya gittiği Nusret'in evi, aslında onun bürosu. Nusret'in penceresi, pencerenin ardındaki manzara; onun penceresi, onun manzarası. Nusret'in duvarları onun duvarlarından alınan fotoğraflarla, veciz sözlerle kaplı. Zinar, Nusret'le konuşurken aslında bir anlamda onunla da konuşuyor.

Yirmi dakika sonra odasındayım. Yorgun görünüyor. Biliyorum, onun yolcusu da benimki gibi canına okuyor.

"On beş gün oldu," diyor hemen. "Bu sürede neler yaptık?"

"Her zamanki şeyler," diyorum ben de beklemeden. "Yazma, çizme ve tembellik. Düzenli iş olmayınca..."

Sözümü kesiyor:

"İşe takma. İş dediğin, son tahlilde yararsız bir uğraştır; hele diğer seçenek sanatla uğraşmaksa."

Doğru söze ne denir?

"Tembelin elinden gelen en iyisi, genellikle en az çaba gerektirendir," diyorum. "En az çaba göstererek yaptığım iş de yazmak."

Sessizlik... Hazır olmalıyım. Birazdan gözlerimin içine bakmaya başlayacak. Gözleri, görmek için değil, kesip biçmek için kullandığı bir organ, bir çift neşter sanki.

Haydar Bey'in sözleri tembellik üzerine sürdürdüğümüz çeşitlemeyi bitiriyor:

"Ancak sağlık, yalan söylemeyen bir vasıftır. Montaigne, 'akıllı insan başarısıyla kumar oynamaz, onu geleceğe yatırır' diyor. Sağlık da böyle bir konu..." Sözü buraya getireceğini biliyordum. Bakışlarını gözlerimin içinde bir noktaya odaklamaya çalışıyor. Başımı eğiyorum. "Sanıyorum hâlâ MR[3] çektirmedin."

3 Magnetik Rezonans: En gelişmiş röntgen.

"Fırsat olmadı," diyorum. "Taksim'in halini biliyorsunuz. Dışarıya çıkılmıyor; Cihangir'de oturanların hali harap."

Başını sallamadan, yüzündeki tek kası bile hareket ettirmeden karşısındakinin düşüncesine katılmadığını, hatta söylediklerinin aptalca olduğunu nasıl anlatıyor? Sessizliğiyle. Sessizliği onun kadar iyi kullanan başka kim var?

"Eğer bir hasta, görme bozukluklarından, sonradan geri gelse de bellek kaybından söz ediyorsa yapılacak ilk iş, bu belirtilerin beyindeki bir anormallikle ilgili olup olmadığını tespit etmektir..."

"Beynimde bir şey yok," diyorum. "Sağlığım iyi. Üç ya da üç buçuk yaşından beri olup biten her şey, siz var diyorsunuz ve ben de size saygım yüzünden kabul ediyorum, ruhsal..."

Yüzünde yine tek kas bile hareket etmeden gülümsüyor.

"Neden böyle hep buçuklarla konuşuyorsun?"

Nihayet sordu. Buçuk sözcüğünün bizler için farklı olduğunu nasıl anlatabilirim?

"Yetimhanede büyümüş birisi için tam diye bir kavram yoktur. Bir ya da tam simit yoktur, yarım simit vardır; bir bisküvi yoktur, yarım bisküvi vardır; elma da öyle, bütün, tam elma yoktur, yarım elma vardır... Anlayacağınız, ben buçuğu tam bir sayıymış gibi öğrendim. Bir aralar çeyrek de diyordum sonra karışıklık olacak diye vazgeçtim."

Yüzü hâlâ ifadesiz ama artık gülmediğini biliyorum.

"Peki, son on beş günde hiç görme kaybı yaşadın mı?"

İki kez. Başımı sallıyorum:

"Hayır."

"Ya hafıza kaybı?"

Yine, "Hayır," diyorum.

Adam, "Yani, olaysız bir on beş gün?" diyor.

Sadece! "Sadece birisine anne dedim," Haydar Bey ilk kez tepki veriyor. Tahmin etmeliydim, psikiyatristler annelere dayanamazlar. "Daha doğrusu, Sevgi anne..."

"Demek yine Sevgi! Sevgi'nin hayatında önemli bir rolü var. Hatta hayatındaki en önemli kadın... Ama hiç nedeninden söz etmedin."

Aslında bir kadın daha var: Vasfiye. Hayatıma damga vuran kadın sayısı iki: Sevgi ve Vasfiye. Vasfiye'yi tanımama, çamaşır kokan elleriyle yolumu kesmesine daha sekiz buçuk ya da dokuz yıl var... O sırada aklıma geliyor. MR çektirmedim, ona oyalanacak bir şeyler verebilirim: Sevgi'yi...

Şimdi altı ya da altı buçuk yaşındayım, karşımda Sevgi duruyor. Üzüm! Evet, üzümle başlayabilirim:

"Bize sepet sepet üzüm, muz getirirdi; bana okuma yazmayı öğreten de oydu. Eğer bugün yazıyorsam, bu onun sayesindedir. Öte yandan ilk büyük hayal kırıklığımın nedeni de oydu..." Haydar Bey sessizliğiyle cesaretlendirerek bekliyor. "Üç buçuk dört ya da dört dört buçuk yaşındayım. Bahçedeki sundurmanın altına dikilmiş evlat edinmek için çocuk beğenmeye gelenleri bekliyoruz: Bizi karpuzmuşuz gibi elleyecek, atmışız gibi dişlerimize bakacak, köpekmişiz gibi koşturup topal olup olmadığımızı kontrol edecek anneleri ve babaları... Bu çocuk sergisi yılda en az üç kez kurulurdu. İlk zamanlar, yüzümü görenlerin dehşetle uzaklaşmasına rağmen, umutluydum. Aptallık, biliyorum; ama çocuk dediğimiz umut eden varlık değil midir? Yüzümde kocaman, sonradan dal budak salıp dokuz virgül yetmiş beş santimetre kare olacak bir yara vardı, ben umudumu yine de yitirmiyordum. Umudum her mevsim açan arsız bir çiçek gibiydi. Geceleri altıma kaçırmıyordum, sus dediklerinde susuyordum, şişman değildim, beni gören çok yemediğimi anlardı... O zamanlar sayı saymayı bilmiyordum ama iki yıl içinde altı kez yer aldığım sergiden iki elimdeki parmaklardan daha fazla çocuk seçildi. Başparmağım Nevin, yanındaki parmağım Meryem, orta parmağım İsmail... Sıcak evlere gidenleri böyle sayıyordum. Hüseyin yatağında ölüve-

rince şansımın arttığını düşündüm; çünkü o çok sevimliydi... Umudum vardı, ancak şansım sıfırdı: kimse beni seçmedi. Bayramlarda hırka, ayakkabı verseler, başımı okşasalar da kimse beni istemiyordu... Sonra Sevgi anne ortaya çıktı. Beyaz bir ilahe gibiydi: Temiz, güleryüzlü, görmediğimiz ama güzel olduğunu bildiğimiz çiçekler gibi kokan. İlahe en çok benimle ilgileniyordu. Okumayı sökeni, kitap okuyanları sevdiğini anladığımdan hep kitap okuyor, gözüne girmeye çalışıyordum... Sonra bir gün, yanında oturmuştum; bana ödüllendirmek için bir şeker vermişti. Şeker ağzımdaydı. Sevgi anne'nin pürüzsüz beyazlıkta beyaz bir boynu vardı. Beyaz, temiz ve hoş kokan birisine hiç dokunmamıştım. Elim dakikalarca yasağa boyun eğdi. Sonunda dayanamayıp parmağımı uzattım. İşte ona dokunuyordum. Yutamadığım, aylardır mayalanıp kabaran arsızlığım hemen mırıldanmaya başladı: 'Sevgi anne, çocuğun olabilir miyim? Sevgi anne çocuğun olabilir miyim?'"

Burada susuyorum. Sessizliğin gücünden yararlanma sırası bende. Ancak kısa, yansız bir sözcük –hayır bu bir emir– içinde çığlıkları, umutları, umutsuzlukları, acıları barındıran melez sessizliğin uzamasına izin vermiyor.

"Evet!"

Emre uyacağım!

"Sevgi anne sıçrayarak ayağa kalktı. Dehşet içinde bana, daha doğrusu yüzümdeki yaraya bakıyordu. Kaçıp gitmemek için kendini zor tuttuğunun farkındaydım. Yine de vazgeçmedim. Atılıp bacağına iki kolumla sarıldım ve avaz avaz bağırıp ağlayarak –o cömert, iyiliksever bir tanrıçaydı– yalvardım: 'Beni al! Ne olur benim annem ol! Ne olur, benim annem ol...' Sonra... Sonra o ana kadar kendini kontrol eden kadın çıldırmış gibi başını sallamaya başladı. Bir an için çocuğu olduğumu düşünmüş olmalı. Adı Sevgi'ydi ama beni bir türlü sevememişti. Kaçmaya çalıştı, başarama-

dı. Kollarım göbek bağı gibiydi, kopmuyordu. Onun bacağından doğmuştum ben. Bir süre Sevgi anne sessiz, ben sesli çığlıklar ata ata tüm salonu dans ederek dolandık. Sonunda bakıcılar dansımızı keserek kadının, gayet iyi hatırlıyorum, sağıydı, bacağına sarılmış kollarımı çözdüler. Aslında Hüseyin'i yatağında ölmüş yatarken döven o bakıcı olmasaydı, beceremeyeceklerdi. Ama herif omuzumu çıkarınca acıya dayanamadım, beni doğuran bacağı bıraktım. Her şey ortadaydı: Sevgi anne beni isteyerek rahminden dışarıya atmış, düşürmüştü..."

On iki ya da on iki buçuk yıl sonra Bornova'dan yoldaşlarımla gelip mutfağın arkasında küçük oğlanlara neler yaptığını bildiğim, artık eskisi kadar güçlü olmayan kolunu kıracağım o bakıcının iğrenç yüzü, omzumdaki ağrıyla birlikte ortaya çıkıyor.

Haydar Bey ayağa kalkıp pencereye yürüyor. O, yüzünü gizleyecek.

"Sen devam et," diyor.

Devam ediyorum:

"Sonra yıllarca bir daha ağlamadım, şeker hatta çikolata yemedim... Şeker, ihanetin sembolüydü. Gördüğümde midem bulanıyordu. Sevgi anne de bir daha gelmedi. Yuvadakiler uzun bir süre üzüm ve muz yiyemedi... Geride Kemalettin Tuğcular ve dört ay süren omuz ağrısı kaldı... Utancı yıllarca sonra hissettim. O gün utanmayı bilmiyordum. Birisinin çocuğu olma isteğim öylesine güçlüydü ki, içimde başka hiç bir duyguya yer yoktu; hele utanca hiç..."

Yine bir sessizlik; onu anlıyorum: İçimizdeki yolcuların soluk alması gerek...

"Roman ne durumda? Zinar..."

Anlattığım çocukla Zinar'ın bir ilgisi olduğunu mu düşünüyor? Yanlış fikre kapılmamalı.

"Zinar hiç yetimhaneye gitmedi," diyorum. "Önce onu

kimsesiz sandık, meğerse dedesi, nenesi köydeymiş. Onların yanında kaldı."

"O köye neden gittiniz?"

"İhbar üzerine..."

"Çatışma çıktı mı?"

Duman; kar; loşluk; kaçışan köpekler; ortalıkta ağaç yokken yaprak hışırtısı; babasının işiyle övünen küçük çocuk ve hafiften ağıra, çeşit çeşit silahlar...

"Evet," diyorum. "Katıldığım ilk, aslına bakarsanız tek çatışmaydı. Bize de çok iş düşmedi zaten. Uzman birlikler vardı..."

Haydar Bey ara vermiyor. Avının kokusunu almış bir yırtıcı gibi Zinar'ın peşini bırakmayacak. Bugün dilimlenme sırası onda:

"Zinar köyde büyüyor ama sonra İstanbul'a üniversiteye geliyor ve tıpkı senin gibi roman, senaryo yazıyor ve yüzünde şark çıbanı var..."

Kapılmasın diye düşündüğüm yanlış fikre çoktan kapılmış. Değiştirmek için elimde ne var? Sadece kararlı bir hayır ve inadım...

"Hayır, ben o değilim," diyorum inatla. "Ya da o, ben. Zinar, liseyi de İstanbul'da okudu. Üniversiteye Diyarbakır'da başladı, sonra İstanbul'a nakletti. Ben otuzunda İzmir'den geldim. Onun ailesi vardı... Yani en azından dedesi, nenesi; bense kimsesizin tekiydim..."

"Zinar, nasıl bir karakter?"

Savunmaya devam ediyorum:

"O öfkeli bir çocuk, bense öfkeyi bıraktım, sigaradan hemen sonra... Zinar kibirli mi? Evet, kibirli sayılır. Biliyorsunuz, yoksulluğun kibri gençliğin kibriyle karışınca ortaya her zaman çekici bir erkek çıkar. Romanlar için bir gerekliliktir bu. Zinar bu özelliği benden almış olamaz diye düşünüyorum. Sakalım yokken, yarayı örtmek için ben yüzümü

kibirle kaplamadım. Dikkat çekmek için gururlanacak bir şeyleri olmayanlar, acılarını pazarlarlar. Yetimhanedekiler bunu iyi bilirler. Sık sık ama boşuna ağlardık, gözyaşlarımız hüznümüzü boşaltamazdı. Zamanla hepsinden tek tek vazgeçtim: Önce öfke, sonra olmayan kibir, ardından da mutsuzluğu bıraktım. Belki yapacak başka bir şey yoktu, mutsuzluğumla mutlu olmayı da öğrendim..."

"Akıllıca bir davranış," diyor Haydar Bey. "Mutsuzluktan kaçınmak bize ne getirir? Mutluluğu mu?" Sorularını kendisi cevaplıyor: "Çoğunlukla hayır. Yaşamlarında mutlu olmuş kişilerin öğrenemeyeceği ne çok şey vardır..." Bunları öteki hastalarına da söylüyor mu? Ona dikkatle bakıyorum: Hâlâ pencerenin önünde. Onu kışkırtan içindeki yolcu olmalı. Yolcu kendinden emin bir sesle devam ediyor: "Hayal kırıklıklarından, acılardan yoksun insan çoğu kez sığ, ama her zaman mutlaka tatsızdır." Sonra bambaşka bir soru: "Evde işler nasıl?"

"İyi," diyorum. "Bu aralar Taksim'de dövüşüyorsa da annem bana iyi bakıyor. Evet, benden küçük, henüz vajinasına da kavuşmadı ama olsun, anne annedir. Ayrıca kara kuşaklı iki karate şampiyonu bana göz kulak oluyor..." Bacağına sarılabildiğim, boynunu öpebildiğim, bana kütüphane alacak bir kadınla sevişiyorum da diyebilirim ancak bunu gelecek sefere saklayacağım. Şimdilik bir travesti ve iki karateciyle idare etsin: "Keyfim iyi sayılır."

"Şu görme bozukluğu ve bellek kaybı dışında," diyor adam.

Unutmamış, yine o konuya dönecek.

"Tülay ısrar etmeseydi sizi rahatsız etmezdim," diyorum.

Rahatsız olmuş gibi bakıyor. Ama bunu asla itiraf etmeyecek.

"Yanında yere düşmüşsün, kalktığında ne görüyor ne de adını hatırlıyormuşsun..."

"Biliyor musunuz?" diyorum. "Her şeyi unutsam, anıları silsem, pek dert etmem."

Haydar Bey, birden masasına doğru yürüyüp oturuyor.

"Gelecek sefere yanında MR olmadan gelme! Bir sonuca varacaksak önce fizyolojik nedenleri elemeliyiz. Anlaşıldı mı?"

Sözleri ateşli bir buyruk gibi; içgüdünün canlandırdığı bir kehanet, adeta bir öngörü...

Benim derdim Zinar'la karşılaştığımız o günün üstündeki sis... Belki konuyu değiştirmek en iyisi!

"Sizce insan sevilmek için ne yapmalı?"

Haydar Bey umutsuzca başını sallıyor. Bu kadar zor bir soruya nasıl cevap versin? Ben cevabı biliyorum: Hiç bir şey; hiç bir şey yapmasına gerek yok: Çoğu insan için sadece bir ana ve belki bir baba yeterli...

- 3 -

Asansör durunca telefona bakıyorum. Ayşın ve Marilyn... Önce GV. Tuşa basıyorum. Telefon hemen açılıyor. Sabırsız dudaklarda uzun süredir bekleyen soru var:

"Dün akşam neredeydin? Kaç kez mesaj attım."

"Dışarıda içtim. Sonra da sızmışım," diyorum. "Duymamışım."

"Hani evde kalacak televizyon seyredecektin?" Özür dilememi mi bekliyor? Bir kahkaha atıyorum. "Ne oldu? Neden güldün?"

"Anlaşılan seninki benimkinden de kötü bir akşamdı," diyorum.

"Çok kötüydü," diyor. Ardından suçlamalar başlıyor: "Bunu neden yapıyorum, bilmiyorum. Sıkıntıdan bayılacaktım..." Bu suçun onun payına düşen kısmı. "Sonunda oğ-

lancağıza, sen en iyisi New York'a git, on beş gün otobüslerin üzerindeki reklamları oku, genel bilgin ve kültürün artar dedim." Bu da talibin... Bir kahkaha daha atıyorum. Demek New York'ta on beş gün geçirecek paran varsa kültürünü arttırmanın böyle kestirme bir yolu da var. Beş ya da altı bin dolara patlar. GV, "Keyfin yerinde bakıyorum," diyor.

"Az önce Haydar Bey'le seanstaydım."

Onun artık Haydar Bey'e aldırdığı yok:

"Yarın sabah Danimarka'ya gidiyorum." Danimarka mı? "İki günlüğüne," diyor. "Orada yaşayan bir arkadaşım var. Doğum gününe çağırdı."

"Tamam," diyorum. "İyi yolculuklar."

İyi yolculuk dileği yetmeyecek. İstekleri de var:

"Çok içme!" Bu bir. "Ben yokken her gün için güzel bir cümle yazacaksın!" Bu iki. "Söz mü?"

"Söz," diyorum.

"Doğum günüm de yaklaşıyor."

"Mektuba başladım," diyorum.

Kısa bir sessizlik, ardından cömert bir mırıltı:

"Biliyor musun, bir ara seninle şöyle birkaç günlüğüne yurt dışına gitmeliyiz."

Demek mektup bu kadar önemli?

"Birkaç gün içinse tamam," diyorum. "Daha uzun kalamam. İşlerim aksar."

Bu kez o gülüyor.

"Tamam, Allaha ısmarladık o zaman..."

Tekrar iyi yolculuklar dileyip telefonu kapatıyorum. Sıra Marilyn'de. Ne oldu acaba?

O da hemen açıyor telefonu.

"Ahmet Abi..."

"Efendim Erol!"

"Üfff. Peki, Tarık Abi... Taksim'deyiz. Serap abla, Cengiz; arkadaşlar... Gelmez misin?"

Taksim! "Ne yapacağım orada?"

"Tepkimizi koyacağız. Özgürlük için..."

"MR çektirmem gerek," diyorum. "Doktor kafamın içini merak ediyor."

Küskün ses, "Peki," diyor. "Geçmiş olsun."

Eve gideceğim. Düzeltip sonunu getirmem gereken bir roman beni bekliyor.

Adam, "On yedi," diyerek annemin yaşı hakkındaki yalanımı tekrarlıyor. Ses, tırtıllı bir mırıltının arasında parçalara ayrılıyor sonra ufalanarak sönüp gidiyor... Çok geçmeden fark ediyorum, mırıldanan pencerenin önündeki Nusret Hoca değil, benim. Ama pencereden çok uzaktayım: On altı belki de on sekiz ay öncesinden, mutluluk ülkesinden geliyor parçalanmış sesim. Yataktayım, yanımda bir kadın, ilk ve tek kadınım var. Ona doğumumu...

... Doğumumu anlatırken gülüyorum. Ensemdeki ağırlık, sırtımdaki soluğun sıcaklığı bana hem haz hem de güven veriyor. Beyazlığını seviyorum... Adımla ilgili bir şey söylemesini bekliyorum. Söylemiyor; sessizlik sürünce devam ediyorum. Kolları ve ılık soluğuyla yetinebilirim:

... "1990'lı yıllarda tek tük de olsa, politik bilinçlenmeyi yaşamış aileler çocuklarına Kürtçe isim vermeye başlamışlardı. O zamanlar Rojda, Berivan, Azad, Şiyar isimlerini duymak pek mümkün değildi. Sonradan dağdaki çatışmaların insanlarının hayatına girmesiyle bu gibi isimler türedi. Dağdakiler korkusuzdu, Kürtçe adlarla dövüşüyor, gerektiğinde Kürtçe adlarıyla ölüyorlardı. Yine de bugün, yirmilerinde birisinin adının Zinar olması hâlâ şaşkınlık verir kimilerine"

... "İlk karşılaştığımızda kendini Kaya diye tanıttın ama," diyor bana Sapancalı.

... Bana Sapancalı deme, adım Ayla demesine rağmen onu böyle çağırmak hoşuma gidiyor. Mırıldanınca cevap veriyorum:

... "Hayır," diyorum. "Zinar, hiç Kaya olmadı; Zinar hep Zinar'dı; bu ismi duyduğumda hissettiğim mutluluğu bilemezsin; adım, babam'dan bana kalan tek şey; bana bir bağımsızlık bildirisi gibi geliyor; bu yüzden her defasında 'benim adim Zinar' diye bağırasım geliyor. Biri Kaya dedikçe kendime geliyorum; nerede olduğumu, nereden geldiğimi, nereye gittiğimi, ne için yaşadığımı hatırlıyorum. Özetle biri benim, diğeri düşmanım; ama ikisi de benim."

... "Tamam, Zinar. İyi ki doğdun ve müjdeler getirdin bize..."

... Sapancalı'nın sesi içten ama konuşmayı sürdürmeyeceğini haber veren bir gölgeyle örtülü. Aldırmadan devam ediyorum:

... "Pek öyle olmamış ben doğduktan sonra babam izlenmeye başlamış. Bir ara bir arkadaşıyla gözaltına alınmış, çok eziyet görmüş. Salıverildiğinde bir süre kararsız kalsa da sonunda bir karar vermiş. Arkadaşıyla birlikte Suriye'ye geçecekler. Şırnak'ta kalırlarsa başları belaya girecek... Babam sınırı geçmiş ama arkadaşı Mustafa yakalanmış."

... Sapancalı arkamdan uykulu sesiyle mırıldanıyor:

... "Anlattıklarından iyi film olur..."

... Haklı, iyi bir hikâye bu... Babam, başrolde olur. Bunu söylemek için geri dönüyorum. Uyumak üzere. Sevişmek onu nedense yoruyor. Soluğu soğuyor. Keşke ona onun bana dokunduğu gibi dokunabilsem. Ama dokunmayı bilmiyorum: annem küçükken bana hiç dokunmadı. Burnum ana kokusu almadı...

... Sapancalı kıpırdıyor. Ben düşünüyorum. Babam ve film! Fikir kışkırtıcı. Peki, kim çekecek? Sormuyorum. Uyumasını seyre dalıyorum. İlk kez mutluyum. Gözlerimi kapasam ve ölünceye kadar onunla kalsam... O gün, tam onunla ölmeyi düşlediğim andan bir yıl sonra, bir senaryo yazacağımı ikimiz de bilmiyoruz. O anda, yatakta uzanırken uzun metrajlı film çekmek bana henüz uzak... Evet, bu yatakta onu seyrederken ölebilirim. Her şeyi unutabilirim onunla...

"1993'te sen doğduktan sonra..."

Gözlerimi aralıyorum. Ne ölüyüm ne de Sapancalı'nın yanında yataktayım: Yaşıyorum, Boğaz gören bir apartman dairesinde ayaktayım. Karşımda Nusret Hoca var. Babam'ı, dayıoğlu Mustafa'yı ona değil, yüreğimi hem büyütmeyi hem de parçalamayı beceren tek kıza, bir Sapancalıya anlattığımı fark etti mi?

Adam, mahmurluğuma aldırmadan sözlerini sürdürüyor:

"Baban salıverilince Suriye'ye geçti. Annen..."

... Sapancalı gözlerini aralamadan araya giriyor:

... "Peki, annen ne yaptı?"

... Demek uyumuyordu! Neden birdenbire annemi merak etti? Senaryosu için fikir peşinde mi? Yataktayız, az önce sevişmişiz; o yorgun, ben enerjik bir kararlılıkla, annem demeden, ondan sonra hep adıyla anacağım kadını anlatıyorum:

... "Babamın gidişinden sonra Zehra artık iyice huzursuz; zaman zaman askerler köye gelip Cemal'i soruyorlar. Kocasının nerede olduğunu söylemesini, onu ele vermesini istiyorlar. Dedem, askerlerin her ziyaretinde geriliyor; baskıdan, eziyetten bıkmış, gelinine durmadan babasının evine dönmesini söylüyor..."

... "Deden boktan bir adammış," diyor Sapancalı kısık bir sesle. Sonra itiraz kabul etmeyen bir tavırla, 'Bence öyle,' diye üsteliyor.

... "Bencil demek daha doğru olur," diyorum. "Hayal âleminde gezerdi; hep, sanki mümkünmüş gibi zengin olmak istedi." Gülüyorum. "Köyün iki yakasında birbirleriyle rekabet eden, muhtarlığı bir o, bir diğeri kazanan iki aile vardı. Üç oğlu da onu terk edip yalnız bıraktığından iki aileyle de arasını iyi tutar, devletle de onlar gibi dost olmak isterdi. Aslında çıkarına olacak herkesle arasını iyi tutmak isterdi..." Kısa bir ara verip çizdiğim portreyi tamamlıyorum: "Dengeli, insanları rahatsız etmeyen bir ikiyüzlülüğü vardı. Küçükken bana karşı çok koruyucu olduğunu da itiraf etmeliyim..."

"Annende kalmıştık!" Yine adam ve yine Boğaz! O da Boğaz da beni rahat bırakmalı! Ben burada değilim; sevgilimleyim. Ona dedemi anlatıyorum... Adam bize aldırmadan, "Uykusuz olmalısın," diye devam ediyor. "Gözlerin kapanıyor." Onu neden duyuyorum? Oysa bu salonla Sapancalı sevgilimle uyuklayıp kalkmış olduğumuz o yatak odasının arasında, kırık bir aşk öyküsü, tepeden tırnağa değişen birisi var... Adamın sesi yine on beş ya da on altı aylık aşkı, filmleri kolayca aşıp geliyor: "Seni uyandıracak bir şeyler bulmalıyız. Aslında bu sabah ben de kahve içmedim. Otursana!"

Adam, kahve yapmak için ayağa kalkarken Sapancalı sert bir sesle araya giriyor:

... "Dedeni seviyor olmalısın. Yoksa boktan bir herif olduğunu kabul ederdin."

... İlginç! Öfke onu canlandırıyor.

... Beyaz, biçimli parmaklarını tutup, "Kürt ve köylü," diyorum. "Çıkarını kollamazsa sağ kalamaz; bunun farkında. Çok geçmeden gelini ve torunları yanında kaldıkça devletle, köyün ağalarıyla iyi geçinmesinin mümkün olmadığını anlıyor. Bu nedenle giderek sesini iyice yükseltiyor... Anne henüz çok genç, on dokuz yaşında. Çocuklarıyla yalnız. Kocası yok. Küçük olan huysuz; sürekli ağlıyor. Dik kafalı..."

... Sapancalı gülerek, "Hâlâ öyle," diyor. "İnatçı ve sakallı bir keçi..."

... O gülüyor, ben yazgımı çatan olayları gülmeden anlatmaya devam ediyorum:

... "Küçük oğlan annesi için çekilmez bir bebek. Aslında nenesine daha alışkın..."

... Susunca, Sapancalı, "Ne oldu?" diye soruyor.

... Anlatabilirim sanarak yanıldım: Bundan sonrasını kolay kolay itiraf edemem. Çünkü başıma gelecek olan bir çocuğun başına gelebilecek en kötü, en korkutucu ve en küçük düşürücü olay: Terk edileceğim. Aslında hep terk edildim: Önce

babam sonra annem ardından da adım terk etti beni. Hayatımı özetlemek isteyen, o, hep terk edildi diyebilir... Ya Sapancalı sevgilim! O da terk edecek mi beni? Bunu –annemin öyküsünü anlatmaktan vazgeçtiğim o akşamüstü– ikimiz de bilmiyoruz. Benim körlüğümün nedeni var: İlk kez aşığım, hem de sırılsıklam. Ya o?

... O, "Anlatsana," diyor. "Neden sustun?"

... "Uyuyacağım," diyorum.

... Sapancalı sevgilim benden önce uyuyor. Ben uyanığım ve o korkutucu sahneyle yüz yüzeyim. Oysa belleğimde 1994 ya da 95 Mayısı'yla ilgili ne bir görüntü ne bir ses ne de bir koku var. Anısız belleğime sonradan küçük halamın anlattıklarından çizdiğim resimlerle binlerce kez canlandırarak oynadığım sahneyi tekrar yaşıyorum. Anneyle küçük oğlunun rol aldığı kısacık bir trajedi bu: Annesi iki yaşındaki çocuğunu, babasız oğlunu terk edecek. Yetim[4] Zinar'ı bir de öksüz[5] bırakacak...

"Şekeri unutmuşum!"

Yine Adam! Beni ikinci kez yataktan kaldırdı! Sapancalı yine gitti! Nusret Hoca'nın uzattığı kahveyi alıyorum.

"Fark etmez," diyorum. "Şekersiz de içerim."

Adam yavaş hareketlerle Boğaz'daki tahtına yerleşiyor.

"Anne kocasının peşinden Suriye'ye geçmeye karar veriyor, değil mi?" Başımı sallayıp acı kahveyi yudumluyorum. Adam, vurgusuz bir sesle önündeki kâğıttan dört hafta önce aceleyle yazdıklarımı okuyor: "Sınırı bir vadiden geçecekler; Adar'ı iyice tembihliyorlar. Babasını görmesi için çok sessiz olması gerekiyor. Zinar'ın yanlarında olması sakıncalı çünkü o huysuz, sürekli ağlayan, gürültücü bir bebek..."

Yazmadıklarım da var. Utanç belgesinden, o fotoğraftan da kimseye söz etmedim... Adamın soracağını fark edince atılıyorum.

---

4 Yetim: Babasız çocuk.

5 Öksüz: Annesiz veya hem annesiz hem de babasız çocuk.

"Anneyle Adar sınırda öldüler. Mayın tarlasında. Oradan çıkardıklarında ikisi de paramparçaymış."

Adam, "Evet," diyor. "Burada da öyle yazmışsın..."

İnanmadı! Sesinde bir sırrı paylaşıyormuş gibi güven duyulma isteği var... Onun, karşısındakinin sözleri arasında konuyla ilgisiz olanlara kulağını kapadığını, sadece öğrenmek istediklerini duyduğunu düşünüyorum...

Adam devam ediyor:

"Annenle ilgili bir şey hatırlamıyor musun?"

"Notlarda var, görmüşsünüzdür: hatırlamıyorum... Sadece..." Adam sabırla cümlenin devamını bekliyor. "Çok sigara içermiş..." O sormadan söylüyorum: "Ben de çok sigara içerim."

"Ya baban?"

Babam! Bilmiyorum. Kimse bana onun alışkanlıklarından söz etmedi. Adamın camdaki yansımasına bakıyorum: Dünyayı taşıyan bir sütuna benziyor. Garip biri. Üzerindeki eski ceket, uzun zaman giyilmekten dolayı kirden öyle sertleşmiş ki, kırışıklar seramiğin üzerindeki çatlakları andırıyor... Neden şekeri getirmesini istemedim? Şekersiz kahve içmem ben. Şeker severim... Birden aylar öncesine, şeker yediğimden şikâyet eden Sapancalı kızın yanına dönüyorum:

... "Çok şeker yiyorsun," diyor yanımdaki kız. Şimdi, otobüsteyiz. Hava yine yağmurlu; cebimde opera için iki bilet var; elimde de koca bir paket şeker. "Hep böyle miydin?"

... Aslında şekerin hayatımda çok önemli rolü vardır... Ama bunu söyleyecek yerde,

... "Oysa şekerden nefret ederdim. On iki yaşıma kadar hiç şeker yemedim," diyorum.

... Kız, "Demek on iki yaşına kadar hiç tatmadın?" diyor.

... Başımı sallayıp, "Şekeri iki yaşında bıraktım," diyorum.

... "Sigara gibi," diyor az önce bir sırrı itiraf eder gibi alçak sesle Sapancalı olduğunu söyleyen kız... "Tam on yıl."

... "Tam on yıl," diyorum. "Uzun bir perhizdi."

Kız şekeri bırakıyor. Sakallarımı yadırgamadı.

... "Opera sever misin?"

... "Hiç gitmedim," diyorum.

... "Öyleyse?"

... "Biletleri çalıştığım yayınevindeki editör hediye etti," diyorum. "Teşekkür etmek için. Bir kitabı yetiştirmek için sınavlar arasında bir hafta sabahlayıp ona yardım ettim."

... Kız uzattığım bilete bakıyor:

... "Verdi!" Sonra cevap vermemi beklemeden soruyor. "Yayınevindeki işi nasıl buldun?"

... "Nuri Abi de Şırnaklı," diyorum. "Uzaktan akraba. Bizim orada herkes birbiriyle akrabadır..."

... "Kameram olmasaydı beni çağırır mıydın?"

... Utangaç olduğumdan, bacakları yerine kızın sevimli yüzüne bakıp,

... "Film çekmekten hoşlanan bir Kürt ve Sapancalı bir kız! Böyle bir çifte filmlerde bile rastlanmaz," diyorum.

... Sapancalı, "Çocukken şeker büyüyünce kamera," diyerek gülüyor... Diyarbakır'dan İstanbul'a geldiğim gün, üniversitede ilk tanıştığım öğrenci olan Sapancalı kız, adı Ayla, üç hafta sonra sevgilim olacağından habersiz kendini sakınmadan gülüyor.

Gözlerimi gülen esmer sınıf arkadaşımdan, babamın sigara içip içmediğini soran adama çeviriyorum. Operadan dönmemi bekliyor. Bakışları hâlâ tedirgin edici: meraksız ama yargılı...

Kendimi savunur gibi, "Yazdığınız her şeyi okumadım," diyorum.

Boşuna bir çaba olduğunu bilerek gülümsüyor. Boşuna çünkü ciddiyeti duygularının yumuşaklığını yok ediyor. Bir süre bekliyor, sonra özür dilemesi gereken oymuş gibi mırıldanıyor:

"Ben de senin filmini görmedim."

"Ama o sözünüzü biliyorum," diye atılıyorum. "Yalnızlığınızı anlatan cümlenizi..." Bir süre bekliyorum. Adam, hangi

cümle demiyor. Ben de beklemeden ezberlediğim sözlerini tekrarlıyorum: "Eğer birisi onulmaz yalnızlığımızı giderebiliyorsa onu sevmeye yazgılıyız demektir."

"Terk edilmek," diyor adam birdenbire sevgiyi bir yana bırakarak: "Yalnızlığın nedeni budur."

Demek onu da terk ettiler. Şaşırıyor ve şaşkınlığımı belli ediyorum. Oysa karşımdaki adam terk edilenden çok terk edene benziyor. Ama haklı, en yalnız kişi terk edilendir; hele çocuksa... Sevgili olduktan sonra birlikte Trabzona giderken Sapancalı da öyle demişti:

... "Sana haksızlık etmişler," diyor Ayla.

... Sağımdaki pencereden akıp giden gecenin rengi, mavimsi siyah; gökyüzünde ay ya da yıldız var mı, bilmiyorum çünkü dışarıya değil solumdaki Sapancalı kıza bakıyorum. Onun da solunda gecenin daha da kararttığı Karadeniz var.

... Kımıldayınca, "Ettiler," diyorum.

... "Hani iki annen vardı, buçuk da nereden çıktı?"

... "Buçuk, küçük halam," diyorum. Trabzon'a, çekeceğim kısa filme doğru yol alıyoruz. "O da bana annelik yaptı."

... "Hayret," diyor Ayla. "Ondan söz ederken sesin sertleşmiyor."

... "Benden altı-yedi yaş büyüktü," diyorum. "Zavallı, hangi suça yataklık ettiğinin farkında bile değildi. Oyalama görevi ona verildiğinde daha dokuzuna yeni girmişti."

... Sapancalının şaşkın sesi halamla aramıza giriyor:

... "Onu seviyorsun!"

... Cevap vermiyorum. Aysız, yıldızsız Karadeniz gecesine bakıyorum. Neden bu denli şaşırdı? Demek kimseyi sevemeyeceğimi düşünüyordu. Telaşla ona ve Karadeniz'e dönüp kolunu tutuyorum. O inançsız sesi aramızdan kovmalıyım.

... "Seni seviyorum," diye fısıldıyorum kulağına. "Bunu sakın unutma." Peki, anladım, tamam; bu sözcüklere benzer bir şey demesine izin vermeden tekrarlıyorum: "Sakın unutma."

... "Tamam!" Sonra söyleyecekleri bitmiş gibi gülüyor: gülümsemesi sesi kadar inançsız. Birden içimde o onulmaz yaranın tekrar kanadığını hissediyorum: Terk edilme duygusu! "Buçuk anneni merak etmedim değil."

... Beni terk edecek. Bunu hissediyorum. Ya o? O, henüz farkında değil. Ama inançsızlığındaki ihanetin o keskin kokusu, gece yanan bir meşale kadar belirgin.

... "Sence yanımızdaki para beş gün yeter mi?"

... "Yeter," diyorum. "Meraklanma."

... "Ya yetmezse?"

... Parasız yaşamayı öğrenmeli. "Dediğin gibi, onu severdim," diyorum.

... "Kimi?" diyor Sapancalı. "Parayı mı?"

... "Küçük halamı," diyorum.

... Başına gelecekleri bilseydim daha çok severdim diyeceğim. Ama o, aylar önce ilk kez birlikte olduğumuz da anlatmadığım günü neden bu gece anlattığımı sormadan,

... "Hadi biraz uyuyalım," diyor.

... O uyuyor, ben gözlerimi aralıyorum...

Yanımdaki Sapancalı kız, Ayla, kaybolmuş; karşımda benim gibi terk edilmiş bir adam var. Sorusu dudaklarında. Nusret Hoca ondan önce konuşmama izin vermeden, önündeki notlardan üç ay önce yazdıklarımı okuyor:

"Annenin dediklerine inanacak olursak, o, 'biz ölürsek en azından Zinar yaşasın,' diye düşünmüş, bu yüzden geride bırakmış onu... O sabah çektireceği fotoğraf da bir hatıra; bizi unutmayın demekmiş... Ama biliyorum gerçek bu değil. Küçük çocuktan kolay vazgeçiliyor. Nasıl vazgeçildiğini küçük halam anlatıyor sonraları. Anne, o sabah erkenden kalkıyor; ötekiler de: Herkes ne olacağını, güneşin bir dahaki doğuşunda iki yaşındaki Zinar'ın hayatının bir daha geri dönülmeyecek şekilde değişeceğini biliyor. Anne, nene, dede, sonradan kuma olarak gittiği evde yiyeceği dayaklar sonucunda aklını kaçırıp felç

olacak küçük halam, hatta Adar. Yeşilliğini kaybetmeye yüz tutmuş ovada yapayalnız kalacağını bilmeyen tek kişi, Zinar. Herkesin gözü önünde, sanki ihaneti belgelemek ister gibi bir de gidip fotoğraf çekiyorlar. Anne ve Zinar: Terk eden, fotoğrafı hiçbir şeyden haberi olmayan terk ettiği oğluna bırakıyor. Oğlu, o fotoğrafı hayatı boyunca hep taşıyacak. Fotoğrafta, birazdan şekerle kandırılacak iki yaşındaki çocuk da, annesi de son derece ciddiler. Ama hâlâ ana-oğullar. Aslında bu onların o halleriyle son fotoğrafları: bir daha hiç anne-oğul olmayacaklar; kan bağını yıllar ve yalnızlık kurutup yok edecek. Belki de bu yüzden gülmüyorlar. Anne, nenesine bırakıyor Zinar'ı ve annelikten vazgeçiyor. Bir anne, çocuğunu terk ediyor, onu unutmayı seçiyor. Küçük bir çocuk annesine son kez dayê[6] *diyor... Sonra o sözcük ölüyor; Zinar'ın kelime haznesinden anne sözcüğü ebediyen siliniyor..."*

Adam notların burasında, Zinar'ın sıfatları ikileştiğinde, öksüzlük yetimliğine katıldığında birden susuyor. Belki o da fotoğrafa bakıyor. İyi de, benim görmediğim neyi görecek? O fotoğrafta bir tek şey var! Gözler! Farklılığı bir kör bile görür. Başını annesinin boynuna yaslamış, alnının ortasında kakülleri ikiye ayrılmış, belirsiz kaşlarının altında bakışlarını objektiften kaçıran küçük çocuğun boş, geleceksiz gözleri ve dümdüz ileriye, geleceğe dönmüş, yanındaki oğluyla ortak bir yaşamdan vazgeçmiş, kocasına kavuşacak kadının umut dolu gözleri... Zehra sadece Adar'in annesi olmaya karar vermiş, gelecekle yüklü bu kadın, o fotoğraf çekilirken ne düşünüyordu? Tekrar kocasıyla aynı yatakta yatacağını, başka çocuklar doğuracağını mı?

Kulağımın ardında bir ses, terk kararının Cemal tarafından verildiğini, kocası PKK'ye katılmış, kayınpederinin baskılarından bunalmış bir kadının başka seçeneği kalmadığını söylese de sese aldırmıyor, adamın yarım bıraktığı öykünün gerisini getiriyorum:

---

6 (Kürtçe) Anne, anneciğim.

"O uğursuz gün, küçük halam istediğim kadar şeker yemem için beni bakkala götürürken bir araba arka sokaklardan birinden annemle ağabeyimi alıp Nusaybin'e doğru uzaklaşıyor. Onlara bir daha on altı yıl sonra dokunacağım. Hiçbir şeyin farkında değilim. Terk edildiğimi bilmiyorum. Çok, çok küçüğüm. Tenimdeki anne sıcaklığı henüz soğumamış. Fotoğrafçıdaki asık yüzüm şeker mutluluğundan ışıl ışıl, birazdan zorla analık gömleği giydirilecek dokuz yaşındaki bir küçük kızın kucağındayım. Kızıltepe'deyiz; Kızıltepe o güne kadar gördüğüm en büyük yer. İki, üç katlı binalar, yüz köyü dolduracak kadar insan ve askerler... Tankla, akreplerle[7] ilk kez orada karşılaşıyorum. Caddelerde dedemi almaya gelenlere benzeyen jandarmalar dolaşıyor..."

Jandarmaları hatırlayınca sıra bana gelmiş gibi ben de susuyorum. Ama adam sessizliğime aldırmıyor; önde sesi, geride hâlâ girdisini çıktısını öğrenemediğim Boğaz, soruyor:

"Sonra?"

Sonra! "Sonra bakkaldan çıktık. Midem, ağzım ve ceplerim şekerle doluydu." Sesim, kırbaçlanmış, tiril tiril titriyor. Adam, cesaret vermeye çalışıyor ama gülümsemesi gündüz yakılmış mum kadar ışıltısız. "Nenem ve dedemi bulduk. Yalnızlardı. Minibüse bindik, şekerleri bitirdiğimde köye dönmüştük. Terk eden ve Adar evde yoktu. İki gün sonra anladım. Gitmişler, beni terk etmişlerdi. Dördüncü gün vücudum su toplayıp şişti. Nenem, dedemin başının etini yiyince sonunda beni bir araca atıp doktora götürdüler. Doktor, teşhis koyamadı. İlk kez böyle bir vakayla karşılaşıyordu. Sonunda stres dedi ama bu kadar küçük bir çocuğu neyin bu kadar üzebileceğini bir türlü anlayamamıştı..."

Sigara içeceğim. Adama bakmadan cebimden paketi çıkarıyorum.

"Demek hatırlıyorsun?"

---

7 Polislerin kullandığı zırhlı araç.

Bu kez sigara içmeme karşı çıkmayacak. Çıksa da aldırmayacağım.

"O günlere ait hiçbir anım yok," diyorum. "Sadece boşluk, siyah bir kuyu... Terk edilmek beni hep siyaha boyar. Anlattıklarımı küçük halamın bana aktardıklarından derledim."

"Demek mayın tarlasında ölmediler?" Başımı eğerek, sessizliğin dilini kullanarak cevap veriyorum adamın sorusuna. "Onları senaryonda neden öldürdün?" Bir soru daha! Çünkü ölmelerini istedim! Sessiz cevabımı kesip sigarayı yakıyorum. Adam kaçıncı kez olduğunu hatırlamadığım tek sözcüklü sorusunu tekrarlıyor: "Sonra?"

Sonrası birinci, ikinci ve üçüncü... Dönemler...

"Terk edildiğimin farkına varmamla çocukluğumun ilk evresi tamamlandı ve ikinci evreye geçtim..."

Burada duraklıyorum: İkinci evreye geçer geçmez. Önce boğazımdaki yumruyu dumanla eriteceğim.

"Yetimlikten öksüzlüğe mi?" diyor adam.

Başım iki yana savruluyor. Duman ağzımdan değil, eski çağ canavarları gibi kulaklarımdan çıkıyor.

"Birinci sağırlık ve dilsizlik evresine..." Soracak! O sormadan açıklıyorum. "Evet, ikinci sağırlık ve dilsizlik dönemi de var. Ama ikinci kez dilsizleştiğimde yetişkindim."

"Birincisinden başlayalım," diyor adam...

Kapı beklediğimden daha erken, Zinar'ın ikinci evreye geçmeye hazırlandığı sırada çalınıyor; hem de telaşsızca. Bu kez gelenler kim? Defteri yana bırakıp kadehe sıkı sıkı sarılarak kapıya yürüyorum. Sürpriz! Antrede sadece –dudaklarında gülümseyen bir mazeret, elinde bir torba tutan– Serap var. Anlaşıldı, gece gündüz fark etmiyor, ne zaman kapıyı açsam o.

"Rahatsız ettiğimi biliyorum. Kitapları getirmiştim..."

Başımı uzatıp merdivenlere bakıyorum.

"Ötekiler?"

"Yarım saat önce dağıldık," diyor. "Marilyn işim var dedi." Baronun karısı Bursa'dan dönmemiş olacak. "İçeriye davet etmeyecek misiniz?"

"Etmesem kızar mısın?" diyorum.

Cevaptan önce elindeki torbayı uzatıyor.

"Yoo! Ama merak etmeyin, bu sefer yatıya kalmaya niyetim yok."

Öyleyse... Kapıyı açıp yana çekiliyorum. Torba kitap dolu: Krala Veda, Yukarıda, Yengeç Dönencesi... Fransızcaları da var.

"Fransızca bilmiyorum," diyorum.

"İngilizcelerini de getirebilirim."

İngilizce biliyormuş gibi, "Zahmet etme, Türkçeler yeterli," diyorum.

Salona yürüyoruz. Ben öndeyim, o iki adım arkamda. Kadehi havaya kaldırıyorum:

"Votka..."

"Bu saatte mi?" Sonra nedense saate itiraz etmekten vazgeçip, "Buzu çok çok olsun," diyor.

Üç dakika sonra buzu epeyce çok, votkası az kadehi uzatıyorum. Kendine has bir güzelliği olsa da karşımda yine ütüsüz bir masa örtüsü duruyor. Göz göze geliyoruz. Benden ne istiyor? Sabah akşam burada: sorma zamanı geldi.

"Sence boyum kaç?"

Serap önce şaşırıyor, ardından oyuna davet edilmiş bir çocuk gibi gülümsüyor:

"Bir yetmiş beş?"

"Bir yetmiş iki," diyorum.

"Yani," diyor, üç santim yanılmayı önemsemeden.

"Yanisi şu: Omuzlarım geniştir ama öyle boylu poslu, yakışıklı ve çekici biri sayılmam... Üstelik kırkı da devirdim. Yaram da, görmedin, söyleyeyim, felakettir..." Sıra soruda:

"Bende benim fark etmediğim bir çekicilik mi buldun? Sakın hüzün deme."

Serap geriye gidip koltuğa oturuyor. Bol eteği gerilince bacaklarının biçimi ortaya çıkıyor.

"Şu sosyetik Roxane... Marilyn'e inanacak olursak çok güzel, çok çekici, film artistlerini andıran bir kadınmış..." Onaylamamı bekliyor olmalı. Peki, beklediği buysa: Başımı sallıyorum. "İyi de onun gibi biri sizde ne buluyor?"

Hafif bir küçümseme içerse de iyi soru. Acaba annem beni kadir gecesi mi doğurdu?

"Bizimki bir alışveriş," diyorum. "Süreli; istersen güzel söz eşliğinde yapılan ruh onarımına karşılık, yaşam enerjisi diyebilirsin."

Gülüyor. O zaman kavrıyorum. Gülümsemesini açılış olarak kullanıyor; sanki ilk sözcüğü.

"Demek sizinki tek ürüne dayalı, tanımlı, kurallara bağlı bir alışveriş?" Düşündüğümden daha zeki; ben de gülüyorum. "Ne o? Sohbetten zevk mi almaya başladınız?"

"Zeki insanlarla sohbetten, uzun sürmemesi koşuluyla, zevk alırım."

Anlaştık dercesine omuzlarını silkiyor.

"Roxane cümlelerinize, betimlemelerinize bayılıyor... Ona kaç cümle gönderdiniz? Otuz? Kırk? Elli ya da yüz. Çekiciliğinizin sırrı buysa..." Sözlerini kesmeme izin vermeyecek; bir hamlede, "Ben ilk iki defteri okudum," diyor. Defterleri okumuş! Ne diyebilirim? Votkayı geri ver, çık git! Hayır, defol daha... O benden önce davranıyor: "Tamamen bir rastlantı. Evvelsi gece Marilyn beni yatağa yatırdığında ilk defter oradaydı. Elimin altında; açılmış; beni oku der gibi. İlk cümleden sonra..."

Demek açıklaması bu: Merak ettim, okuduklarıma kapıldım...

"Başkalarının hayatına yönelik böyle arsız merak duyan

birisinin neyi yoktur biliyor musun?" Bilse de itiraf etmeyeceğini biliyor o yüzden ben söylüyorum: "Hayatı."

Olmayan hayatı Serap'ın gülümsemesini silip o tek kişilik, sinir bozucu neşesini sonlandırıyor. Kısa süren kararsızlığın ardından teslim olmuş bir sesle, "Belki de haklısınız," diyor. "Sonra ne derseniz deyin ama önce bir dakika sabredip beni dinleyin..." Adı Serap değil Zafer olmalıymış, yenik hali bir dakika bile sürmüyor. "Yazdıklarınızdan çok etkilendim. Doğrular, sıfatlar, duygular cümlelerinizde hep uygun yeri buluyor; vurgularınız cümlelerin iç sesini ortaya çıkarıyor, sözel anlamlarını derinleştiriyor. İronik anlatımınızsa zekânızı ele veriyor..."

Tabii bazen de anlamsızlaştırıyor. Ama ben de bunu itiraf etmeyeceğim... Romanımla ilgili ilk eleştiri hoşuma, hayır, çok hoşuma gitse de, "Beni övgülerle yumuşatamazsın," diyorum.

"Pekâlâ, bir hata yaptım, hayatınıza izinsiz göz attım. Nasıl ödeşebiliriz?"

"Sen de yazmaya başla, belki o zaman," diyorum.

"Sevilme arzusu çoğu zaman sevmekten baskın," diyor. "İstenmeye karşı koymak çok ama çok zor..."

Konuyla ilgisi olmasa da haklı; birisinin en değerli varlığı olmak baş döndürücü... Birden duraklıyorum.

"Sadece defter mi?"

Sessizlik. Demek zarftaki notları da okudu. Aşk konusu...

"Evet, okudum: aşk bir gereklilik. Aşk, yazdığınız gibi çoğu kez yalnızlığımızdan doğuyor ve onu doldurmaya yarıyor... 'Çöller inanç ve peygamber, denizler serüven, geceler itiraf, yalnızlıklar da aşk doğurur...' Bir yerlerde böyle bir cümle okumuştum... İnsan, aklıyla yüreğinin arasında tek başına gidip gelmekten yoruluyor ve direnmekten vazgeçiyor. İşte aşk o zaman..."

Anlaşılan! "Anlaşılan okkalı bir tokat yemişsin," diyorum.

Başını sallıyor. Canının yanmış olması nedense keyfimi geri getiriyor. "Fransa'da mı?"

"Fransa'da, doktora yaparken," diyor. "O lanetlediğiniz, aşkın nüvesi, özü olduğunu söylediğiniz o sefil sözcüğün, tutkunun kurbanı oldum."

Tutku, tedavi edilmez hastalık... İnsanı bazen dilenciye bazen soylu birisine dönüştüren bu illet olmasa aşk olur mu? Ona bakıyorum: Anlaşıldı, yaşı olmasa da ruhu genç bir budala var karşımda.

"Aşk, tutku ve budalalık arasında körlemesine yapılan bir gezintidir," diyorum. İyi haberi de verebilirim: "Ama merak etme, aşk körlüğü aşk bittikten sonra iyileşirmiş."

Omzunu silkiyor; başını sallayıp votkayı yudumluyor; gözlerini açıp kapıyor. O zaman fark ediyorum: Kendi kendine konuşuyor. Arkaya yaslanma vakti. Ne yapacağını seziyorum. Anlatacak ve ödeşeceğiz. Bir yudum daha...

Üçüncü yudumda anlatmaya başlıyor:

"Sürekli tutuklanan, Marksizmi yaşam biçimi yapmış, saygıdeğer ama her zaman eksikliği hissedilen bir baba; varlığıyla yokluğu belirsiz, sevgisini ifade edemeyen, önce babası sonra kocası tarafından ezilmiş, silik bir anne; neredeyse bütün ömrümü yanında geçirdiğim, öfkesi sevecenliğini perdeleyen bir dede... Bunları bırakıp Paris'e gittiğimde yirmi dördümdeydim; hayatımın o zamana kadar kurgulanışı hep dramatikti ama sürekliliği, dokusu hatta yeknesaklığı yoktu; kupkuruydu, paramparçaydı. Aşk bu durumu değiştirdi. Birbirine eğreti bir biçimde iliştirilmiş parçaları birleştirdi; tek parçaya dönüştürdü. Ve ne öğretti, biliyor musunuz? Aşkın öğrendiğim, bildiğim sözcüklerle anlatılabilen bir şey olmadığını..."

Olmadığını deyip susuyor. İçkiyi bitirdi. Hem de benden önce.

"Şişe mutfakta," diyorum.

Yine o masa örtüsüne bürünüp koltuktan kalkıyor. Geri döndüğünde dudaklarında soru var:

"Sizce iki insan artık birbirini sevmediğini nasıl anlar?"

Demek aşkını değil acısını anlatacak. Doğrusu da bu değil mi? Yaratıcı olan aşk değil, acısıdır.

"Galiba birbirlerinin geleceğine ilgi duymadıklarını anladıklarında," diyorum.

Konuşmadan bekliyor. Söylediğimi düşünüyor olmalı.

"O sadece ilk allaha ısmarladık diyen olmak istemedi. Duyarlı olduğunu itiraf etmeliyim. Ama düşüncelerinin örgüsü gevşekti; esner bükülürdü. Enerjisi vardı ancak coşkun değildi bu güç... Aslında ilişkimizde en başından itibaren bir gariplik vardı: Galiba o, âşık olmayı hep bir ödün gibi gördü. Bana âşık olduğu için kendini daha haklı, sanki alacaklı hissediyordu..." Kadın arada gözlerini kadehinden bana çevirdikçe onu anladığımı göstermek için başımı sallıyorum. Her şey gün gibi aşikâr: Nişanlısı kimse, ona söyleyemediklerini bana anlatıyor. Dinlediğim, yapamadığı ayrılış konuşması. "Sonunda öyle bir noktaya vardık ki, ona ne zaman ruhumdan dem vursam bana bilinmeyen bir gezegenden söz ediyormuşum gibi şaşırarak bakar oldu... Yüzüne, gözlerine, sesinin tonuna aşkın o en büyük düşmanı yerleşmişti: Aldırmazlık..." Kadehten derin bir yudum alıyor: bir, neredeyse iki parmak. "Ne aptallık! Ama ben o acılı yalnızlığımdan... Okuduğum o tanımı tekrarlamanın tam zamanı, 'Tıpkı kusurlu bir külçeden iki kusursuz elmas diler gibi,' bilim ve güçlü bir kişilik çıkardım..."

Elmas kesimini bitirince gözlerini gözlerimin içine dikiyor. Ne bekliyor, aferin dememi mi? Aferin yerine gerçeğe ne der?

"Yüreği çok abartmamalıyız," diyorum. "O da bağırsak gibi bir organ en nihayetinde..." Gülümsemeye niyetleniyor. Dudaklarının matemi sona erecek mi? Hayret, hüzün ilk ba-

kışta algılanamayan güzelliğini ortaya çıkarıyor. "İnsan dediğimiz, birbirini ölünceye kadar sevebileceğine inanan hayalperestlerdir. Bu inanç çoğu kez hayatlarının en pahalıya mal olacak hatasına yol açar."

"Ya ihanet?" diyor.

"İhanet, âşığın kaderi değilse de çoğu kez yol arkadaşıdır..." Belki biraz canı acıyacak. "Acemiler, sadakatin çift yönlü bir erdem olduğunu sanırlar."

"Roxane'ı şimdi anlıyorum," diyor.

Anlayamaz. GV onun gibi değil.

"Roxane o yatağa beş ya da altı defa girdi ve hiçbir şeye elini sürmedi, hiçbir şey okumadı," diyorum. "O uslu, terbiyeli ve alışveriş kurallarına uyan bir tüketici."

Karşımdaki kadınınsa kurallara aldırdığı yok. Dedesini ne kadar kızdırdığını kestirebiliyorum.

"Romanı bitirmelisiniz. Zaten sonuna gelmişsiniz..."

"Hâlâ yumuşamış sayılmam," diyorum. "Konu kapanmadı."

"Hiç âşık oldunuz mu?" Ne yapmaya çalışıyor? Başımı sallıyorum. "Neden olmadınız?"

Ne biçim bir soru bu? Hadi aklı yok, gözü de mi kör?

"Mazeretim vardı," diyorum.

Anlamıyor. "Anlamadım," diyor.

Sakallarımı aralayıp yaranın ucunu gösteriyorum.

"Nasılsa kimse karşılık vermeyecekti. Ben de bu yüzden tedbirli davrandım. En büyük aşkım Sevgi anneydi, onun da nasıl sonuçlandığını biliyorsun."

"Hayır, bilmiyorum," diyor.

Ona anlatmadım mı, hem de daha bugün... Buradaydık... Sonra Haydar Bey'in yüzü... Yine o unutkanlık. Pekâlâ, kendi bilir.

"Hikâyenin sonunda ağlayacak olursan Marilyn'e gözükme," diyorum. "Bana kızıyor."

Serap tamam deyince bakışlarımı kadehin içine daldırıyorum...

"Altı ya da altı buçuk yaşındaydım..."

Haydar Bey'e anlattığım gibi anlatıyorum. Eksiği yok fazlası var anlattıklarımın. Küçük çocuklara eziyet eden alçağın kolunu nasıl kırdığımızı da ekliyorum. Sonunda omuz ağrısıyla bakışlarımı içkiden çekince Serap'ınkileriyle karşılaşıyorum. Yine aldattı beni...

Söz vermiştin diyeceğim, masa örtüsü koltuktan havalanıp hıçkırıklarla birlikte dizlerimin dibine konuyor. Tanrım, ben bu kadınla ne yapacağım? Kontrol etmeye çalışıyorum ama elim bir başkasının beynine bağlı, kalkıp başına konuyor. Hayır, okşamayacağım! Sonra o sözü hatırlıyorum: 'Merhamet bütün erdemlerimizin anasıdır...' Elimin altında masa örtüsüne sarınmış bir erdem demeti var, direnmekten vazgeçip saçlarını okşuyorum. Okşarken fark ediyorum: Hayır, kimse gözyaşlarının onu çocuklaştırdığını söyleyemez, olsa olsa soyluluğunu artırıyor.

"Çok üzgünüm," diyor. "Çok üzgünüm..."

Senin adın Sevgi değil deyip onu teselli etmem gerek, etmiyor susuyorum. Birisi benim için ağlıyor: Bu fırsatı kaçıramam. Benim için kaç kişi ağladı ki?

"Suat, Mesut belki Marilyn ve sen..." diyorum.

"Ne yapmışız biz?"

Sesi ıslak, pürüzlü... Ama saçları yumuşak, ipek gibi; Sevgi annenin boynundan daha kışkırtıcı. Asıl şaşırtıcı olan böyle hıçkırırken soru sorabilmesi.

"Hiçbir şey," diyorum.

"Suat'la Mesut kim?"

"Suat, Bornova yetiştirme yurdundan yoldaşım, birlikte faşist sopalardık; Mesut'sa askerde benim timdeydi."

2013 yılının Mayıs ya da Haziran ayındayız; dışarıda gaz bulutları, çığlıklar var ve bir kadın burada dizlerime yaslan-

mış ağlıyor. Onu rahat bırakıyorum. Aslında mutfağa gidip içkimi tazelemem gerek ama yerimden kımıldamıyorum. Dizlerimin dibindeki o merhametli ve erdemli kadın, sevgi gözyaşlarına hasret kalmış kimsesiz çocuklara –bütün kadınların– borcunu ödüyor ben de usul usul saçlarını okşuyorum.

İçkisiz tüketilen onca dakikadan sonra, "Bornova'da mı büyüdünüz?" diyor.

İstediği kadar soru sorabilir.

"Önce Karşıya Çocuk Yuvası, yedi yaşından sonra da Bornova Erkek Yetiştirme Yurdunda..."

Pandespanian Köşkü, Maltas Evi, Peterson Köşkü, Hasan Dede'nin havuzu, tozlu futbol sahası, Homeros Vadisi, Vasfiye'nin evi, Çınar Sineması... Serap, dakikalar sonra, ben Bornova'daki uzun turumu bitirdiğimde bir bebek gibi içini çeke çeke yatışıyor. Konuşmadan, gözlerime bakmadan doğruluyor. İpek saçlarına elveda! O koltuğuna geri dönerken ben yeni kadeh için mutfağa gidiyorum. Geri geldiğimde hüznüne utanç da eklenmiş. Güzelliğini örten tülün kalkması için yüzünün gözyaşlarıyla yıkanması gerekmiş.

"Affedersiniz," diyor. "Bazen kontrolumu kaybediyorum. Özellikle de içki içince."

"Affedildin," diyorum.

Doğruluyor; gözleri hâlâ ıslak ve kararsız.

"Peki, defter, zarf!"

Kimsesiz, ruhu bereli çocuklar için kana kana ağlayan birisinin her şeye hakkı var. Ama bunu ona söylemeyeceğim.

"Şansını fazla zorlama," diyorum.

"Yemek yediniz mi?"

Yemek! Olabilir. Ama, "Sizli bizli olduklarımla yemek yemem," diyorum.

Önce anlamıyor, sonra gülümsüyor, ardından,

"Yemek yedin mi?" diyor.

Ben, "Buzdolabında bir şeyler olacaktı," diyorum.

O, "Dolaptakileri dün bitirdik," diyor."

Yemek dedi ama Galata Kulesi'nin yakınlarında bir meyhaneye gidiyoruz. Taksiye binmemize gerek yok! Serap öyle diyor. Temposu değişmeyen, uzun mesafeleri geçmeye alışkın, canlı bir yürüyüşü var. Zaman zaman ayak uydurmakta zorlanıyor, geride kalıyorum. Pek konuşmadan yarım saat yürüyoruz. Eski Rum meyhanelerine benzeyen bir mekânda, köşede boş bir masa var.

Serap, "Herkes Taksim'de," diyor. "Yoksa burada yer bulmak zordur."

Garson şişeyi getirince adamdan kâğıt kalem isteyip önüne koyuyorum.

"Adresini yaz!"

"Neden?" diye soruyor.

"Sarhoş olursan götürmek için," diyorum. "Kararlıyım. Bu gece herkes kendi yatağında yatacak."

Gülüp yazıyor. Maçka'da bir adres! Hayat hikâyesine biraz meze ve yeni kadehle birlikte başlıyor; öyküsüne az öteden hafif bir alaturka eşlik ederken. İyi okullar, parlak bir öğrencilik, hem Fransızca hem İngilizce; spor: atletizm ve voleybol. Üniversitenin ilk sınıfından itibaren dört yıl boyunca dünyayı dolaştım diyor. Önce Alaska'da balık fabrikası sonra Kanada ve Amerika turu; Güney Afrika'da bir milli parkta gönüllü hayvan bakıcılığı; üçüncü sınıftayken Roma'da değişim öğrencisi ve üç aylık Anadolu turu. Fransa'da doktora yaparken, bir yılbaşı tatili sırasında yüzmeye Güney Amerika'ya da gitmiş. Orada mevsim yazmış. Neden Arjantin? Sonradan nişanlanacağı adam Bounes Airesliymiş de ondan; İsviçre'de çok kayak yapmış...

İlk kadehi yarıladığında, "Coğrafya atlası gibisin," diyorum. Yüzüne o çok dilli gülümseme yerleşiyor. "Teşekkürler; hoşuma gitti; gerçekten mi ve komik..."

"Bunlar da ne demek?" diyor.

"Gülümsemenin anlamları," diyorum. "Sen gülümsemeni dört ayrı sözcük gibi kullanıyorsun."

Kadehini uzatıp benimkine vuruyor.

"Sağlığına Cyrano," diyor.

Ya ailesi? Anlatmaya başlamadan onu uyarıyorum.

"Kötü anneden daha kötüsü nedir?" Nereden bilecek. "Olmayan annedir," diyorum. "Anneyi kötülemek yok."

Anneyi kötülemeden –ondan söz etmediği için gerek de kalmadan– anlatıyor. Babayı kötülemeye izin var: Ailenin zengin kolu, baba tarafı. Yani zengin olan, hayatının elli yılını iki yaşında ölen ilk çocuğunun ardından yas tutarak geçiren baba dedesi. Asım Bey'in kötü tarafı, yasını öfkeye dönüştürerek tutması. Serap'a bakılırsa, babası dedesini cezalandırmak için hukuk okumasına rağmen üniversitede kalmış, üstüne üstlük Marksist de olmuş.

"Soylu bir cezalandırma," diyorum. Merakla bakınca, "Marksistlere saygı duyarım," diye açıklıyorum.

Anlattıkça gezgin coğrafyacının portresi tamamlanıyor: Onun yaptığı da pek farklı değil; o da babası gibi dedesini cezalandırıyor. Bunu, "avukat ol, gel hukuk büromun başına geç," diyen ünlü hukukçu dedesininkini değil baba mesleğini, öğretim üyeliğini seçmesinden çıkardığımı söyleyince şaşırıyor. Nedense hiç böyle düşünmemiş.

İki yıldır kadın hareketleri, feminizm konularında çalışıyormuş. Bu dönemde LGBT hareketine omuz veriyormuş. Cengiz, master öğrencisiymiş, Suriyeli göçmenleri çalışıyormuş...

Hadi biraz da sen anlat deyince, "Bugün seni yeterince ağlattım," diyorum.

"Olsun, yine ağlarım yüksünmem," diyor. "Bornova'yı anlat. Sende çok iz bırakmış olmalı."

Bornova önce yoldaşlık, sonra Hasan Dede ve nihayet Vas-

fiye demek. Ne kadarını anlatırım bilmiyorum; yurtla başlıyorum:

"Karşıyaka Çocuk Yuvası'nda yedi yaşına gelenler ya Buca'ya ya da Bornova'daki yurda gönderilirdi. Beni, solcuların kalesi sayılan Bornova'ya gönderdiler. Giderken de Karşıyaka'da benden başka okuma yazma bilen olmadığı için Kemalettin Tuğcuları da kolumun altına tutuşturdular. Neden Bornova? Bana sorarsan yüzüm derim. Yaramla solculuğun ne alakâsı var, bilmiyorum. Belki yuvadakiler solcuların daha merhametli, daha koruyucu olduğunu biliyorlardı, belki de yaram beni daha da yoksullaştırıyordu da ondan. Bornova'daki yurttakiler arasında güçlü bir yoldaşlık vardı. Hepimiz kimsesizdik, büyükler küçükleri korur, herkes birbirinin yardımına koşardı. Yurt, bir anlamda eski köy enstitüsü geleneğini sürdürüyordu. Yurt müdürüne baba, erkek öğretmenlere dayı, kadın öğretmenlere abla, yemek yapan, temizlikle uğraşanlara anne, erkek hizmetlilere abi derdik. Yeni gelen çocuk bir üst sınıftan bir çocuğun kardeşliği olurdu. İlkokula, adı Kars'tı, başımızda abi, sıralı halde giderdik. Ortaokul ve liseyi de Suphi Koyuncuoğlu'nda okuduk. Boş zamanlarda da civardaki mahalleliye yardım eder, çantalarını yüklenirdik. Kış için kömür taşınmasına el atınca mahalleli de bize harçlık verirdi..." Kadehimi onlar için kaldırıyorum. "Yoksullar her yerde akrabadır." Serap da kadehiyle karşılık veriyor. "Yurdun civarında değil uzaktaki Büyük Park'ta oynar, orada karşılaştıkça faşoları tepelerdik..." Arkadaşlar mı? Peki: "Suat en yakın arkadaşımdı. Benimkinin aksine, son derece yakışıklı hatta güzel bir yüzü vardı." Bu kez ben gülüyorum. Benim gülümsememde biraz kıskançlık var. "Güzel ve çirkin, bizi yan yana gören böyle derdi. Suat üç kez evlat edinilmiş ama her seferinde geri getirilmişti. Yabaninin tekiydi; insan sevmezdi..." İnsan ya da yetişkin erkek sevmemesinin nedenini anlatmıyorum. Ağla-

maya bu kadar erken başlaması mezelerin tadını kaçıracak. "Altı yıl boyunca başımıza gelen en önemli olay evlat edindiğimiz dedeydi..." Serap heyecanla elini sallıyor. Peki, anlatayım ama bu içkisiz anlatılmayacak bir hikâye. Kadehimi tazeliyorum. "Dedeye, uyanan cinselliğimizin peşine takılarak, topçu alayının yakınına kurulan bir çadırda askerler için çıplak göbek atan dansözleri görmek için yurttan kaçtığımız gece, ıssız, küçük parkta rastladık. Saat gecenin on biri; sarı bir ışık direğin tepesinden bankta oturan beyaz saçlı, beyaz sakallı, masalsı bir dedenin üzerine toz gibi yağıyor. Parka girer girmez duraklıyoruz: Park ve gece, yaşı, cinsiyeti belirsiz bir ağlamayla dalgalanıyor... Acı, sesin hem yaşını hem de cinsiyetini öğütüp yok etmiş. Hüzünlü sesi izleyip ağlayanı buluyoruz. Adam karanlıktan çıkıp geldiğimizi görür görmez ne kadınınkine ne de erkeğinkine benzemeyen ağlamasına yakınmasını da ekliyor: Önce sadece 'ıt, ıt' diye bir şeyi seçiyoruz... Cümle tam karşısına gelince tamamlanıyor: 'Kâğıt gitti, beni havuza atacaklar... Kâğıt gitti, beni havuza atacaklar.' Şaşkınız: Çünkü yakınlarda ne havuz var, ne de onu havuza atmaya çalışanlar. Civardaki esnaftan bazıları zaman zaman çingene diye niteledikleri kimsesizleri taciz ederdi ama gecenin o saatinde parkta Suat, Hayri ve benden başka kimse yok..."

Meze için ara vermeye kalktığımda Serap, "Devam et!" diyor.

O mezelerle değil, hüzünle içiyor... Tekrar Bornova'nın en hüzünlü hikâyesini anlatmaya koyuluyorum; kulaklarımda o yaşsız, cinsiyetsiz ses:

"Yaşlı adam bildiği tek şarkının nakaratını tekrarlar gibi, 'kâğıt gitti, beni havuza atacaklar, kâğıt gitti havuza atacaklar' diye ağlamaya devam ediyordu. Neden sonra hep cebinde taşıdığı bir kâğıdı kaybettiğini anladık. Parka girerken cebindeymiş, nefesi tıkandığında, kendini iyi hissetme-

diği zaman hep yaparmış, kâğıdı kontrol etmiş... İkinci kez baktığında bulamamış. 'Burada bir yerlere düşürdüm' diyordu hıçkırıklar arasında. Hayal mi görüyordu? Ortalıkta havuz mavuz yoktu ama sonunda kâğıdı bulduk, adam cebine koyarken banka yakın bir yerde düşürmüş... Havuzla ilgisini merak ederek dörde katlanmış, epeyce yıpranmış, yer yer yırtılmış kâğıdı açtık ve okuduk..."

Yine soluğum tıkanıyor. O günkü, o akşamki gibi... Serap, gergin bir sesle mırıldanıyor; mümkün olsa arkama geçip omzumun üstünden okuyacak.

"Kâğıtta ne yazıyordu?"

Önce önce... Derin bir nefes alıyorum. Kâğıtta şöyle yazıyordu:

"'Bu belge, Tarlabaşı Mahallesi Muhtarlığı'ndan verilmiştir... İşbu kâğıda haiz Hasan Topçu'nun vefatı durumunda, defin işlemleri muhtarlığımızca yapılacağından, falan filan nolu telefona haber verilmesi rica olunur...' Hepsi buydu. Durum çok geçmeden ortaya çıktı: Meğerse Hasan Dede kimsesizmiş, kimsesizler de ölünce genellikle Ege Üniversitesi'nin Tıp Fakültesi'ndeki kadavra havuzuna atılıyormuş. Bizim dedenin en büyük korkusu gömülmemek, sonsuza kadar havuzda yüzmekmiş... Esnaf onu böyle korkutuyormuş..."

Ağlayacak, biliyorum. Hem de sessizce, gizleyerek... Oysa biz o gece hüngür hüngür, ağıt söyler gibi, koro halinde ağlamıştık.

"Ah!"

Ah, vah dinleyecek durumda değilim, bir an önce hikâyenin sonuna varmam gerekli. Yoksa ben de tekrar ağlamaya başlayacağım.

"Hemen Hasan Dede'yi evlat edindik: O gece üçümüz, ertesi gün de bütün yurt. Bizimkilere, civardakilere, bütün mahallelerin esnaflarına da haber verdik: Hasan Topçu, bi-

zim çocuğumuzdur, ona ilişene biz de ilişiriz diye. Ondan sonra çocuğumuza kimse ilişmedi... Babalık zordu, ancak biz mutluyduk. Bütün dünyaya ders veriyorduk. Bakın diyorduk, bakın, bize yaşı büyük, çirkin dediniz, evinize almadınız, bizi evlat edinmediniz ama biz bir kimsesizi yaşına başına bakmadan evlat edindik... Böylece hepimizin yetmiş yaşında bir çocuğu oldu..." Serap uzanıp elimi tutuyor. Biliyorum, o da Hasan Dede'yi evlat edinmek istiyor. Ama geç kaldı. "Dedemizi beş yıl sonra toprağa verdik. Ben üniversite üçteydim. Tabutunu bizzat kontrol ettim; kefenin içindeki kesinlikle oydu. Yıllarca önce, o gece parkta verdiğimiz sözü tutmuş, çocuğumuzu kadavra havuzuna vermemiştik. Cenazede tam kırk kişi vardı..." Kırk dedikten sonra susup Serap'a bakıyorum. Gözlerine inanıyorum: Mümkün olsa o da gelirdi. Gizlediği gözyaşları her damlasıyla, karşımdaki kadını yeniden değiştiriyor. Evet, hüzün onu güzelleştiriyor. Göz göze gelince, "Kırk kişiyi azımsama!" diyorum. "Mozart'ın cenazesinde sadece yedi kişi vardı. Hasan Dede'yi defnettiğimiz gün Bornova'daki bahçelerin tüm çiçeklerini çaldık. Tek evladımızın, dedemizin mezarını süsledik. Ertesi bahar esnafın gönüllü ya da gönülsüz katkısıyla muhteşem bir mezar yaptırdık ona. Bugün bile kabristandaki en gösterişli mezar onunkidir. Başucundaki taşa, 'Burada yüz çocuğun tek evladı, yüz çocuğun tek dedesi Hasan Topçu yatıyor' yazdırdık..." Telefon çalıyor, Ayşın; hayır, cenazede telefon olmaz! Açmadan cebime koyuyorum. Serap fırsattan yararlanarak gözlerini siliyor; onun yerine ben 'sonra' diyorum: "Sonra Suat'la bende uykusuzluk başladı. Uyuyamıyorduk ama uykusuzluğumuzun nedenleri farklıydı. Ben, babama aldırdığım yoktu, acaba annem havuzda mı diye merak ediyordum. Suat üniversitenin kadavra havuzunu basmayı, kadavraları çalıp özgürleştirmeyi, gömmeyi düşündü, planlar yaptı ama çıplak insan görmeye dayanamadı-

ğından bu plandan vazgeçtik... Aslında dört yıl sonra kadavraları kimsesizler mezarlığına gömüyorlarmış. Uykusuzluk beni yok ediyordu. Bir ara bir gece Karşıyaka'daki kimsesizler mezarlığına gitmeyi, mezarları tek tek dolaşıp anne diye bağırmayı bile düşündüm. Demek ki onu merak ediyormuşum. Tam o sırada..."

Tam o sırada Vasfiye yolumu kesti. Her şey değişti... Önüme çıkan oymuş gibi Serap'a bakıyorum, nedense anlamsız bir şekilde başını sallıyor. Beni dinlemiyor mu? Neyse, zaten Vasfiye'yi anlatmayacağım, o benim gizli yolcum. Serap mırıldanıyor:

"Ne budalayım, bir de hayatımın kurgulanışı dramatik diyorum..."

"Hadi içelim!"

İçiyoruz. Bir kadeh sonra görüntüler karışıyor. Bir an karşımdaki kadını Vasfiye sanıyorum. Neredeyse artık yeter, yıkama diyeceğim... O sırada çalan telefon beni geri getiriyor. Konuşan karşımdaki Serap, onu arayan da Cengiz; ertesi gün için program yapıyorlar. Serap sanki beni de davet edecekmiş gibi sorunca,

"Ben kafamın içine baktıracağım," diyorum.

"Beyninde bir şey mi var?"

"Bir şey bulamayacaklar," diyorum. "Beyinsizin teki olduğumu biliyorum."

"Boşsa ne diye baktırıyorsun?"

Ona Haydar Bey'in 'MR yoksa randevu da yok' dediğini anlatıyorum. Adamla ilişkimi bitiremem. Romanımdaki karaktere modellik yapıyor...

"Seni arayan kimdi?" Ben söylemeden o açıklıyor: "Roxane."

"O," diyorum. "Roxane ya da GV. Muhtemelen cümlesini soracaktı."

"Hazır mı?"

Omzumu silkiyorum:

"Hazır sayılır. Çirkinler güzelliği iyi betimler..."

Biraz bekliyor. Sonra omuzlarını silkiyor. Emin değil.

"Evet, sakalların uzun ve garip ancak sana çirkin demek! Bilmiyorum."

Gülüyorum. Tabii gülümsemem belirgin değil, en az yarısını sakallar örtüyor.

"Sen beni bir de çıplak gör," diyorum. "Yani sakalsız."

Serap merakına yenilerek sakallarımı bırakıyor:

"Marilyn'i ne kadardır tanıyorsun?"

Üç mü, dört mü?

"Üç ya da dört yıldır," diyorum.

"Üç mü, dört mü, karar ver!" diyor.

"Üç buçuk yıldır... O karlı geceden beri. Ocaktı sanırım..."

Marilyn'in yüzü gözümün önüne gelince devam etmeden duraklıyorum. Serap ilgiyle doğruluyor:

"O gece bir şey mi oldu?"

Çok şey oldu. Hangisinden başlasam? İstanbul'a gelişimin altıncı yılında edindiğim tek sevgilinin o gece beni terk ettiğini es geçip Marilyn'le devam ediyorum:

"Vakit geçti, apartmanın önünde taksiden indim, kapıda başka bir taksi duruyordu... Onlara..." Sanki o bıçkın iti tanıyormuş gibi bir süre Serap'ın onaylamasını bekliyorum. "Adamın biri, bizim Erol diye tanıdığımız kızı girişte merdivenin altına sıkıştırmış, evire çevire dövüyordu. Adama 'dur, yapma falan' diyecek oldum..."

Serap, "Evet," diyor merakla.

"Adam, Erol'u bırakıp bana girişti... Anlayacağın, bizim kızın ilk pezevengi, sevgilim dediği ilk erkek, Jilet Kenan o gece ikimizi de bir güzel patakladı... Dayağın ardından dairesine gidip birbirimizin yaralarını yıkadık sonra da bütün apartmanın aforoz ettiği bu fıstıkla canciğer kuzu sarması olduk. Marilyn onun için yediğim okkalı dayağını asla unut-

madı. Bunun bir erkeğin ona verdiği en romantik armağan olduğunu söyler hep."

Serap, uzanıp elimi okşuyor.

"Peki, ya Kenan?"

"Kenan iti, meğerse hem bizimkinin parasını yiyor hem onu beceriyor aynı anda da babasının köyünden bulduğu bir kızla evlilik hazırlıkları yapıyormuş. Marilyn buna itiraz etmiş meğer..." Hikâyeyi, Serap'ın bir daha 'sonra' demesine fırsat vermeden bitiriyorum: "Sonrasını market..." Marketi tanımıyor. "Apartmanın alt katındaki marketin sahibi Osman halletti. Bir gece Kenan'ı evin önünde kıstırıp iyice benzetti. Öyle ki, herif bırak bizim sokaktan geçmeyi, bir daha Cihangir'e uğramadı, galiba çalışmak için Anadolu yakasına geçmiş..."

"Bu market..."

"Berbat herifin tekidir," diyorum. "Bizi sevmesi şans."

Bu kez o gülüyor; onunki sakalsız; apaçık, aydınlık ve tam...

O bir, ben iki kadeh daha içiyorum, sonra kalkıyoruz. Ben yürüyeceğim, o, Karaköy'e inip Maçka'ya öyle dönecek. İleride, İstanbul'un merkezinde yüz binlerce insan, binlerce araç, sayısız hayat, hayatlar resmî geçit yapıyor... Acaba benim kadar hüzünlü olanı var mı? Sorunun aptallığı beni bir süre güldürüyor. Yolda telefon tekrar çalıyor. Yine Ayşın. Bu kez açıyorum.

Melodik, eğlenceli, aydınlık ve her zamanki gibi izin istemeyen talepkâr bir ses:

"Cümlem nerede? Yoksa artık vazgeçtik mi?"

Vazgeçtik mi? "Tabii ki, hayır," diyorum. "Senin gibi bir kadına iltifat etmemek sadece sana değil, güzellik kavramına da haksızlık olur..."

Sesi daha da aydınlanıyor.

"Daha önce de aradım," diyor.

Aradın, ama, "İçiyordum," diyorum.

Duraklıyor. "Galiba bu aralar her akşam içiyorsun?" diyor ardından.

Sen de ya her akşam ya bir taliple yemek yiyor ya da her hafta sonunda yurt dışına gidiyorsun... Ama böyle demiyorum.

"Cenazeden dönmüştük," diyorum.

"Aaa! Kim öldü?"

"Dedem," diyorum.

Torunlarının sayısını söylemiyorum tabii. Yüz torun kimi olsa şaşırtır.

"Şaka mı yapıyorsun?"

Ne diyebilirim?

"Galiba şaka yapıyorum," diyorum. "Epeyce içtim."

"Peki... Tekrar Allaha ısmarladık..." Kısa bir sessizlik. "Cümleyi sevdim."

Benim değilmiş gibi,

"Ben de," diyorum.

"Danimarka'dan sana ne getireyim?"

"Gözlerini," diyorum.

Gülüyor. Gözlerini getirecek. İki adım sonra aklıma geliyor: Keşke içki de deseydim...

Üçüncü Bölüm

- 1 -

İki mi, üç mü? Saate bakıyorum: İki buçuk saat olmuş... Yüz elli dakikadır boş boş oturuyor, yapmam gerekenleri düşünüyorum. Ne garip! Belki komik belki de trajik ama aklıma romanı bitirmekten başka bir şey gelmiyor... Neden? Çünkü yapacak başka bir şeyim yok da ondan. Yaşadım mı yoksa sadece var mı oldum? İşte sorun bu. Shakespeare burada olsaydı ona sorardım. Hayat var olmak değil kendini yaratmaksa, bunu başaran kim var? Var ya da yok olmam, şu küçük kâğıttaki birkaç satıra mı bağlı? Böylesi saçma olurdu. "Ölüm, doğum anında kök salar ve insan ömür boyu bu kökü sulayıp yetiştirmekle yükümlüdür." Bunu kim yumurtlamıştı? Eğer sözün sahibini bulursam ona bahçıvan olmadığımı söyleyeceğim.

Elimdeki zarfı yatağa bırakıp defteri açıyorum. Düzeltmem gereken kırk elli sayfa var, sonra o finali yazacağım... Oflasam da puflasam da sıkıla sıkıla yaptığım en zevkli iş yazmak. Zevkle yaptığım en sıkıcı iş de yine yazmak. Düzü

de tersi de doğru! Üstelik yazarken içebiliyorum da... Nerede kalmıştım? Adam, adı Nusret'ti, Zinar'dan birinci dilsiz evreyi anlatmasını istiyordu...

Pekâlâ, istediği gibi olsun; birincisinden başlayalım. Başlıyorum:

"Terk edildikten sonraki iki yıl boyunca hiç kimseyle konuşmadım... Kendimle ilgili ilk anılarım da bu dilsiz ve sağır döneme ait. Şimdi bile ne zaman gözlerimi kapasam, alnımdaki resim albümünün sayfalarını çevirip anıların boy attığı o varlık pınarına, en başına gitsem, hep aynı görüntülerle karşılaşıyorum: Sıvaları çatlak iki duvarın birleştiği karanlık bir köşe ve nemli, kimi zaman ter kimi zaman çiçek kokan bir loşluk..." Duman için ara veriyorum. Resimler daha belirgin şimdi: "Birinci görüntü evin az kullanılan, penceresiz sandık odasının en karanlık yeri ikincisiyse duvara yaslanarak üst üste yığılan yatakların, yorganların altı... Dilim, sadece bu iki gizli sığınağa saklandığımda çözülüyor, dudaklarımdaki donmuş cümleler ve sözcükler beni kimsenin duymadığı bu loşlukta mırıltılara dönüşüyordu. Ne mi yapıyordum? Hep aynı şeyi... Sadece konuşuyordum; iki kişiyle, gözükmeyen iki kişiyle: Adar ve annesi Zehra'yla. Adar'ın annesine anne demiyor, Zehra diyordum. Çünkü o sözcük dilimin üstünde cansız yatıyordu; ölmüş, bir türlü dirilmiyordu. Fısıltılar ve mırıltılar; eğer yorganın altını seçmişsem, sesimi biraz yükseltiyordum; çünkü konuştuğunda Adar'ı duymuyordum... Zavallı nenem! O iki yıl boyunca hep beni konuşturmaya çalıştı, sürekli peşimde dolaştı. Ama konuşmadım. Ne onunla ne dedemle ne halamla ne de köydeki çocuklarla... Köydeki herkes geçirdiğim hastalığa veriyordu dilsizliğimi. Köyün yaşlı adamları tüm gün güneşe karşı oturup benden söz ediyorlardı: Genel kanı, acımdan dolayı öleceğimdi. Yaşlı kadınlar beni güldürmek, konuşturmak için komiklikler yapıyorlardı ama ben konuşmuyor, üstlerine işiyordum. Hiçbir

şey beni konuşturamadı. Nenem beni gördükçe ağlıyordu; hayaletlerle konuştuğumu fark etmişti. Halim en çok onu üzüyordu... Bense giderek aksileşiyordum. O zamanlar herkesin ille de bir annesi olması gerektiğine inanıyordum herhalde... Neyse, ne kadar işersem işeyeyim ikisi de dönmeyince onların gidişinden nenemi sorumlu tutmaya başladım... Neneciğim, biliyor musunuz bugün bile ancak fotoğraflarına bakınca hatırlıyorum yüzünü. Onun yüzü yoktu çünkü kaşları, gözleri belirsizdi; üzüntüsü güzelliğini de çirkinliğini de örtüyordu. İki oğlu etkisizleştirilmiş, en güzel kızı dayaktan çıldırmış nenem... Ama bellek! Bir süre sonra belleğim herkesi dönüştürdü: Zehra'yı unuttum ve beni hiç terk etmeyecek kadar seven nenemi anne olarak kabullendim; dedem, babam oldu; amcalarım abilerim, küçük halam da ablam. Ve ben o suskunluk döneminde sürekli neneme eziyet ettim..."

Bu kadarı yeter! Tekrar sigaraya dönüyorum. Adam omuzlarını silkiyor: "İnsan, çocuk bile olsa, incindiğinde nankörlük eden bir varlıktır." Nenesinin kıymetini bilmeyen nankör! Söylemek istediği bu.

"Çocukluğunun başka evreleri de var mı?"

"Birinci sağır ve dilsizlik döneminin ardından vajina evresi gelir ve tabii bir de bu iki dönemi de kapsayan şeker boykotu var..."

Adam, kısa bir duraklamanın ardından, "Vajina'yla devam edelim," diyor. "Şekeri sonra konuşuruz."

Sesinde ne şaşkınlık ne utanç ne de merak var: İşini yapanların sabırlı kararlılığı, sadece bu. Oysa Sapancalı vajina dönemini duyduğunda az kalsın oturduğu koltuktan düşüyordu. Adam soruyor: "Tam olarak ne zaman başladı? Hatırlıyor musun?"

Hatırlıyorum. "Nenemin Ayşe teyzenin üçüncü kızını bacaklarının arasındaki o yarıktan dışarıya çıkardığını gördüğümde... Tam olarak o zaman başladı..." Adam bu kez şaşırıyor. "Zavallı kadın, her seferinde çok zorlanmasına rağmen bir tür-

lü erkek doğuramadığı için durmadan hamile kalıyordu... Vajina dönemini başlattığı o gün de başaramadı. Sonunda korktuğu oldu, ölüm elbisesini giydi..."

Adam elini kaldırıyor; şimdi iyice şaşkın. "Ölüm elbisesi mi? Doğum sırasında öldü mü?"

"Hayır!" Gizliden eğleniyorum ve o da bunun farkında. Saklamayacağım: "Üçüncü kızdan iki ay sonra Ayşe teyzenin üstüne kuma geldi; bizim orada üstüne kuma gelenler için böyle derler."

Adam başını sallayarak kahvesine uzanıyor. Onu neden denizciye benzetiyorum? Uzaklara bakan gözleri yüzünden mi? "Doğum sırasında senin kadar küçük bir çocuk orada ne arıyordu?"

Ayşe teyzenin ölüm elbisesi giymiş olması onu ilgilendirmedi. "Nenem köyün ebesiydi..."

"Doğuma mı götürdü seni?"

"Terk edilmiş torununu o karanlık odada hayaletleriyle baş başa bırakmak istemediğinden olacak, her doğuma çağrıldığında beni de yanına almaya başladı... Beni dışarıda bırakırlardı. Ama ben bir yolunu bulup içerisini gözlerdim. Karşılaştığım görüntüler dehşet vericiydi: karnı şiş kadınlar avaz avaz bağırırken bacaklarının arasındaki o açılmış yarıkta önce mor kafalar beliriyor ardından garip bir et yığını, kanlar içinde nenemin elleri arasına düşüyordu... Önceleri korkudan bir yere sığınıp ellerimle gözlerimi kapıyordum... O zamana kadar annem sandığım nenemden utanır, hep genç ve güzel bir annem olmasını hayal ederdim. Ama genç kadınların çektiği acıları görünce ilk defa nenemin genç olmadığına sevindim." Adam merakla dinliyor bense parmaklarımı aralıyorum. "Sonra merak baskın çıktı. Gözlerimi kapamaktan vazgeçtim; parmaklarımın arasından bakmaya başladım. Mor, yarı canlı, kimisi ağlayan, bazıları orada bazıları birkaç ay sonra ölen, karınlarından yılan gibi hortumlar çıkan bebekler..." Parmaklarımı kapatıyorum,

artık alıştım. "Ama asıl etkileyici olan vajinalardı. Bilinmeyen, acılı bir dünyanın esnek ağızları... İki buçuk yıl içinde neredeyse köydeki bütün vajinaları gördüm; bazılarınınkini birden fazla. Küçük büyük, dar geniş, sıkı ya da pörsümüş... Vajina konusunda uzmanlaşmıştım. Artık dışarıda karşılaştığım kadınların yüzüne değil doğrudan kasıklarına bakıyordum; asla yüzlerine bakmazdım..." Aklıma gelen düşünceyle gülümseyerek duruyorum. "Bir anlamda bu da bir evre sayılabilir. Yüzsüz kadınlar evresi... Yaklaşık bir yıl hiç bir kadının yüzüne bakmadım. Çünkü onları tanıdığım yerleri bacaklarının arasındaydı. Çığlıklar, çığlıklarına sarınmış kaderlerinin olduğu yer..."

Adam tekrar elini kaldırıp sallıyor. Hiç ara vermeden konuştuğumu ima ediyor olmalı. Konuşuyorum çünkü sağır ve dilsiz dönemini kapadım, artık başka bir evredeyim. Vajinalar dünyasında. Rüyalarıma giren o büyük yarıkların arasında...

"Demek dilsizliğini bu çözdü? Ne zaman konuşmaya başladın?"

"Daha ilk doğumda; ilk vajinada ilk bebek başı göründüğünde... Çığlığın ardından." Susuyorum: Dört yaşında değilim, neredeyse yirmi bire gireceğim. Bu yüzden bu kez çığlık yerine kahkaha atıyorum. "Üstelik az daha daye yani, anneciğim, diyecektim."

Anne, demekle hata ettim. Adam iz bulan avcı gibi sessizce doğruluyor.

"Sokakta kadınların yüzüne bakmamanın nedeni kadınların anneleri, annelerin de anneni hatırlatması olabilir mi?" Yirmi yaşında olsam da çığlık atacağım; ama adam çığlığımdan önce devam ediyor: "Unutma, anneler ve babalar sanatçılar için gereklidir. Özellikle de kötü olanlar."

Annemi bırakıp atılıyorum. "Ben babama kötü demedim hiç. Onu tanımıyorum bile."

Adam çekingen bir sabırla gülümsüyor; bu aldatıcı bir tavır, söyleyeceklerinin doğruluğundan emin.

"Gençlikte insanları tanımak değil tanımamak iyidir," diyor. "Ne de olsa yaşlılıkta daha az şaşırıyoruz."

Babamı küçümseyemez! Niyeti buysa! "Onu siz de tanımıyorsunuz," diyorum.

Adam omuzlarını silkiyor. "Doğru, babanı tanımıyorum. Ama çocuklar, olmayan bir kahraman yerine yanlarında olan bir babayı yeğlerler bence." Elini kaldırıyor; hareketi ceketindeki çatlakları belirginleştiriyor. Bir işaret bu, söyleyeceklerinin önemli olduğunu belirten bir uyarı: "Yalnızlıkla ilgili o cümleye gelince: En koyu yalnızlık, insanın kendini terk ettiğinde ortaya çıkar..." Güçsüzlüğü bilir gibi başını sallıyor. "İnsan başkası olacak kadar güçlü değilken kendi olmaktan bıkarsa, yapayalnız kalır..."

İnsan acaba ne zaman kendisi olmaktan bıkar? Cevabı ikimiz de biliyoruz: terk edildiğinde...

"Küçükken ne zaman incinsem ne zaman korksam dilsiz yalnızlığıma sığınırdım. Küçükken bu bir kaçıştı, lisede aklım devreye girdi ve bu zaafımı dönüştürdüm. Şimdi en göze çarpan, beni güçlü kılan yeteneğim, yalnızlığımdır diyebilirim..." Adam cevap vermeyince çocukluğumla devam ediyorum: "Küçükken en büyük dileğim, hemen büyümekti: mümkünse bir gecede. Sık sık böyle hayal kurardım."

"İnsan çocukken hep gelecekte yaşar," diyor adam. Sonra bir çocukmuş gibi gülümsüyor. "Herhalde pek de zararı olmaz bunun. Hayal kuran çocuk çabuk büyürmüş."

"Ben kara kuru, ufak tefektim," diyorum.

Gözlerimi kapatıyorum. Adam susuyor. Kara kuru, ufak tefek küçük oğlan geri dönüyor: sıcak, tozlu, ağaçsız köyüne. Sokakların en yalnız çocuğu: görenlerin arkasından fısıldaştıkları küçük çocuk...

Hayır, köyden nefret ediyorum. Orada kalmayacağım...

... "Vah vah, çıh çıh... Bu sözlerden nefret ederim..."

... Otobüs terminalindeyiz; birazdan yola çıkacağız. Ba-

na bakan, vajinalarını ezbere bildiğim kadınlar ya da kimisini dövdüğüm kimisinden de dayak yediğim çocukları değil, Sapancalı kız. Karşımdaki o. Yüzünde gece kadar koyu bir şaşkınlık var. "Bu da nereden çıktı şimdi Şırnaklı?"

... "Yazdığın senaryo notlarını okudum," diyorum yüzüne bakmadan. "Oğlanın annesi ilk karşılaştıklarında böyle dememeli."

... Sapancalı duraklıyor. Paranın üstünü sayıyordu. Yüzünü buruşturarak avucunu kapatıyor. Cevabı hazır: "Aradan yıllar geçmiş, anne oğlunu ilk kez görüyor. Oğlan bir deri bir kemik kalmış..." Sonra açıklamaktan vazgeçerek soruyor: "Yoksa bu lafın da bir hikâyesi mi var?"

... Var! Üç, belki de dört yaşındayım. Hâlâ konuşmuyorum. Köyde dolaşırken herkes bana bakarak fısıldaşıyor... "Küçükken köyde ne zaman yalnız dolaşsam, arkamdan kadınların böyle mırıldandıklarını duyardım. Bana acırlardı. Anasız ve babasız olmayı çıh çıh kadar başıma kakan başka hiçbir ses, davranış yoktur..."

... Sapancalı şaşkınlıkla bakıyor. Burnu şaşırdığında daha da büyüyor. "Tamam," diyor. "Eğer filmi çekebilirsek değiştiririz."

... "Söz mü," diye üsteliyorum.

... Ayla, "Söz," diyor. Sonra avucuna göz atıp homurdanıyor. "Şaşırttın! Kaçta kaldım, unuttum."

... "Parayı dert etme," diyorum. "Alt tarafı bir hafta!"

... "Uzayacak," diyor Sapancalı. "Bir haftada asla bitmez. Sadece mekân bakmayacağız, röportaj da yapacağız." Mekân! Bunun için iki gün yeter. İtiraz etmeden ardından otobüse biniyorum. Koltuğa yerleşince kulağıma eğiliyor: "Bir gün bana çocukluğunu baştan sona anlatmalısın."

... Çocukluğumu anlatmak! Dilsizliğimi, nenemi, arkamdan taş atan çocukları... Hıçkırır gibi gülüyorum. Ve vajinaları! Hayır, vajinalardan söz etmeyeceğim; en azından şimdilik. "Hiç ağlamazdım," diyorum.

... Otobüs homurdanarak titriyor. "Ağlamayan çocuk olur mu hiç, Şırnaklı?" Sonra olabileceğine aklı kesmiş gibi soruyor: "Neden ağlamazdın?"

... "Nenemi üzmemek, köydekilere zayıflığımı göstermemek için."

... "Bravo sana."

... Gerçeğin tamamını söylemeliyim; bu bravoya mal olsa da. "Aslında ağlardım da açık açık değil," diye mırıldanıyorum. Sapancalı yüzüme bakıyor. Bakışları tarafsız: Ne savsaklıyor ne de cesaretlendiriyor. "Gün boyu beni üzen olayları aklımda biriktirir, bir liste yapar, sonra da gizli köşeme gider, listenin başından sonuna kadar ağlardım. Hem de kana kana; ağıt yakar gibi..."

... "Nasıl yani? Ağlama mı biriktirirdin?" Evet, tam dediği gibi; ağlama biriktirirdim. Başımı sallıyorum. Sapancalı hâlâ şaşkın, soruyor. "İstediğinde ağlayabilir misin?"

... "Evet," diyorum. "Ağlama konusunda inanılmaz bir yeteneğim vardır. İstediğim anda ağlayabilirim."

... "Şimdi, hadi ağla desem ağlayabilir misin?" Gülümseyerek başımı eğiyorum. Otobüs hafif bir sarsıntının ardından hareket ediyor ama birkaç saniye sonra tekrar duruyor. Kanatları aralanan ortadaki kapıda zayıf, şaşkın yüzlü bir adam beliriyor. Bir yolcu unutulmuş. "Garipsin," diyor Sapancalı.

... "Herkes öyle derdi," diyorum. "Bir gariplik daha duymak ister misin?" Ayla başını sallıyor. "Korkutucu görünmek için dedemin kocaman güneş gözlüğünü takar, öyle çıkardım dışarıya. Böylelikle hem öteki çocuklara hem de dışarıdaki tuvaletin etrafında sıçrayan canavarlara gözdağı verirdim."

... "İstanbul'daki evinin tuvaleti de mi dışarıda?" Şaşkınlıkla ona baktığımı görünce gülümsüyor: "Hâlâ büyük güneş gözlükleri takıyorsun da."

... Şimdi yüzümü gizlemek için sakallarım var. "Sadece gündüzleri," diyorum.

... Otobüs hızlanıyor. Sapancalının koluna dokunuyorum. Hissediyorum. Onu daha da çok seveceğim. Ya o?

"Peki, baban da mı ufak tefekti?"

Kuru ses otobüsün homurtusunu bastırıyor. Ayla'dan istemeye istemeye vazgeçip az ötedeki adama bakıyorum. Nerede kalmıştık? Kara kuruluğumda ya da boyumun kısalığında. Boyumda karar kılıp, "Benden epeyce uzundu," diye cevap veriyorum adama.

Sesimin sertliği onu susturuyor; kahvesini yudumlamaya koyuluyor. Ben sessizliğin tel örgü gibi etrafını çevrelediği avluda, gözümde güneş gözlükleri, bekliyorum. Karanlıklar derin, aydınlıklar sığ; tuvalet, koyu bir çölün ortasında çevresi canavarlarla kuşatılmış bir vahaya benziyor...

"Babanı görmüşçesine kesin konuştun."

Avluyu ve tuvaleti bırakıp küsmekten vazgeçerek konuşmaya karar veren adama dönüyorum:

"Sarıldığımda başım çenesinin altında kalırdı..." Evet, oraya gelirdi. Önce kokuyu duyuyorum, ardından da o güçlü sesi. "Yanaklarım tam kalbinin üstüne yaslanırdı. Tütün tadı karışmış bir kokusu vardı."

"Onu hiç görmedin ki?"

"Bizimki düşsel, daha doğrusu zihinsel bir kurmaca; yüzlerce kez gördüğüm düşlerde sarıldığım bedeni gayet iyi biliyorum..."

Aslında bu zihinsel karşılaşmayı kurgulayan, ona kaynaklık eden bir resim; ailemin, bensiz çektirdiği sayısız fotoğraflardan birisi. Hangi yıla ait olduğunu bilmiyorum; Beyrut'ta çekilmiş. Çünkü Berfan yedi aylık. Beşi de sarmaşıkla kaplı bir duvarın önündeler: sol başta –en uzunları– babam. Yanında Zehra; kucağında –iki yaşındaki oğlunu, beni terk eder etmez doğurduğu– küçük kızı, vişneçürüğü yün bir elbise giymiş Berfan'ı. Babamın eli, önünde, küçük ağzına sığdıramadığı neşesiyle gülen Adar'ın saçlarında... Fotoğrafın en sağında dedem var; bi-

raz şaşkın olsa da o da mutlu; yıllar sonra oğlunu ilk kez görüyor. Beyrut'taki beş kişinin öyküsü bu; Zehra'nın boyu kocasının omzuna geliyor. Ben de ona benzediğime göre, boyum babamın ancak göğsüne erişir. Babamın başına yapıştırarak taradığı saçları, başının babasınınki gibi açılacağının habercisi... Kıyafeti ilk evlendiklerinde Zehra ile çektirdikleri fotoğraftakine çok benziyor. Kot pantalon ve hiç şişmanlamayacak bedenine tam oturmuş ceket. Çok sigara içtiğine göre sigara kokuyor olmalı...

"Babanın varlığının bilincine ilk kez ne zaman vardın?"

Ne zaman? Televizyondaki görüntüler ve yanağımı sıkıp beni seven, yemiş ve çikolata paketleri getiren tanımadığım adamlar... Farkında olmasam da bunların babamla ilgili olduğunu hissettim hep.

"Tam olarak bilmiyorum," diyorum önüme bakararak. "Önce televizyon vardı. Nenemle her gün seyrettiğim, dağların, bizim dağlarımızın gösterildiği, arasından beyaz taksinin çıkacağı vadilerin görünüp kaybolduğu o sihirli ekran. Nenem, adı 'Anadolu'dan Görüntüler'di' ama hep bizim dağları gösteren programı endişe içinde kıvranarak izler, etkisizleştirilenlerin haberlerini beklerken ben küçük halamdan duyduğum beyaz taksiyi hayal ederdim... Sanırım bu babamın varlığına ilişkin ilk duyguydu."

Adam, devam etmekten vazgeçtiğimi görünce, "Ya ikincisi?" diyor.

İkincisi? "Adamlar," diyorum. "Tanımadığım, geceleri ortaya çıkan adamlar... Arada sırada eve gelirler, beni sevip saçlarımı okşarlar sonra da ortadan kaybolurlardı. İçgüdüsel olarak herkesin çekindiği bu adamların başımda gezinen ellerinin babamın selamını getirdiğini düşünürdüm."

"Örgütten adamlar mıydı bunlar?"

"Milisler, bazen de gerillalar... Biraz büyüdükten sonra babamın sağ olduğunu, beni unutmadığını, tanımadığım adam-

ların şefkatli elleri aracılığıyla uzaktan da olsa sevdiğini anladım. Dedemin endişeli gözlerle ziyaretlerinin sona ermesini beklediği adamların hepsi bana okumamı söyledi. Oku, oku, oku... Evet, bir babam vardı ve o benim okumamı, okullara gitmemi istiyordu. İşte bu yüzden ilkokula çok erken başladım. Sonra ikinci sınıftayken..."

Adam geriye yaslanıyor. Söz konusu babam olunca susmayacağımı anlamış gibi devam etmemi bekliyor. Pekâlâ, onu hayal kırıklığına uğratmayacağım:

"Babam Suriye'ye geçince önce bir yıl orada kalmış ardından Beyrut'a geçmiş. Ardından da Filistin'e. Filistin'de ailelerin fedakârlıkları, özgürlük mücadeleleri onu derinden etkiliyor. Öyle ki, sonraki yıllarda hep o fedakârlıklardan, babasını hiç görmeyen Filistinli çocuklardan söz edecek..." Duraklıyorum. Babasını göremeyen çocukları bu denli sevmesinin bir nedeni de ben miyim? "Daha sonra Zehra Suriye'ye geçince Kamışlı'ya yerleşiyorlar. Sınırın az ötesine... Bir müddet sonra da babam Güney Kürdistan'a gidiyor..."

Bir sigara daha içeceğim. Pakete uzanınca adam niyetimi anlamış gibi ayağa kalkıp pencereyi açıyor. Merakını ancak sandalyesine geri dönünceye kadar tutabiliyor. "Silahlı mücadeleye katılmak için mi?"

"Ciğerleri hasta olduğu için onu dağ kadrosuna almamışlar..."

"Hepsi bu mu?" diyor adam yerine yerleştiğinde. "Babandan başka haber almadın mı?"

Tabii ki aldım. Sigarayı yakıyorum. Duman aramıza tül gibi asılıyor. "Kasetler vardı..."

"Kasetler?" diyor adam.

... Gözlerim kapanıyor... Uzaklara gidiyorum. Yirmi yaşında değilim; en fazla dört. Çünkü daha okula gitmiyorum. Köydeyim; yüzüm asık. Nenem yüzümü örtmemesi için saçlarımı kısacık kesmiş: Üstümde bütün çocukluğum boyunca giydi-

ğim o bol pantalon ve kolsuz, yeşil hırkam var. Beni almadıkları oyundan, çocukların yanından eve dönüyorum. Çeşmeyi geçer geçmez garipliği fark ediyorum: Ev camiye dönmüş, kapının önünde bin çift ayakkabı var. Daha sayı saymasını bilmediğim için 'bin' sözcüğünü 'çok' yerine kullanıyorum. Yavaşça içeri süzülüyorum. Köyün bütün erkekleri büyük odada toplanmış, çıt çıkmıyor, sadece cızırtılar arasından yükselen bir ses var odada; içime işleyen bir erkek sesi... Kimse söylemeden hemen bu derin, hüzünlü sesle aramdaki bağı hissediyorum; kan bağını andıran bir şey bu. Açıklanması zor bir önsezi: Sevgisini yüzlerce kilometre öteden melodisi gizli sesiyle bana ulaştırıyor... Bu babamı ilk duyuşum...

Adam kımıldayınca gözlerimi aralayıp, "Babam fırsat buldukça kaset doldurur, bize gönderirdi," diyorum. "Sonraları kasetlerle haberleşme oldukça sıklaştı."

Adam, bu karşılıkla tatmin olmuş gibi bakışlarını önündeki notlara çeviriyor. İnatçı bir isteksizlik duygusu ya da soğuk bir merak... Ona bakıyorum. Hayır, yüzünde ikisinin de izi yok.

"Kasetlerde neler söylerdi, hatırlıyor musun?"

Tabii ki hatırlıyorum. "Önce tüm köy ahalisine, akrabaya selam eder; hal hatır sorardı..." O anları da hatırlıyorum: "Komşular dinlerken arada sanki babam duyarmış gibi onu cevaplarlardı. Sonra sıra bana gelirdi; bu kısım 'Şimdi biraz oğlumla, Zinar'la konuşayım," diye başlar ve her seferinde aşağı yukarı şunu söylerdi: 'Sen henüz küçüksün, neler olduğunun farkında değilsin ama büyüyünce beni anlayacaksın. Sen ve senin gibi çocuklar için gitmek zorunda kaldım... Hem zaten savaşta annesiz babasız kalmış tek çocuk sen değilsin; şu an bulunduğum kampta yüzlerce çocuk seninle aynı durumu yaşıyor...' Ve benim üzerime düşen görevleri sıralardı. Mesela, 'çok üzülmemelisin, güçlü olmalısın, okumalısın...' Ve..." Adam 'Ve' demiyor; sabırla bekliyor. Ben de onu çok bekletmiyorum: "Sonra kısa bir sessizlik olur, dedem teybin düğmesine basarak kaseti susturur; o za-

man komşular, akrabalar kendi evlerine giderler, biz de dedem, nenem, küçük halam ve ben kasetin geriye kalan kısmını ailece dinlerdik..." Kulağımı kabartıyorum, o acılı, yanık sesi duyabilir miyim? Adam koltuğunda sallanıyor. Sabrı azaldı. "Babamın bana gönderdiği o özlem dolu, içli mektupları... Babam her seferinde 'Bunu oğlum için söylüyorum' der ve yanık sesiyle bir türkü okurdu..." Arkama yaslanıyorum. Burnum sızlıyor. Az sonra gözlerim de yanacak. Yutkunup sözlerimi tamamlıyorum. "Gecenin karanlığında babamın türküsü yamaçlara yayılır, nenemle halam açık açık, dedem gözyaşlarını gizleyerek ağlardı. Ben? Ben sevinirdim. Babam bana sesli mektup yazmış neden ağlayayım? O türküler beni sarıp sarmalar, kucaklardı. Koyu, ölümden beter yalnızlığımı seyreltir, gökyüzüne, yanına alırdı..."

Alırdı, deyip susuyorum. Babamın dağlardan, ırmaklardan, özgürlükten söz eden türküleri kulaklarımda sönerken on altı yıl geç kalmış gözyaşlarıyla ağlıyorum. Adam, acı çeken birisini seyretmenin utancıyla yüzleşmeden başını önüne eğiyor. Ben Kız Kulesi'ne bakan bir pencerenin önünde, yanık bir erkek sesinin tutuşturduğu özgürlük türkülerinin eşliğinde sessizce ağlıyorum, o beni bekliyor.

Beş dakika sonra başını düştüğü yerden kaldırıyor. Soruları var:

"Tretmanda adı geçen Mahmut! Onunla ilgili öykü çok açık değil. Olayın aslı nedir?"

Hangi ipuçlarını birbirine bağladı... Sonra yalnızlığımı izlemiş olduğunu düşünüyorum.

"Kahramanın annesi..."

Adam sözümü kesiyor: "Yani annen."

Hayır, bana annem dedirtemeyecek. "Zehra," diye devam ediyorum: "Babamın ilk karısı değil; Babam önce başka bir kadınla evlendirilmiş, gel gelelim o karısına bir türlü ısınamamış ve evlenir evlenmez Kerkük'e çalışmaya gitmiş. Orada tam iki yıl kalmış; bu süre boyunca eve hiç uğramamış. Dedem sonun-

da gidip onu almış ve köye geri getirmiş..." Sigaradan derin bir nefes çekip dumanı üflüyorum. Biliyorum rahatsız oluyor ama söndürmeyeceğim. Sultan'ın, Mahmut'un acıklı öyküsünü sigarasız tamamlayamam. "Bu kez ne olmuşsa babam karısını sevmiş. Gerçek evlilik başlamış. Ancak kadın doğum yaparken ölmüş, oğlu yaşamış; adını Mahmut koymuşlar; öksüz Mahmut da ancak 6 ay yaşayabilmiş. İkisi de köyün mezarlığına gömülmüş. Babam birkaç yıl geçtikten sonra bu kez Zehra'yı beğenerek istemiş; ama bu kez evlenmesi için yeteri kadar başlık parası yokmuş. Evin genç ve güzel, henüz on beşindeki kızı amcaoğluna kuma verilmiş; o zamanın parasıyla büyük bir meblağa. Babam o parayla Zehra'yı getirmiş..."

Adam, "Kürt olmak zor," diyor. "Ama Kürt kadını olmak çok daha zor..." Sonra kısa bir kararsızlığın ardından ekliyor: "Varlığını büyük halanın satılan özgürlüğüne borçlusun; senin ve kardeşlerinin doğması için özgürlüğü satılıp esareti alınmış." Ne diyebilirim! Adam, söyleyecek bir şeyim olmadığını bilerek devam ediyor: "Hâlâ Mahmut'u anlatmadın."

Demek sıra ona geldi; hiç görmediğim ama en çok özlediğim abime. Birden irkiliyorum: yine mezarlığa gitmek zorundayım! Kurbağalardan sonraki en korkutucu yer...

"Beş yaşına kadar çok korkmama rağmen havanın soğuk olmadığı gecelerde, kimseye görünmeden mezarlığa gider, Mahmut'un mezarının başında saatlerce otururdum."

Gözlerim kapanıyor. Beş yaşında değil yirmisindeyim ve hâlâ korkuyorum. Adamın sesi mezarlığın ürktücü karanlığını dalgalandırıyor:

"Dua mı ederdin?"

Evet diyebilirim; çünkü dileğimin duadan bir farkı yoktu.

"Bir anlamda..." Kirpiklerimi aralıyorum. Şaşıracak mı? "Onu diriltmeye çalışırdım."

"Diriltmeye mi?"

Şaşırdı; duanın amacını da öğrenmeli.

"Nenem, bendeki inadın ölüyü bile mezarından çıkaracağını söylerdi. Ben de mezarının başında Mahmut'a ne kadar inatçı olduğumu, nasıl hiç kimseyle konuşmadığımı, çocukların yanında ölesiye dayak yesem de ağlamadığımı, hiç gülmediğimi, hiç şeker yemediğimi anlattım."

Adam, nenemin haklı olduğunu düşünüyormuş gibi bir süre duraklıyor sonra yine yansız bir sesle soruyor:

"Mahmut'un... Hiç tanımadığın birisinin dirilmesini neden isterdin?"

Dik dik adamın suratına bakıyorum. Anlamadı mı? Öyle yalnızdım ki, öyle tek başınaydım ki, öyle korkuyordum ki...

"Benimle oynayacak, konuşacak hiç kimse yoktu," diyorum uzatmadan. "O yüzden Mahmut'u mezarından çıkarmaya çalışırdım. Dirilirse bir kardeşim olacak ve birlikte oynayabilecektik."

Adam bu kez daha uzun bekliyor. "Sonra ne oldu?"

Dirildi mi, diye sormadı. Beni geceleri bağlamasalar mezarlığa gide gide onu diriltmeyi başarırdım...

Adam öksürüyor, ben on yedi belki de on sekiz yıl geriye, ağaçsız, karanlık mezarlığa, macun gibi şekil değiştiren karanlığa geri dönerek anlatıyorum:

"Sık sık ortadan kaybolduğumu fark eden nenem bir gece beni izlemiş ve eski gelininin mezarı başında kendi kendime konuştuğumu duymuş..." Nenemin yüzü gözlerimin önüne geliyor; kısa bir kahkaha atıyorum. "Korkudan az kalsın ölüyordu zavallı. Ertesi gece beni bağlamaya başladı. Vazgeçinceye kadar da her akşam aynı şeyi yaptı."

"Ya annen? Onun varlığından ilk kez ne zaman haberin oldu?"

Nusret Hoca'nın sorusunu telefonun zili bölüyor. Defteri yana bırakıyorum, kadeh hâlâ elimde. Telefonun kadranında tanıdık birisi: Uçan Tekme!

"Efendim Mesut," diyorum.

"Komutanım, Market'e uğradım da..."

Anlaşıldı. "Tamam, yukarı gel," diyorum.

Mesut beş dakika sonra geliyor: Umutsuzca sevimli olmaya çalışan, bir doksan boyunda korkutucu bir çocuk. Birbirimize sarılıyoruz.

"Yoklayayım," dedim. "Geçen geceden sonra."

"İyi ettin," diyorum.

Pencerenin kenarındaki koltuğa oturuyor. İçki? Başını sallıyor, anlatacakları var. Tülay? Hayır, Tülay da değil:

"Senden bir ricam var komutanım..." Kadehi kaldırıyorum. "Biliyorsun, sen en yakınım sayılırsın..."

Bir şey isteyecek! Önünü kesmek için atılıyorum:

"Anan, baban, bir de kız kardeşin var..."

O başını sallıyor:

"Anam hariç şeytan görsün yüzlerini... Ricam şu komutanım... Biliyorsun... hani geçen gece söylemiştim..."

Bir türlü sonun getiremediği lafını tamamlıyorum:

"Evleniyorsun."

"Hah, tamam! İşte o mesele." Bu sefer oyalanmıyor. "Evlenmek için önce nişanlanmak, nişanlanmak için sözlenmek, sözlenmek için de kızı istemek gerekiyor..." Ve bu işin ucu bana... "Bu iş de sana düşüyor."

Neden kimse tek başına, başkasından yardım istemeden evlenmiyor? İyi de...

"Sana, oğlum, kız istemeye geliyorsun, hani anan baban nerede demezler mi?"

Mesut kendinden emin, başını sallıyor.

"Demezler; ailem yok, hepsi 17 Ağustos depreminde öldü dedim."

Varken, anadan babadan vazgeçmek ne kolay! Demek ki, ana babanın, yokluğuna da varlığına da katlanmak zor. Keşif beni sinirlendiriyor. İşte votkayı tazelemek için bir neden

daha. Mutfaktan geri döndüğümde Mesut beni bir kez daha şaşırtıyor. O kadar uzun boylu ki, insan otururken bile onu ayakta sanıyor.

"İyi bok yedin," diyorum.

Mesut neden yediğini anlamıyor:

"Ne yaptım, komutanım?"

Hadi Tülay'ı bir kenara bırakalım. Ama ya öteki ikisi?

"Az önce ananla babanı öldürdün," diyorum. Mesut, kurbanları ayağının dibindeymiş gibi katil gözlerini aşağıya indiriyor. "Ne zaman istenecek bu kız?"

"Sana ne zaman uygunsa komutanım. Yarın de, yarın; yarından sonra de, gelecek hafta de..."

Yarın, yarından sonra ya da gelecek hafta ona büyük bir iyilik daha yapacağım... İyilik! Neden olmasın; sıra onda. Önce iki yudum votka; içerken ona doğru yürüyorum. Boylarımız neredeyse aynı seviyede. Dümdüz gözlerine bakıyorum.

"Evvelsi gece köprünün altında içerken bana, dile benden ne dilersen demiştin, hatırlıyor musun?"

Mesut korkuyla doğruluyor. Yoksa yine ağlayacak mı?

"Ne olur komutanım, onlarla barış deme, başka ne dilersen dile..."

Pekâlâ. İşte ona bir dilek:

"Öldüğümde beni sen göm!" diyorum. Anlamadı. "Gömüldüğüme emin ol! Son anda, mezara indirildiğinde kefeni arala, bak ben miyim! Bu kadar da değil, toprağın altına girinceye kadar da gözlerini benden ayırma!" Taze kadehi yarılarken ona doğru eğiliyorum: "İşte dileğim bu. Anlaştık mı?"

Mesut'un gözleri büyüyor ama faydasız; ikisi de at gibi uzun bir suratta hâlâ iki kara nokta.

"Hasta mısın?" İyi, ağlamayacak. Cenaze levazımatçısı olmak muslukları kapadı. Geriye, onu bütünüyle görebilece-

ğim bir yere çekiliyorum. "Yoksa? Yoksa? Market, başı dönüyor, bir iki kere düşmüş dedi."

"Çok içtiğimde düşüyorum," diyorum. "İçince herkes düşer. Malûm, dengem senin kadar iyi değil."

Mesut yanıma gelmek ister gibi koltuktan doğruluyor:

"Öyleyse neden beni göm dedin?"

"Otur, sesini kes," diye azarlıyorum. "Senden kolay bir şey istedim."

Mesut bir süre beni seyrediyor. Sonra teslim oluyor:

"Tamam komutan. Allah gecinden versin. Hem kimin kimi gömeceği belli mi olur?"

"Olmaz tabii," diyorum. "Sen yine de dediklerimi unutma... Hepsi bu değil. Bir de uygun olur olmaz, Marilyn'in ameliyat parasını ona sen vereceksin."

Mesut yemin eder gibi başını sallıyor. Telefon da tam o sırada çalıyor; yatak odasına gidip alıyorum. Marilyn! Gülümsüyorum: El birliğiyle onu pipisinden nasıl kurtaracağımızı konuştuğumuzu duymuş olmalı.

"Ahmet Abi, bir şey oldu... Kötü bir şey... Cengiz'le Serap..."

Marilyn'in yatışıp hikâyeyi anlatması biraz zaman alıyor. Cengiz, Laleli'de bir güzellik salonunda tartaklanıp dışarı atılmış, Serap'sa hâlâ salondaymış, adamlar onu bırakmamışlar. Eczaneye sığınıp polis çağırmışlar; karakoldaki amir, herkes Taksim'de olduğundan kimse beş saatten önce gelemez demiş. Acaba Market Osman...

Bir yandan Mesut'a işaret ediyor, bir yandan da kadehi yudumluyorum. Ne olup bittiğini yolda anlarız.

Takside Mesut'a bakıyorum: Osman'ın iki misli. "Dile benden ne dilersen" dedi, art arda üç dilekte bulundum.

Marilyn'le Cengiz'i Laleli'deki salonunun karşısındaki eczanede buluyoruz. Genç adamın porselen beyazı yüzünde akşama moraracak iri bir kızarıklık var. Korkmuşa benzi-

yor. Marilyn telaşla olanları anlatıyor. Suriyeli bir kızın peşinden gelmişler buraya. Kız salonda çalışıyormuş. İçerideki adamlar niyetlerini anlayınca Cengiz'i yumruklayıp onları salondan dışarıya atmışlar. Serap, kızı almadan çıkmam dediği için orada kalmış. Mesut, kaç adam var diye sorunca, Marilyn karşısındaki deve, nutku tutulmuş gibi parmağıyla dört işareti yapıyor.

Önde Mesut, onu Market izliyor; ben en arkadayım: merdivenlerde başım dönüyor. Hatta bir ara nerede olduğumu da hatırlamıyorum. Neyse ki, Mesut'un öfkeli sesi beni geri getiriyor. Laleli'deyiz, önümde iki karakuşaklı karateci –yoksa tekvandocu muydu– var, güzellik salonunu basmaya gidiyoruz.

"Aç! Polis!"

Mesut kapının önünde bağırıyor. Aralanan kanadın ardında yaşlı, yorgun bir yüz beliriyor. Sonrası çabuk olup bitiyor. Kapıdan içeri giren Mesut'la Market iki dakikada içerdekileri ikna ediyorlar. Mesut kapıya geri gelip işaret edince ben de giriyorum. Aynalı salonda müşteri yok, yerde dört adam yatıyor. Market'in elindeki tahta copu o zaman fark ediyorum. Hep yanında mıydı? Mesut? Ona bir şey gerekmiyor. O bacaklarla tavana bile ulaşabilir. Yerdeki –yüzü kanayan– adamlar da benim kadar şaşkın.

Mesut ayağıyla yerdekilerden birini dürtünce şişko herif inleyerek sağır duvardaki çelik kapıyı işaret ediyor. Kapı, yan daireye geçmek için duvara sonradan açılmış deliğe oturtulmuş... Açıp öteki tarafa geçiyoruz. Mini mini bir salona açılan yan yana dört küçük oda. Salonda üç kadın, hepsi şortlu, oturmuş televizyon seyrediyor. Hücreyi andıran odaların üçünde de çıplak kadınlar ve telaşla giyinmeye çalışan erkekler var. Bizi polis sanmış olmalılar. Serap'ı küçük bir kızla en dipdeki odada, birbirine korkuyla sarılmış bir halde buluyoruz. Beni görünce küçük bir çığlık atıp boy-

numa sarılıyor. Çığlığında korku, şaşkınlık ve teşekkür var. Yüzü bembeyaz ama hırpalanmamış ve onu ilk kez üzerinde bol bir şey olmadan pantalonla görüyorum. Yabancı bir kadına benziyor. Vücudu bayağı biçimliymiş! Bir yandan bunu düşünüyor, bir yandan da acele etmelerini, toparlanmalarını söylüyorum. Kız, yüzü çok güzel, en fazla on üç on dört yaşında olmalı, bir türlü odadan çıkmak istemiyor; onu kolundan tutup dışarıya çeken Serap'ı itiyor, Arapça çığlıklar atarak tepiniyor:

"*Sevbun, sevbun, sevbun...*"[1]

Yardıma salondaki kadınlardan birisi geliyor. Elinde siyah bir şey var. Meğerse kız üzerindeki mini etekle dışarı çıkmak istemiyormuş... Fahişelik yapıyor ama sokakta çıplak bacaklarından utanıyor!

Serap kıza elbisesini giydirince salona geçiyoruz. Girişteki odadan çıkan yarı giyinik bir erkek koşar adım önümüzden kendini dışarı atıyor. Adamı görünce aklıma geliyor. Kapıdan çıkacakken geri dönüyorum. Olayı umursamaz gözlerle süzen, çok şey görüp geçirmiş kadınlara:

"İsteyen gidebilir..." Elimle dış kapıyı işaret ediyorum. "Onlar engel olamaz."

Kadınlardan sadece biri kaçma teklifiyle ilgileniyor. Kızıl saçlı, uzun bacaklı, zayıfça, otuzlarında biri; Rusça konuşmasının içinde tanıdık bir sözcük var:

"Pasaport... Pasaport..."

Salonda adamlar hâlâ yerde, Mesut, tahta copu o almış, başlarında bekliyor. Market'e Serap'la kızı dışarıya çıkarmasını söyleyip yerdekilerden yaşlıca olanın yanına gidiyorum.

"Kadınların pasaportları nerede?"

Adam "Remzi Abi'de," diyor. Remzi Abi? "Çiftlikte," diye devam ediyor. Ardından sırıtıyor: "Sizi yakalayınca ananızı..."

---

1 (Arapça) Elbise.

Mesut'un tekmesi, benim olmayan, onunsa küs olduğu anasını becerilmekten kurtarıyor. Adam acıyla haykırıyor. Geri dönüp kadına bakıyorum. Hayır, pasaportu olmadan kaçmayacak... Kadınları ve hırpalanmış adamları salonda bırakıp eczaneye, Marilyn'le Cengiz'in yanına geri dönüyoruz. Maceranın sonu. Serap sanki onu bırakıp gidecekmişim gibi sıkıca elimi tutuyor. O zaman göründüğünden daha fazla korktuğunu anlıyorum. Onu garipsememin nedeni bedeninin kıvrımlarını sergileyen pantolonu değil, gülümsememesi. Eczacı bizden daha telaşlı, bir an önce uzaklaşmamızı söylüyor. Remzi, sabıkalı, belalı bir herifmiş, bütün mahalleye kan kusturuyormuş...

"Benim adım Osman, soyadım Toksoy. Söyleyin o deyyusa, gelsin bulsun beni..."

Mesut, gıyabi meydan okuma karşısında öfke nöbetine tutulan Market'i zorlukla yatıştırıyor. Serap da böylelikle önceki akşam hikâyesini duyduğu Osman'la tanışmış oluyor. Altı kişi eczaneden çıkıyoruz; hava kararmak üzere. Market'le Mesut başlarının çaresine bakacaklar. Biz dördümüz ayrı gideceğiz. Serap elimi bırakmadığı için Cengiz önde oturacak; kız, Marilyn, Serap ve ben arkaya geçiyoruz. Taksici homurdanıyor. Son hatırladığım adamın homurtusu, bir de Serap'ın kucağıma yerleşmesi. Gözlerimin önüne o güzel, ılık karanlık çöküyor. Artık biliyorum: yine bayılacağım...

- 2 -

"Ahmet Abi... Ahmet Abi..." Gözlerimi aralıyorum. Hava kararmış. Neredeyiz? Yurtta Ahmet adında bir abi yok ki! Sonra ses, görüntü ve zaman aynı yerde buluşuyor: Bir arabanın içindeyim; tam olarak söylemem gerekirse şoförü sürekli homurdanan bir arabanın arka koltuğunda. Seslenen ta-

nıdık bir ses; yüzü de öyle: Marilyn. "Aşk olsun abi," diyor. "Bu patırtıda uyumayı nasıl becerdin?"

Bayıldım diyemediğimden, "Aç karnına içersen böyle olur," diyorum.

Marilyn, "Hadi," diyor. "Serap ablaya geldik." Cephesi taş kaplı, gösterişli apartmana bakıyoruz. Demek Maçka'dayız! "Onlar çıktı, Suriyeli kız..."

Gerisini dinlemiyorum, zaten o da anlatmaktan vazgeçiyor. Telaşı var. Girişi mermerle kaplı apartmanın üçüncü katına, dört tarafı tel kafesli, antika asansörle çıkıyoruz. Serap'ın evi yüksek tavanlı, eski ama zamanında lüks sayılan bir daire. Duvarlarda yağlı boya tablolar; yerde pastel renkli geniş bir halı; içi pek dolu olmasa da antika olduğu anlaşılan bir camekân, köşede diğer eşyalara uymayan, modern bir müzik seti... Salona, caddeye bakan geniş, yüksek pencerelerin önüne yürüyorum. Bir de... Etrafa bakıyorum: hayır, hiç şişe yok.

Ortaya önce Marilyn çıkıyor, çorba yapacakmış. Serap on dakika sonra geliyor. Bedeninin hatlarını ortaya koyan o pantalonu çıkarmış, üzerine yine bir masa örtüsü geçirmiş. Doğruca bana doğru yürüyor. Sarılacak, hissediyorum; öksüz çocuk gibi bakmasından.

Elimi uzatıp onu engellemeye çalışıyorum:

"İçkin var mı?"

Soru onu durdurmuyor. Sarılıyor.

"Çok teşekkür ederim... Öyle..." Elim yine kendi kendine, benden habersiz başına gidiyor. Ben onun saçlarını okşuyorum o da sakalımı seviyor. "Kızı babası satmış. Son anda... Eğer bulamasaydık, başka eve devredip kızı kaybedeceklermiş..."

Sonra geri çekilip acıklı hikâyeyi anlatmaya koyuluyor: Kız Suriyeli. Adı Hanin; iki ay önce onlara iş bulacağını vaad eden bir adama, kişi başına yüz yirmi beş lira ödeyip ai-

lesiyle birlikte Reyhanlı'dan İstanbul'a gelmiş. Tabii adam iş bulmak bir yana, kalan paralarının yarısını da çalıp ortadan kaybolmuş. Baba hasta. Hanin, ikizi Dania ve annesiyle birlikte bir süre Unkapanı, Fatih, Esenyurt, Sultangazi'de kalmış; ortak tuvaletleri sürekli taşan, keskin kokulu, rutubetten ıslanmış duvarlarını küf kaplamış küçük odalarda. Teklif, Eminönü'nde trafikte sıkışan arabaların arasında su satarken gelmiş. Arapça bilen bir adam ona ve ikizine güzellik salonunda iş teklif etmiş... Teklifin ne anlama geldiği belli. Sonunda ailecek karar vermişler: Böbrek satabilecek tek kişi baba hasta olduğu için geriye tek yol kalıyor: Fahişelik... Ve eğer kader fahişelikse, bunu ikizlerden sadece biri yapacak... Kura çekmişler. Hanin'e çıkmış. Bir haftadır çalışıyormuş orada adamlar vaad ettikleri parayı vermemişler. Serap olayı tercüman aracılıyla Dania'dan öğrenmiş...

Marilyn seslenince mutfağa geçiyoruz. Beş kişilik bir masa; Cengiz'le birlikte hazırlamışlar. Yüzüne buz bastıran oğlanla birlikte olmak Marilyn'i mutlu ediyor. Göz göze geldiğimizde gizli gizli gülümsüyor. Serap, kura sonucunda bir hafta önce ırzına geçilen Hanin'i zorla yatak odasından getiriyor. Kızın güzelliği yürek yakıyor. Sonra sanki fahişelik çirkinlikle ilişkiliymiş gibi aptallığıma gülüyorum. Çirkin olsaydı acımayacak mıydım? İtici, ancak gerçek: Çirkin olanın payına düşen acıma, güzelinkinden az. Bunu benden iyi kim bilebilir?

Sessizlikten sıkılan Cengiz, yemeğin ortasında Market'in öfkesinden ürktüğünü söyleyince Marilyn oğlanla konuşma fırsatını yakaladığı için mutlu, Osman'ın dillere destan öfkesini ve budalalığını anlatmaya koyuluyor. Ama nedense Kenan'ı, o iti nasıl mahalleden kovduğunu es geçiyor:

"Market, bir keresinde taktığı yüzüğü çıkaramadığı için öfkeye kapılmış, parmağını yarısına kadar kesmiş. Zor durdurmuşlar."

Cengiz duyduğu hikâyeyle ürpererek çatalını bırakıyor.

"Doğru," diyorum. "Sonra da zamkla yapıştırmaya çalışmış."

Telefonum o sırada çalıyor; Market'in marifetlerini anlatmak için sözü Marilyn'den aldığımda. Arayan GV. Ta Danimarka'dan. Konuşmak için salona geçiyorum. Sıkıntılı ses,

"Alo," diyor. "Orada mısın?"

"Buradayım," diyorum.

"Ne yapıyorsun?"

"Yemek yiyoruz," diyorum.

Sessizlik; hayır, bayağı şaşkın bir sessizlik bu! GV ya hiç yemek yemediğimi ya da hep yalnız yediğimi sanıyor olmalı.

"Kiminle?"

"Arkadaşlarla," diyorum. "Az önce fuhuş yapılan bir yeri bastık, şimdi zaferimizi kutluyoruz."

Ayşın bir süre susuyor. Sonra aynı sıkıntılı sesle, "Dün cenaze, bugün fuhuş baskını!" diyor. "Galiba yine içiyorsun?"

"Ne gezer," diyorum. "İçki veren yok." Benim de sormam gerek. "Sen ne yapıyorsun?"

Ayşın, "Ben sıkılıyorum," diyor. Anlaşıldığı, bu kez sıkıldığı için aramış. "Burada gece gündüz yağmur yağıyor. Özledim..."

Yazı, İstanbul'u, akşamları taliplerle yenilen yemekleri, daha aklıma gelmeyen bir sürü şeyi... Olasıklıkların hiçbirine aldırmıyorum, sanki özlenen sadece benmişim gibi, "Ben de," diyorum.

"Neyse," diyor. "Yarın geliyorum... Hafta sonunda da Bodrum'a geçeceğim."

"Bekleriz," diyorum.

Kapatacağım. Araya giriyor:

"Bugün için cümle yok mu?"

Demek sadece sıkıntı değilmiş. Zengin refleksleri onun genlerinde var; alacağını tahsil edecek. Evet, hazır:

"İnsan tutsaklığı sever mi? Âşıksa evet..."

"Öyle mi," diyor.

Pek beğenmedi, zaten onu düşünerek söylememiştim.

"Geldiğinde daha iyisini veririm," diyorum. "Söz, alacağın olsun."

Telefonu kapatıp geri döndüğümde Serap'ı arkamda buluyorum. Dudaklarında haber, gözlerinde kararsızlık var.

"Bizimkiler Hanin'i evine götürecekler." Bu haber. "Sen istersen kal, biraz laflarız."

Bu da cümlesinin kararsızlıkla gölgelenen kısmı... Kalsam mı?

"İçki olmayan evde kalamam," diyorum; Serap teslim olup ellerini havaya kaldırıyor.

Marketten ısmarladığı votka on dakika sonra geliyor: Marilyn'le Cengiz, Hanin'i evine bırakmak üzere evden çıkar çıkmaz. Hanin'in genç mülteci kız rolünü oynadığı serüveni, körpe bedeninin ve –acıyla büzülmüyorsa– güzel yüzünün bedelini düzenli bir biçimde almayı umduğu yeni yerde tekrar başlayıncaya kadar, bu günlük sona erdi. Buzlu votkam ve hüznümle dışarıya bakan divana oturuyorum.

"Ne gündü!" Serap da divana geliyor. "Hep aklımdaydı bir türlü soramadım. MR çektirdin mi?"

"Çektirdim," diyorum. "Umduğum gibi hiçbir şey bulamadılar; beynimi bile."

Sonunda gülüyor. Şimdi tanıdık Serap var karşımda. Ben de gülüyorum. Beynimden söz edildiğinde yapılacak en iyi şey bu. Serap, onu tanıdık kılan gülümsemesini sonlandırmadan mırıldanıyor:

"Çok teşekkürler. Sizler olmasaydınız kim bilir..." Sonra aklına şimdi gelmiş gibi duraklıyor: "Bu kadar cesur olduğumu bilmiyordum."

Keşke keşfetmeseydi. Onu uyarmalı.

"Alışmasan iyi edersin," diyorum. Tiryakisi olmamasının

avantajlarını da bilmeli. "Cesaretin ödülü nadiren zaferdir ama bedeli her zaman yalnızlıktır."

Bir süre düşünüyor.

"Ya sen, sen cesur birisi misin?"

"Hayır," diyorum hemen. "Yetimhanede büyümüş bir çocuğun sahip olacağı bir lüks değil bu. Korkaklık o gibi yerlerde daha çok işe yarar."

Serap, "Haklısın," diyor bu kez; hem de hiç düşünmeden. Ben içiyorum, o içmiyor. Dışarıda caddede akan bir trafik olsa da kalın camlar gürültüyü içeri sokmuyor. "Müzik ister misin?"

İçki bana yeter ama müziğe, yumuşak olması koşuluyla itiraz etmem. Serap köşedeki sete gidip alttaki plak destesinden dediğim gibi yumuşak bir kadın sesi buluyor. Loş ışıklar, müzik, heyecanlı bir akşamüstünün gerginliği... Bunlar iyiye işaret değil. Ben farkındayım. Ya o?

Serap geri dönüyor. Ama soruyu duymadığı için cevaplamıyor.

"Ne düşünüyorsun? Aklına bir şey gelince gözlerin kısılıyor," diyor.

Söyleyeyim mi? Söylemek dürüstçe olur: hele bu beyinle.

"Her gün gürüşüyoruz," diyorum. "Neredeyse birbirimizin dest-i izdivacına talip olacağız."

Sözü nikâha getirmeden kesip bekliyorum. O da bekliyor; ama ancak votkamdan bir yudum almama yetecek kadar...

Sonra, "Yani," diyor.

Madem açık sözlü olmayı seçtik!

"İki hüznün çiftleşmesinden genellikle daha büyük bir hüzün çıkar."

Açık sözlülüğüm yüzündeki gülümsemeyi solduruyor.

"Roxane mı?"

Başımı sallıyorum. Hayır, neden o değil!

"Bazılarının yaşamları hazlarından ibarettir... Roxane haz

yolculuğunda mola almış bir yolcu. Dinlenince tekrar yola çıkacak..." Serap yapacak başka biri şey yokmuş gibi omuzlarını silkiyor. "Sen ciddi bir kızsın, yola çıktın mı, mola vermezsin. Ya da mola verdin mi, tekrar yola çıkmazsın."

Serap bir süre düşünüyor. Bana hak veriyor olmalı. Sonunda bir karara varıyor:

"Yine de yanına gelip göğsüne yaslanacağım... Sakallarını okşamak hoşuma gidiyor..." Elleriyle omuzlarını birlikte silkiyor. "Hüzünlerimizle gerekirse sonra ilgileniriz."

Pekâlâ, "Önce şişeyle buzu buraya getir," diyorum.

Şişeyle buzu getiriyor. Geriye yaslanıp sol kolumu kaldırıyorum. Serap, başını annesinin kalp atışlarını dinleyerek sakinleşecek bir çocuk gibi göğsüme yaslıyor. Söyleyecekleri var:

"Kadınlar ikiye ayrılır; ilk aşkını aşanlar ve ilk aşkında tutulup kalanlar... Ben ilk kategoriye dâhilim."

Parmakları sakallarımı buluyor; yumuşak, sevecen bir dokunuş. Sevgi annenin, Ayşın'ın dokunamadığı gibi dokunuyor. Ben de saçlarını okşuyorum:

"Aferin tuzakları atlatan kıza."

"Neden bu kadar alaycısın? Sanki her şeye, hayata boş veriyor gibisin." Öksüz oldun mu bir daha hayatın tiryakisi olamıyorsun. Bunu ona söyleyebilirim. Ama ne gerek var? Göğüslerinin kaburgalarıma yaptığı basıncı hissediyorum. "Aklımı kurcalayan bir şey daha var." Sor dememi bekliyor; demiyorum. Aklım o hafif, kışkırtıcı, davetkâr basınçta; üstelik şimdi baldırınınkini de duyuyorum. O, sor demişim gibi devam ediyor: "Nasıl oluyor da Zinar'ın hayatına ilişkin bu kadar çok ayrıntı biliyorsun? Bunca yıl onu izlemiş olman gerek."

"Belki izlemişimdir," diyorum. Başını kaldırıp yüzüme bakıyor. Gözlerimden bir şey öğrenemez. Basmane Şemikler arasını altı kez geçtiğim o günden, 12 Ağustos'tan beri, her

gün gıdım gıdım biriktirdim o bilgiyi. Konuyu değiştirsek. "Burası dedenin mi?"

"Nereden anladın?" diyor. Cevap vereceğim, ancak o merakını yitiriyor. "Galiba eskiden onun garsoniyeriymiş. Burada oturacağımı öğrendiğinde babaannemin yüzünün aldığı şekli görmeliydin."

"Deden zevkli adammış," diyorum.

"Öyledir," diyor.

Sonra susuyor: belki dedesini düşünecek. Ben içiyorum; iki saat önce beni nakavt eden karanlık hâlâ kafamın içinde bir yerde, farkındayım. Ama aldırmıyor, hiçbir şey düşünmüyorum.

"O uzun adam, seninle birlikte olan... Sana neden komutanım diyordu?"

Dereden tepeden laf ederek –içine girmeden– konunun etrafında dolaşmak: yaptığımız bu.

"Mesut, askerde benim timimdeydi..."

"Evet," diyor. "Söylemiştin..."

Parmakları sakallarımın dibine inmeye çalışıyor.

"Yarayı mı merak ettin?" Başını göğsümden kaldırıyor. Elini sakallarımdan alıp gömleğin üstünden göğsüme koyuyorum. "Beni çıplak görmekten vazgeçmeyecek misin?"

Başını sallıyor. Vazgeçmeyecek. "Hem bedenini ayak bileklerine kadar inen masa örtülerinin ardına saklıyor hem de başkalarını soymaya çalışıyorsun."

Masa örtüsü onu güldürüyor, elbisesine baktıktan sonra art arda birkaç kahkaha atıyor:

"Süslü, bakımlı kadınları seviyoruz galiba?"

"Kadınsı kadınları," diyorum.

"Bak sen!"

"Bedeni biçimli olmayan kadınların doğanın bu beceriksizliğini giyimle silip düzelttikleri düşünüldüğünde, biçimli bedenlerin giyimle bozulmasına akıl erdirmek zor..."

Erkeksi olduğunu iddia edilebilecek, ama tutarlılığı inkâr edilemeyecek mantığıma söyleyecek laf bulabilecek mi? Bulamıyor: Yine gülüyor, ardından izin istiyor. Banyoya gidip yüzünü yıkayacak. Birden fark ediyorum. Sevişecek olsaydık duş yapmayacaktım.

Salondaki yumuşak sesli kadınının şarkısını su sesi dalgalandırıyor. Basınçla akan su sesi beni geçmişe götürüyor; ta Bornova'ya, yirmi beş yıl öncesine...

On beş ya da on beş buçuk yaşındayım; aylardan nisan ya da mayıs. Birkaç hafta sonra Hasan Dede'yi evlat edineceğiz ama o sırada çocuksuzum. Okuldan tek başına yurda geri dönüyorum; sık sık yaptığım gibi yolu uzatarak, arka sokaktan. Gökyüzü terkedilmiş bir havuz kadar kirli ve kıpırtısız. İki katlı, cephesi zeminden bir metre yukarıya kadar mavi, üstü beyaz badanalı evin önünde görüyorum onu. Aslında kadını ilk görüşüm değil, neredeyse bir yıldır, ne zaman bu sokaktan geçsem ya onu ya da yeni badalanmış evi fark ediyorum. Kırk yaşında; belki de kırk beş. Orta boylu, hep pazen elbiseler giyiyor. Zayıf. Bugün elini sallıyor. Bana mı? Evet, bana çünkü sokak ıssız, benden başka kimse yok. Yanına gidiyorum. "Aç mısın kuzgun?" diyor. Kuzgun! Hep açım, lafın üzerinde durmadan başımı sallıyorum. "Gel buraya," diyor. Alt kata açılan küçük, dar kapıdan içeri giriyoruz. Taban taşla kaplı; içerde yoğun bir koku var. Çamaşır suyu! "Ayakkabılarını çıkar," diyor. Çıkarıyorum. "Bekle!" Gel! Çıkar! Bekle! Ne derse yapıyorum. Az sonra bir elinde bir zarf öteki elinde bir tabakla geri dönüyor. "Seni hatırlıyorum Kuzgun..." Kuzgunun çirkin bir kuş olduğunu biliyorum ama kadının elindeki tabakta mis gibi kokan börek var. O börek için küfretse bile aldırmam. Açlık, öfkemi boy atmadan bastırıyor. "Yerken yere dökme!" Böreğin hepsini yiyorum. Kadın, emre itaat etmeden kendini yere atan kırıntıları yere eğilip tek tek topluyor. İşaret edince getirdiği sa-

bunlu beze ağzımı siliyorum. "Sen hiç yıkanmıyor musun?" Hayır, çok ender olarak; yuvada yıkanmak hep sorun. Okul aile birliği, bazen de öğretmenler rica ettikçe, veliler çocuklarının yuvada kalan arkadaşlarını eve çağırıyor ve banyo yapmalarını sağlıyor. Ama beni pek çağıran yok. Galiba kadın haklı: Çünkü ben kuzgunum... Kadın cevap vermemi beklemiyor. Islak, sabunlu bezi almış, ağzımı siliyor. Yarama aldırdığı yok. "Yarın gel, hem yıkanır hem de bunu okursun." Zarfta ne var? Kaşları, omuzları aşağıya düşmüş, objektif yerine önüne bakan bir kadın. "Annen!" Ben hayatımla ilgili her şeyi öğreneceğim kadına şaşkınlıkla bakıyorum, o, "Ben cinayet haberlerini biriktiririm," diyor. Annemin yüzüyle ilk kez o zaman karşılaşıyorum. Ben olduğumu nereden bildi? "Yarandan," diyor... "Karşıyaka'dan buraya, yetiştirme yurduna gelmedin mi? Hikâyen burada yazıyor. O zaman çok patırtı yapmıştı... Çok düşündüm, o bebek mutlaka sen olmalısın." Ertesi gün ona gidiyorum. Önce "yıkan" diyor. Banyoda bir leğen ve kaynar su var...

"Gözlerin bu kez tamamen kapalı... Ne düşünüyorsun?" Gözlerimi tavandan Serap'a çeviriyorum. Gelmiş. "Dürüst cevap istiyorum."

Pekâlâ, o istedi.

"Bir kadını," diyorum.

Kısa bir an duraklıyor.

"Roxane'ı mı?"

"Vasfiye'yi," diyorum.

Keyifli bir kahkaha atıyor.

"Garip bir durum! Ben yanındayım, sıra bir türlü bana gelmiyor. Alınmam mı gerek?"

"Alınma," diyorum. "Alınacak bir durum yok."

"Öyleyse anlatacaksın!" Acaba kadehte içki kaldı mı? Serap, "Hadi," diyor. "Nazlanma!"

Nazlanmıyorum: "On beş ya da on beş buçuk yaşında-

dım... Ona Bornova'da, 64. sokakta rastladım. Benden yirmi yedi ya da yirmi sekiz yaş büyüktü: Temizlik hastası, evini hergün tepeden aşağıya çamaşır suyuyla yıkayan, haftada bir de badanalayan, zayıf, çirkin bir kadındı... Vasfiye, oydu." Başlangıç iyi. Serap dikkatle dinliyor. "Kimsesizmiş, akrabalarının yanında büyümüştü. Çocukluğunda, ergenliğinde o kadar çok çalışmıştı ki, iş yok deseler cehenneme gitmeye hazırdı. Bu yüzden otuz beşine geldiğinde akrabalarının onu kendinden otuz beş yaş büyük, evleri, dükkânları olan bir adamla evlendirmelerine –satma daha uygun bir sözcük bence– karşı koymamıştı. Çoluğu çocuğu olamayan yaşlı damat yatalaktı; neredeyse bir ömür süren hastalığı onu düzenli bir iş gibi meşgûl etmişti..."

Vasfiye manzumesine ara veriyorum. Serap doğruluyor:

"Ne oldu?"

"Biraz daha votka..."

Serap, salondan dolu kadehle dönünce kaldığım yerden devam ediyorum:

"Vasfiye beni sık sık evine çağırır, önce yıkar sonra da beslerdi..."

"Yıkar mıydı?"

"Evet," diyorum. "Bir leğenin içinde hem de kaynar suyla..." Serap sorar gibi bakınca tekrar, "Evet," diyorum. "Elleriyle yıkardı."

"Yani!"

"İlk kadınım oydu..." Belki ben de onun ilk erkeğiydim... Hep duyduğum bu kuşkuyu seslendirmiyorum. "Önce banyoda beni uzun uzun yıkar sonra taşlıktaki divana uzanır, beni bacaklarının arasına alırdı. Ardından yemek faslı gelirdi. Yemediğim halde tatlı ikramını da geri çevirmezdim: yemediğim tatlıları yurttaki arkadaşlara, artanını da Hasan Dedeye verirdim... Bazen cebime Suat'la hafta sonunda sinemaya gitmemize yetecek kadar para koyduğu da olurdu...

Neden beni seçmişti? Beni seçmişti çünkü kendisi gibi çirkin olduğum için başka kadın bulamayacağımı biliyordu. O da benden başkasını zor bulurdu. Anlayacağın, iki kuzgunun işbirliği hikâyesi de denebilirdi bizimkine..." Serap elini sakallarıma götürüyor. "Onu basit biri sanmak hata olur. İlginç, değişik bir kadındı. Çekiciliği kötülüğündeydi. Yirmi yaşından itibaren gazetelerde rastladığı cinayet haberlerini tutkuyla izlemiş, küpürleri biriktirmiş, katilleri, cinayetin ardından olup bitenleri elinden geldiğince izlemişti. Annem, babam ve babamın annemi öldürmesiyle ilgili bütün ayrıntıları ondan öğrendim. Haberde gazetelerin de vurguladığı kara mizah örneği bir ayrıntı vardı. Annemin adı Meryem'miş..." Biraz ara verip soruyorum. "Babamınki neymiş dersin?" Serap aklına gelen adla tereddüt edince onun yerine ben devam ediyorum: "Evet, İsa..." o gülmüyor; ben ikimize de yetecek kadar gülüyorum. "Babamın annemi öldürmesi, yüzümü damgalaması, 'İsa Meryem'i öldürdü' başlığıyla çıkmış gazetelerde... Vasfiye'de cinayet davalarına ait neredeyse elli tane zarfı vardı. Herbiri ayrıntılı bir polis dosyası gibiydi zarfların: Cinayetin işlenmesinden katilin yakalanışına, cezaevine konmasına, ceza almasına kadar. Biri idam edilecek olsaydı, seyretmeye gideceğinden hiç kuşkum yoktu. O zarfları hazine gibi kilit altında tutar, yalnız kaldığında rastgele bir zarf çekip ezbere bildiği olayı baştan sona tekrar yaşardı. Kocasına kızdığında ona gözdağı vermek için en korkunç cinayet zarfını seçer, zavallı adama okurmuş."

Yana dönüyorum. Serap merakla beni seyrediyor: yargılamadan.

"Anlatmak zorunda değilsin," diyor.

O anlatmak zorunda değilsin diyor, ben anlatmaya devam ediyorum. Nasılsa günün birinde birisine anlatacaktım. GV'ye anlatamayacağıma göre vakti geldi:

"O açlığımı besliyordu, ben de onun yıllarca uykuda kal-

mış kadınlığını. Arada beni bacaklarının arasına aldığı bir erkek gibi değil de, hiç sahip olmadığı çocuğu gibi sevdiğini, başımı hayranlıkla okşadığını fark ederdim. Ama hayranlığı değersizdi. Cebinden çıkarıp dağıttığı bozuk parayı andırırdı." İtiraf etme zamanı geldi mi? Evet, her şeyi anlatma vakti: "Ancak bayağılığında şehvet uyandıran gizli bir şey vardı. O evden her çıktığımda buraya bir daha dönmeyeceğim der ama gece onu düşünürdüm... Sevgi anneyi yok eden, hayatımdan çıkaran Vasfiye'ydi..."

Serap, "Pek çaren yoktu," diyor.

"Belki vardı. Hayatımda ikinci kez bir yetişkin, farklı bir nedenden dolayı olsa da bana ilgi gösteriyordu... Ben de keyfini çıkardım bu ilginin. İki yılda tam sekiz kilo aldım; neredeyse her hafta sonu sinemaya gidiyordum; ilk defa iki gömleğim, iki de ayakkabım oldu; hatta o zamanın parasıyla tam dört yüz elli bin lira biriktirdim..." Gülüyorum. "Ve bütün hayatım boyunca yıkanmadığım kadar çok yıkandım. Öyle ki, rengim değişti. Yurttakiler şüphelenseler de durumu idare etmeyi başardım... Sonra üniversiteyi kazandım..."

Telefonun sesi öyküyü tam üniversiteye başlayacakken kesiyor; Serap'ı arayan Marilyn. Beşiktaş'ta barikat kurulduğunu haber veriyor. Beşiktaş'tan Cihangir'e geçmek imkânsızmış.

Serap konuşma bitince, "Galiba bu gece buradasın," diyor. "Artık içme."

Peki, içmeyeyim. Ne yapacağız? Bir fikri varmış gibi bakıyor.

"Ben de anlatayım böylelikle ödeşmiş olalım." Varmış. Anlatmaya başlıyor: "Benim ilk sevgilim mükemmel, sevecen ve çok yakışıklı bir adamdı: Babamın arkadaşı olmasının dışında da –ben saymazdım ama o inanırdı– bir kusuru yoktu..." Tepkimi ölçmek ister gibi başını kaldırıp bakıyor. "Üniversite ikiye geçtiğim sene, yıllarca Nevzat am-

ca dediğim, benden yirmi beş yaş büyük biri birdenbire sevgilim oluverdi..." Hemen ekliyor. "Harika bir adamdı. Ama kendinden öyle utanıyordu ki, onunla yattıktan üç ay sonra aniden Amerika'ya gitti." Biraz bekliyor. "Sence neden Nevzat'ı seçtim?"

Babanı cezalandırmak için dememi mi bekliyor? Hayır, bu işin kolayına kaçmak olur.

"Bilmiyorum," diyorum. "Mantıklı bir nedenin olsa gerek."

"İki yıl önce hayatının aşkını, karısını kaybetmişti."

"İşte," diyorum. "Florance Nightingale sendromu. Yardıma muhtaç, yaralı birisini gördün mü dayanamıyorsun."

"Belki de haklısın..." Sonra dakikalardır beklettiği soruyu soruyor: "Garip bir durum, değil mi?"

Hangisi? "Hangisi? Nevzat'la sen mi?"

"Biz," diyor. "Sen, ben..."

"Evet," diyorum. "Garip."

"Sana bir şey sorabilir miyim?" Hayırı kabullenmeyecek, sorma desem de soracak: İçi boş bir izin isteği onunki. "Roxane da ne buluyorsun? Tamam, güzel bir kadın ama sadece bunun için onunla birlikte olacak bir erkek değilsin sen."

"Erkekleri tanımıyorsun," diyorum.

"Belki seni tanıyorum."

"Topu topu yetmiş iki saat," diyorum. "Bir erkek hakkında bu kadar kısa zamanda karar vermemelisin?"

Vakit daha uzunmuş gibi başını sallıyor:

"Yazdıklarını, defterini ve notlarını okudum, bunu unutuyorsun." Haklı. Soruyu tekrarlıyor: "Neden onun kadar farklı..."

"Her baştan çıkarma eylemi, kibrin yatışmasıdır," diyorum sözlerini keserek. "Ve ben de, olup olmadığını bile bilmediğim kibrimi her zaman böyle tıka basa doyurma fırsatı bulamam..."

Serap bir süre bakıyor; eninde sonunda bana hak verecek. Keşke ona sen kibirle, kişilikle değil, yürekle ilgilisin diyebilsem ama demiyorum. O da ısrar etmiyor. Israr etmese de merak ettiği, öğrenmek istediği bir şey var; dudaklarının kıvrılmasından anlıyorum bunu:

"Sende kaldığım gece... Bir ara telefonun bipleyip duruyordu, kapatmak için yatak odana geçtiğimde seni yatakta garip bir vaziyette gördüm. Sızmıştın, iki kolunu sanki üşümüş gibi kendine dolamıştın. Hep böyle mi uyursun?"

Annesine, babasına sarılamamış bir çocuk, sonunda kendisine sarılır. Cevap bu...

"Daha önemli konu yok mu?"

"Sence Hanin'e ne olacak?"

Bütün iş babasında:

"Bana kalırsa onu pazarlama işini bundan böyle babası yapacak," diyorum.

Serap tokat yemiş gibi doğruluyor.

"Nasıl böyle söylersin!"

Böyle derim, çünkü:

"Adam zaten sınırı geçip zor olan seçimi yaptı: Ailenin var olması, yaşamamız, yemek bulmamız, küçük, güzel, masum kızımın bekâretinden, Suriye'deyken uğruna öleceğimiz ancak burada pek işe yaramayan namusumuzdan daha hayati dedi..." Haklıyım ve haklı olmak hem beni hem de midemi kahrediyor. Ağrı dallanıp budaklanırken iğrenç haklılığımı daha da ileriye taşıyorum: "Şimdi önemli olan, Hanin'in namusunun bedelini günün sonunda sorunsuzca tahsil edebilmek. Yani, kızının bedeniyle kazanacağı paraya el koymayacak birini bulmak... Sence bu iş için en uygun kim?"

Serap doğruluyor. Acı ama gerçek:

"İnsan olmak o kadar utandırıyor ki beni!" Sadece utandırıyor mu? Ya midesi! Benimkini acıttığı gibi bulandırıyor

da. "Son bir soru," diyor. "O kadından... Vasfiye'deki dosyadan annenle ilgili ne öğrendin?"

"Çok şey değil. Merak ettiğim sorunun cevabı o zarfta yoktu."

Merak sırası Serap'ta:

"Sorun neydi ki?"

Şuydu: "Annem, babam ona saldırırken arkaya dönerek beni koruyacağına, neden beni kırık şişeye doğru uzattı? Soru buydu?"

Göz göze geliyoruz. Tahmin etmiştim: Onun da verecek bir cevabı yok. O, eve dönmemin aptallık olduğunu söylüyor ama ben Dolmabahçe'ye inmeden Taksim'e çıkmadan ara yolları kullanacağımı, asıl tehlikenin eve girerken Sadi Bey'e yakalanmak olduğunu söylüyorum.

"Sadi Bey de kim?"

Bundan elli beş yıl önce genç bir kamera asistanıyken sette görüp âşık olduğu, Türk Sinemasının unutulmaz vamplarından Leyla Sayar'la ölmeden önce bir gün buluşacağını ve âşkını itiraf edeceğini hayal eden komşumu anlatıyorum ona çabucak.

"Aman Tanrım!" diyor. "Bu ne olağanüstü bir şey?"

"Aşk bazen çok uzun süren bir budalalıktır," diyorum.

Dışarıda ılık bir geceyarısı var. Uzaktan patlamalar duyuluyor; gece gökyüzüne yükselen alevlerle aydınlanıyor. Sloganlar, boğuk olmasına karşın koro tarafından söyleniyormuş gibi ahenkli ve melodik. Havada inatçı sesler, isyan kokusu var ve ben seslere adım uydurarak o kokuyu soluya soluya, olup bitenin kıyısından dolanarak yürüyorum. Şehir ışıltılar içinde ama gökyüzünde bu ışıklara cevap verecek hiçbir yıldız yok.

Bir saat sonra evdeyim, soyunmadan yatağa uzanıyorum. Zarf bıraktığım yerde, yastığın kenarında. Beynimin fotoğrafıyla kafa kafaya vermiş yatıyoruz. Eğer varsa, yaratıcılığı-

mın ölümcül gizi on santim ötede, benim gibi sırtüstü yatıyor. Lekelerin, gizlerin canı cehenneme! Gözlerimi kapıyorum. Karanlık perdede görmeyi beklediğim oyuncu neredeyse yirmi beş yıllık sisi dağıtarak ortaya çıkıyor. Sadi Üstat'ın Leyla Sayar'ı varsa benim de Vasfiye'm var. Şansım, utancım, günahım, zenginliğim...

Kalın dudaklar, çıkık elmacık kemiklerinin üstünde eğreti duran iki çekik göz ve kaburgaları sayılan bir beden. Vasfiye bu yüzden ilk günden başlayarak, sevişirken hiç soyunmuyor. Acaba filmlerdeki kadınlar gibi orgazm oluyor mu? Buna ilişkin bir belirti yok. Tek zevkinin, sevişirken kocasının onu seyrettiğini bilmesi olduğunu neden sonra fark ediyorum. Belki de on yılını verdiği "mendeburdan" öcünü böyle alıyor. Son sınıfa geçtiğim yıl, yıkanma merasiminden sonra beni üst kata, kocasının bizi görebileceği yatağına taşımasının nedeni de bu. Lise üç: Üniversite sınavlarına gireceğimi öğrendiğinde ilk sorusu korkusunu dillendiriyor. "Nereye, hangi şehre gideceksin?" Kuru dudaklarından dökülen ikinci cümle soru değil bir öneri: "Burada kal, Ege Üniversitesine git! Bende kalırsın, nasılsa yurttan atacaklar. Sana para veririm. Çok para..." Ya kocası? Falcı gibi haberi veriyor: "Yaza çıkmaz..."

Salonun ışığı yanıyor. Bu kez kim? Yataktan doğrulup odanın kapısına yürüyorum. Marilyn!

"Hey!"

"Ay! Ödümü kopardın abi! Burada ne yapıyorsun?" Evimdeyim ve gecenin yarısında salonuma giren birisi bana ne yaptığımı soruyor. "Serap ablada kalırsın sandım. Bulaşıkları yıkayayım dedim."

"O anahtarı senden alacağım."

Yatak odasına geri dönüyorum. Aslında ona beni hayaletten kurtardığı için teşekkür etmem gerek. Zarfı komodinin üstüne bırakıp tekrar sırtüstü yatıyorum. Marilyn on beş da-

kika sonra mutfaktaki işini bitirip odaya geliyor; ilk işi ışığı açmak. Tanrı, cins ayrımının sanıldığı kadar belirgin olmadığını, erkeklerin de ne kadar kadınsı olabileceklerini onunla kanıtlamak istemiş olmalı. Küçük ama orantılı oval yüzü, lensle her gece değiştirdiği renkli gözleri, biçimli kalçalarını ortaya çıkaran dar pantalon, yüksek ökçeli ayakkabılar, ölçülü makyaj ve gülümsemesini iki ucunda saklayan kıvrık dudakları... Yüzü biraz asık!

Ben de yüzü yerine kıyafetinden söz ediyorum:

"Pek şıksın!" diyorum.

Marilyn, "Evet," diyor. "İş var."

"Kızı ne yaptınız?"

"Babasına teslim ettik..." Yatağın ucuna oturuyor. "Aslında kafam bozuk," diyor birden.

"Market?"

Başını sallıyor; o değilse kim?

"Cengiz," diyor sormadan. "Galiba bir sevgilisi var..." Sesi kıskançlıkla titriyor: "Bir de görsen! Paçozun teki..."

Sanki Cengiz'in sevgilisi güzel olsa daha mutlu olacak. Öfkelendiğinde düzeltmek için yıllarını verdiği doğulu aksanı itip gizlediği yerden ortaya çıkıyor.

"Tanıştın mı?"

"Karı aradığında Cengiz'in telefonunun üstünde resmi belirdi," diyor. "Bizimkinde bir alıkmak,[2] bir alıkmak; bir canımlı canikomlu konuşmalar..." Hayal kırıklığıyla cümlesini tamamlıyor: "Suriyeliyi bırakır bırakmaz karının evine gitti."

"Aldırma," diyorum.

Marilyn, aldırmamış gibi yapıyor ama dokunsalar ağlayacak. Eli kasıklarına gidiyor.

"Şu lanet şeyi kestirip bir delik açtırayım oraya, o zaman görür bu karılar..." Ben de elimi kaldırıp onu susturuyorum: "Neyse, siz ne yaptınız?"

2 (Lubunca) Kur yapmak.

Yüzüme, daha doğrusu gözlerime bakıyor. Niyeti ağzımı yoklamak.

"Biraz içtim, sonra da geldim." Yatağa vuruyorum. "Başka yerde uyuyamıyorum."

"Serap abla iyi bir kadın," diyor Marilyn. İstediği cevabı benden alamayacak. Acaba onu da aradı mı? "Yardımsever, şefkatli..."

"Öyle olmalı," diyorum. "Tanımadığı bir kız için yaptıklarına bak."

"Sana benziyor."

Gülüyorum. "Ben daha güzelim," diyorum.

"Merhametli de..." Biraz bekleyip üsteliyor: "Senin gibi."

Bıraksam neredeyse ikizin diyecek.

"İşe gitmeyecek miydin sen?"

"O sosyetikte ne buluyorsun bilmem?" Hem soruyor hem de ne bulduğumu söylememe izin vermeden devam ediyor: "Onun gibileri bilirim. Hep kendilerini düşünürler."

"Kes artık," diyorum. "Uyuyacağım."

Ne gidecek, ne de kesecek.

"Sen beni dinle abiciğim, aşk güzel şeydir..."

O anlatmaya devam ediyor ama ben onu dinlemiyorum. Ameliyat olunca ne yapacak? Aklımdaki soru bu. Fahişelik mi? Hayır, onun asıl mesleği âşık olmak. On iki yaşından beri sürekli âşık oluyor; aşk onda bir tür tehlikeli bir alışkanlık. Önce Muş'un ücra bir kasabasındaki, onu hem beceren hem de babasına oğlunun ibne olduğunu söyleyen teyze oğluna, oradan ölüm tehditleriyle kovulup geldiği İstanbul'da çalıştığı kuafördeki haftalıklarını alıkoyan kalfaya ve üzerine kadın kıyafeti geçirip onu satmaya başlayan, sonra da ikimizi de döven taksici Kenan'a âşık oldu... Bir erkeği mesleği gereği sevmesini öğrenemedi. Bir fahişenin sevilmesinde sorun yok; sorun onun sevmesinde. Ancak bir şeyi de itiraf etmem gerekiyor: Tanrı, ona aşk yerine

her seferinde ceza vermesine rağmen, aşk aramızda en çok ona yakışıyor.

Koluma inen şaplakla gözlerimi açıyorum. Marilyn dinlemediğimi fark etti:

"Eve döndüğümde yoluma kim çıktı dersin?" Market? Hayır, o değil. "Senin kaçık komşun! Küçük bir nasihat verecekmiş." Bu kez merakla doğruluyorum. "Bana saçlarımı siyaha boyamamı söyledi."

Leyla Sayar'ın saç rengi!

"Sarı sana yakışıyor," diyorum. Yüzü aydınlanıyor. Belki biraz da pohpohlayabilirim: "Sadece sarı değil. Bütün renkler. Bu mahallenin en güzel kadını sensin."

Mahallenin en güzel kadını on dakika sonra hüznü ve umutlarıyla gidiyor. Artık becerebilirsem uyuyabilirim. Soru o sırada aklıma geliyor. Vasfiye kocasının mayısta öleceğini nereden bildi? İki saniye sonra cevap aramaktan vazgeçiyorum. Gün, ölüm tarihlerini merak etme günü değil. Merakım geçmezse bunu yarın Haydar Bey'e sorabilirim.

Dördüncü Bölüm

- 1 -

Haydar Bey elindeki rapora ikinci kez gözattıktan sonra kırılacak bir şeymiş gibi dikkatle masaya bırakıyor. Nasıl başlayacağını kestirmeye çalıştığının farkındayım. İşi zor; yerinde olmak istemezdim. Tabii bulunduğum yerde de olmak istemezdim; yani, benim açımdan iki taraflı istenmeyen bir durum var ortada. Arkama yaslanıyorum. Hükmün yüzüme okunmasını beklemekten başka yapabileceğim bir şey yok.

"Evet, durum açık! Sen de raporu görünce tahmin etmişsindir, vakit geçirmeden bir beyin cerrahına muayene olmalısın!" Ümit vermekten sakınan, tarafsız, ihtiyatlı bir sesle devam ediyor: "Tanıdığım birkaç iyi cerrah var. Senin için randevu alabiliriz." Her şey tam beklediğim gibi. O konuşmaya devam ediyor, ben kaderimi belirleyen kırmızı, büyük harflerle yazılmış başlıklı kâğıda bakıyorum: "Önemli olan vakit kaybetmemek; ne kadar erken davranılırsa o kadar iyi."

İyi de önce...

"Roman," diyorum. "Önce onu bitirmeliyim."

Adam bir an duraklıyor, ardından bakışlarını kâğıttan ayırmadan tekrarlıyor:

"Bu iş geciktirilemez." Sesi, sözleri kadar telaşlı değil. "Hem romanın bitmedi mi?"

Hayır! "Son bölüm kaldı," diyorum. "On beş ya da yirmi sayfa; her şey aklımda, tamamlamak çok vakit almaz."

Haydar Bey duraklıyor. Daha önce fark etmemişim: şaşkınlık zeki insanları sinirlendiriyor.

"İlk geldiğinde de bitmek üzere olduğunu söylemiştin... O randevudan bu yana kaç ay geçti?" Ben biliyorum altı; ama o emin değil sayıyor. "Üç, dört..." Gerisini çabucak hesaplıyor. "Altı. Bu sürede içinde günde bir paragraf yazsaydın, şimdiye çoktan bitirmiş olurdun." Bir şey keşfettiğinde ya da duygularını saklamak istediğinde yaptığı gibi ayağa kalkıyor: "Yoksa romanı bitirmek istemiyor musun?"

Gülüyorum. Saçma bir varsayım bu: bir psikiyatrist için bile.

"Hayatımda yaptığım... ya da yapacağım diyelim, en önemli şeyi neden tamamlamak istemeyeyim? Roman beni önemli birisi yapacak."

Duraklıyor. Önemli! Sözcüklerle ruhsal kazı yapan bir adam için eşelemeden bırakılmayacak bir sözcük bu:

"Önemli olmak için yazmak mı gerekiyor?"

Evet! Ona önemlilik ölçütümü söylüyorum:

"Bence önemlilik, zekâya, yani bilime ve sanata dayandığında önemlidir..."

Haydar Bey bunu kabullenebilirmiş gibi başını eğerek tekrar sonu eksik romana dönüyor:

"Son bölüm neden bitmiyor?"

Neden? "Çünkü nasıl bitireceğime daha tam karar veremedim."

Adam kararlı adımlarla masasına yürüyor. Önündeki notlara bakıp bana hatırlatacak:

"Küçük bir çocuk, onu dört buçuk ya da beş yaşından almış, yirmi bir ya da yirmi ikisine getirmişsin. Kalan on beş yirmi sayfada onu daha kaç yaşına kadar götüreceksin? Niyetin altmış yaşsa, kurgunun dengesi... Yirmi yıl için yüz elli sayfa yazdın diyelim, kırk yıl için on beş, yirmi..."

Sözünü kesip onu boş yere hesap yapmaktan kurtarıyorum.

"Her şey 2013'de bitecek. Sorun bu değil. Yazacağım bölüm Zinar'ın küçüklüğüyle ilgili; dört buçuk ya da beş yaşındaki haliyle." Adam anlamayınca açıklıyorum: "Romanın başı aslında sonu."

Cevabım onu yine şaşırtıyor. Sorusu tek sözcüklü:

"Yani?"

"Ruhu Bereli, romanın şimdilik adı bu, köy baskınıyla başlayıp aynı köy baskınıyla sona erecek." Adam devam etmem için başıyla cesaret veriyor. Sorun... "Sorun, o geceyi tam olarak hatırlayamamam," diyorum. Acaba? "Acaba tümör o zamandan beri..." Elimle başımı işaret ediyorum. "Her neredeyse hep orada olabilir mi?"

Adam beklemeden cevap veriyor:

"Her şey mümkün... Tabii bunu bir cerrah benden daha iyi cevaplandırabilir."

Biraz açık sözlü olmaya ne der acaba? Raporu işaret ediyorum.

"Sizce beyninin orasında, raporda belirtilen türden bir tümör olan birinin iyileşmesi mümkün mü?"

Adam bir süre sessizce bekliyor. Boşuna, ne ölümü ne de beni aldatamaz. Yine de deniyor:

"Bu soruya da konunun uzmanı cevap vermeli, ancak tabii ki mümkün."

"O zaman bu arazlar kaybolacak mı?"

"Evet, tümörün beynin belli bölgelerine yaptığı basınç ortadan kalkınca bayılmalar, bellek kaybı geçebilir..."

"Yani her şeyi hatırlayabileceğim..."

Adam hâlâ başını sallıyor.

"Belki. Tabii ameliyat için vakit kaybedilmez ve operasyon başarılı geçerse..." Acaba Tanrı'nın benim üstüme oynayacağı bahsin oranı ne? Nankörlük etmemeliyim. Babam şişeyi savurduğunda zarlarını benden yana atmıştı. Haydar Bey aklımdan geçeni okumuş gibi soruyor: "Tanrı'ya inanıyor musun?"

Soru beni gafil avlıyor. Ne biçim bir soru bu? Öksüzlerin, yoksulların Tanrı'ya inanmama lüksü olabilir mi? Yine de karşı koyuyorum:

"Tanrı'ya inanır ancak onu ne işime karıştırır ne de yardıma çağırırım..."

Adam gülümsüyor. Bunu ancak çok dikkatli birisi fark edebilir. Gülümsemesi dudaklarında değil, gözlerinde uç veriyor.

"Akıllıca bir cevap," diyor sonra.

"Hep böyle derler ama epeyce budala tarafları olan bir akıllılık benimki..."

Farkındayım, Haydar Bey kesinlikle gülümsüyor ve gülümsemesini gizlemek için zorlanıyor.

"Bu ise hem akıllıca hem de felsefi özü olan bir cevap oldu," diyor. Altta kalmayacak: "İnsanoğlunun çıkabileceği yolculukların en zahmetlisi kendine doğru yaptığıdır..." Ne yazdığımı biliyor; şimdi de bir sonuca vardı ve bana öğüt veriyor: "Derin gözlemler ruhu yüceltir der Montaigne."

"Felsefeyi seviyorsunuz," diyorum, duvardaki yazıları göstererek.

"Felsefe yapmak ölmeyi öğrenmektir... Montaigne, Cicero'dan böyle alıntı yapıyor."

Bu adamı bu nedenle seviyorum. Kaç kişiyle böyle karşılıklı felsefe düeti yapabilirsiniz? Yine akıllı ve feylezofça bir cevabı hak etti:

"Ben hep kendi varlığının tadını çıkaramamış bir kişi ol-

dum. Doğum lekesi gibi geçmeyen, her daim taze bir huzursuzluğum var. Bilincim de hiçbir zaman berrak olmadı. Berrak bir bilinç olmadan felsefe mümkün mü?"

Geçmişi affedemiyorum desem, geçmişini affetmeyenin geleceği de olmaz diyecek. İyi de, insan neden kendi sürgününün münzevisi olarak ölmesin? Ona bakıyorum. Bu kez şansım yok; gözkapakları duygularını gizleyen birer paravan sanki.

"Aramak! Yaptığımız bu," diyor. "Kendimizi, insanı, insanlığı..." İnsanlığı insanda aramak! Ne boş bir çaba! "Savaşta, insanın ahlâki bağımsızlığı lekesiz olarak koruyabilmesi zordur."

Şaşırtıcı bir soru daha; hayır, bu soru sayılamaz... Romanın savaşta başladığını biliyor ve şimdi sonunu kestirmek için keşif atışı yapıyor. Önünü keseceğim; başımı sallıyorum.

"Pek savaştım denemez. Sadece bir kez silah kullanmak zorunda kaldım."

Cevap onu yıldırmıyor. Keşfe devam edecek:

"Yazdıklarının odağında bir çocuk var. Babasız bir çocuk... Peki, hiç baba olmayı düşündün mü?" Tabii ki, hayır! Haydar Bey garipsememi garipsemiş gibi soruyor: "Oysa erkeğin her sevişmesi, spermini saçması aslında bir babalık provasıdır."

Belki öyledir. Aslında...

"Bende bir çocuğunki gibi, her şeye alışma, uyma yeteneği var... Çocuklar ve çocuklukla ilgim bundan ibaret." Ekleyecek başka şeyler de var tabii. "Size bir sır vereyim: Babaları da yetişkinleri de pek sevmem."

"Neden?"

Bir sürü neden var. Ama en önemlisi engellemeler:

"Sizi sürükleyici bir hikâyenin tam ortasında okumayı kesip yatmak zorunda bırakan kimdir? Analar, babalar; benim

durumumdaysa yetişkinler. İşte onları bu yüzden sevmem. Okumama, yani hayal kurmama engel oldukları için. Kimsesiz bir çocuğun tek zenginliği hayal dünyasıdır. Bana sorarsanız farkında olmasak da çocukluk insana sadece yetişkinlerden nefret etmeyi öğretir..."

Çocukların yazgısına kimler hükmeder? Yetişkinler. Hükmeden zalimdir, nefreti hak eder. Öyle olmak zorundadırlar: İnatçılık, bir çocuğun en güçlü silahıdır...

Bunları tirata eklemiyorum. Haydar Bey ani bir kararla telefonu alıyor. Sekreterine arkadaşı olan beyin cerrahını bağlamasını isterken onu izliyorum. Acelesi var gibi. Sakin olmalı, beyninde tümör olan benim.

Dört saat sonra, kafatasımı açmaya hevesli adamın muayenehanesinden çıkıyorum. Elimde içinde rapor ve filmler olan bir zarf, iki hafta sonraya alınmış bir ameliyat tarihi, bir de yüzde elli yaşama şansı var. Gerçek yüzdenin çok daha düşük olduğunu biliyorum ama hastasına yaşama umudu aşılamak isteyen bir doktorun iyimserliğini olağan karşılamalıyım. Elimdeki ve kafamdaki ağır yükle eve doğru yürüyorum. Gezi Parkı tam bir şenlik yeri; sakallı Müslümanlar özgürlük şarkılarına eşlik ediyor. AKM'nin cephesi pankartlarla kaplı. Havada garip, iç açan bir koku var. Sorsam devrimin, özgürlüğün kokusu diyecekler. Belki de ölüm olasılığı burnumu hassaslaştırıp kulağımı keskinleştirdi.

Telefon, kalabalığı geçtikten sonra çalıyor. Ayşın! Onu unutmuşum.

"Neredesin?" Taksim'de olduğumu söylüyorum. Yolculuğun nasıl geçtiğini sormama fırsat vermeden, "Evde seni bekleyen bir şey var," diyor.

Bekleyen o mu yoksa? Sırrını ele vermeden telefonu kapatıyor. Acaba onunla az sonra sevişme olasılığım yüzde kaç? Elliden az olduğuna eminim. On beş dakika sonra sır ufukta beliriyor. Apartmanın kapısında bir kamyonet duru-

yor. Market, dükkânın önünü kapattığı için şoförü dövmek üzere. Onu yatıştırıyorum. Kütüphane! Beni evin kapısında bekleyen üç parça kütüphaneymiş...

Kütüphaneyi taşımak, monte edip yerine yerleştirmek bir saat sürüyor. Beyaz lake, modern, kare formunda, ortalığı aydınlatan bir kitaplık; orta bölümünde ışık da var. Salon daralsa da kitaplar yerde sürünmekten kurtuldu. Özellikle de orta rafın kucak açtığı Kemalettin Tuğcular. Schoendoerfferleri de onun yanına koyuyorum. Kapı, yatağa uzanıp Ayşın'a telefon etmeyi düşündüğüm sırada çalıyor. Marilyn? Belki de Serap. Hayır, ikisi de değil, gelen Sadi Bey!

"Kütüphanenizi taşınırken gördüm muhterem. Düşündüm de, bu resim orta bölüme çok yakışır."

Elinde Leyla Sayar'ın siyah beyaz, metal çerçeveye yerleştirilmiş bir fotoğrafı var. Yana çekilerek adamı içeri davet ediyorum. Ama Üstat daveti geri çeviriyor. Kravatını düzelterek kendi dairesine giriyor; bu kez iki ayağında da terlik var. Fotoğrafı Kemalettin Tuğcuların üstündeki bölüme koyuyorum. Enfes bir kadın; insan onun için birçok şeyi göze alabilir: Sadi Bey gibi çıldırmak da buna dâhil.

Ayşın'ı arıyorum, uzun uzun çaldırmama rağmen telefonunu açmıyor. O zaman fark ediyorum. Açlıktan ölüyorum. Sabahtan beri bir şey yemedim. Durum beni güldürüyor: Kalın kafalıyım, eğer öleceksem bu, açlıktan olmayacak. Yarım saat sonra yatağa uzanıyorum. Sıra Zinar'ın bitmeyen hikâyesinde. Nerede kalmıştık? Zinar mezarlıktan Cihangir'e, ona annesini soran adamın karşısına dönmüştü...

Yine anne! Pekâlâ, madem buradayım, anlatacağım. Hikmet! Evet, nenemle dedemin benim annemle babam olmadığını ilk söyleyen oydu. "Bir akrabanın oğlu; akranım... Beni ağlatmak için hiçbir fırsatı kaçırmazdı. İlk kez ondan duydum... Ve..."

Adam, bir kez daha, "Ve," diyor.

"Ona, yani söylediklerine hemen inandım. Çünkü... Çünkü nenemin görünüşü, küçük bir çocuğu bile inandırmaktan uzaktı. Arada bir dedemi karakoldaki güneş banyosuna götürmek için almaya gelen jandarma komutanının dediği gibi, onun kadar yaşlı birisinin çocuk doğurması mümkün değildi."

Adam bir süre bekliyor. Bense –unutkanlığın suçluluğuyla– anne demediğim kadının annesinin, anneannemin, elli iki yaşında doğum yaparken öldüğünü hatırlıyorum. Neneme yakıştıramadığım annelik rolünü anneannem üstlenmişti, hem de hayatı pahasına. Zehra'nın sınırı geçmeden birkaç ay önce çektirdiği o fotoğraf geliyor gözlerimin önüne: O ve anneannem yan yanalar; Zehra'nın kucağında Adar, anneanneminkindeyse ben oturuyorum. Ellisini geçmiş kadın hamile, karnında –sekiz yaşından sonra bir daha görmeyeceğim, ömrü eziyetle geçecek– henüz doğmamış teyzem var...

"Anneannemin benden küçük bir kızı vardı," diyorum sese bürünen düşüncelerimi bastırmadan. "Nazmiye'di adı; küçükken dedem –annemin babasından söz ediyorum– beni ziyaret ettiklerinde bazen onu da getirirdi... Ben hiçbir zaman annemin akrabalarını sevmedim; şimdi en cok Nazmiye icin üzülüyorum; onunla yeterince ilgilenmedim, sevmedim. Anneannem ölünce, dedem başka bir kadınla evlendi ve zavallı Nazmiye, çok küçük yaşlardan itibaren üvey anne şiddetiyle büyüdü; hep içine kapanıktı; kimsenin gözlerinin içine bakamazdı; oysa güldüğünde daha da irileşen büyük gözleri vardı... O gözlerle hep kendine baktı... Onu küçüklüğümden bu yana hiç görmedim."

"Bu bir itiraf mı?"

Belki öyledir. Ben itirafı kesip fotoğrafa geri dönüyorum... Anneannemin yorgun gözlerinde hüzün saklı; sanki altı ay sonra öleceğini, doğuracağı kızının neler çekeceğini biliyor. Zehra'ysa –iki ay sonra bana da yapacağı gibi– bir fotoğrafla veda ediyor annesine; o dümdüz ileriye bakıyor. Karar vermiş, ne yapacağını, nereye gideceğini biliyor. Adar, ağzı açık, onu ha-

yatı boyunca koruyup kollayacak, yanından ayırmayacak annesinin kucağında şaşkın gözlerle fotoğrafçıya bakıyor. Ben! Ben iki ay sonra terk edileceğimden habersiz, tavana bakıyorum... Anneannemin kaşlarının üstünde, nişanlıyken yaptırdığı deq,[1] *alın yazısı gibi belirgin. Bu, nenemin göğsündeki her gece yatmadan önce sanki anne memesiymişçesine emmeyi ihmal etmediğim, yıllar önce gerdek gecesinde ilk kez dedem'e sunmak için yaptırdığı üç noktalı olandan farklı; güneş figürünü andırıyor.*

"Annen seninle hiç ilişki kurmak istemedi mi?" Nenem'in göğsündeki deqten *adama dönüyorum. Adam şaşkınlığımı görünce açıklamak zorunda kalıyor: "Yani baban gibi kaset göndermedi mi?" Başımı sallıyorum. "Göndermedi; öyle mi?"*

"Göndermedi."

İnandı mı? Adam, önündeki notlara dönüyor. Ben onu Boğaz'ın kıyısında bırakıp köye, Emine teyzelere gidiyorum. Ona Emine teyze diyorum, oysa kadın nenem yaşında. Zehra beni terk ettiği için anne değiştirip bir nesil büyüyerek yaşlandım: Nenemin torunuyken oğluna, babamın çocuğu olmaktan kardeşine dönüştüm... Emine teyzeler köyün en zengin ailesi; sonradan iflas edecek, büyük yoksulluk yaşayacaklar ben zengin dönemlerine gidiyorum; mutlu ve mağrur oldukları zamana. Bir gün, kışı hatırlatan bir geceyarısı telaşlı bir el bizim kapıyı çalıyor. İşte tam o geceye, o ana geri dönüyorum; dört yaşıma. Nenem soluk soluğa yatağıma gelip beni uyandırıyor sonra da battaniyeye sararak apar topar Emine teyzelere götürüyor. Ev kalabalık; düğün var sanki. Zehra telefon açmış; tekrar arayacak... Emine teyze böyle diyor heyecanla. Dedem pinti, çok pin-

1 (Kürtçe) Anne sütü ve isle yapılan, kökleri Zerdüşlüğe kadar uzanan dövme. Binlerce yıllık geçmişe sahip olan Mezopotamya'da ekmek sacının isi, kız çocuğuna sahip anne sütü ve öd zehrinin karışımından yapılarak işlenen 'deqin mavi rengi almasıyla da nazardan koruduğu sanılır. Ataerkil dönemin başlamasıyla birlikte kadınların yaşam içindeki etkinliklerinin sınırlanmasıyla kadınlar bunu bir ifade biçimi olarak da kullandılar.

ti: Eve ne telefon ne de televizyon alıyor. İkisi de tehlikeli, ikisi de çocukları dağa götürüyor diyor. Beklemeye koyuluyoruz; ben uyukluyorum, nenem her seferinde dürtükleyip uyandırıyor ama ben yine uykuya geri dönüyorum. Neden sonra telefon denilen kara kutu çalıyor. Ev heyecanla sarsılıyor. Emine teyzenin uzattığı telefonla önce nenem konuşuyor. Aslında konuşmak denemez buna; iki kelime edip ardından uzun uzun ağlıyor, çoğunlukla da bağırıyor. Hatlar bozukmuş, öyle diyorlar. Nenem, sesi kısılınca telefonu elime tutuşturuyor. Etrafımda en az on kişi var. Utanıyorum: Vajinalarını gördüğüm kadınlardan, elimdeki –uzay gemisi kadar şaşırtıcı– aletten, ailemle ilgili gizli sandığım, oysa herkesin bildiği gerçeğin açığa çıkmasından ama en çok karşımdaki sesten... Yine de dudağımı ahizeye yapıştırıyor, nenemin kulağıma fısıldayıp durduğu o kelimeyi tekrarlamaya çalışıyorum. Sihirli sözcük alo; alo demek istiyorum; art arda bağırıyorum, hem de avazımın çıktığı kadar... Ancak sesim çıkmıyor. Karşıda Zehra bir şeyler söylüyor. Birkaç kez daha alo, diyorum. Herkesin beni duyduğunu sanıyorum sesim ciğerlerimle gırtlağımın arasında bir yerde yok olmuş, çıkmıyor; Zehra telefonun diğer ucunda ağlıyor, "Bir şeyler de, konuş oğlum," diyor. Nafile, sesim bir türlü nefes borumdan tırmanıp dilimin ucuna gelmiyor. Genç anne, Hikmet'in sözünü ettiği, yüzünü, kokusunu hatırlamadığım anne karşımda. Yine deniyorum yine olmuyor. Sesim benden inatçı, saklandığı yerden çıkmıyor. Sonunda telefonu yere fırlatıp oradan kaçıyorum. Nenem peşimde; hep yaptığı gibi yine ağlıyor...

"Demek seninle bağlantı kurmaya çalışmadı?"

İnanmamış! "Telefon etmiş, konuşamadık," diyorum, kaçak sesimden söz etmeden. "Hatlar bozukmuş."

"Onu on altı yıl boyunca hiç görmedin, öyle mi?"

Gördüm. "Gördüm; ama uzaktan." Adam merakla kımıldıyor. "Ara sıra bayramlarda, Şenyurt'ta."

"Şenyurt?"

"Sınır kapısı; Kızıltepe'de..." Adam başını sallayarak devam etmem için cesaret veriyor. "Suriye ve Türkiye'de birbirinden ayrı yaşayan akrabalar her bayramda Şenyurt'ta tel örgünün iki tarafında toplanıp bayramlaşırlar..."

Anlatacağım, ancak kahkaha sözlerimi engelliyor. "Komik olan ne?" diyor adam.

"Orada olup bitenler..." Ama önce sabaha dönmeliyim; dedem camiden gelmeli... "Sabah, bayram namazından sonra bayramlıklarımı giyer, öteki çocukların peşine takılırdım. Köyü dolaşarak herkesin elini öper, bayramlaşırdık. Bu bayramın tatlı yarısıydı. Parayla –şeker kabul etmezdim– eve döndüğümde Zehra'nın yeğeni Kemal'i, arabasıyla kapıda bulurdum. Kemal, öğle yemeğinden sonra beni ve nenemi alır, ta Şenyurt'a götürürdü. Bayramın bu ikinci yarısından nefret ederdim; Şenyurt'a gitmemek için her şeyi yapardım; nenem beni zorla götürürdü... Sınırın iki tarafında, aralarında otuz, kırk metrelik bir mesafe olan ve dikenli telle birbirinden ayrılmış binlerce kişiden oluşan iki grup düşünün. Büyük bir karmaşa: gürültü, koşuşma, telaş... İlk yapılacak şey, dikenli telin öteki tarafındaki akrabaları bulmak olurdu. Bu çok zor bir işti. Gözünüzün önüne getirmeye çalışın, binlerce kişi, aralarında otuz, kırk metre, sınırın iki yanında aşağı yukarı koşuşturarak, karşı tarafta tanıdıklarını arıyor. Arayanla arananın aynı anda, aynı hizada ve telin önünde rastlaşması gerekiyor. Bu arayış bazen uzar, saatler alırdı... Kaosu gözlerinizin önüne getirebiliyor musunuz?"

Adam, heyecanlandı, koltuğundan doğruluyor: "Getirebiliyorum."

Doğru söylüyor; gözleri çizdiğim resmi görüyormuş gibi kapalı. "Buluşunca ikinci safha başlardı," diyerek devam ediyorum. "Hediye değiş tokuşu... Bu iş de hiç kolay değildi. Bunun için iki tarafta da güçlü, usta atıcılar vardı. Önce bu atıcıların arkalarında sıraya girilir, sonra da karşı taraftakilere işaret ederek dikkatli olmaları haber verirlerdi. Değiş tokuş böyle

başlardı. Sonra sıranız gelince hediye paketi atıcıya verilir, paketi alan adam gerilir, Davut'un sapanı gibi paketi havada çevirir çevirir, karşı tarafa atardı... Ancak bu iş güç kadar beceri de isterdi. Atıcı dikkatli de olmak zorundaydı, çünkü paketi karşı tarafa ulaştıramazsa, hediye ebediyen mayınların ortasında kalmaya mahkûmdu..."

"Paketlerde neler olurdu?"

Adam gözlerini açmış. "Biz genellikle kumaş, elbise atardık. Onlar da leblebi..." Leblebileri hatırlayınca gayri ihtiyari gülüyorum. "Bazen paket havada dağılır, leblebiler haykırışlarla birlikte havada şarapnel parçaları gibi dört bir yana saçılırdı..."

"Anlaşılan eğlenceli tarafları da varmış... Peki, hoşlanmamanın nedeni neydi?"

Kıskançlık. Gülümsemem solacak... Parçası olmadığım ailemin özlemiyle çıldırırdım. Tek neden buydu. Ben nenemin eteği altında onları seyrederken, dokunamadığım annem önce Adar'la, sonra da doğurduğu yeni çocuklarıyla bana el sallardı. Ve tabii, hiç görmediği, okşayamadığı torunlarını uzaktan seven nenem; onu da kıskanırdım.

Nenemi hatırlayınca, "Bilekliğim yüzünden," diye cevap veriyorum adama. "Nenem elbise ya da kumaşla yetinmez, her yıl sayısı artan kardeşlerime başka hediyeler de vermek isterdi."

... Gözlerimi kapatıyorum, o utanç zamanını, bayramın ilk gününün ikinci yarısını hatırlıyorum. Nenem yana, bana dönüyor. Bir şey isteyecek. Elini uzatıyor. Yanağımı mı okşayacak? Ne! Hayır; üstünde adımın yazılı olduğu çelik bilekliğimin peşinde; atıcıya verecek. Kaçacağım... Koşmaya başlıyorum. Nenem de peşimden koşuyor. Hem koşuyor hem de bağırıyor: "Söz, sana yenisini, daha güzelini alacağım..." Hayır, bilekliğimi onlara vermeyeceğim. Onların olacağına... Nenem, "Dur öleceğim," diye bağırıyor ama ölmeden beni yakalamaya niyetli... Yüzlerce kişinin arasında dakikalarca koşuşturuyoruz. Önüme çıkanları itiyorum, bazen bacaklarının arasından ge-

çiyorum, arkalarına saklanıyorum. Nenem vazgeçmiyor. Kaçamayacağımı anlayınca bilekliği çıkarıp iki telin ortasındaki boş alana savuruyorum. Artık alamaz. Nenem yanıma geliyor. Gözlerinde yine yaşlar; acı pınarı henüz kurumadı. Dağa çıkan abim ya da amcam ölünce kan çanağı gözleri kuruyacak, dökecek yaşı kalmayacak... Şimdilik ağlıyor ben ona acımıyorum. Bilekliğimi o oğlanlara vermeyeceğim...

Parmaklarım bileğime gidiyor. "Bir daha takmadım," diyorum.

Adam, bir dakika kadar kâğıtlarla ilgileniyor. Başını kaldırdığında dudaklarında gülümseme değil, tokat gibi bir soru var:

"Neden anneni sevmeyi hiç denemedin?"

Geriye çekiliyorum. Demek bunu düşünüyordu... Denemedim çünkü... "Annemi severek var olamazdım," diye savunuyorum kendimi. "Nefret ve öfke, ayakta kalmak için daha güçlü bir destekti."

Verilecek tek cevap bu; ben de verdikten sonra susuyorum. Adam kararlılığımı görünce devam ediyor: "Ya baban?"

Hayır, babamla annemi aynı kefeye koyamaz. Mırıldanıyorum. "Hayatınızın en önemli kişisini inkâr etmek zor..."

Söyleyebildiğim bu. Gerisi bana ait. Dünyada en çok görmek istediğim şey, bir yüz: Babam'ın yüzü. Acısı, korkusu, suçluluğu olmayan bir yüz... Onunla bir gün buluşabilecek miyim? Belki yalnızca ruhların girebildiği kayıp bir cennette...

Adam, ara vermeden sorularını sürdürüyor: "Peki, kardeşlerini seviyor musun?"

"Evet," diyorum sevdiğimden değil, evet demenin, neden hayır dediğimi anlatmaktan daha kolay olduğundan...

Adam, tartışma fırsatını kaçıran kavgacı çocuk gibi yüzünü buruşturuyor. Sonra önündeki tomarın arasından bir kâğıt çıkararak konuşuyor: "Yazdığın şu yangın sahnesi; bence yeteri kadar bilgi vermiyor. Yangın ne zaman ve neden çıktı? Kim çıkardı?"

Ne aptalca bir soru? Köyü kim yakabilir? Kime o gece askerler yangını söndürmeye, yardım etmeye geldiler desem, sabaha kadar güler... Kim bilir, belki de komik olmayı denemeliyim.

"Dört buçuk ya da beş yaşındaydım... Aslında askerlerin yangınla bir ilgileri yoktu, onlar yüzme dersi için geldiler," diyorum. Adam şaşkınlıkla irkiliyor. "Askerler genç yaşlı, erkek kadın, çoluk çocuk, hepimizi o gece yarısı köyün ortasında yere yatırıp bize kulaç atmayı öğrettiler. Gayet iyi hatırlıyorum: hava soğuk, yer çamurdu; 'yüz bunak karı' diyordu genç askerin biri neneme. Zavallı yaşlı kadın, Cudi'de ölen oğlu kadar genç görünen askere hasta olduğunu, yeni kalp krizi geçirdiğini anlatmaya çalışırken asker ona durmadan, 'Türkçe konuşarak yüz be kadın,' diye bağırıyordu. Bense bir yandan yerde sürünerek kulaç atıyor, bir yandan da askerin dediklerini neneme, nenemin söylediklerini askere tercüme ediyordum. Okulda derdimi anlatacak kadar Türkçe öğrenmiştim. Su yerine çamur yuttuk; bedenimizi dalgalar değil, postallar dövüyordu... Elinizdeki sahne işte bunları anlatıyor: Köyün, köyümüzün topluca yüzmeyi öğrenmesini. Evet, biz bütün köy, geceyarısı birdenbire ortaya çıkarak köyü çembere alan askerlerin gözetiminde yüzüyorduk. Üstümüz başımız çamur olmuş, soğukta sırılsıklamız ama köyün kuzeyindeki yangın üşümemizi engelliyordu."

"Bunu neden yaptılar?"

Gülüyorum çünkü gece baskınının nedeni oldukça komik. "Üç ay önce amcam Cudi Dağı'nda öldürülmüştü. Jandarmanın bundan haberi vardı tabii. Bizim köyün gerilla geçişleri ve barınması için öteki dağ köyleri gibi uygun olmadığını da biliyorlardı. Köyde bu yüzden korucu da yoktu. Ama ajanlar vardı. İşte onlardan birisi askere bazı köylülerin avlularında çukurlar kazıp milislerin silahlarını sakladığını ihbar etmiş..."

Burada dayanamayıp kahkaha atıyorum. Adam, irkiliyor: "Yine güldün!"

"Size bizim köyün eski bir Süryani köyü olduğunu söylemiştim, değil mi? Bizimkiler, yani Kürtler, dağlardan gelip onların köylerini yağmalamışlar, mallarının da üstüne konmuşlar. Söylentiye göre Süryaniler köyden kaçarken altınlarını gömmüş. Şimdi anladınız mı?" Adam, başını sallıyor. "Bu yüzden bizim köyde define aramak vazgeçilmez bir tutkudur; hâlâ da sürer. Hemen hemen herkes, en az bir kere avlusunu kazıp altın aramıştır... Mesele buydu. Ajanların ihbar ettiği çukurlar, define avcılarının yaptığı kazılardan geriye kalanlardı. Kazılardan çoğu kez insan kemiği çıkardı." Gülüyorum: "Dayım, hâlâ kazı yapıyor, altın bulmak için."

Adam, sıra ona gelmiş gibi gülüyor: "Peki, bari hiç bulan oldu mu?"

"Galiba bir aile buldu! Hiç itiraf etmediler önce köydeki ilk iki katlı evi yaptırdılar, ardından da camiyi tamir ettirip uzun bir minare kondurdular... Nenem yüzme öğrendiğimiz o gece, aslında sabaha karşı demek daha doğru olur, dedemin üstünü başını yıkayıp onu yatırdıktan sonra yanıma geldi. Ben de uyuyamamıştım, ağlıyordum. Yanıma yatıp bir masal anlattı: Aslında masalın nasıl başlayıp nasıl bittiğini unuttum. Unutmadığım şey, yıldızların her yerden aynı göründüğü, birbirinden uzakta olanları birbirlerine kavuşturduğu. Bunu öğrendiğimde sevinçten ağladığımı hatırlıyorum. Hele nenem ertesi gece, parlak bir yıldızın etrafında toplanmış iki soluk yıldızı gösterdiğinde, o üçlü kümenin ne anlama geldiğini hemen anladım. Yeryüzünde bir arada değildik ama gökyüzünde babamın etrafında, onun kollarının altındaydık..."

Adam araya giriyor: "Biz o yıldız kümesine, odun ateşinde yemek pişirirken korun üstüne güveç yerleştirmek için kullanılanlara benzediğinden, sacayağı derdik. Ağustos'ta, tam tepemize geldiğinde üzümler olmuş demektir; bunu da bana amcam anlatmıştı..."

Doğruluyorum; öfke şakaklarıma tırmanıyor. Sacayağı! Be-

nim, babamın yıldızını çalmaya niyetli. Onu cezalandırıp sigara içeceğim. Karşı koymadan yakmamı bekliyor. Dumanı aramızdaki boşluğa üfleyip onunla ilk karşılaştığımda belirdikten sonra giderek şekillenen, kesinleşen düşünceyi seslendiriyorum.

"Biliyor musunuz, beni tedirgin ediyorsunuz; sizi ilk gördüğümden beri rahatsızım. Sanki..."

Adam, cümlemi tamamlamama izin vermeden soruyor: "Neden?"

Bir sürü nedeni var. Tedirgin sessizliği bölüp, yarım kalmış cümleyi sonuna götürüyorum. "Öyle yalnız, öyle tek başına görünüyorsunuz ki, insana Tanrı'yı hatırlatıyorsunuz..."

"Demek seni asıl rahatsız eden Tanrı?" Başımı sallıyorum Tanrı'ya benzettiğim adama. "İnsan yazgısından memnun olmazsa faturayı hep ona çıkarırmış," diyor.

Haklı, asıl hoşlanmadığım yazgım. Ondan özür mü dilemeliyim? "Bana kızdınız mı?"

Adam beklemeden, "Hayır," diyor.

Neden? Ben olsam kızardım. "Sükûnetinizi kibarlığınıza mı borçluyum?"

Adam, "Hoşgörülüyüm," diyor. Sonra inanmayacağımı düşünmüş gibi, "Kendime katlanabildiğime göre öyle olmalı," diye ekliyor. "Hem Tanrı'nın yararları da vardır: ne de olsa en iyi silgi, onun elindeki..."

Unutmaktan! Söylemek istediği bu mu? "Unutmaktan söz ediyor olmalısınız."

Başını sallıyor. "Unutmasaydık, çıldırırdık," diye devam ediyor. Anlaşılan daha söyleyecekleri var; bu konu hakkında epeyce düşünmüş olmalı: "Unutma yetisi, cömert diyemeyeceğimiz Tanrı'nın bize bağışladığı bir ayrıcalık... Bu yeteneğimiz olmasaydı, acılarımızı nasıl siler, onunla nasıl baş ederdik?"

Tanrı'dan sonra aramıza uzun bir sessizlik giriyor. Ben sigaramı tüttürerek ona meydan okuyorum, o önündeki kâğıtlara not alıyor. Aşağıda, minarenin gerisinde tombul, boş bir tan-

ker Karadeniz'e çıkmak için şaşılacak bir hızla Boğaz'ın girişine doğru yol alıyor. Birkaç dakika gemiyi izleyip bakışlarımı tekrar adama çeviriyorum. Amacım yüzünde sevgisiz acımanın o soğuk çirkinliğini, kendine güvenin küçümseyiciliğini bulmak. Ama yüzünde hiçbir iz yok; kendi maskesine dönüşmüş. Yanıltıcı olan bu ifadesiz yüz mü? Kim ona yalnızlığından keyif alan, tadını çıkara çıkara yaşayan birisi der?

Adam, başını kaldırıp yalnızlığından sıkılan birisinin acelesiyle soruyor: "İlkokulun sonuna kadar köyden hiç ayrılmadın, değil mi?" Başımı sallıyorum; sadece... Benden önce, "Bayramlar hariç tabii," diyerek yeni soruyla devam ediyor: "Peki ilkokuldan sonra?"

"Bizim köyde Şırnak'a gitmek için hep iki neden vardır," diyorum onu bekletmeden. "Resmî bir iş ya da bir hastalık... Ben Şırnak'a ilk kez on yaşında ilk nedenden dolayı, nüfus kâğıdı çıkarmak için gittim. İlkokul diploması alabilmek için nüfus kâğıdı gerekiyordu. Köy okulundaki hoca, 'Eğer okumak istiyorsan, diploman olmalı,' demişti; diploma için de bir kimlik. Dedeme kalsa, diploma almama gerek yoktu. Nasılsa artık okumayacaktım. Çok yalvardım, sonunda onu nüfus kâğıdı çıkarması için ikna ettik..."

... Susarak hatırlıyorum. Dedemle Şırnak'ta nüfus müdürlüğüne gidiyoruz. Sevinçliyim sevincimi dedeme göstermemeye çalışıyorum; sevinçliyim başıma ne geleceğini henüz bilmiyorum; sevinçliyim geleceğim için geçmişimden vazgeçmeye zorlanacağımı bilmiyorum... Eski bir masada oturan gözlüklü adamın karşısına dikilinceye kadar o yersiz sevinç sudaki bir mantar gibi içimde batıp çıkıyor... Eliyle yaklaşmamızı işaret edince dedem çat pat Türkçesiyle gözlüklü adama neden geldiğimizi anlatmaya başlıyor; ben geri çekiliyorum. Adam dedemin oğlu olduğumu duyunca bir an için beni süzüyor. Jandarma Komutanı gibi itiraz mı edecek? Etmiyor. Ama az sonra sıra adıma gelince başını sallıyor:

... "Olmaz..." Dedemle birbirimize bakıyoruz. Memurun neye itiraz ettiğini anlamıyoruz. Adam somurtuk bir ifadeyle bizi aydınlatıyor: "Zinar olmaz. Başka ad bul!"

... Adımı beğenmedi. O adı görmediğim babam koydu diyeceğim, dedem eliyle beni susturuyor. O devletle nasıl konuşulacağını biliyor: yalvararak. Ama adam dedemin yakarışlara kulak vermeye niyetli değil; sürekli başını sallıyor. Genelge varmış, Kürtçe ada izin vermiyormuş. Genelge! Sihirli sözcük bu: Beni yüzümden daha çok tanımlayan sözcüğü, babamın anısını, on yıllık adımı etkisizleştirmeye, geçmişe gömmeye kararlı bu genelge. Bir ara dedemle birlikte genelgeyi bulup ona yalvarmayı düşünüyoruz. Gözlüklü adam, "Türkçe konuşun," diye azarlıyor bizi. Dedem sonunda kim olduğunu öğrenemediğimiz, bize bir türlü yüzünü göstermeyen, çok forslu olduğunu anladığımız Genelge Bey karşısında pes ediyor. Adam o zaman kalemi eline alıyor. "Zinar'ı türkçeleştirelim en iyisi," diyor; bizi ikna etmiş gibi mutlu: "Adın Kaya olsun."

"2002'den mi söz ediyorsun?"

Şırnak'tan geri gelip sessizlikten sıkılan adama cevap veriyorum. "2003'ten... Doğumumdan on ya da on bir yıl sonra bir nüfus cüzdanım oldu karşılığında adımı aldılar... Şırnak Nüfus Müdürlüğü'nde bir memur, Kürt adımı karalayıp resmî adımı Kaya olarak belirledi. Kaya! İlk defa duyduğum bir sözcüktü bu. Bir kimlik edinmem, okuyabilmek için adımı inkâr etmem, Kürtlüğümden vazgeçmem gerekmişti... O gece çifteyle kendimi öldürmeyi denedim. Silah boşmuş. Nenem, çığlık atarak üstüme atladı; sonra hep birlikte ellerimi bağladılar... Orada, çocukken gizli gizli, kimseye göstermeden gözyaşı döktüğüm yüklüğün yanında, bir tutsak gibi elleri bağlı, avaz avaz bağırarak sabaha kadar ağladım. Güle güle babamın armağanı, anısı adım; güle güle Zinar... Doğumumun üzerinden on yıl geçmişti dünyaya gelişimdeki umutlar yeşermemiş, hatta kurumuştu." Adamın araştırıcı bakışları altında çantamdan cüzda-

nı çıkarıp on yıl önce Şırnak'ta adını genelge sandığım bir adamın verdiği nüfus kâğıdımı uzatıyorum. "Uzun yıllar bu isimden nefret ettim. Hatta onu öldürmeye çalıştım. Diyarbakır'dan İstanbul'a geldikten sonraysa düşmanımı kabul edip onu itici güç haline dönüştürdüm..." Adam, elindeki mavi karta göz atıp geri veriyor. "Anlayacağınız 2003'de resmen dedem ve nenemin çocuğu oldum. Nüfus kaydına göre, adım Kaya; 1993 doğumluyum. Bunlar yanlıştı ama en azından artık elimde diploma almamı sağlayacak bir belge vardı. Kimliğim, bu dünyadaki varlığım, on bir yaşındayken ancak Türkçe bir adla onaylandı..."

"Demek okula gitmen böyle oldu?" Başımı sallıyorum. "Peki, nasıl oldu?" diye soruyor adam.

"Şantajla."

Adam söylediğimi tekrarlıyor: "Şantajla mı?"

"İlkokul diplomasını aldım, ortaokula gitmem yasak. 'Artık büyüdün!' Dedem okumak istediğimi söyleyince böyle dedi. Oysa devam etmem gerek. Bu köyden, yalnızlığımdan kurtulup babamı bulmak için başka şansım yok. Dedemse okuyan bütün çocuklarının dağa çıktığını bildiğinden izin vermiyor. Bu arada babamın arkadaşları gelip gidiyor, her defasında dedemle konuşup beni okutmasını söylüyorlar. Ben de durmadan ağlıyorum. Adımdan boşuna mı vazgeçtim? Ama dedem, Nuh diyor, peygamberi hatırlayıp diline almıyor..." Sesim iyice cılızlaşıyor. Hayır, devam etmeliyim, çünkü sırada o büyülü cam var. "O yıl bir yerlerden bir prizma buldum; prizma elimde, durmadan etrafta dolaşmaya başladım. Bir kez daha fısıltılar yükseldi arkamdan: 'Vah, vah! Yine delirdi...' Herkes böyle diyordu. Hiçbir şekilde iş yapmıyordum. Evde bu yüzden kıyamet kopuyordu. Aldırmadan direniyordum. Çok az yemek yiyordum; çok kısa boyluydum ve çok zayıftım. Bu arada küçük halamın benimkinden daha dramatik olan öyküsünü öğrendim. Evlendirilme korkusu... Zavallı halamın benim yaşımdayken en büyük korkusu kadın olmakmış: Çocuk bedeninin, vajinasından çocuk yumurtlayan bir kadı-

na dönüşmesi. Ergen olursa dedemin onu evlendirebileceğini bilir, bundan ödü koparmış. Çünkü dedeme göre bu bir işaretti; evlenmesi için kesin bir uyarıydı. Dedem gibilerin en çok korktukları, kadınlıktır; kadın oldun mu derhal evlendirirler. O yüzden küçük halam her gece kadın olmamak için dua ederek yatar, sabah da kalkar kalmaz ilk işi külotunda onu çocukluğundan koparıp alacak o lanet kan damlasını aramak olurmuş... Halamın aç kalarak, dua ederek gelişini ertelediği o kan damlası sonunda gelmiş tabii. On bir yaşına girdiği ilk gün hem de; sıcak bir akşamüstünde. Ortalığı temizlerken, apış arasında garip, yapışkan bir sıcaklık hissetmiş. Önce ne olduğunu anlamamış ama sonra durumu fark edince korkuyla neneme koşmuş. Zavallı nenem: küçük annemi karşıdan görür görmez, yüzünden ne olduğunu anlamış. Dedeme görünmeden gizlice arka odaya geçip külotunu çıkarmışlar. Evet, o kan, küçücük halamı dönüştürecek, başka birisi yapacak o damla geniş bir leke olmuş onlara bakıyormuş. Ma êdî ez ne zarok im?[2] *Bir sürü annem olsa da o benim en genç annem. Korkusunu anlıyorum. Nenemle birbirlerine sarılmış ve uzun bir süre dedeme söylememişler..."*

Adam tekrar ayağa kalkıp pencereye doğru yürüyor; açtıktan sonra ısınmak ister gibi dökme radyatöre yaslanıyor. Kaloriferin bu mevsimde yanması mümkün değil. Peki, içerisi neden bu kadar sıcak? Aklıma gelen düşünceyle irkiliyorum: Cehenneme yakınız; dudaklarında kıvrık, nedenini ele vermeyen, kilitli hüzün olan adamın cehennemine.

"Sigara iç istersen!" Adamın da benim kadar şaşkın olduğunu fark ediyorum. "Titriyorsun," diyor. Dediğini yapıp paketten sigara çıkarıyorum. Adam, "Sıra şantaja geldi," diye devam ediyor ben sigaramı yakarken.

Pekâlâ, halamı ve cehennemi bırakıp öyküye geri dönüyorum: "Temmuz'un sonundayız. Dedem'e yine beni okula göndermesi için yalvarıyorum. Sesimi yükseltip bağırınca kızıyor

2 (Kürtçe) Ben artık çocuk değil miyim?

ve tokat atıyor. Yere düşüyorum. Dedem beni yerden kaldırıp öpüyor, ardından hüngür hüngür ağlıyor. Hem ağlıyor hem de sayıklarcasına tekrarlıyor: 'Baban gibi, amcan gibi olmanı istemiyorum... Bak hastayım, kalp krizi geçireceğim...' Üzülüyorum, ölecek diye çok da korkuyorum ama yine de pes etmiyorum. Babam, dedemin nedense sözünü etmediği, İstanbul'daki amcam gibi okumamı istiyor. Babama kavuşmam için okumam gerek... İkimiz de birbirimize sarılmış ağlarken kapı vuruluyor. Gelenler milisler; jandarmanın köye yaklaştığını haber veriyorlar. Çözüm yolu o zaman aklıma geliyor."

"Şantajdan söz ediyorsun, değil mi?"

Başımı eğiyorum. "Evet... Milisler gidince dedeme dönüp eğer okula gitmeme izin vermezse, jandarmalara örgütten olduğumu açıklayacağımı, sonra da –adımı çaldıklarında başaramamıştım ama bu kez becereceğimi– çifteyle kendimi vuracağımı söyledim."

Adam bir süre bekliyor. Sonra her zamanki tarafsız, yargılamayan sesiyle soruyor: "Sence düğümü örgütten olma korkusu mu, intihar tehdidi mi çözdü?"

Bence örgüt! Ama, "Bilmiyorum" diyorum. "Dedem, o gece evet demedi, ancak daha sonra okul konusu açılır açılmaz hayır, diye bağırmaktan da vazgeçti. Direncinin kırıldığını hissediyordum. Mahzenlerde kadınlar üzümleri eziyordu; pestil ve pekmez yapma mevsimi gibi okulların da açılma zamanı gelmişti. Beklemek! Bir yılın daha uçup gitmesi demekti. Bunun üzerine bir akrabayla yatılı bölge okuluna kayıt yaptırmaya gittik. Kayıt olmasına olmuştum, gel gelelim aradan iki hafta geçmesine rağmen hâlâ dedeme söyleyemiyordum. Okulun açılmasına iki gün kala gözümü kararttım, çifteyi gizledikleri yerden çıkararak elime aldım ve dedemin karşısına dikilip haberi verdim. Çok sinirlendi ama kararlılığımı görünce korkuyla geriledi. Sonra sadece bir yıl için izin verdiğini söyledi. Havalara uçtum; hayatımın en mutlu günüydü..."

Adam tebessüm ediyor; dudakları ve yüzüyle değil, sesiyle: "Bravo sana..."

Sigaramı bitiriyorum. Bir süre sessizce bekliyoruz. Havada asılı gibi duran bu enfes manzaralı salonda beni rahatsız eden ne var? Pişmanlık mı? Onulmaz bir suçluluğun izleri mi? Kesin olan şu: Kız Kulesi'ne bakan bu mekâna neşe hiç uğramamış. Nuri yanılıyor olabilir mi? Karşımdaki adam, hayatına hayran olunacak birisi olmak bir yana, yaşam öyküsü birkaç cümleyle özetlenebilecek birine benziyor... O sırada kediyi görüyorum: Sağda, uzun tüylü, rengârenk, enfes bir mahlûk bu. Nedense cinsiyetiyle başlıyorum: "Erkek mi?"

Adam başını eğiyor: "Erkeklerin en fazla iki rengi olur..."

Turuncu, beyaz, gri ve siyah... Bunun dört rengi var. "Adı ne?"

"Mona..." Adını söyler söylemez kediye bakarak, özür dileyen bir sesle tamamlıyor: "Mona Lisa." Sesine ilk kez sevecen bir ton ekleniyor... Kedinin adını kutsal bir saygıyla tekrarladıktan sonra eklem ağrıları yoklamış gibi yüzünü buruşturarak, sık sık tekrarladığı bir hareket olduğunu ele veren bir düzenle boynunu, omuzlarını ve kollarını art arda hareket ettirip, "Yaşlandığında hava insana hep soğuk geliyor," diyor.

Tekrar sessizlik; kedi, seyredilmekten hoşlanmamış gibi koltuğun arkasına çekiliyor. Sırası geldi; aklımla dilimin ucu arasında gidip gelen düşünceyi mırıldanarak seslendiriyorum:

"Doğrusu ne istediğimi bilmiyorum..."

Adam gülüyor. İçinde neşe, sevinç, hatta duygu olmayan bir kahkaha bu; kof, boş bir ses: "Ben altmış yaşındayım, hâlâ ne istediğimi bilmiyorum." Omuzlarını silkiyor. "Emin olduğum anlar o kadar seyrektir ki..." Kesin bir hükümle sözlerini tamamlıyor: "Hayatını neye adayacağına karar verememek: bence insanın temel sorunu bu."

"Beni avutmaya kalkmayın!" diyorum. "Siz kararınızı çoktan vermişsiniz; hayatınızı edebiyata adamışsınız."

Adam aynı fikirde değil: "Oysa hayatımı okyanuslardaki, Kongo Irmağı'ndaki serüvenlere adamak isterdim..." Eli öfkeyle havaya kalkıyor: "Edebiyat, elde edemediğim serüvenlerden arta kalan uğraştır."

Karşısındakine umursamaz bir seyirci gibi bakan adamda serüvenci bir ruhun gizli olduğunu keşfetmek! Bu bir sürpriz; şimdi onu neden denizciye benzettiğimi anlıyorum. Nuri bu nedenle mi "sadece yapıtlarına değil, yaşamına da hayran olunacak biri," demişti?

"Hayatı çözümlemeye çalışmak," diye açıklıyorum. "Amacım bu."

Adamın gözleri ve dudakları büzülüyor: Onaylamayan, asabi de denemeyecek gülümsemesi boşlukta kalan bir hareket; daha çok tike benziyor. "Hayat," diyor neden sonra. "Anlamını çözdüğümüzde bir işe yaramadığını keşfettiğimiz yararsız bir bilmece."

Doğru mu söylüyor? Kim inanır ona? Külâhsız, torbasız bir sihirbaz kadar inandırıcılıktan uzak. "Peki," diyorum, "Ya iyi bir şey yapmayı amaçlamak?"

Adam yine aynı biçimde gülümsüyor; evet, kesinlikle bir tik bu. "Olabilir... Ama iyi bir şeyin olması için yapmamız gereken tek şey, onu beklemektir. İnsanların yapabileceği de çoğu zaman bununla sınırlıdır."

"Hayat, beklemektir. Demek istediğiniz bu mu?"

Adam, "Aşağı yukarı bu," diyor. "Beklemek..." Kendini ne sanıyor? Kara haber taşıyan bir ulak mı? Sonra, "Ölünceye kadar," diye ekliyor.

Ona bakıyorum. Orada, pencerenin önünde perspektifi bozuk bir resmin ortasındaki orantısız figür gibi duruyor... Hayır, durmuyor, ressamın tabloda silmeyi unuttuğu bir lekeyi andırıyor. Doğru sıfat, unutulmuş olmalı: Olduğuyla görünüşünün arasındaki zıtlık şaşırtıcı. Hayatını evet ya da hayır demeden, belkiyle geçiren birine benziyor. Adam birden canlanıyor.

Şimdi öfkeli: "Bak delikanlı! İnsan olmak için bir rahimden dışarıya çıkmayı başarmaktan fazlası gerekir."

Delikanlı! Neden öfkelendi? İnsanlardan söz ettiği için mi? Belki de sorun bu: "İnsanlardan hoşlanmıyorsunuz, değil mi?"

İnsanları sevmediğini kabul edecek mi? Son sözünü söylüyormuş gibi bıkkınlıkla, "Kelebekler kadar büyüleyici değiller,"[3] diyor.

Akrabayız. Hatta kan bağımız var. Sesimi yükselterek haberi veriyorum: "Mutsuzsunuz. Tıpkı benim gibi."

Başını sallıyor. "Hayır, hayır. Düşünmek insanı mutsuz eder..." Kendi mutsuzluğunu bizlerinkinden ayırıyor! Sözlerinin başka bir nedeni olamaz. Gözlerim bir an ortaya çıkan kediye kayıyor. "Ayla'dan söz etmek ister misin?"

Bir bıçak darbesi gibi ani ve keskin bir soru. Cevap vermeden adamı süzüyorum. Sorusuyla yatıştırmak istediği merakı değil, mutsuzluğum. Bana fırsat veriyor... Bu kez ben pencereye yürüyorum. Neden olmasın?

"Ona İstanbul'da, üniversitedeki ilk gün rastladım. Elinde oldukça iyi bir kamera, kaybolmuş gibi dolaşıyordu. Almanya'da büyümüş. Sonra arkadaş olduk. Önce gözüm kamerasındaydı, sonra..." Ara verince Nusret Hoca sessizliğini bozmuyor. Belki de beni dinlemiyor. Olsun, Tanrısal aldırmazlığına aldırmayacağım. Devam ediyorum: "Bir akşam operaya gittik, ertesi gün onun kamerasıyla kısa bir şeyler çektim. İki hafta sonra filmi montajlayıp, müzik yükleyince yanıma geldi ve sevgili olalım dedi..."

Adam bu kez sessizliğe izin vermiyor:

"Aferin ona!"

"Kimse onu benim çektiğim gibi çekememiş... Filmdeki kıza, yani kendisine bayılmış... Eğer beni böyle görüyorsan beni hak ediyorsun, dedi..."

---

3 Yazar, J. Conrad'ın *Lord Jim* adlı eserindeki Stein'ın insanın kelebekler kadar mükemmel olmadıklarını söylediği, Marlowe'la diyaloğuna atıf yapıyor.

Yattığım ve beni aldatan ilk kadının o olduğunu söylemiyorum. Boşlukları o doldurur. Kız Kulesi'yle vedalaşıp geri döndüğümde Hoca'yı ayakta buluyorum:

"Bugünlük bu kadar yeter," diyor. "Yarın devam ederiz."

Ona uyarak uzattığı elini sıkıyorum. Yarın! Belki...

Hoca haklı: bu gecelik bu kadar yeter. Defter yerli yerine bense salona; uyumak için biraz içkiye ihtiyacım var, belki birazdan da fazlasına. Tabii, buza da... Buz mutfakta ama buzluktaki kaplar boş. Soru o sırada aklıma geliyor: İnsandan daha mükemmel bir yaratık olan kelebekleri düşünürken. Acaba kaç kişi gelir? Başımı buzdolabının kapağına yaslayıp gözlerimi de kapatarak, saymaya başlıyorum: Marilyn, Mesut, Market, Serap, eğer koluna giren olursa belki Sadi Bey; Ayşın? Hayır, hesaba onu dâhil etmemeliyim. Tülay! O da şüpheli. Dört kesin, iki belki. En iyi durumda altı kişi! Pek kalabalık bir cenaze töreni sayılmaz. Belki Mesut'a gömülmekten vazgeçtiğimi söylemeliyim. Bir sürü patırtı bu kadar az seyirciye değmez. Havuzda olsa da yüzmeyi severim.

Zil o sırada çalıyor. Saat? Gecenin on biri. Serap! Kapıya yürürken birden onu görmek istediğimi fark ediyorum.

Sürpriz! Gelen Ayşın ve tabii gülümseyen neşeli gözleri. Kopenhag sıkıntısını çabuk atlatmışa benziyor.

"Baskın," diyor gözler. "Bu gece de yanında birileri var mı diye bakayım dedim."

"Bir kadınla başbaşayım," diyerek kenara çekiliyorum. Ayşın merakla salona yürüyor. Utanmasa yatak odasına da bakacak. Kitaplığı işaret ediyorum: "Adı Leyla."

Ayşın kısa bir kahkaha atıyor. Önce kitaplık, "Çok iyi durmuş, değil mi?"

Votkayı buzsuz yudumluyorum.

"Çok iyi değil, harika durdu," diyorum.

Sıra Türk Sinemasının gelmiş geçmiş en güzel kadınlarından birisinde.

Ayşın, "Lale hanımın gözleri çok güzelmiş," diyor.

Zavallı Sadi Bey duymasın! Leyla diye düzeltmeden, "Tıpkı seninkiler gibi," diyorum.

Yaklaşıyor. Güzel, çekici, şık ve çakırkeyf; belli ki yemekten geliyor. Dudaklarını uzatmıyor. Hediyesine yaklaşıp inceliyor, sonra, "İyi ki doğum gününü beklememişiz," diyor.

"Evet," diyorum. "Yılbaşında uzaklarda olabilirim."

"Nereye gidiyorsun?"

"Galiba yüzmeye," diyorum.

Kışın yüzmeye gitmem onu şaşırtmıyor. Çantasını bırakacak yer mi arıyor? Elinden alıp koltuğa bırakıyorum.

"Nereye gitmeyi düşünüyorsun? Maldivler'e mi?"

"Muhtemelen Maldivler'e," diyorum.

"Orası da ayakaltı oldu," diyor. "Şeyseller'i de düşün derim." Gülmemem gerek ama gülüyorum. Buzsuz votka insanı güldürüyor. O devam ediyor: "Yemekteydim..."

"Talipler sen yokken birikmiş olmalı," diyorum.

"Hayır, arkadaşlarlaydım... Sonra, bunları vereyim dedim." Koltuğa gidip çantasından, üzerinde harita olan küçük bir defter ve şık bir kalem çıkarıyor. "Benim cümlelerimi buraya yazarsın belki." Defterle kalemi alıp kitaplığın Leyla Sayar'ın altındaki en itibarlı rafına yerleştiriyorum. "Bu arada hatırlatmadan edemeyeceğim. Sadece on gün kaldı," diyor. Başımı sallıyorum. "O gece büyük parti var. Not alayım, seninle on ikisinde kutlayalım."

"Daha önce de olur," diyorum.

Bir süre kuşkuyla yüzüme bakıyor. Ben kadehi bitiriyorum.

"Mektubum hazır galiba?"

Sağ elimin işaret parmağıyla başımı gösteriyorum.

"Orada, doğumu bekliyor." Kuşkuyla kaşlarını kaldırınca onu yatak odasına sürüklüyorum: "Bak!"

Parmağımın ucunda bu kez, doktorun beş saat önce işaret ettiği o gölge var.

"MR mı çektirdin?" Başımı sallıyorum. "Neden? Check up mı?" Yine başımı sallıyorum. İkinci kadehi doldurmama vaktim olacak mı? "İyi misin?"

"Yüzebilirmişim," diyorum.

Gülüyor. Ben de selam verir gibi gülümsemesine karşılık veriyorum. Beynimin fotoğrafını kenara bırakıyor:

"O zaman belki bana bir iki cümle fısıldayabilirsin." Neden olmasın? Yatağa yaklaşıyor. Keyfi yerinde. Şimdi gevşemek istiyor. "Işığı kapa!" Işığı kapatıyorum. "Yine duş alacak mısın?"

Hayır! "Hayır," diyorum. "Sevişmeden önceki duş âdetinden vazgeçtim."

"Ne zamandan beri?"

"Dünden beri," diyorum.

Tekrar gülüyor. Ben de ona eşlik ediyorum. Üstündeki elbiseyi çıkarıyor. Yüksek topuklu ayakkabı bacaklarını bugün daha da uzatmış. Parmaklarım karıncalanıyor. Aynı düşünce alnımı biçiyor: Yoksa gelenin Serap olmasını mı tercih ederdim?

"Ne düşünüyorsun?"

"Bacaklarının güzel olduğunu," diyorum.

"Başka?"

Başka! Başka bir kadını desem? Hayır!

"Yüzmeye niyetlendiğimden beri şansımın açıldığını."

Yatağa, hep yaptığı gibi yüzükoyun uzanıyor. İçine girmeden kulağına fısıldayacak bir şeyler bulmalıyım. Hayret, karanlık sevişme olasılığını yüzde yüze çıkardı.

- 2 -

"Evet, diyaloglar iyi, karakterler derinlikli ama bu senaryodakilerden hiçbiri kesinlikle bizim insanımız değil. Kökü Osmanoğulları'na kadar giden bir avukat, şarapçılık okumuş zengin bir kız, Hamparsum müziği, naif, ortaya çok geç çıkan bir aşk... Şu kesin: Dizileri kadınlar seyrediyor. Yani, bize gereken tutkulu, acılı aşk hikâyeleri... Üstelik bu karakterlerin hikâyeleri birbirine karışmıyor, yamanmış gibi duruyor; bu haliyle kesinlikle seyirciyi yakalamaz. Öte yandan..."

Perihan, o mızmız sesiyle bir 'kesinlikle' tutturmuş, on dakikadır senaryomu lime lime etmekle meşgûl. Tülay'ın onu dinlemediğine eminim; ben de öyle yapmaya karar veriyorum. Kesinlikle anladım, Tülay'ın bu kadını yanında barındırmasının bir tek nedeni var: Perihan ondan daha mutsuz, daha koyu bakışlı. Bu mızmızı gördükçe, benden de kötüsü var diye düşünerek morali düzeliyor olmalı. Gelmekle aptallık ettim. Buradan bir an önce kurtulup Mesut'u bulmalıyım, geç kaldım. Sonra? Belki Serap... Hayır, ondan uzak durmalıyım. Haydar Bey! Bir daha görüp görmeyeceğime emin olmadığım birisine de neden haber vereyim? Belki de gereksiz bir kararsızlık benimki. Cerrah, şimdiye çoktan teşhisi ona aktarmıştır.

"Anlaşıldı Perihan. Sağol..." Sese dönüyorum Tülay. O da benim kadar sıkılmış. Bunu mutsuzluğu daha da koyulmuş yüzünden anlıyorum. Bana dönüyor. "Önerileri duydun." Hepsini can kulağıyla dinlemiş gibi başımı sallıyorum. "Bu şekilde revize edersen tekrar bakarız. On, on beş gün sonra..."

Elimi kaldırıp sözlerini kesiyorum:

"On beş gün sonra burada olmayacağım." Tülay endişeyle doğruluyor. Bakışlarında huzursuz bir ateş yanıyor. Eyvah, tasmasından kurtulmuş, sahipsiz, kaçık kardeşim bek-

çisiz kalacak! Ya yakışıklı kocam? Böyle düşündüğüne bahse girerim. O sormadan söylüyorum: "Bakarsın, yüzmeye gitmişim."

"Bazıları tatil yapıyor!"

Hasetle konuşan Perihan'a dönüyorum.

"Öyle," diyorum. "Belki Maldivler'e gidebilirim. Aslında belki değil..." Güçlü bir vurguyla cümleyi baştan alıyorum: "Kesinlikle gideceğim. Ama Şeyseller'i de düşünmüyor değilim. Maldivler çok kalabalık oluyormuş."

Sonra ikisini, birbirlerinin içlerini daha da karartacak mutsuz yüzleriyle baş başa bırakıp ofisten çıkıyorum. Tülay bir an arkamdan gelecekmiş gibi yerinden doğruluyor. Sonra vazgeçiyor. Kocasına pek ortalıkta dolaşmamasını tembih etmeli. Sokağa, gün ışığına çıkınca saate bakıyorum. Mesut gelmiş olmalı.

Mesut'u Market'le çay içerken buluyorum. Osman davet edince, ben de içerim diyorum. İkinci bardaktan sonra Market'i bırakıp eve çıkıyoruz. Son basamakta hep yaptığım gibi biraz bekliyorum. Hayır, Sadi Bey bugün kapıya çıkmayacak. Mesut arkamdan içeri girince bir anda, salonun ölçeğini değiştiriveriyor: Nereye gitse, nereye otursa, orası kısa ve küçük. Koltuğa yerleşince karşısına geçiyorum. Uzatmayacağım:

"Beni iyi dinle! Senden üç şey isteyeceğim." Gözlerini tedirginlikle açmasına da aldırmayacağım. "Senin kızı isteyelim; şu birkaç gün içinde. Onunla konuş, bir gün kararlaştırın. Bu işi bir an önce bitirelim." Mesut kalkmaya davranınca onu durduruyorum: "Benden başka kim gelecek?"

Uçan tekme hiç düşünmeden omuzlarını silkiyor:

"Sadece sen komutanım."

Sadece ben! Tek kişi olur mu? Fikir o sırada aklıma geliyor:

"Karımı da yanıma alırım."

Mesut, yüzünü daha da uzatan şaşkınlıkla duraklıyor:

"Karın mı? Sen evli misin ki, komutanım?"

"Kısmetse yarından sonraya evlenirim," diyorum. Mesut şaşkınlıktan aptallık evresine geçiyor: "Oğlum tabii evli değilim. O akşamlık karım rolüne girecek birisini bulabilirim diyorum."

Uçan tekme bir süre düşünüyor:

"Ama ya sonra komutanım? Yalanımız sonunda ortaya çıkmaz mı?"

Bu aptalla işim var.

"Oğlum, sen, anam babam öldü, kimsem yok derken ne söylüyordun?"

Mesut, üstelememe kalmadan cevap veriyor:

"Yalan."

"Bu da öyle bir yalan işte! Daha sonra sorarlarsa, komutanım yurt dışına gitti dersin..." Acaba biraz içki içsek nasıl olur? "Bir şey daha: evlenince bu evde oturacaksınız. Planlarını buna göre yap."

Mesut'un yüzü biraz daha uzuyor:

"Peki, sen nerede oturacaksın komutanım?"

"Dedim ya, yurt dışına gidebilirim." O sormadan cevap veriyorum: "Maldivler ya da Şeyseller'e."

Hızlı adımlarla mutfağa gidiyorum. Ona bira, bana buzlu votka. Geri döndüğümde Mesut'u sorusu dudaklarında buluyorum. Yine de önce birayı yudumluyor:

"Orada tanıdıkların mı var?"

Tanıdık mı? Bir kahkaha atıyorum. Neden daha önce aklıma gelmedi?

"Galiba Vasfiye de orada," diyorum.

Mesut'un yüzü hafifçe kısalıyor. İçki ve kadın!

"Başka bir hatun ha?" diyor.

"Bir hatun daha," diyorum. "Eskiden tanırdım onu."

"Aranız iyi miydi?"

Kadınsız kalmış asker suratı var karşımda. Üstelik de atınki kadar uzun bir surat.

"İyiydi. Kocasının yanında becerirdim onu."

Yüzü kademe kademe asılıyor; asıldıkça da kısalıyor. Ama faydasız, hâlâ bir atın suratına bakıyorum. Onu rahatsız eden evli bir kadını becermem mi, yoksa bu işi kocasının yanında yapmam mı, yüzüne bakarak çıkaramıyorum.

Mesut iki adayı çiftleştirip yavrulatarak, "Maldivşeler nerede komutanım?" diyor.

"Güneyde bir yerde," diyorum. Şişeden iki uzun yudum alıyor. Birayı bitirmek üzere, acele etmem gerek: "Maldivşelere yol epeyce uzun. Bunun için de biraz para gerek."

Evlenmeye hazırlanırken biriktirdiği paranın bir kısmından vazgeçecek! Haber keyfini kaçırıyor. Ama kendini çabuk toparlıyor:

"Emrin olur komutanım. Ne kadar ve ne zaman?"

"On beş bin," diyorum. "Bir hafta içinde..."

Uçan *ushiro*'nun yüzü tekrar uzuyor. Bu para, isteyeceğimi düşündüğü meblağdan çok daha az, onu sıkıntıya sokmayacak.

"Tamam komutanım. Üç gün içinde elinde olur..." Birayı yudumlamadan önce duraklıyor. Aklı karıştı: "Ne zaman gidiyorsun? Yakında mı?"

"Şimdilik bilmiyorum," diyorum. Sıra o gecede. Ama önce bedenine inat, o küçük mü küçük torbasını boşaltmalı. "Biranı bitir, sonra da git işe! Konuşurken çişim geldi deme bana."

Mesut emre uyarak şişeyi kafasına dikip tuvaletin yolunu tutuyor. Geri döndüğünde elinde ikinci şişe var. Benden günah gitti! Artık altına da yapsa, yerinden kalkamaz. Yudumlamaya başladığında soruyorum:

"Köy operasyonuna çıktığımız o geceyi hatırlıyor musun?"

Aptalca bir soru. Unutması mümkün değil. Başını sallıyor,

ardından gözlerini yere dikerek, anlat dememi beklemeden anlatmaya koyuluyor:

"İhbar alınan köye gittik. Her şey sakindi. Hava kararıyordu..." Başımla devam etmesi için cesaretlendiriyorum. "Sonra girişteki o arkasını kayalığa vermiş evden üzerimize ateş edildi. Sen, 'bir ya da iki kişi' dedin. Bizi tıkama[4] yapmak için köyün alt ucuna gönderdin. Yarım saat sonra ateş sesleri duyduk. Tarama... Galiba o sırada içeri girmişsiniz. On dakika sonra da o roket... Biz oraya geldiğimizde sen yerde baygın yatıyordun. Kırk dakika sonra helikopter geldi, seni hastaneye kaldırdılar..."

On dakika! Hatırlayamadığım o altı yüz saniye...

"Peki, ben hastahaneye götürülürken sen ortalıkta küçük bir çocuk gördün mü? Dört ya da beş yaşlarında..." Umudum yok, yine de bağırıyorum: "İyi düşün!"

Mesut çabucak başını sallıyor. İyisi bir yana, düşünmedi bile.

"Görmedik, daha doğrusu göremedik komutanım. Bizim timin neredeyse hepsi tıkama yapıyordu. Senin yanında özel harekâtçılar[5] vardı."

Ama önce...

"Evden çıktıktan sonra, roket atılıncaya kadar on dakika boyunca bir taşın üstünde oturdum. Sen de ortalıktaydın. Hatta çocuk bana doğru yürüyünce araya girdin. Öyle hatırlıyorum."

Mesut yine inatla başını sallıyor:

"Hayır komutanım. Ahmet Asteğmen vurulmuş haberi gelinceye kadar biz yerimizden kıpırdamadık. Sonra koşup geldik. Ben seni sedye ile helikoptere taşıyanlardan biriydim, ondan karıştırıyorsun."

Peki, bir başkası olabilir mi?

---

4 Kaçış yolu üzerinde mevzilenmek.

5 JÖH: Jandarma Özel Harekât

"Mesafe çok fazla değildi," diyorum. "Belki bir gören olmuştur."

Mesut o lanet, inatçı başını sallamaya devam ediyor. İkinci birayı içmesine izin vermemeliydim.

"Yanına geldiğimizde harekâtçıların çoğu roket atanların peşine düşmüştü; iki bina yanıyordu. Ortalıkta da nöbetçilerden başka kimse kalmamıştı... Anlayacağın, dediğin çocuk bizden önce uzaklaşmış olmalı."

Kesin! Beynimdeki karanlık o on dakikadan doğdu... Pekâlâ, artık gidebilir. Sadece...

"Tamam," diyorum. "Biranı bitir, git sevgilini bul! Onu ne zaman istemeye gideceğimizi kararlaştırın." İstersen çıkmadan önce git, yine işe de diyeceğim, Mesut, konunun evliliğe dönmesinden dolayı mutlulukla gülümsüyor. Onu daha da mutlu edebilirim: "Bir de artık beni gömmek zorunda değilsin. Mezara gir, kefeni arala... Hiç birine gerek yok."

"Ne oldu komutanım? Ölmekten vaz mı geçtin?"

"Hayır," diyorum. "Gömülmekten vazgeçtim."

Mesut ne dediğimi çıkaramıyor ama komik bir şey söylediğimi düşünerek bir kahkaha atıyor. Ben de kahkahasına eşlik ediyorum. Bir süre, nedenini bilmeden, selamlaşır gibi gülüşüyoruz. Mesut şişeyi bitirir bitirmez kalkıyor. İşemeyecek; yapacak işi var: önce sevgilisini, sonra da parayı bulacak...

Artık Marilyn'i arayabilirim.

Mahallenin en güzel kızı telefonu hemen açıyor. Eve gelmek üzereymiş. Serap'ın telefonunu sorunca kikirdiyor, numarayı mesajla bildireceğini söylüyor. İki dakikada kadehin dibine iniyorum. Serap'ın numarasını mutfaktan yeni kadehle geri döndüğümde telefonon ekranında buluyorum.

Telefon çok bekletmeden açılıyor. Serap'ın parlak tınılı sesinden gülümsediğini çıkarıyorum.

"Benim..."

Ahmet mi, Tarık mı diyeceğime karar verinceye kadar Serap cevap veriyor:

"Merhaba, Marilyn arayacağını söyledi."

Nasılsın, ne yapıyorsun, neredesin? Bu gibi sorular sorabilirim ama vakit geçirmek yerine istediğimi söylüyorum:

"İyi... Seni görmek istediğimi söyleyecektim."

Önce kısa bir kahkaha, ardından karşılık geliyor:

"Bir gün uzak kalınca özlendik galiba?"

"Bir teklifim var," diyorum.

"Hayrola! Yoksa dest-i izdivacıma mı talipsin?"

"Tam isabet," diyorum. "Bu taraflara gelecek misin?"

Kısa bir sessizlik, ardından rahatlatıcı haber:

"Oraya geleceğiz. Saat yedide Marilyn'de buluşup sonra Taksim'e çıkacağız," diyor.

"Tamam," diyorum. "Bana on dakika yeter."

İkinci kahkaha daha uzun:

"Haberin olsun, beni o kadar kısa sürede ikna edemezsin."

"Şansımı denerim," deyip telefonu kapatıyorum.

Bir saatten daha fazla zamanım var. İçkiyi alıp yatak odasına geçiyorum. Biraz kestirsem... Çok geçmeden bunun safça bir düşünce olduğu ortaya çıkıyor. Daha ikinci yudumda Mesut arıyor. Yarından sonra saat altıda salonun önünde buluşup kızı istemeye gideceğiz. Kızın adı Nalân. Çikolatayı, çiçeği o ayarlayacak. "Ben sadece..." Tereddüt ederek aktarıyor isteğini, bir ceket giyip sakalları biraz kısaltabilir miymişim?

Başka zaman olsa küfrederim küfretmiyor, "Anlaştık," diyorum. "Karımla saat altıda sende olacağız."

Telefondan on dakika sonra bu kez kapı çalıyor. Saate bakıyorum. Serap hanımefendi dediğinden önce geldi. Kadehi aceleyle devirip salona geçiyorum. Yine sürpriz! Karşımda bir içim su, Marilyn duruyor. Dudaklarında da mazeret cümlesi:

"Kusura bakma abicim, seni kaldırdım ama ellerim dolu. Anahtarı çıkaramadım." Elindeki paketi alıyorum. Kapı arkadan sürgülü değilse istediği zaman kilidi açıp içeri girme hakkına sahip. Bayılma nöbetlerinden sonra onun ısrarıyla kararlaştırdığımız bir emniyet tedbiri bu. "Bir şeyler aldım," diye devam ediyor özürünün ardından: "Şimdi çayı da koyarım, Serap abla gelinceye kadar demlenir."

Kapıyı kapatıp önümdeki zıplayan, sallanan kışkırtıcı kalçaların peşine takılarak mutfağa yürüyorum. Aklında ne var?

"Serap ablan sadece on dakikalığına geliyor," diyorum. "Hem ben bu saatte çay içmem."

"Bunlar çaysız gitmez." Tezgâhın üstündeki paketin içinden dört tane poğaça çıkarıyor. "Üff! Ortalık pek temiz değil. Sana kırk kere söyledim, o faraş Hasibe'yi fırçalamalısın." Hasibe, haftada bir temizliğe gelen kadın; yan apartmanın kapıcısının karısı. Marilyn'in dediğini yapamam çünkü Hasibe fırça atan kişiyi hemen tahmin edecek. Başımı kaldırınca bir çift mavi gözle karşılaşıyorum. Ne düşündüğümü biliyor: "Ona laf söylemeye korkuyorsun çünkü seni laçom[6] sanacak."

"Uzatma" diyorum.

Uzanıp yanağımdan öpüyor:

"Sen benim bir tanecik emrahımsın[7] abicim." Sonra çaydanlığa uzanıyor. "Biliyor musun? Serap abla çok ka[8] kadındır."

Anlaşılan bugün iki yılda zar zor söktüğüm Lubunca'dan imtihan var. Bildiğim bütün sözcüklerini kullanacak.

"Ya Cengiz?" diyorum.

Gözleri ateş alıyor:

---

6 (Lubunca) Aktif eşcinsel, erkek, koca.

7 (Lubunca) Eşcinsel olmayan, cinsellik yaşanmayan arkadaş.

8 (Lubunca) Kaliteli.

"Sana söylemeyi unuttum. Bil bakalım o alıkladığı kadın kimmiş?" Sormama kalmadan bağırıyor: "Ablası."

"Gözün aydın," diyorum.

Acaba Serap gelmeden bir kadeh daha içebilir miyim? Belki yarım: Kadehi salondan alıp buz için mutfağa dönüyorum.

"Şişeleri sayıyorum. Satsak zengin olursun." Yarı yaşımda, beni besleyip büyütecek bir rahmi bile yok yine de kendisini annem sanıyor. Cevap vermeden dolaptan buz alıyorum. Marilyn kapıyla arama giriyor: "Serap ablayı neden çağırdın?"

"Evlenme teklif edeceğim," diyorum.

"Nerde o günler!" Neşeli sesi hemen sönüyor. "O sosyetik gacı[9] dün gece sendeydi değil mi?" Bakışlarım onu vazgeçiriyor. "Tamam, bana ne?"

"Yatak odasındaki dolapta gömlek ve takım elbise pantalon ve ceket var... Sen ütüler misin yoksa Hasibe'ye mi söyleyeyim?"

"Aman, bırak o kavaşeyi![10] Ben ütülerim." Mutfaktan çıkıyoruz; önde o, arkada ben. "Hayrola, takım elbise falan..."

"Tişörtle, kotla mı evleneyim?"

Marilyn çayı demledikten sonra gömlekle takım elbiseyi alıp gidiyor. Ütüyü aşağıda yapacak. Maksadı açık: Serap'la beni yalnız bırakmak... Uyuyacak zaman kalmadı. Koltuğa oturup kadehi süzüyorum. İçim kısa süreceğini bildiğim mutlulukla doluyor: nihayet tekrar baş başa kalabildik.

Baş başa kalmak mı? Ne kadar aptalca bir varsayım. Kapı bir kez daha çalıyor. Geldi mi? Saate bakıyorum vakit hâlâ erken. Kapıda bu kez de Sadi Bey var: Sadi Bey ve kravatı ve tabii ki, ünlü sözü:

"Muhterem, rahatsız ettim. Aşağıdaki küçük hanım gittiler, değil mi?" Az önce gözetleme deliğinden gördüğü şeyi başımı sallayarak onaylıyorum. "Şimdi haber aldım. Ya St.

9 (Lubunca) Kadın.

10 (Lubunca) Orospuyu.

Antuan ya da Aya Triada[11]..." Sadi Bey'in ne demek istediğini, yorgun bakışlarını omuzumun üstünden içeri, kütüphanedeki fotoğrafa yönelttiğinde anlıyorum: konumuz tabii ki, Leyla Sayar. "Her Perşembe sırayla mutlaka birisini ziyaret ediyormuş."

"Girmez misiniz?" Adam başını sallıyor. Girmeyecek. "Tamam," diyorum. "Bu Perşembe gideriz."

"Şansımız varsa mabudemi bir ayda buluruz değil mi muhterem?"

Bir hafta birine, ikinci hafta ötekine gidiyorsa, en geç iki haftada buluruz ama birkaç hafta için onunla tartışmayacağım.

"Kesin," diyorum. "En çok bir ay sürer."

"Evet, bir ay! Bir ayı geçmemeli..."

Gözlerim, dudaklarım, yüzüm, ellerim ve omuzlarımla geçmeyeceğine teminat veriyorum. Neredeyse yemin edeceğim. Sadi Bey mutlulukla başını sallıyor. Sonra allaha ısmarladık demeden arkasını dönüp dairesine geçiyor. Bir ay neden bu kadar önemli? Ona söz verdim ama acaba benim bir ayım var mı? Soru beni güldürüyor. Kendimi tutmasam, keskin bir kahkaha atacağım.

Zil üçüncü defa çaldığında emin adımlarla kapıya yürüyorum. Bu kez başkası olamaz. Evet, gelen Serap ancak eski Serap değil. Bu da bir sürpriz!

"Saçımı kestirdim," diyor. "Hem yaz geldi hem de gaz birikiyordu."

"Gençleşmişsin," diyorum.

Salona giriyoruz. Küçük bir çığlık atıyor:

"Aaa! Kitaplık almışsın." Bir iki adım atıyor. "Ooo; Leyla Sayar da harika!"

Bunu Sadi Bey'e söyleyeceğim. Nasılsa delikten Serap'ı görmüştür. Başımı eğip masadaki poğaçaları işaret ediyorum.

11 Galatasaray ve Taksim'de, ilki Katolik, diğeri Ortodoks kilisesi.

"Acıkmıştım," diyor.

"Çay da var."

"Bakıyorum ikram iyi. Büyük bir şey isteyecek olmalısın..."

Çay, iki poğaça; Serap birkaç saat önce Mesut'un küçültüğü koltuğa oturuyor. Üzerinde yine, bedeninin hatlarını gizleyen bol kesilmiş, uzun, beli olmayan bir elbise, ayağında postal benzeri ayakkabılar var. Kısa saç onu gençleştirmiş. Jean Seberg, Audrey Hepburn karışımı, masa örtüsünün üstünde olsa da seyredenin ilgisini çekecek bir yüz karşımdaki.

Serap, incelenmekten sıkılmış gibi yüzünü betimlememe engel oluyor:

"On dakika oldu ama daha bir şey istemedin."

Pekâlâ, işte istiyorum. Uzatmaya gerek yok!

"Karım olur musun?"

Bir geceliğine diye devam edeceğim, fırsat bulamıyorum. Serap ağzındakileri püskürterek bir kahkaha atıyor. Boğulacak; boğulmuyor, bir süre kesik kesik öksürüyor. Konuşmayı becerdiğinde sesi şaşkınlıkla incelmiş:

"Sen gerçekten dest-i izdivacıma talipmişsin?"

Bu kez sözümü kesmesine izin vermeyeceğim.

"Bir geceliğine," diyorum.

Serap çayı yandaki komodinin üzerine bırakıyor. Yüzüne düşünceli bir ifade yerleşiyor. Sonra gülümsüyor: Gülümsemesinde atak bir anlam var.

"Kaç para vereceksin?"

Para mı? "Ne parası?" diyorum.

"Muta[12] nikâhında, kadına para verilir beyefendi."

O eğlenmeye devam ederken ben yarından sonra akşam kız istemeye gideceğimizi anlatıyorum: bu rolü oynamak zo-

12 Savaşta ya da uzun yolculuklarda, bir erkeğin, rızası olan bir kadınla, bir ücret karşılığında, belirli bir süreliğine cinsel ihtiyacını gidermek üzere evlenmek. Geçici nikâh da denir. İslâmiyetin ilk döneminde yasaklanmıştır. Günümüzde İran'da görülmektedir.

runda. Bakışları kararsızlaşınca masaya elimdeki kozu sürüyor, uçan tekmenin onu kurtarmak için güzellik salonunu bastığını hatırlatıyorum.

Sonunda evet diyor. Yarından sonra saat üç dört gibi burada olacak. Hepsi bu kadar değil:

"Bir şey daha var." Serap merakla dönüyor. "Ben ceket giyip kravat takacağım, hatta sakallarımı biraz kısaltacağım. Acaba sen de..."

"Mesaj alınmıştır," diyerek iki parmağıyla dizinin üstünden uzun elbisesini tutup biraz havaya kaldırıyor: "Bunları giymeyeceğim." Ardından müjdeyi veriyor: "Hem böylelikle bacaklarımı görürsün." Göreceğim bacaklar kesinlikle hoşuma gidecekmiş gibi ben de gülüyorum. Bir çay daha istiyor. İkinci bardağı da veriyorum. Benim kadehim hâlâ dolu. "İçki mi içiyorsun?"

"Votka," diyorum.

"Yarından sonra kız isteme bitinceye kadar içki içme... Yanımda sarhoş koca istemem."

"Tamam," diyorum itiraz etmeden. "İçmem."

Serap sözü aldıktan sonra dün akşam Gezi Parkı'nda Miraç Kandili nedeniyle mevlüt okunduğunu, bu sırada kimsenin içki içmediğini, hafızları dinlediğini anlatmaya koyuluyor:

"Ateistler, komünistler, ulusalcılar, müslümanlar, yeşiller ilk kez bir potada eriyor... Kentleşme, sorunlarımızı çözecek, bölünmüşlükleri ortadan kaldıracak..."

Ayrıca, çocuklar "Tencere Tava" diye bir parça düzenlemişler, harikaymış. Mutlaka dinlemem gerekirmiş. Çocuklar kimlerdir, bilmiyorum, başımı eğip dinlemeye söz veriyorum. Serap, Chomsky'nin[13] bir bildiri yayınlayarak kendini çapulcu ilan ettiğini haber veriyor. Ağzına kadar Gezi'yle dolu; ben yine her şeyin kıyısındayım. Ama en azından bu-

13 Amerikalı dilci, feylesof ve aktivist.

günlük mazeretim var: Eğer hayatın kıyısına varmışsan, her şeyin kıyısındasındır demektir.

Serap'ın sorusu çok geçmeden beni kıyıdan içeri çağırıyor:

"Ya sen? Sen ne yaptın dün gece?" Kısa bir sessizliğin ardından ekliyor: "Doğruyu söyleyelim lütfen!'"

Bir gün sürecek olsa da, evlilik teklif ettiğin birisine başka kadından söz edemezsin.

"Kitaplığı yerleştirdim," diyorum. "Sonra saat on bire kadar romanla uğraştım. Düzeltmelerle falan..."

"Ya saat on birden sonra?"

Niyeti açık. Yalan söylemeden devam ediyorum:

"Tatil planları yaptım..." Meraklanmış gibi kaşlarını kaldırınca devam ediyorum: "Yüzmeyi severim."

Yüzüme diktiği bakışları kuşku dolu:

"Siz küçükken yüzer miydiniz?"

Sorusunu bitirirken yaptığı gafı yakalamak için elini ağzına götürüyor. Ne o, öksüz ve yetimlerin kurşun gibi batacağını mı sanıyor?

"Hem de her yaz," diye cevap veriyorum. "İzmir'e 70 km uzaklıkta, Balıklıova diye bir yerde; oraya yakın bir koy vardı. Çadırlarla kamp kurar, iki ay kalırdık. Stilim biraz alaylı olsa da, iyi yüzerim."

Ona Suat'ın boğulmaktan nasıl korktuğunu, ayaklara batan dikenlerin, ucu ateşle sterilize edilen dikiş iğneleriyle nasıl çıkarılacağını, karadiken denilen deniz kestanelerinin yumurtalarının nasıl yendiğini, canlı yakaladığımız akreplere nasıl işkence ettiğimizi de anlatabilirim ama onu bekliyorum.

"Biz Ayvalık'a giderdik," deyip susuyor. Farkındayım, cümlesinin tamamlamadığı yarısında daha çok bilgi var. Sorar gibi baktığımı görünce gönülsüzce ekliyor. "Son yıllarda ben pek gitmedim. Bizimkiler, daha doğrusu babam çok gider oldu."

Hoşlanmadığı babası mı? Bundan emin değilim. Sanki acıdığı, zayıf olduğu için asıl öfkelendiği annesi! Utandığından, öfkesini güçlü babasına yöneltmiş olamaz mı?

"Annen, baban nasıldırlar?"

"Ne o, muta nikâhı da olsa, beni bizimkilerden istemeye mi karar verdin?" Espirisine sadece kendisi gülüyor: "Çoğu kadın yaşamına evlilikle başlar. Doğumdan hapishaneye..."

Haklıyım. Annesini küçümsüyor ve bu küçümseme sonunda öfkeye dönüşüyor. Ya babası? Hayır, babasından söz etmeyecek.

"Ama sen de evlenmek üzereydin," diye hatırlatıyorum. "Nişanlanmıştın?"

"Gençlik," diyor. "Şimdi evlenme fikri bana çok uzak."

"Arjantin kadar?" diyorum.

Başını sallıyor. Kabul etmeliyim, kısa saç onu hem gençleştirmiş hem de daha kadınsı yapmış. Acaba etekle nasıl olacak? Eliyle kitaplıktaki Schoendoerfferleri işaret ediyor:

"Roman yazmak senin için ne anlama geliyor?"

Soru sırası ona geldi! Ne diyebilirim? Yoksul ve çirkin insanların küçümsenmemek için harcadıkları çaba inanılmazdır. Acaba bu yorucu işten kurtulmak için mi yazıyorum? Hayır, benim nedenim sadece bu değil. O siyah boşluk. Amacım o on dakikalık boşluğu doldurmak, beynimdeki lekeyi silmek! Hayır, belki bu da değildir. Düşünmeyeceğim.

"Ne anlama geliyor! Doğrusu tam bilmiyorum. Ama bunun iyi bir şarkıyı kötü bir şarkıcıdan dinlemek gibi sıkıcı olacağını söyleyebilirim..."

"Yani beste iyi ama solistte iş yok, öyle mi?" İyi benzetme! Başımı sallıyorum. "Bence kendine haksızlık yapıyorsun. Ben okuduğumda etkilendim. Özellikle de giriş bölümünden..." Giriş bölümü! Bu beni iyi şarkıcı yapmaz. "Orası, yani Güneydoğu'yla ilgili çok şey biliyorsun..."

Nasıl oldu bu diyecek, ben ondan önce davranıyorum.

"Çok okudum... Biliyorsun, altı yaşından beri elime ne geçerse okudum. Önce Kemalettin Tuğcular, sonra yurdun 1984'de mescide dönüştürülen kütüphanesindekiler, ardından 9 Eylül'ün[14] yanındaki Halk Kütüphanesi'ndekiler... Yetiştirme yurdunun yönetimi 1984'e kadar ödüllendirmek politikasından yanaydı. Yönetmenin cezalandırmak olduğunu düşünenler 1984'ten sonra ortaya çıktı. Öncekiler okumayı teşvik ederdi."

Asıl okumayı üniversitede Vasfiye'nin parasıyla satın aldığım romanlarla yaptım... Ama bunu söylemiyor, sadece aklımdan geçiriyorum.

"Çok okuduğun anlaşılıyor... Eğer Cengiz de senin gibi becerikli olsaydı, tezi şimdiye çoktan biterdi!"

Cengiz! Biliyor mu? Neden olmasın? Ben de Haydar Bey'i taklit eder, keşif atışı yapabilirim:

"Marilyn ondan hoşlanıyor." Haber Serap'ı şaşırtmıyor. Ancak yüzünde onaylayan bir ifade de yok. Haberin ikinci kısmını da veriyorum: "Çapkın, aramızı yapmaya da çalışıyor."

Bu kez belli belirsiz gülümsüyor:

"Farkındayım."

"Yine de ona evleneceğimizden söz etmeyelim, ne dersin?"

"Tamam derim," diyor. Sonra saatine bakıyor. Toparlanacak! "Bu akşam LGBT standına uğrayacağız." Ayağa kalkacakken duraklıyor. "Sen de gelsene. Madem nikâh parası vermeyeceksin, o zaman nişanlına eşlik et!"

Başka zaman olsa, hayır derim, biliyorum. Ama karşımda yarından sonra karım olacak, kısa saçlı kadının sağlam mantığı var.

Çaresiz, "Peki," diyorum.

On beş dakika sonra dörtlü grup yola çıkıyoruz. Market, şaşkın bakışlarla evin önünden bizi uğurluyor. Serap ve

14 Bornovadaki ilkokul.

Cengiz önde, biz Marilyn'le onları izliyoruz. Marilyn, meydanda beybi[15] yok diyerek beni yatıştırıyor. Yolda onu tanıyan birkaç esnaf arkamızdan laf atıyor.

"Sen Hatay'a git oğlum." Bu da ne demek? Ona baktığımı görünce açıklıyor. "Otuz bir çeksin deyus!" Ne alakâsı var? "Öf abi, çok cahilsin, Hatay'ın plaka numarası 31," diyor.

Taksim'e yaklaştıkça bizi sarmalayıp meraklandıran gürültünün içine giriyoruz. Meydan tam anlamıyla işgâl altında. Marilyn'in dediği gibi ortalıkta polis yok. AKM'nin cephesi flamalar, bayraklar ve pankartlarla kaplı: Mustafa Kemal'in, Deniz Gezmiş'in, Abdullah Öcalan'ın büyük pankartları; genel grev, direniş çağrıları... Parksa bir kamping alanı gibi; her yer irili ufaklı, rengârenk çadır. Sandviç, su standları var. Parkta konuşulan dil, müzik. İkili, üçlü, bazıları daha kalabalık gruplar şarkılar, türküler ve marşlar söylüyor. Ortalıkta festival coşkusu bir bayrak gibi dalgalanıyor.

Serap bir ara yaklaşıyor.

"Hissediyor musun? Paris Komünü'nün o özgürlük kokusu var havada. Anlayacağın, gaz kokusunu bastırdık."

Ortalık kararmak üzere; sağda solda pankartlar: *Biber Gazı İçin Sağlık Tavsiyeleri, Ekolojik Center* ve Marx'ın harika sözü: *Kapitalizm, Gölgesini Satamadığı Ağacı Keser...*

Telefon saat sekize doğru çalıyor. Açıyorum: Her zamanki gibi GV. Günlük, taze betimlemesini almak için aramış olacak:

"O sesler de ne?"

"Gezi'deyim," diyorum. Kısa bir çığlık: O da günlerdir parka gelip etrafa göz atmak istiyormuş. Arkadaşlarıylaymış, onlarla uğrayabilirlermiş. "Bekleriz," deyip telefonu kapatıyorum.

Serap'la ötekiler standa uğrayanlarla konuşuyorlar. Marilyn, Cengiz'le yan yana olmaktan mutlu, sürekli gülümsü-

15 (Lubunca) Polis.

yor. Kesinlikle parkın en güzel kadını; bunu söyleyeceğim ama dikkatini şu anda Cengiz'den ayırmak ahmaklık olur. Bir ara başım dönüyor. Yine mi? Bayılacaksam ayakta durmamalıyım. Sırtımı bir ağaca dayayıp oturuyorum. Karanlık hemen yuvasından çıkıyor. Karanlığın önünde bir ateş; yanan bir ev; çığlık atan yaşlı bir adam; solda bankı hatırlatan üstü düz bir kaya var. Üstüne oturabilirim diye düşünüyorum. Rüzgârın uğultusunu duyuyorum, havlayan son köpek telaşlı adımlarla kaçıyor, kuzeyde bir şimşek parçalanıyor. Kar varken yağmur mu yağacak! Birden fark ediyorum. O on dakikalık körlüğün sonundayım. Asıl iki dakika önce ne oldu?

Gözlerimi açtığımda başucumda Serap duruyor. Gece olmuş. Yine de yüzündeki kaygılı gülümsemeyi fark ediyorum. Sesinde merak var:

"Bu gürültüde uyumayı nasıl beceriyorsun?" Eliyle cebimi işaret ediyor. "Telefonun dakikalardır çalıyor."

Dakikalardır çalan geveze telefonu açıyorum: Ayşın.

"Neredesin?" Gelmişler. Nerede olduğumu tarif ediyorum. "Üç dakikaya oradayım," diyor.

Bir kez daha, "Bekleriz," diyorum.

Telefonu cebime koyuyorum; ayağa kalkmam gerek. Serap hâlâ bana bakıyor. Kaygısı dağılmış gibi, merakıysa yerli yerinde.

"Roxane," diyorum. "Parkın havasını koklamaya gelmiş."

Serap, haberden memnun olup olmadığını ele vermeden omuzlarını silkiyor:

"Bekleriz."

"Duydun, ben de öyle söyledim," diyorum.

Birlikte bekliyoruz. Ayşın beş dakika sonra ortaya çıkıyor. Yanında iki kişi var: Ondan daha yaşlı bir kadın ve oldukça yakışıklı genç bir adam. Yaklaşanları seçince Marilyn'in yüzü asılıyor. Ayşın onun aksine, uzaktan el sallar gibi gülüm-

semeye başlıyor. Bu yirmi metrelik –sallanan– gülümseme birkaç saniyede karşımızda sese dönüşüyor:

"Merhaba!" Ancak bu gösterişli selamlamanın ardında ne öpücük var ne de sarılma: Yakınlığı, selamı kadar ölçülü ve mesafeli. Elimi sıktıktan sonra yanındakilere dönüp, "Delirium döneminden bir tanıdık, Tarık," diye tanıştırıyor.

Demek ben deliliğine aitim! Sıra bende. Serap'ı belinden tutarak yanıma çekiyorum:

"Nişanlım Serap... Bunlar da arkadaşlarım, Marilyn ve Cengiz... LGBT bayraktarları."

Şaşkınlık: Ayşın'ın nişanlı sözcüğünü duyduğunda yüzündeki ifadeye bu ad verilebilir. Kendini kontrol etmeye çalışıyor ama yüzünü ve bakışlarını ele geçiren merakında az önceki o ölçülü tavır yok. Gözleri irileşiyor. Aklından geçen kuşkulu, haset kokan soruyu duyuyorum: Sen, ben dururken nasıl olur da benden önce evlenmeye kalkarsın?

"Sen nişanlı mıydın?"

Bu kez sıra Serap'ta:

"Olay yeni," diyor. "Bir buçuk saat önce nişanlandık."

Ayşın bir süre ikimizi, daha çok 'nişanlandık' diyen kadını süzüyor. O güzel gözleri terazinin kefesi sanki. Aşağı yukarı oynuyor. Serap'ı ölçüp biçerek incelerken bir yandan da yüzüne yapışan şaşkınlıktan kurtulmak için dudaklarını bükmeye çalıştığının farkındayım. Ama çabası boşuna: gülümsemesi bir türlü çiçek açmıyor.

"Şaka yapıyor olmalısınız."

Serap belini kolumdan kurtarıyor; eğlenceyi daha da öteye taşımaya niyetli:

"Doğru! Şaka yapıyoruz. Ben lezbiyenim."

Ayşın geriye çekiliyor. Anlaşılan Serap'ın lezbiyen olması, nişanlı olmasından daha kabul edilebilir! Hava yumuşayınca –talip olamayacak kadar genç– adam, adı Yağmur'muş, hepimize sorular soruyor; merakı ve ilgisi dostça. İlk şoku,

beklenildiği gibi, Marilyn'in erkeksi sesini duyduğunda yaşıyor. Şaşkınlığının ikinci ayağında ben varım. Ne iş yaptığımı sorunca Ayşın'a bakmadan, "Tamircilik," diyorum. "Zedelenmiş, berelenmiş benlikleri, ruhları onarırım."

Yağmur ne dediğimi anlamasa da cömertçe gülümsüyor. Yakışıklı, yumuşak ve dost canlısı bir adam; vaktim olsa onu sevebilirim. Ben de ona karşılık veriyorum. Ayşın'a gelince, o gülmüyor; itirazı var:

"Hayır, Tarık bir yazar."

Kartvizitimi verirken düşünmeliydim: GV gibi birisi, esnaftan, işçi ve ustadan, kısaca elleri kirli insanlardan hoşlanmaz. Serap araya giriyor:

"Yazar dediğimiz ruhlarla uğraşmaz mı?"

Ayşın'ın yüzü iyice asılıyor. Yaptığı meslek tanımına sırtına garip bir şey geçirmiş bir eşcinselin karşı çıkması onu sinirlendirmiş olmalı. Haftada bir kendini verdiği, daha doğrusu bedenini bağışladığı adamın tamirci önlüğü giymesine dayanamayacak. Binbir emekle biçimlendirdiği, özenle koruduğu, en değerli hazinesi bedenine hakaret olur bu!

"Tamirciden çok bir kuyumcu bence... Tarık, sözleriyle mücevherler tasarlıyor."

Tamirci ya da kuyumcu! Boşuna tartışmayın, benim için meslek önemli değil. Zaten çalışmaktan hoşlanmam... Böyle diyerek araya girmeyi düşünsem de susuyorum. Anlaşmazlık onların arasında; neden büyüteyim? Marilyn'in meslek seçiminden haberi yok, tartışmaya bu kez o karışıyor.

"Tamirci mi kuyumcu mu bilmem, ama adı Ahmet'tir abimin..."

Ayşın yine güçlü silahıyla, gözleriyle gülümseyerek, karşılık veriyor. Yürümek isteyince çaresiz ona eşlik ediyorum. Öteki ikisi, tanıştırmadığı kadınla Yağmur, geride kalıyor. Onlar da meslek tartışmasından sıkılmışlar, Marilyn'le konuşmayı tercih ediyorlar. Ortalık buram buram, adını koya-

madığım bir şey kokuyor; işte o kokuyu ve neşeli coşkuyu yararak çadırların, şarkıların arasında yürüyoruz. Ayşın biraz havadan sudan söz ettikten sonra lafı, benimle tek başına tartışmak istediği konuya, Serap'a getiriyor:

"Garip arkadaşların var... Özellikle de şu lezbiyen kadın."

Aslında parkın en güzel erkek kadını Marilyn, Ayşın'ın ölçülerine göre Serap'tan daha garip ama onun tartışmak istediği şey başka. Serap garip mi? Belki. Eşcinsel mi? Belki. Ancak yürekli ve merhametli de. Kimsesizler için ağlama yeteneği var onda. Yetimhanede büyümüş birisi bu cömert yeteneği gözardı edemez.

Ayşın'a dönüyorum. Hayır, böyle gözleri olan bir kadını da tersleyemem! Tam bir açmaz.

"Lezbiyen olduğunu yeni öğrendim," diyorum. Sonra sanki sadece kötüler lezbiyen olabilirmiş gibi ekliyorum: "Ama ben onu iyi bir kadın olarak tanıyorum."

"Peki, kıyafetine, üzerindeki o garip şeye ne diyeceksin?"

Demek masa örtüsü giyen, kötü kıyafetli birisinin iyi olabileceğine de o inanmıyor. Ya benim üstümdekiler? Yine göz göze geliyoruz. Lanet olsun, gözlerimi kapamam gerek.

"Ben de beğenmiyorum. Bu kıyafetle ona üniversitede nasıl hocalık yaptırıyorlar, onu da bilmiyorum." Dönekliğim utanç verici. Oysa –üç gün sürecek olsa da– nişanlandığım kadını korumalıyım. "Kılık kıyafeti felaket! Hâlbuki moda merkezi Paris'te tam beş yıl yaşamış doktora yaparken."

"Ne! O kadın hoca mı şimdi? Allah Allah!" Başımla onaylıyorum. Serap, Paris'teki doktorasıyla bir kez daha sınıfı geçiyor. Ayşın, Serap'ın Parisli kimliği karşısında geri çekilip öfkeli dikkatini öteki garip arkadaşıma çeviriyor: "Peki ya o... o?"

"Parayı denkleştirince ameliyat olacak," diyorum.

Tabii paranın çoğunu benim vereceğimi söylemiyorum. Bu, bugünlük fazla olur. Ayşın'ın parıltılı bakışları koyulu-

yor. Ne düşündüğünü biliyorum. Yine o soru: Tanrı aşkına, benim burada, böyle arkadaşları olan bir adamla ne işim var? Haklı, yatak ve kuyumculuk bizi ne kadar yaklaştırırsa yaklaştırsın, aslında iki yabancıyız.

Ayşın, aklından geçenleri söyleyemeyince, öfkesini şikâyete dönüştürüyor:

"Beni ihmal ediyorsun! Hani bugünkü cümlem?"

İki etti; yine haklı: Artık onu ve gözlerini pek düşünmüyorum. Aklım fikrim on beş ya da yirmi gün sonra bu saatlerde yüzüp yüzmüyor olacağımda. İşaret parmağımı yüzüne doğrultuyorum.

"Mücevher takmamıştı ama gözleri vardı..."

Bir, iki, üç... Ve evet! Kısa sevinç çığlığı dörtten önce geliyor:

"Of! Bu harika! Muhteşem! Tam benim için..." Evet, öyle: İçinde hem gözleri hem kuyumculuk hem de mücevher var. Bu cümle epeyce kuş vurur. "Ne zaman buldun bunu?"

Yalandan kim ölmüş? Daha öncekileri bilmem, ama ben öleceksem, benimki çaldığım bir cümle yüzünden olmayacak:

"Az önce," diyorum. "Seni karşıdan gelirken gördüğümde..."

Geriye çekilip bekliyorum. Kabul etmek istemese de tamirciyim. İşte kısa bir cümle ve hem keyfi hem de benliği onarıldı. Ayşın minnetle etrafa fark ettirmemeye dikkat ederek kolumu sıkıyor.

"Ne yapacaksın?" Ardından asıl soru: "Bütün gece burada mısın?" Ne yapacağım? Yemek yiyip yemeyeceğimi bilmiyorum ama mutlaka içeceğim. Evet, içeceğim; bu kesin! Ayşın, "Biz yemek yiyeceğiz," diyor.

Cevap vermeden önce yeteri kadar bekliyorum. Hayır, sen de gel demeyecek.

"Herhalde burada kalırım," diyorum.

Geri dönüyoruz. Yağmur, Marilyn'in sesine alışmış görünüyor, ikisi hararetli hararetli sohbet ediyor. Serap'sa ortalıkta yok. Cengiz, uzun saçlı bir çocukla laflıyor.

Serap vedalaşma sırasında ortaya çıkıyor. Ayşın ona bakmıyor, gözleri bende. Geldiği gibi, öpücüksüz gidecek: evet, yine sadece elimi sıkıyor.

"Mektubu unutma!"

Ötekileri başıyla aceleyle selamlıyor. Serap, konuşmak için Ayşın'la arkadaşlarının uzaklaşmasını bekleyip sonra sırtıma vuruyor. Şiddetli sayılmaz, yine de pek dostça olduğundan emin değilim:

"Gerçekten güzel kadınmış senin Roxane... Ama burada bile yüksek ökçe! Pes!" Sesinde güzel bir kadını izleyen lezbiyenin şehveti yok. Evet, şehveti yok ama sorusu var: "Unutmamanı istediği ne mektubuymuş bu?" Söylemeli miyim? Ona dönüyorum. "Ne o, nişanlından sakladığın şeyler mi var?"

Ayşın gibi o da haklı. Saklamamalıyım:

"Kimse ona aşk mektubu yazmamış," diyorum.

Serap öksürüğe benzer bir kahkaha atıyor:

"Ve sen ona aşk mektubu yazacaksın..." Başımı eğiyorum. "Hem de âşık olmadığın halde. Nasıl becereceksin bunu?"

Demek âşık olmadığıma emin.

"Profesyonellik," diyorum.

"Onu mektup vaadiyle mi yatıştırdın?"

Göz göze geliyoruz. Bakışlarında insanı kendisi gibi olmaya zorlayan o iyilik var.

"Hayır, bir yalanla," diyorum. Serap bakmaya devam edince, "Bir yazardan, gözleriyle ilgili bir cümle çaldım," diye mırıldanıyorum. Hâlâ aynı bakışlar! Anlaşıldı, bu nişanlılık denilen şey beni itirafçı da yapacak. "Mücevher takmamıştı ama gözleri vardı... Çaldığım cümle buydu."

Serap utanmam gerektiğini düşündüğünden olacak biraz

bekliyor, sonra, "Ayıp," diyor. "Bir yazar, başka bir yazardan cümle çalar mı?"

"Darda kalmıştım," diye savunuyorum kendimi. "Eminim, adam cümlesini neden çaldığımı bilse, aferin der. Kadınlar, yazarların sözleri ve şairlerin şiirleriyle baştan çıkarılır. Ben de henüz yazar sayılmam."

"Ama yalan söyledin."

"Kadınlar onları mutlu ettikçe yalana aldırırlar mı? Hatta yalan söylenmesini bile isterler..."

Serap aynı fikirde değil. Ama cömertliği üzerinde, ısrar etmiyor:

"Roxane neden sana Tarık diyor? Ahmet adına alerjisi mi var?"

Gülme sırası nihayet bana geldi.

"Ensesti önlemek için," diyorum. "Babasının adı da Ahmet'miş."

Şimdi karşılıklı gülüyoruz. Marilyn'le Cengiz merakla bize bakıyor. Bir soru da benden:

"Biseksüel misin?"

Yüzünde, gözlerinde cevabın izi yok. Hâlâ o cömert gülümseme:

"Evet dersem, evlenmekten vazgeçer misin?"

"Geçmem," diyorum.

Serap, "Lezbiyenleri severim," demekle yetiniyor. Konuyu değiştirecek. "Akşam ne yapacaksın? Pardon, unuttum. Mektup yazacaksın."

"Romana bakacağım," diyorum. "Yüzmeye gideceksem bir an önce bitirmeliyim."

Serap, sanki romanı o bitirecek, sıkıntıyla yere çöküyor. İyi fikir! Yanına ilişiyorum. Cengiz iki sandviç getiriyor. Marilyn'de de su var. İleriden neşeli bir şarkı kopup geliyor, üzerimize konfeti gibi yağıyor. O zaman az önce, Ayşın'la yürürken adını koyamadığım o buram buram kokan koku-

yu seçiyorum: özgürlük! Kokan bu.

Serap, "İyi," diyor. İyi olan ne? "Romanını bitirmen," diye devam ediyor: "Bence çok sağlam bir hikâyesi var. Çocuğu bayağı iyi izlemişsin..." Cevap vermiyorum. Dönme, daha doğrusu içki vakti geldi. Telefon ben kalkıyorum diyeceğim sırada bipliyor. Kim? Tabii ki, Ayşın. Serap, "Kaç satır yazdın diye kontrol ediyor olmalı," diyerek kikirdiyor.

Mesajı ona okuyorum:

"Yarından sonra akşam beni erken doğum günü kutlaması için yemeğe davet ediyor."

Serap sandviçinden ısırık alıp ağzı dolu, mırıldanıyor:

"Akıllı kadın. Mektubu garantiye almaya çalışıyor." Birden ağzındaki lokmayı çiğnemekten vazgeçiyor. Aklına bir şey geldi. "Ama o gece..."

Başımı sallıyorum.

"Kız istemeye gideceğiz."

"Yani?"

"Başka gece diyeceğim."

O gece işim var, yemeğe başka gece çıkalım... Kız istemeye gideceğimizi söyleyebilirim, vazgeçip söylemiyorum. Mesajı gönderiyorum. Bir dakika sonra tekrar bip sesi. Mesaj tek kelimelik: *Bakarız...*

"Bozuldu."

Bence de. İzin isteyip kalkıyorum. Marilyn, Cengiz'le konuşuyor. Beni fark etmiyor. Aşk insanı kör eder lafı doğruymuş. Elimi sallıyorum, hâlâ kör. Sonunda yine başı derde girecek ve korkarım bu kez ben yanında değil, yüzüyor olacağım. Serap merdivenlere kadar benimle geliyor. Ayrılırken hem sarılıyor hem de sakallarımı öpüyor. İnsanın nişanlısı başka, cömert oluyor... Yolda aklımda tek şey var: Zinar'ın içinden çıkıp geldiği o karanlığın ucunu araladığım düşüncesi. Anılarım on beş yıl sonra ilk kez dört buçuk ya da beş yaşındaki o çocuğu gördüğüm andan öncesine gitti. On da-

kika! Hayır, karanlıktan kurtarılması gereken yedi ya da sekiz dakika kaldı.

Yapacak çok işim var: Romanın sonunu getirmek, aşk mektubu yazmak, kız istemek ve ölüme alışmak gibi. Üstelik de en fazla on beş günüm var... Haziran sonuna doğru, havalar iyice ısınırken... Bir ses acele etme diyor. O ses de haklı: Yaz başındayız ama Tanrı benim için uzun bir kış tasarlamış olabilir.

Beşinci Bölüm

- 1 -

Bir şarkı! Belki de bir ağıt! Ne sözleri ne de melodiyi duyabiliyorum; sadece seyrediyorum. Şahidi olduğum sessiz şarkının ağıt olduğunu kadının yerde, dizlerinin üstünde ileri geri sallanmasından çıkarıyorum. Sağırım; daha doğrusu kulaklarımdaki G-3 şaklaması, el bombası gürültüleri beni sağır etmiş. Sesler alkış dalgası gibi çınlıyor, bazen de kırbaç gibi şaklıyor. Yirmi beş ya da yirmi beş buçuk yaşımdayım, karşımda dört buçuk ya da beş yaşında bir çocuk var. Hayır, daha çocuk ortaya çıkmadı. Karşımda yanan bir bina var. Girişte bir kadın dizlerinin üzerinde sallanarak saçlarını yoluyor. Dayanamayacağım: Uçlarında kanlı deri parçaları sallanan beyaz saçların çoğu burnumun dibinde. Uzakta kırık şimşekler. Yana dönüyorum, yerde yatan sert bakışlı bir surat. Onu bir yerden tanıyorum. Hatırladım: Öğlen intikal eden JÖH timinin komutanı! Adamın duruma hemen uyum sağlayan gücünü sevmiştim. Altımızda hışırtısını duymadığımız kar... Sağ taraftaki taş duvarın dibinde ölü bir köpek

var. Demek hepsi kaçmamış! Ne yapacağız? Binaya mı gireceğiz, yoksa binadan çıktık mı? Ter içindeyim. Midem ağrıyor. Yere uzanmışım. Görüntüler darmadağınık, sırasız. Ne yapıyorum? Cevapsız sorularım var. Anısız, zamansız bir ıssızlığın ortasındayım...

Sonra bir ses! Bir düdük! Hayır, zil... Kapı? Uyuyorum ve her günkü gibi kapı çalınıyor. Yine öyle uyanacağım. Gözlerimi tekrar kapasam aynı yere dönebilir miyim? Zil sesi tekrarlanınca çaresiz kalkıyorum. Gece boyunca düzelttiğim sayfalar yerde; zarflar da öyle. Marilyn mi? O olsaydı zili çalmaz, anahtarla girerdi. Ayşın? O en erken öğleden sonra ortaya çıkar. Serap! Saate bakıyorum: on bir. Topu topu dört saat uyumuşum. Bedenim burada, yatağın üstünde ama ben hâlâ –on ya da on beş dakika sonra vurulacağımdan da habersiz– o köydeyim. Yanan ev! O on dakikalık karanlığın neresinde? Rüya neyi...

Zil, inatçı bir emri tekrarlarcasına bir kez daha çalıyor: Kalk! Kalk! Her kimse, canı cehenneme!

Açılan kapının ardında, antrede beni süzen, listemde yer alamayan birisi. Yoğun lavanta kokusunun içinde, durmak üzere olan bir sarkaç gibi iki yana sallanan Sadi Bey! Canı için dilekte bulunmam gereksiz, adam zaten cehennemin eşiğinde, titriyor. O benden daha şaşkın. Belki de yarı çıplak olmam onu utandırdı. Ne de olsa kendisi giyime inanan birisi: Yine kravatlı, üstelik bu kez üzerinde ceketi de var. Bakışlarımı yere çeviriyorum: Ve terlik değil, ayakkabı giymiş. Sadi Bey sormama kalmadan haberi veriyor. Leyla Sayar, St. Antuan'daymış. Saat yarıma kadar vaktimiz var, acele etmeliyiz.

Leyla Sayar mı? "Hani perşembeydi," diyecek oluyorum.

"Programında değişiklik yapmış olacak muhterem," diye açıklıyor Sadi Bey. Peki, nasıl haberi oldu? "Oradaki bir delikanlıdan," diyor. "Taylan, kafede çalışıyor. Leyla geldiğinde bana haber verir."

Sırf Taylan haber verebilsin diye bir cep telefonu almış; inanmam için çıkarıp gösteriyor.

Âşık olduğu kadına kavuşma heyecanıyla her organı titreyen adamı salona davet ediyorum. Önde kendisi, arkasında o yoğun koku, ikisi birlikte içeri giriyor. Çarem yok, giyineceğim. Aşk, misafirimi tutuşturmuş, onu bir an önce kiliseye götürmezsem yanıp kül olacak. Oysa havuzda yüzme olasılığına karşı bugün tamamlamam gereken işler vardı.

On dakika sonra kol kola sokağa iniyoruz. Yaşlı adamın halini gören Market, taksi çağırıyor. Onun da yardımıyla Sadi Bey'i arka koltuğa yerleştiriyoruz. Araba hareket eder etmez adam uzanıp elimi tutuyor. Hâlâ titriyor! Bir süre konuşmadan yol alıyoruz. Sonra mırıltılar başlıyor. Anlamsız sözlerinden bir şey çıkaramıyorum. Neyse ki, çok geçmeden kiliseye varıyoruz. Görev başına: Sadi Bey'i taksiden indiriyorum. Artık ayakları da titriyor, ellerine, bedenine eşlik ediyor. St. Antuan karşımızda. Tuğla kaplı görkemli cepheyi delen, daire şeklindeki, taş oyma pencerenin altındaki tahta kapıdan cenneti hatırlatan bir serinliğin içine dalıyoruz. Yüksek sütunların avuçladığı kubbe; renkli vitraylar; tam karşıda çarmıha gerilmiş İsa; aralarında Meryem'inde bulunduğu yağlı boya tablolar. Babamla annemi aklımdam kovarak bir süre etrafı seyrediyorum. Görünürde birkaç turistin dışında kimse yok. İlahemiz nerede? Sadi Bey'i en arkadaki sıraya oturtup ön tarafa doğru yürüyorum. Sıralarda oturanları kontrol ediyorum. Hayır, Leyla Sayar'dan bir iz yok. Gitti mi? Her neyse, âşık komşumu ikna edip eve götürmeliyim.

Geriye dönünce Sadi Bey'i yanında ayakta duran, beyaz gömlekli, siyah pantalonlu birisiyle konuşurken buluyorum. Genç adam yaklaştığımı görür görmez koşar adımlarla uzaklaşıyor. Komşunun sesi ağlamaklı, yanına varır varmaz haberi veriyor:

"Biz gelmeden az önce çıkmış."

İyi de cüzdanı neden elinde? Sorunca neden ortaya çıkıyor. Çocuğa teşekkür etmek için elli lira vermiş. Demek Taylan bu! Biraz konuşunca Taylan'ın bundan önce onu tam on kez aradığını öğreniyorum.

"Ama ne yazık ki, Leyla sanki geleceğimi hisseder gibi hep ben gelmeden az önce çıkıyor."

"Tamam," diye teskin ediyorum. "Bir dahaki sefere..."

Tekrar taksiye binerken Taylan'ı yan taraftaki kafeye girerken görüyorum. Beyaz-siyah kıyafet; anlaşıldı, orada çalışıyor. Eve dönüş! Yol boyunca yaşlı adamı teselli etmeye çalışarak, bir dahaki sefere haber çıkarsa kesin yakalarız diyorum. Eve varır varmaz Market'in çırağı Raif'e Sadi Bey'i evine çıkarmasını söylüyorum.

"Ne oldu komutan?"

Sıra Market'e Sadi Bey'in başına gelenleri anlatmakta:

"Adı Taylan." Market kasanın arkasından çıkıyor. "Bizimkini tam on kez çağırmış." Başını sallıyor. "Her seferinde elli lira alıyormuş."

Market, raftan votka şişesini alıp poşete koyuyor, sonra dükkânın arkasına sesleniyor:

"Necati!"

Ev bıraktığım gibi, boş, sıcak ve havasız. Ağzıma bir şeyler attıktan sonra duş alıp nispeten serin olan yatak odasına geçiyorum. Formları hastaneye götürsem! Havanın sıcaklığı beni vazgeçiriyor. Votka eşliğinde akşamki sayfaları, Zinar ya da Kaya'nın ortaokulundaki günlerini son kez okumak daha çekici:

... *"Kaya Çelik!"*

... *Necmi, Kürtçe konuştuğunun duyulmasından endişeli, alçak sesle,* "Bersiv bide,"[1] *diyor. Vermeyeceğim.*

1 (Kürtçe) Cevap ver.

... Yatılı Bölge okulundaki ikinci ayımız. Okul, köyden altı kilometre uzaklıkta; köyden beş kişiyiz. Pazartesi sabahları buraya geliyoruz, yürüyerek. Cuma akşamları da dönüyoruz. Kaya demelerinin dışında mutlu sayılırım. Hayatımda ilk defa gerçek arkadaşlarım var. Hiçbiri komşum ya da akrabam değil. Hepsi beni seviyor; kimse arkamdan "vah vah!" demiyor. Burada terk edilmiş bir çocuk değilim, çünkü herkes terk edilmiş. Kimse yüzümdeki çıban lekelerini garipsemiyor. Etrafta bana benzer üç kişi daha var. Haftanın beş günü herkesin tıpkı benim gibi annesi babası yok. Necmi, en yakın arkadaşım. Onu sevmemin bir nedeni de benden daha çelimsiz olması. İkimiz sınıfın en ufak tefeğiyiz. Belki de bu yüzden derslerin dışında hep, kol kolayız: ikimizi hep birbirine yapışık iki beden olarak görsünler, bizi olduğumuzdan daha iri olarak algılasınlar diye.

... "Oğlum sana söylüyorum! Sağır mısın?" Omuzumu kavrayan el beni geri döndürüyor. Necmi, korkuyla yana çekiliyor. Ayrıldık; ikimiz de küçük, savunmasız iki çocuğuz şimdi. Karşımda uzun boylu Murat Hoca duruyor: "Öğlen tatilinde öğretmenler odasına gel!"

... Öğretmenler odası! Jandarma Komutanı müdüre babamın nerede olduğunu mu söyledi? Kim bilir, şehit amcamdan da söz etmiştir belki. Murat Hoca sözlerini bitirir bitirmez voleybol oynayan gündüzlülere doğru yürüyor. Oyuna katılacak. "Hîletê min ji nehariyan diçe."[2]

... Necmi, "Bi Tirkî biaxive,"[3] *diye uyarıyor yeniden.*

... Ona bakıyorum. Kürtçeyi bırakmazsam tekrar koluma girmeyecek. Elimi uzatıyorum. "Peki, hadi gel!"

... Necmi'nin zayıf, hastalıklı yüzünde ışıltılı bir gülümseme açıyor. Canım arkadaşım, nasıl da tedirgin oluyor. Kürtçe konuşmaktan o kadar korkuyor ki, gece yatakta özlediği annesini çağırırken çat pat konuşabildiği Türkçesiyle ağlıyor. O za-

2 (Kürtçe) Gündüzlülere illet oluyorum.

3 (Kürtçe) Türkçe konuş

man birbirimize sarılıyoruz; o yarım yamalak bir Türkçeyle annesini ne kadar sevdiğini tekrarlıyor, ben de ona beni terk eden Zehra'dan hiç söz etmeden, Kürtçe, hiç görmediğim babamı anlatıyorum.

... "Gündüzlülere neden illet oluyorsun? Türk oldukları için mi?" diyor; annesini özleyen sesi kaybolmuş.

... "Hayır," diyorum. "Zengin oldukları için; ama en çok karınları acıktığında yemek yiyebildikleri için..."

Açlığını hatırlayınca Necmi de bana katılıyor. "Üstelik şımarık ve tembeller," diyor. Kol kola giriyoruz. Yine tek bedeniz. "Ben en çok gündüzlü oğlanlara kızıyorum," diye devam ediyor. "Bütün kızlar onlara âşık..."

... "Sen çok akıllıydın."

... Akıllı olduğumu söyleyen ses, ona bir kızın âşık olup olmadığını hiç öğrenemediğim Necmi'yi silip beni Yıldız Parkı'na getiriyor. Okuldaki o konuşmanın üzerinden yıllar geçmiş ve şimdi yanımda Necmi yerine Nilay Öğretmen var; parkta birlikte yürüyoruz. Gazetelerde ödül kazanan filmimle ilgili çıkan röportajları, eski öğrencisini Diyarbakır'dan İstanbul'a taşıyan başarı öyküsünü okuyup beni bulmuş. O da İstanbul'daymış. Şimdi yanımda benden sadece birkaç yaş yaşlı duran eski Türkçe öğretmenimin o zaman bize ne kadar büyük göründüğünü şaşkınlıkla hatırlıyorum. Oysa yatılı bölgede ilk görevine başladığında sadece yirmi bir yaşındaymış. Yüzü neredeyse hiç değişmemiş. Gözleri hâlâ parlak; artık eminim: insanın genç ya da yaşlı olmasına karar veren gözleri. Uzattığım sigarayı geri çeviriyor. Hiç evlenmemiş; annesiyle yaşıyormuş. Haberi nedense bir müjde gibi veriyor:

... "Biliyor musun, senin hep edebiyatla ilgili bir şey yapacağını düşünmüştüm: şiir yazmak, şair olmak gibi. Çünkü çok iyi şiir okurdun; hissederek. Herkes şiir okuyamaz. Mesela ben; binlerce mısra, yüzlerce şiiri ezbere bilirim de asla iyi okuyamam..." Acı çekmemiş, hüzünle yıkanmamış birisi iyi şiir oku-

yamaz. Nilay Öğretmen düşüncelerimi bölüyor. Fark etmez. Nasılsa bunları ona söylemeyecektim. "Sana Zinar mı, Kaya mı diyeceğim?"

... İki ağacın arasında bizi bekleyen bankı işaret ediyorum. Okulda bana Zinar diyen tek hocaydı. "Filmi çekerken Zinar diye imza atamadığımdan Kaya adını kullandım, o da üzerime yapıştı kaldı."

... "Artık sinemacı oldun. Hem de başarılı, ödüller alan genç bir sinemacı."

... "Yönetmen," diye düzeltiyorum bana şairliği yakıştıran kadına; ödülleri, tek ödül kazanmama karşın düzeltmiyorum.

... "Biliyor musun, geçen hafta girdiğim bütün derslerde senden söz ettim; gazete küpürlerini gösterdim... Sizler iyi, akıllı çocuklardınız. Aranızda doktorlar, mühendisler, avukatlar var. Fırsat verildiğinde, karşılığını veriyor çocuklar. Ne düşünüyorum, biliyor musun? Hepinizi bir araya toplamayı..."

...Onu mutlu eden ne? Başarım mı? Belki ben de, genç Nilay'ın Güneydoğu'daki mahrumiyet günlerinin boşa geçen bir süre olmadığını kanıtlayanlar listesine girdim. Birden farkına varıyorum. Beni benim için değil, kendisi için görmek istedi... Düşünce her şeyin tadını kaçırıyor: Sigaranın; güneşli sonbaharın ve gözlerinin... Buluşmayı kısa tutacağım. Karşımda bölge yatılı okullarının asimilasyon politikası için iyi bir araç olduğuna inanan, başarılı Kürt öğrenci koleksiyonu yapan birisi var.

... "Şimdi sırada ne var?"

... Sigarayı yere atıyorum. "Galiba uzun metrajlı bir film çekeceğim," diyorum. "Bu aralar senaryosunu yazıyorum. Ama daha toparlayamadım. Zor oluyor: Bir yandan okuyor, bir yandan bir yayınevinde çalışıyorum."

... Nilay Öğretmen, sevinçle ellerini birbirine çarpıyor. 'Ne güzel! Adı ne olacak?'

... Benim Babam Terörist... Düşündüğüm ad bu. Bunu ona

söylemiyorum. Yanımdaki genç bakışlı kadına dönüyorum. Şimdi yüzü de gözleri de yaşlı... Buraya gelirken ona haber aldığı okul arkadaşlarımı sormayı düşünmüştüm şimdi tek düşüncem buradan bir an önce kurtulmak...

... Bedenimi orada bırakıp benliğimi alarak banktan kalkıyorum. Yatılı Bölge Okulu geride kaldı; arkadaşlarım da... Uzakta bir öksürük sesi!

Kız Kulesi'ni ıslatan yağmura sırtını vermiş adam notlardan başını kaldırıp öksürüyor... Gerçeğe geri dönüş: ne Şırnak'da ne de Yıldız Parkı'ndayım, cehennemin ağzında, onunla birlikteyim. Üstelik kedi, Mona Lisa da ortalıkta görünmüyor. İkinci günün sabahı: Bugün kahve ikram ederse, şeker de isteyeceğim. Adam tekrar öksürerek konuşmaya hazırlanıyor. Gözleri notlarında.

"Okuldan memnundun, öyle değil mi?"

İlk kez ortaokulda arkadaşlarım oluyor; onları çok seviyorum, çok da seviliyorum; yaşıma göre olgun bir çocuğum... Ama okul dönemim yoksulluk içinde geçiyor. Okulda gündüzlüler de var: öğretmenlerin, memurların çocukları; onları kıskanıyoruz. Her akşam sıcak evlerine gidiyorlar. En çok sıcak bir yeri ve kötü haberler veren televizyonu özlüyoruz.

"Demek ortaokulda bayramlarda sınıf adına şiirleri sen okurdun, öyle mi?"

Adamı bekletmeden başımı sallıyorum. "Evet, müdür yardımcısı hep beni seçerdi. Birinci sınıftan itibaren neredeyse her bayramda ben okudum şiirleri. Gösterilerde sunuculuk da benim görevimdi." Gülümsüyorum. Sonra da adam sormadan nedenini açıklıyorum: "Oysa okulun ilk günlerinde Murat Hoca beni öğretmenler odasına çağırdığında çok korkmuştuk."

"Neden?"

"Çünkü onun kurt olduğunu söylüyordu üst sınıftaki çocuklar. Özel harekât polislerininki gibi ay bıyıkları vardı."

"MHP'liydi mi demek istiyorsun?"

Bilmiyorum. "Bilmiyorum. Aslında fena bir adam değildi, ama görünüşü ağlarken Kürtçe anneciğim demekten korkan çocukların hayal gücünü kışkırtıyordu."

Adam, aynı fikirdeymiş gibi başını sallıyor. "Peki, o yıllarda çevrenizde neler olup bittiğinden haberdar mıydınız?"

"Pek değildik. Çünkü artık 'Perde Arkası ya da Anadolu'dan Görünüm'ü' seyredebileceğimiz televizyonumuz yoktu. Ama yine de uzaklarda bir yerlerde savaşın devam ettiğini hissederdik... Ancak kimse bundan söz etmezdi. Bazen hocaların ve gündüzlülerin gergin hallerinden bir yerlerde bir şeyler olduğunu anlardık. Öyle günlerde kocası subay olan hocalar bize başka türlü bakarlardı."

Adam, söylediklerimi dinledikten sonra sonunu kendisinin belirleyeceği bir sessizliğe bürünüyor. Onu beklerken geriye yaslanıyorum. Ne zaman kahve ikram edecek? Birkaç dakika sonra yükselen sesi merakımı cevaplamıyor:

"Gündüzlülerden neden hoşlanmazdınız? Notlarının en az üç ayrı yerinde bundan söz etmişsin."

Neden? Öncelikle, "Ayrıcalıklıydılar," diye başlıyorum. "Ne zaman yatılılarla gündüzlüler arasında bir anlaşmazlık çıksa, hep biz yatılılar dayak yerdik. Bizler yoksulduk, onlar bize göre çok rahattılar. Tabii bir de biz oğlanlar açısından rekabet vardı. Bizim yatılı kızlar genellikle gündüzlü oğlanlara ilgi gösterirdi."

"Hım! Yatılılarla gündüzlülerin zıtlaşmasının nedeni etnik farklılık mıydı?"

Böyle demek yanlış olur. "Hayır," diyorum. "Neden, ne Türkleştirme programının uygulanması, ne de resmî tarihin öğretilmesiydi. Sabahları Türküm Doğruyum andını daha Türkçeyi tam öğrenmemişken bile söylerdik. Bunu yadırgamazdık. Resmî tarih öğretilmesi de garip gelmezdi; çünkü başka bir tarihin varlığından habersizdik. Sorun bizleri hor gören hocalardan çıkıyordu... Ama doğrusunu söylemek gerekirse –birkaçı ha-

riç– onların da bizi Kürt olduğumuz için değil, yoksul olduğumuz için küçümsediğini düşünüyorum. Aralarında bizlere pis, etrafa mikrop saçan mahlûklar diye bakanlar vardı..."

"Peki, yatılı okul senin için ne demek?"

Beni vazgeçireceğini sanıyorsa, aldanıyor. Sigarayı yakıp adamın sorusunu cevaplıyorum:

"Yalnızlığın sonu... Önceliği buna veririm. Sonra, büyümem; ikinci sınıfta boyum birden uzadı ve sınıfın yarısını geçtim... Ve aile bağlarından kurtulma... En önemli değişiklik bu: Aileyi ilk o zaman çıkardım aklımdan. Arkadaşlarımı daha çok sevdiğimi anladım. Bir daha köye dönmeyeceğim... Böyle düşünüyordum ilk yılın sonunda. Köy, avaz avaz bağıran hamile kadınlar, yalnızlık, kurbağalar, üzerine kuma getirilmiş kadınlar, feodalite, maço erkek kültürü demekti... Ortaokuldan sonra köyde artık sadece yaz tatillerini geçireceğim; onlar da zor geçecek; yazları bu yüzden sevmeyeceğim... Sonbaharı, kışı getiriyor diye seveceğim... Evet, sonradan çok yokluk çektim. Ama yokluklar zorluğun yanı sıra insanın direncini artırıyor..."

Adam, sanki ezberlemişim gibi bir solukta art arda sıraladığım sözlerimi kesmeden bekliyor. "Desene daha o zamandan ne istediğini biliyormuşsun. Kararlılık..."

Cümlesinin ilk sözcüğünden sonra ne diyeceğini bilmiyormuş gibi susuyor. Kararlılıktan söz ederken kararsızlığa düşmek! Tam ona uygun bir davranış. Ayağa kalkıp pencereyi aralıyor. Üşüdüğünü unuttu mu? Bir an için sigarayı söndürmeyi düşünüyorum. "Peki, liseye geçelim."

Geçelim; sigaramı söndürmeyeceğim. Söndürmeden anlatıyorum: "Yatılı bölge okulundan mezun olunca, ilkokuldan sonraki sorunu tekrar yaşadım: Dedem, 'Bitti, buraya kadar,' demeye başladı. Yine kahroldum. Bir kez daha hikâyenin başına dönmüştük. Sonra nasıl olduysa, asimile, uysal amcam insafa geldi. Dedeme, benim yanıma İstanbul'a gelsin, burada okusun diye haber gönderdi. Belki de babam ona bana yardım etme-

si için haber yollamıştır, bilmiyorum... Bir meslek lisesi; oraya kaydım yapıldı; yanında kalacağım; ikiz oğlanları var, anaokuluna yeni başlamışlar..."

Sesim cılızlaşınca adam elini kaldırıyor. "İstersen notlarından okuyalım." Olur, dememi beklemeden okumaya başlıyor: "Akrabalarımın maddi durumları pek iyi değil. Bana gelince, hiç kıyafetim yok. Yatılı okulda hepimiz aynı kıyafetleri giyer, yoksulluğumuzu gizlerdik; anlaşılmazdı. Burası kent, böyle bir şansım yok. Kızların hepsi çok güzel; erkekler de öyle; benimse hiç kıyafetim yok. Üstelik de yaralı bir yüzüm ve aksanlı bir konuşmam var; yüzümünkini yapmaları olanaksız ama ağzımı açınca herkes taklidimi yapıyor, bana nerelisin diye soruyorlar. Oysa Şırnak'ta tüm şiirleri ben okurdum; herkes sever, beğenirdi beni... Sonunda bir yol buluyorum: Şivemi hızlı konuşarak gizlemek... İlk yıl çok sancılı; yeniden yalnızlığa sürgün ediliyorum; bir kez daha tek başınayım... Herkesin annesi babası yanında, benimse annem ve babam olmalarını arzuladığım çok genç bir yengem ve amcam var ama bana yer yok, onların iki oğlu var zaten. Özetle yine bir aile bulamıyorum. Kent, İstanbul beni mutsuz ediyor..."

Adam başını kaldırınca sigaramı göstererek işaret ediyorum; yazıya geçirmediklerim de var:

"Evde bana Kaya diyorlar. Anlayacağınız, Zinar yine sürgünde. Evde kimse Kürtçe konuşmuyor; arada amcama Kürtçe bir şey söyleyecek oluyorum, bana, 'Türkçe konuş,' diyor. Bir Kürtün evinde Kürtçe konuşmak yasak! Oğlanlar tek kelime Kürtçe bilmiyor. Kendilerine Türk diyorlar... Amcam Şırnak'ı, bizi unutmuş, 'Burası metropol,' deyip duruyor. Asimile olmaya dünden razı... Yıl sonuna doğru dedemle nenem geliyor İstanbul'a benim için. Bir süre amcam, yengem, iki çocukları ve onlar, hep beraber yaşıyoruz. Ama ben bir türlü çekirdek ailenin içine giremiyorum. Çünkü artık bir aile kavramım yok. Nenem ve dedem gelince biraz rahat ediyorum bu defa amcam

onlara beni şımarttıklarını, kendi çocuklarını ihmal ettiklerini söyleyip duruyor... Oysa durum oldukça komik; trajikomik demeliyim aslında. Çünkü amcamın ihmalle suçladığı nenem çocuklarla konuşamıyor. Sağırlar diyaloğu: Biri Türkçe bilmiyor, ötekiler de Kürtçe. Nenem, dedemin amcamlarla gezmeye çıktığı bir gece ağlayarak benden yemin etmemi istiyor. Sarılıp ona söz veriyorum: Asla Kürtçe konuşamayan birisiyle evlenmeyeceğim; ona dilsiz torunlar vermeyeceğim... Oğlanlar, onlara, 'Ciğerlerim,' diyen babaannelerine dillerini çıkarıp gülmüşler."

Nenem'in yıllanmış gözyaşları sözlerimi eritiyor. İri bir yumruk boğazımı tıkayınca, yutkunup susuyorum. İkimiz de bir süre ağlıyoruz: Nenem 2006 ya da 2007 kışında, ben 2013 baharında...

Adam birden ayağa kalkıyor. Pencereyi kapatacak. Üşüdü. Sigarayı söndürüyorum. Ben devam edebilirim. Öyle de yapıyorum:

"Liseyi bitirdiğim yıl, dedem yine her zamanki nakaratını tutturdu: 'Okuma bitti...' Ama artık bana söz geçiremeyeceğini biliyordu. ÖSS'nin ne olduğunu bilmeden Dicle Üniversitesi'nin Eğitim Fakültesi'ni kazandım. Aslında üniversiteye, daha doğrusu Diyarbakır'a gitmek tek hedefimdi... Kendi yurduma, bana benzeyen, benim gibi hisseden, dilimi konuşan insanların yanına gidecektim. İstanbul'a ait olmadığımı anlamıştım. O zaman öyle düşünüyordum."

Adam fırsatı kaçırmıyor. "Ya şimdi?"

Şimdi? "İstanbul'dan başka bir yerde yaşamam mümkün değil," diyorum. "Çünkü burada sinema yapabiliyorum..." Adam ikna olup olmadığını ele vermeden başını sallıyor hafifçe. Ya ona? "Ya size; İstanbul size ne verdi?"

Adam hiç beklemeden, "Kronik uykusuzluğumu," diyor. "İlk sırada bu var." Sigarayı söndürüp doğruluyorum. Uykusuzluğundan benim, diye söz ediyorsa durumu zor olmalı. Adam,

düşüncelerimi gözlerimden okumuş gibi hemen düzeltiyor. "Bu sanıldığı kadar kötü bir şey değil." Sonra dostuna haksızlık etmişçesine açıklamaya koyuluyor: "Az uyumak, ölümün küçük kardeşinin koynunda daha az kalmak; daha uzun yaşamak; yazmak için daha fazla zaman demek..."

Yazmak! Eşittir hayat; onun için hayatın anlamı bu olmalı. Kül tablasını kaldırsam! Ve birer de kahve içsek...

"Kahveyi bugün ben yapabilir miyim?"

Adam soruyu duyar duymaz kabalık yapmış gibi telaşla doğruluyor. "Hayır, hayır, şimdi hazırlarım. Pardon."

Sonra yerinden öylesine hızla kalkıp mutfağa doğru yürüyor ki, ancak arkasından seslenebiliyorum: "Şeker de lütfen. Artık şekerli içiyorum."

Adam kapıda duraklayıp başını eğiyor, ardından hızlı adımlarla salondan çıkıyor. Kül tablasını almadı. Belki o yokken bir sigara daha içebilirim. Kalkıp pencereye doğru ilerliyorum. Dışarıdaki yağmur sonbaharı yaprak yaprak yere döküyor. Kediyi sigarayı yakacakken görüyorum. Antreye açılan kapının eşiğinde durmuş, sahibi gibi meraksız bakışlarla davetsiz misafiri süzüyor. O bana aldırmıyorsa, ben de ona aldırmam. Bakışlarımı duvarlardaki tablolara çeviriyorum; altı yağlı boya tablo; beşinde de tek, hemen hemen aynı figür var: dalgalarla boğuşan yelkenliler... O zaman fark ediyorum; salonda bir tek fotoğraf bile yok. Sigaradan vazgeçip pencereyi kapatıyorum. Yapayalnız! Benim gibi kimsesiz... Düşüncenin mutluluk verişi garip ben bu garipliğe aldırmıyorum. Hem mutluyum hem de tek başıma olduğum bir evrende türdeşimle karşılaşmış kadar şaşkınım. Çocukları var mı? Hiç evlendi mi?

Merakımı ayaklarımın dibindeki hareket bölüyor. Bacaklarıma sürtünen kediden uzaklaşmak için geriliyorum. "Kedi sevmiyorsun galiba?"

Arkaya dönüyorum. Adam; öne uzattığı elinde de kahve! Yanında üç tane kesme şeker olan fincanı alıyorum.

"Büyüdüğüm yerdeki bütün kediler ve köpekler sahipsiz, sokaklara aitti. Hepsi de hırsızdı."

Adam yerine yerleştikten sonra haberi veriyor. "Mona hırsızlık yapamayacak kadar yaşlı. Hem mutfakta da çalınacak pek bir şey yok." Eğilip kediyi kucağına alıyor ve iki adım atarak masanın yanındaki koltuğun üstüne yerleştiriyor. "Artık sıçrayamıyor."

Birden farkına varıyorum. Kedisi ona benziyor; hayır, hem adama benzeyip hem de sevimli olması mümkün mü? Yerine geri dönmesini bekliyorum. Ben kahvemi yudumlarken o da beni bekliyor. Fincanı yarılayınca anlatmaya koyuluyorum:

"Diyarbakır'a gittiğimde daha on sekize girmemiştim. Hayatımın en mutlu yılıdır: Şehre ayak basar basmaz yeni bir dünyayla karşılaştım ve çarpıldım. Üniversite; yüzlerce, binlerce genç insan demek! Hemen hemen herkes devrimci, radikal Kürtçüydü. Hayatımda ilk kez kendi insanlarımın arasında yabancı gibi kalmıştım. Sürekli eleştirilirdim; ağırbaşlı değilmişim..." Adamın nedenini sormayacağını bilerek gülüyorum. "Bana yöneltilen ana eleştiri, fazla Batılı olmaktı. Oysa Batı'da Doğulunun tekiydim... Yine de birçok iyi arkadaş edindim. Ne derlerse desinler, mutluydum. Hemen sakal bıraktım... Sinemayla da gerçek anlamda orada tanıştım denebilir ve hayatımda ilk kez tek başıma, kendi seçtiğim filme gittim. Hiç unutmuyorum; yeni burs almıştım, dolayısıyla param vardı. 'Herkesin Keyfi Yerinde': ilk gördüğüm film buydu. Dilan'ın perdesinde; Dilan, güzel, gayet büyük bir sinema; bir alışveriş merkezinde. Perde o kadar büyük, görüntü o kadar etkileyici ki, filmin her anı hâlâ aklımda. Başrolde Marcello Mastroianni oynuyordu. Sinemaya ve filme hayran kaldım. Daha o ilk gün sinemanın yaşamımın ekseninde yer alacağını, film çekeceğimi, filmle yatıp filmle kalkacağımı biliyordum..."

Adam, üstünde yattığı koltuktan yere inmek isteyen kedisine yardım etmek için ayağa kalkıyor. Yürürken iki yana sal-

lanmasına rağmen ellerinin hiç titrememesi şaşırtıcı. Boşalan fincanı sehpaya bırakıyorum. Geri döndüğünde, onu anlayacağımdan emin bir sesle, "Pardon," diyor. "Devam et, lütfen."

Devam etmek! Peki. "Değişiklikler sadece bunlar değildi," diye başlıyorum. "Üniversitenin ilk yılında edindiğim en önemli şey, Kürtlük bilinci oldu... Resmî tarih olarak bize öğretilenlerin neler olduğunu, gerçekleri, babamın ve amcamın kavgalarının özünü kavradım. Giderek Türklere öfke duymaya başladım. Öfkeyi ve... isterseniz aydınlanmayı diyelim, politik bilinçlenme izledi. Marksizmle tanıştım: ilk sol kitapları o yıl okudum..."

Adam sözlerimi kesiyor:

"Sen babanın, amcanın yolunu izlemedin. Neden?"

Neden daha öteye geçmedim? "Benim hep başka amaçlarım vardı," diyorum. "Ölümümle bir şeyler yapmak istemiyorum; hep yaşamaya tutkun oldum; biraz da korkağım galiba. Amacım aynı olsa da ben yaşayarak, sanatçı olarak mücadele etmeyi seçtim."

"Peki, ne zaman öğrendin?"

"Üniversite birinci sınıfın bitiminde, bir hafta sonu. Büyülü yıl, bu haberle sona erdi..." Elimi uzatıyorum. Tutuyor. Gözlerimi kapatıyor ve haziranın son haftasını anlatıyorum ona. "İkinci dönem sona ermek üzere. Köydeyim; babamdan iki yıldır haber almamışız, bir süredir bazı milisler ölmüş olabileceğini söylüyor kimse söylentileri doğrulayamıyor. Ben öldüğüne inanmıyorum. Onu bir gün göreceğime o kadar eminim ki. Karşılaştığımda neler söyleyeceğim, nasıl birbirimize sarılacağız, her şey gözlerimin önünde, hepsi aklımda... O istedi diye okudum; işte üniversitedeyim. O hafta sonu zorlayınca dedem sonunda anlatıyor: Babam şehit düşmüş; hem de iki yıl önce; bir arabanın içinde; onu ve yanındakileri KDP[4] peşmergeleri tuzağa düşürmüş... Babamla ilgili tüm hayallerim o anda,

4 Kürdistan Demokratik Partisi. Barzani taraftarları.

nenemin ıslak gözlerini benden kaçırdığı anda yıkılıyor. Aslında yerle bir olan sadece hayallerim değil; geleceğin bir kısmı da yok oluyor. Çünkü babamın sağ olduğunu duyduğum andan beri her gelecek tasarımımda, her resimde onun yüzü vardı... Erkekler ağlamaz ama ben kendimi küçükken saklandığım odaya kapayıp iki gün boyunca ağlıyorum.

... "Demek Kürt Kürt'ü vuruyordu?" diyor Ayla.

... "KDP eskiden TSK'nın yanında taşeronluk yapıyordu. Bu olay sanırım bir kaza..." Sapancalı sol elimi sıkı sıkıya, hiç bırakmayacak gibi tutuyor. Avucundan yayılan sıcaklık mutluluğa benziyor. "Birkaç ay sonra köyde şînayî[5] yapıldı. Çadır kuruldu; aşiretten olan herkes geldi."

"Bir kahve daha ister misin?"

Kirpiklerimi aralıyorum. Ayla'ya güle güle; karşımda kucağında kendisi kadar yaşlı kedisini tutan biri duruyor. Sol elimden yayılan mutluluğun verdiği mahmurluğu yitirmekten korkarak yavaşça başımı sallıyorum: "Sağ olun. İstemiyorum."

Sonra elime bakıyorum. Sol elimi tutan Sapancalı değil, sağ elim. "O yıldan söz ediyorduk," diyor adam. Bir kez daha üniversitenin ilk yılı... Pekâlâ. O yıl iyi başladı, iyi sürdü ama kötü bitti. "Kötü bitti," diyerek başlıyorum. "Babamın öldüğünü o yıl yaz başında öğrendim. Uydurma bir kamerayla çektiğim, beni Diyarbakır'dan İstanbul'a taşıyacak kısa belgeseli tamamladıktan sonra. Köyde âdettir, temsili cenaze töreni düzenlendi." Adamın, sonra demesine fırsat vermeden, "Sonra," diye devam ediyorum: "Dedem'in ısrarıyla pasaport çıkararak Suriye'ye, Kamışlı'ya gittik. Orada da cenaze töreni yapılacaktı. Önce Nusaybin'e gittik; sınırı geçtik. Kamışlı yürüyerek beş dakika uzaklıktaydı. Sınırda bizi Adar karşıladı. Onunla ilgili duygularım karışıktı. Tanıdığım tek kardeşim oydu. Dedem, ona sarıldı ama ben sarılamadım. Öpüşmedik de. Garip bir sessizliğin içinde birbirimizi süzmekle yetindik. Babama benziyor mu?

5 (Kürtçe) Ölenlerin ardından yapılan yas töreni.

Hep bunu merak ederdim. Hayır; hatlarını annesinden almış olmalıydı. Ona karşı hiç sıcaklık hissetmememin nedeni belki de buydu... Zehra bizi evde bekliyordu. Apartmanın önüne geldik. İlk kez balkonda gördüm onları. Zehra ve çocukları: Berfan, Diyar... Beni içermeyen, aralarına almaya niyetleri olmayan bir aile olarak orada dedemle bana bakıyorlardı. Ev şaşılacak kadar kalabalıktı. O bana sarılıp ağladı. Ben kucaklamasına karşılık vermedim. Galiba ikimiz de boştuk: Ben anne, o da çocuk sevgisini tüketmiştik. Ayrıca rahatsız edici bir duyguyla irkiliyordum: Babama değil, ona benziyorum... Bu ziyaret çabucak bitsin. Bütün düşüncem buydu. O gün ilk defa konuştuk. 'Şimdiki aklım olsa, seni arkada bırakmazdım, pişmanım,' dedi. Ama onu affetmedim. Mantıklı, bu özelliğini hiç yitirmemiş bir kadın olduğunu biliyordum. Duygusallığına bu nedenle pek inanmadım. Bana, 'ikimiz de kaybettik,' dedi. Asıl kaybeden bendim. Çünkü onun çocukları, kocası vardı. Ben ise hem annemi hem de kardeşlerimi yitirmiştim... Aslında iki haftalık vizemiz vardı altı gün zor dayandık... O süre boyunca bir kere bile görmediğim babamdan izler taşıyan evi inceledim. Nerede oturur, nerede yemek yer, evin hangi köşesini sever..." Sesim inceliyor... "Bu arada beni merak eden babamın dostları, yoldaşları sürekli bizi görmeye, taziyeye geliyorlardı. Her gelen bir şeyler getiriyordu; babamın sayısız fotoğrafını gördüm. Ama kimse nerede gömülü olduğunu bilmiyordu. Bazıları dağın yamacında bir ağaçlıkta olduğunu duymuş... Kesin bir bilgi yoktu. Babamı ebediyen yitirmiştim; yeryüzünde hiçbir işaret bırakmamıştı..." Sesim bir fısıltı artık. "O altı gün Zehra'yla uzaktan bakıştık. Adar ve kızlardan da uzakta durdum. Dedeme gelince, o da kendini yabancı gibi hissediyordu... Hafta bitmeden, kaçarcasına geri döndük. Babamı gizleyen karanlık daha da koyulaşmıştı... Onları bir daha görmeyeceğim için mutluydum..."

Adam sözlerime ara vermemi fırsat bilerek, endişeli bir yüzle ayağa kalkıp kedinin kaybolduğu koridora doğru uzaklaşı-

yor. Bir şey mi hissetti? Nenem'in 'Kediler öleceklerini hissettiklerinde saklanırlar,' deyişi aklıma geliyor. Bir kedi ve bir adam... Cama, yağmura yaklaşıp beklettiğim sigaramı yakıyor ve Ayla'yı düşünüyorum. Adam döndüğünde neyi itiraf edeceğimi biliyorum...

"Birgün bir türkünün filmini çekeceğim," diyorum az sonra salona girince.

"Nasıl bir türkü?" diyor adam.

Çocukken babamın gönderdiği kasetteki melodiyi hatırlamaya çalışıyorum. Doğru perdeyi bulmalıyım. Adam tekrar sormadan başlıyorum:

"Babam şimdi burada olsa; yanı başımda;
dudaklarında bir gülümseme, bir de türkü:
dağlardan, ırmaklardan, gökyüzünden ve özgürlükten söz eden bir türkü..."

Hıçkırıklar melodiyi sarsarak titretiyor ben aldırmadan devam ediyorum. Adam, kedisi ve yağmur beni dinliyor:

"Şimdi orada olsam;
babamın kayıp mezarının başında;
dudaklarımda bir gülümseme, bir de türkü olsa;
daha önce babamın söylediği, dağlardan,
ırmaklardan, gökyüzünden ve
özgürlükten söz eden..."

Sırası geldi, söyleyebilirim: "Günün birinde babamın mezarını bulacağım," diyorum. "En önemli, en çok gerçekleştirmek istediğim hayalim bu. Bulup ziyaret etmek."

Adam okuduklarından bunu çıkarmış olmalı: "Sadece bu mu; başka hayalin yok mu?"

Biliyor. "Biliyorsunuz," diyorum. Sesim titiriyor. "Hiç sahip olmadığım bir şey: Bir aile; bir sürü çocuk... Gürültülü, sessizliğin kovulduğu bir ev."

"Ya sinema?"

"Ve sinema," diyorum. "Sinema artık benim hayatım..."

Adam ayağa kalkarak kütüphanenin yanındaki sehpanın üstündeki antika telefona gidiyor. Bira ısmarlamasını izliyorum. Tanıdık birisiyle yaptığı kısa konuşma, alışverişini nasıl yaptığını ele veriyor.

Sayfalar yere; kadeh komodine; saat iki... Dışarıya çıkıp bir şeyler yesem. Arada aklıma iyi fikirler de geliyor! Belki hastaneye de uğrarım...

- 2 -

Kitaplar, eski dostlar! Artık size ayıracak zaman yok; yüzerken sizleri okuyamam. Beş dakikadır rafların arasında arada okşayarak yaptığım veda ziyaretini bitirip dışarıya, gürültüye geri dönüyorum. Hayat beynimdeki urdan, anısızlığımdan habersiz, telaşlı bir yansızlıkla yanımdan akıp gidiyor. İnsan böylesine bir aldırmazlığa karşı ne yapabilir? Öfkelenmek! Hayır, bu gereksiz; her gün büyüyen bir ur, trafik kazası, cinayet ya da ecel: Bunlar ölümü doğrulamak için sadece bir neden. Hepsi bu. Niyetim bir an önce beni bekleyen votka şişesine kavuşmak ve şimdilik yüzde ellide seyrettiğine beni inandırmaya çalıştıkları ölüm ihtimali üzerine düşünmek... Ancak önce yapmam gereken işler var.

İşte tam bu sırada, yanımdan geçen adamı havaya sıçratarak, gülüyorum. Buna düpedüz saçmalık denir! Belki on beş gün sonra bir havuzda yüzüyor olacağım ama hâlâ yapmam gereken işleri düşünüyorum.

Birinci iş: Tülay beni şaşırtarak telefonu açıyor. Set arasındalarmış, ondan kolayca bulmuşum. Onu neden görmek istediğimi sormadan, yarım saat içinde gelirsen konuşuruz diyor. Sesi her zamanki gibi: hem mutsuz hem de sıkıntılı.

"Yirmi dakikaya oradayım," diyorum.

Şansım var: İki dakika sonra taksiyle Fulya'ya doğru yol alıyoruz. Saat dört. İkinci iş: Hayır, bu iş sayılmaz. GV uyanmış olmalı. Bakalım şansım devam ediyor mu?

Evet, kesinlikle şanslı günümdeyim. Onu da ilk arayışta buluyorum. Bu kez mutsuzdan çok küskün bir ses var karşımda:

"Günaydın!" Selamına karşılık verip nasıl olduğunu soruyorum. "İyiyim," diyor aynı koyu sesle.

"Ne yapıyorsun?" Ayşın, çocuksu küskünlüğünü sürdürmeye kararlı, sorularıma baştan savma cevaplar veriyor. Yeni soru! Ama sessiz bir soru bu: Yazacak, okuyacak zamanım yokken ve sırada işler beklerken, küskünlükle uğraşacak zamanım var mı? Yok! Öyleyse sıra konuşmayı bitirecek son cümlede: "Nasıl olduğunu merak etmiştim. Hepsi bu, allaha ısmarladık."

Kısa bir sessizlik, ardından öfkesini saklamayan bir ses.

"Kapatıyor musun?"

Kapatıyor muyum? Evet, eğer...

"Söyleyecek bir şeyin yoksa," diyorum.

Tabii ki söyleyecekleri var. Dün akşamdan beri biriktirmiş. Dili nihayet çözülüyor:

"Davetimi reddettin," diye başlıyor. "Programımı boşaltmış, yarın akşamı, erken doğumgünü yemeği için sana ayırmıştım. Şimdi yarın boş..."

Zor olsa da, onu anlamalıyım. Hayatını neredeyse sadece akşamları yemeklerde, ona hayran hayran bakan gözlerde yaşayan birisi için bir gecenin boş kalmasından daha dehşet verici ne olabilir? Binlerce akşamından bir tanesini çaldım.

Binlerce! O zaman aklıma geliyor: benim sadece on beş akşamım kalmış olabilir... Ben de öfkelensem!

"Sadece işim var, başka akşam olsun dedim."

"Ama yarından sonra Bodrum'a gidiyorum," diyor.

Sesi artık iyice öfkeli! Peki, "Neden yemeği bu akşam yemiyoruz?"

"Mümkün değil, daha önceden ayarlanmış bir *event* var..."

Event! Ne var diye sormuyorum. Derdini biliyorum. Belki bu sıkıcı mızmızlığı bitirebilirim:

"Neden yarın öğlen şoförünü bana göndermiyorsun? Mektubu ona veririm. Bodrum'da tam geceyarısı okursun."

Teklif onu yatıştırıyor. İstediği olacak. Doğum gününe bir aşk mektubuyla girecek. Telefonu barış içinde kapatıyoruz. Sıradaki kim bilmiyorum ama talibin birine fırsat yarattım; programdaki boşluktan yararlanmak ona kalmış.

Set yine tenha! Tülay'ın ofis olarak kullandığı odaya yaklaşınca durum ortaya çıkıyor. Oyuncular önceki geceyi Gezi Parkı'nda geçirmişler, iki sahneden sonra yorgunluktan bayılmışlar. Tülay da zorunlu olarak birkaç saat ara vermiş.

Odaya girince mutsuz yüzü ve sunturlu bir küfürle karşılaşıyorum. Tülay durakladığımı fark edince,

"Gel," diyor. Başrol oyuncusuna öfkelenmiş. "Tatlı su balığı! Hayatında bırak kitabı, gazete okumayan birisi birden çevreci, özgürlükçü olup çıktı." Demek o özgürlüğün gazete, kitap okumakla edinileceğini sanıyor! Belki de öyledir! Gösterdiği taburemsi sandalyeye ilişiyorum. "Revizyon bitti mi?"

Senaryo! "Hayır," diyorum. "Başka şey isteyeceğim senden."

"Önce ben," diyor. Uzattığı sigarayı geri çeviriyorum. Sigara içmediğimi unuttu. Mutsuz, öfkeli ve şaşkın: Katlanılmaz bir karışım. "Mesut'u görecek misin yakınlarda?" 'Keçi' ya da 'alçak' diye çağırdığı biri birden Mesut'a dönüştü. Merakımı ele vermeden başımı eğiyorum. "İyi, ona Tunç'u istediği kadar pataklayabileceğini söyleyebilirsin. Bacaklarını kırsın o koca müsveddesinin."

"Ne oldu?" Tülay konuşmayacağım dercesine başını sallı-

yor. İki günde ne oldu? Söylemeyecek. Ben haberi verebilirim: "Evleniyor," diyorum.

"Ne! O karıyla mı?"

"Mesut'tan söz ediyorum," diyorum.

Tülay'ın omuzları aşağıya iniyor. Evlenenin Tunç olduğunu sandı. İşim iş: Mutsuzluğuna, öfkesine ve şaşkınlığına katlandım, sıra şimdi itirafında:

"Başka bir kadınla ilişkisi varmış." Hiç beklenmedik bir haberle karşılaşmış ve çok şaşırmış gibi kaşlarımı kaldırıyorum. "Meğerse ev tutmuş, aylardır o karıyla yaşıyormuş. Sonunda durumu anladım tabii: Dayak yedikten sonra iki gün evde yattı, sonra vın... Şimdi eve gelmiyor." Ardından itirafını daha da ileriye taşıyor: "Bugün de yeni bir haber. Kredi kartı borcu elli bin lirayı geçmiş. İcradan geldiler de foyası öyle çıktı ortaya..."

Ve hepsini sen ödeyeceksin! Ona acımıyorum. Hamama kart jönle giren, terler.

"Yarın akşam kızı istemeye gideceğiz..." Adı Nalân, diyeceğim, Tülay hiç tepki göstermiyor. Göz göze gelince Tunç'a hak veriyorum. Sorun, karşımdaki kadının çirkinliği değil, sorun benzersiz mutsuzluğu. Kimse bu denli mutsuz bir yüze dört yıl katlanamaz. Sonunda, "Mesut'a bir ara dayak yasağının kalktığını söylerim," diyorum.

Tülay, bu kez tepki gösteriyor, hem de avaz avaz: öfkesini daha fazla susturamayacak.

"Bacaklarını kırsın, ikisini de." Susunca, bacak ve sayısı konusunda anlaşmışız gibi başımı sallıyorum. Tülay tekrar atılıyor: "Rezil, köpek. Geberir inşallah..." İnşallah dedikten sonra tekrar o derin mutsuzluğun içine çekiliyor ve bir süre kendi kendine söyleniyor. Sigarasını söndürürken nihayet orada olduğum aklına geliyor. "Sen ne istemiştin canım?"

"Leyla Sayar'ın ev adresini," diyorum. Tülay'ın ağzı açılıyor. "Bulursa bizim Tülay bulur dedim ve geldim."

"Leyla Sayar ha!"

"En çok Ölüm Perdesi'ndeki rolünü severim," diyorum. "Orhan Günşıray'la birlikte."

Senaryoyu yazanlardan birisinin Attilâ İlhan olduğunu ama adının –o sıralarda solculuğu yüzünden sakıncalı sayıldığından– afişlerde yazılmadığını bildiğimi de söyleyeceğim ama Tülay beni dinlemeyecek, telefona uzanıyor.

Pekâlâ, anlaşıldı. Mesut'a –bacak kırma işi dışında– metelik verdiği yok. Adresi bulması beş dakikasını alıyor. Geldiğim gibi ayrılıyoruz: O bağırıyor, ben votka hayali kuruyorum.

Taksiden inip apartmana girecekken arkamdan seslenen Market'i duyuyorum:

"Komutan."

Bekliyormuş, beni görünce dükkândan çıkmış; elinde bir zarf:

"Buyur, Taylan gönderdi." Zarfı alıp açıyorum. İçinde bin lira var. Market, bir iş adamı ciddiyetiyle açıklıyor: "Beş yüz de faiz işlettim deyyusa."

İyi yapmış! Zarfı cebime koyuyorum.

"Zorluk çıkardı mı?"

"Pek değil," diyor Market. "Ama parası çıkışmadı hıyarın, üç yüz lirayı öteki çıraktan borç aldı."

"Sağ ol," diyorum.

"Ceza için de bunu aldım. Haftaya gelip Üstat'ın elini öpecek, o zaman geri vereceğim." Kalın parmakları arasındaki nüfus cüzdanına göz atıyorum. Geç ergenliğe girmiş, büyümemekte inat eden birisinin fotoğrafı: Adı Taylan, soyadı Çopar! Market işi sıkı tutmuş, hem mali hem de idari kovuşturma yapmış. "Komutan, bir de... haber vereyim dedim. Senin Marilyn bir saat önce geldi. Durumu pek iyi değil gibiydi. Hızla içeri girdi ama fena topallıyordu, düşecek sandım."

Market'i bırakıp koşar adım bodrum katına iniyorum.

Parkta bir şey mi oldu? Dört numara... Kapıyı çalıp bekliyorum. Ne cevap, ne de ayak sesi! Telefonu tuşlayınca da aynı sonuç: ne cevap ne de zil sesi... Koşarak yukarıya çıkıyorum. Bana verdiği anahtarı nereye bıraktım? Sonunda hatırlıyorum, buzdolabında, yumurta konulan bölümde.

İki dakika sonra dört numaranın kapısını açıp içeri giriyorum. Marilyn yatak odasında, yüzünde bir morluk, sessizce ağlıyor. Konuşmaya kalkınca ona sarılıyorum. O zaman dakikalardır susturduğu hıçkırıkları dilsizlikten kurtuluyor. Bir süre, avaz avaz, babasının kollarına sığınan bir çocuk gibi hıçkırıyor. Saçlarını okşamaktan başka ne yapabilirim? İkimiz de birbirimizin hayatının başrol oyuncuları değil miyiz? O, benim hiç görmediğim annem, ben onun, onu reddeden babasıyım...

Yüzü berelenmiş ancak asıl canını yakan kaba etlerindeki tornavidanın açtığı delikler ve tabii ruhundaki o derin yara. Çantasında madi şugariyet[6] varmış ama çıkaramamış. İki manti[7] onu faka bastırmış... Sorun, güya lavaş alıkmak[8] yüzünden çıkmış.

Kalçalarındaki yaraları kolonyayla yıkıyoruz. İki güçlü ağrı kesici yutuyor. Serap'ı çağırmama karşı koyuyor, çünkü başına gelenleri Cengiz'in bilmesini istemiyor. Sevdiği adamın onu böyle, yüzü dağılmışken görmesine dayanamaz. Kaba etleri delinse de, yüzü morarsa da aşk umudunu hâlâ taze tutan küçük kadını alnından öpüyorum. Hiç kimse, ama hiç kimse ruhunu bir fahişeye dönüştüremez.

Onu bu hale getirenleri bulma umudu var mı? Başını sallıyor. Sonra duvardaki, bir kadının elinde pankart tuttuğu çerçevelenmiş fotoğrafa bakıp, "Değmez," diyor.

Yüzü görünmeyen kadının elinde tuttuğu pankartı uta-

6 (Lubunca) Kesici alet.

7 (Lubunca) 17-20 yaş aralığında genç aktif erkek.

8 (Lubunca) Cinsel ilişki öncesi anüs temizliği.

narak belki onuncu kez okuyorum: *"Her an öldürülebilirim çünkü eşcinselim."*

Onurunu, ellerini öpüyorum. İki saat sonra, ağrı kesici etkisini gösterince uyumayı başarıyor. Daldığına emin olunca yukarı çıkıp kâğıt kalem ve akşam açtığım şişeyi alarak geri dönüyorum. Marilyn'in dolabında buz da var. Sıra verdiğim sözde; ısmarlama aşk mektubuna birkaç yudum votkadan sonra başlayabilirim. Ne dünya! Kendime acıyacak zamanım bile yok.

Âşık olmadığı birisine yazılacak mektup nasıl başlar? Yalan söyleyerek. O sırada fark ediyorum: Kırk ya da kırk bir yaşındayım ve hayatım boyunca kimseye âşık olmadım... Boşa geçirilmiş bir hayatın bundan daha açık bir kanıtı olabilir mi? Mutsuzum; aşk konusunda hiçbir şey bilmiyorum. Votka...

İki yudum zihnimi açıyor. Belki yalanı bir adım daha ileriye götürebilirim. Neden başkasını düşünmüyorum...

Biliyorum: Bazı rastlantıları kurgulamaya sadece hayat cüret edebilir ve ben buna cüret eden hayatı minnetle kucaklıyorum...

Biliyorum: Gerçek güzellik görülerek değil, betimlenerek kavranır ve ben sana bu mektubunu yazarak, hem Tanrı'nın bana verdiği yeteneği heba etmediğimi kanıtlayıp değerini verecek, hem de karşına çıkan tüm budala erkeklerin borçlarını ödeyeceğim. Biliyor ve kabul ediyorum: Seninle karşılaşıp seni kavramaya çalışmayan, betimlemek için hayal gücünü kullanmayan, sana mektup yazmayan her erkek suçludur ve ben tüm erkeklerin bu bağışlanmaz suçlarının kefaretini zevkle ve bir köle itaatkârlığıyla ödeyeceğim...

Biraz daha votka... İlk kadehin ortasında Mesut arıyor. Her şey yolunda mı diye merak etmiş!

"Yolunda," diyorum kısık sesle. "Karım ve ben yarın saat altıda salonun önünde olacağız."

"İyi de komutanım, ben yenge hakkında pek bir şey bilmiyorum."

Mızıldanmakta haklı!

"Yolda sana kopya veririz," deyip telefonu kapatıyorum.

Bu siparişi tamamlamak için iki kadehe daha ihtiyacım olacak... Muhtemelen kadehleri üçe tamamlarım. Zira yarın hiç içmeyeceğim; evleneceğim kadına söz verdim.

- 3 -

Sabah yere düşen bir metal sesiyle uyanıyorum. Marilyn! Kalkmış ve kahvaltı hazırlamak üzere mutfakta. Kanepedeyim yattığım yerden sırtını, ileri geri hareket eden kalçalarını görebiliyorum. Kımıldadığımı fark edip salon kapısına gelince şaşkınlığım dudaklarımdan dökülüyor:

"Vay canına!"

Yüzündeki morluk! Nasıl kayboldu?

"Sıkı makyaj..." Sır buymuş. Ardından müjde verir gibi gülümsüyor. "Yaralar da çok sızlamıyor..." Ama, "En az on gün iş miş yok," diyor. Bugün evden çıkmayacak. "Sen?"

Ona saat üçte Serap'ın geleceğini, birlikte kız istemeye gideceğimizi söylüyorum. Ancak önce traş olmalıyım, söz verdim. Ütülediği gömlekle takım elbiseyi de giyeceğim.

Yarım saat sonra yukarı çıkıyorum. Kahvaltı yeni bitti ama saat on ikiye gelmiş bile. Eve girmeden yapacak bir iş daha var. Sadi Bey'in kapısına yaklaşıyorum. Daha elimi zile götürmeden kapı açılıyor. Üstat, iki dirhem bir çekirdek, karşımda: her zamanki gibi titriyor.

"Ben de sizi arıyordum muhterem..." Bir süre eliyle göğsü-

ne bastırıyor. Nefes alamıyor olmalı. "Gelmiş, gelmiş! Şimdi telefon etti. Acele etmeliyiz muhterem!"

Adamın yatışması mümkün olmuyor. Soluğu kesilecek. Yine de sayıklamayı andıran kekelemelerinin arasında Taylan denilen serserinin az önce telefon ettiğini, Leyla Sayar'ın kiliseye geldiğini söylediğini öğreniyorum. Yine mi o herif! Üstatın telefonu nerede?

Taylan telefonunu ilk çalışında açıyor. Lafı uzatmıyorum. Sesimi kısmalıyım:

"Bana bak, yine..."

Telaşlı ses, sözlerimi kesiyor:

"Vallahi doğru abi, kadın şu anda içerde. Ben de kapıda nöbetteyim. Gitmeye kalkarsa, yeminle önüne yatacağım. Bırakmayacağım bu defa..."

Doğru mu söylüyor? Belki anılarını canlandırabilirim.

"Ulan, eğer yine numara yapıyorsan, dün karşılaştığın adam seni şeyinden o kilisenin çanına asar, haberin olsun."

"Yok abi..."

Taylan sözlerimi kestikten sonra –olup olmadığı tartışmalı– namusu üzerine yemin etmeye koyuluyor.

"Vallahi de billahi de burada..."

Doğru söylüyor olabilir. Birazcık aklı olan, Market gibi birisiyle ikinci kez karşılaşmak istemez. Osman'ın öfkeli yüzü gözümün önüne gelince kararsızlığım sona eriyor. Evet, kimse bu tehlikeyi göze alamaz!

Öyleyse! Öyleyse önce mektubu ve şişeyi eve bırakmalıyım.

On dakika sonra yine taksideyiz. Sadi Bey yine elimi tutuyor ve yine titriyor. Bu kez Market de bizimle. Tekrar saate bakıyorum: Yarıma geliyor. Daha traş olup duş yapacağım. Uzun ve yorucu bir gün olacak... Gergin yolculuğun ardında kiliseye varır varmaz, daha taksi durmadan beyaz gömlekli biri önümüze atılıyor. Taylan!

Evet, "İçeride, hâlâ içerde," diye sayıklayan o.

Zayıf, oval yüzlü, orta boylu, garson kılıklı biri... Gelişimiz onu çıldırtmış, kızılderiliye dönüştürmüş: Kolları havada, yerinde sıçrıyor, sevinçten neredeyse oynayacak. Göz göze gelince bakışlarında Market'in sabah saldığı dehşetin izlerini fark ediyorum. Demek Tülay'a boşuna gitmişim.

Sadi Bey'i arabadan bohça gibi kavrayarak aşağıya indiriyor, sonra da Market'le aramıza alıp iki koluna giriyoruz. Kıta, hac ziyaretine başlamaya hazır. Market'in işaretiyle yürümeye başlıyoruz.

Gösterişli kapıya vardığımızda telefon çalmaya başlıyor. Sırası mı? Duruyoruz. Açmazsam çalıp duracak. Sol elimle telefonu cebimden çıkarıyorum. Ayşın!

Ekranda adı, ahizede yakınan sesi var:

"Şoför seni evde bulamamış. Hani öğlen..."

Mektup! Siparişi unuttum.

"On beş dakika sonra oradayım." Market'in kolunu tutarak onu durduruyorum. İş ona kaldı. "Acil işim çıktı. Bundan sonrasını sen hallet." Osman itiraz edecek oluyor. Önümüzdeki neden durduğumuzu merak eden şaşkın adamı işaret ediyorum. "Bu, Leyla Sayar'ı tanıyor, sizi götürür." Bir de! Zarfın içinden beş tane yüzlük çıkarıyorum. "Şunları al, nüfus cüzdanıyla birlikte çocuğa geri ver." Market itiraz edecek. "İtiraz etme," diyorum. Taylan'ın hareketli, dikkat dağıtıcı bir âdemelması var. Duyduğum öfkenin dağılmasının nedeni bu olmalı. "Oğlan, Üstat'ın hayallerini gerçekleştirdi, affı hak etti."

Market çaresiz başını eğiyor. Farkında değil, aslında şanslı: Yetmiş yaşında hâlâ çiçek açabilen bir aşka kaç kişi şahitlik edebilir ki?

Onları kapıda bırakıp aynı taksiyle geri dönüyorum. Apartmanın önünde tren vagonu kadar uzun ve iri araba var. Başında iri yarı bir şoför, merasim kıtasında nöbet tutar gibi kımıldamadan duruyor. Bedeninden beklenmeyecek

kadar ince bir sesi olan adama biraz daha beklemesini söylüyor, yukarıya çıkıyorum. Zarf, zarf zarf! Bir yerlerde bir zarf olmalı. Sonunda kullanılmış ama üzerinde yazı olmayan bir tane bulup kapağa GV'ye diye yazdıktan sonra mektubu içine yerleştirerek kapatıyorum. Bu iş de bitti. Yoruldum. Yine aynı düşünce: Tanrım, ölüp gideceğim, acımak için kendime vakit ayıramıyorum.

Az sonra tekrar sokaktayım, aşk mektubunu Ayşın'a götüren arabanın arkasından Taksim'e doğru yürüyorum. Sıra sakallarımı kısaltmaya geldi. Elim çeneme gidiyor: Biçtirmek kısaltmaktan daha uygun bir fiil... Saate bakıyorum. Bir çeyrek! Traş, geri dönmek, duş alıp giyinmek: Hepsi için topu topu iki saatim var.

Hem iki saatim hem de emin olduğum bir şey var: Saate göre yaşamak bana göre değil! Duruyor ve birkaç gündür sık sık yaptığım gibi, gürültülü bir kahkaha atıyorum. On beş gün sonra yaşayıp yaşamayacağım belli değilken gündelik yaşamla ilgili şikâyet! Buna sadece gülünür. Gölgelere sığınarak adımlarımı açıyorum. Hava iyice ısınmış. Kentten başka bir yerde yaşayamayan insanların hızlı yaşamdan şikâyetci olması, içki içen birisinin başının dönmesinden sızlanması kadar saçma... Bir taksi daracık sokakta hızla yanımdan geçiyor. Ayna az kalsın ikiye biçecekti beni. Küfürü basıyorum. Sabırsız herif, bekle, zaten on güne kalmaz yüzeceğim...

Saat iki buçukta tekrar Nefes apartmanının önündeyim. Önce Market... İçerde hem müzik hem de Osman var. Bu çeşitini sevmediğimi bildiğinden, Market müziği kapattıktan sonra tekmil vermeye başlıyor:

"Konu halledildi komutan... Üstat, kadınla tam kırk dakika konuştu. Bir ara ödümüz koptu: heyecandan ölecek sandık..." Anlattığını onaylamadığını belli eden sert sesiyle devam ediyor: "Dallamaya da beş yüzü iade ettim." Eli-

mi uzatıyorum. Sıkıyor. "Bu akşam Mesut abiye kız istiyorsunuz ha?"

Birden başka biri oluyor. Ama hâlâ korkutucu: Demek onu daha önce hiç gülerken görmemişim.

"Darısı başına," diyorum.

"Allah yazdıysa bozsun komutan, bu şehirde çocuk mu büyütülür?"

Anlaşılan onun denklemi, evlilik eşittir çocuk. Ne diyebilirim?

"Sen bilirsin," diyorum.

"Yenge de gelecekmiş..." Sesi bu kez kararsız, aklı karışmış gibi: "Şu sos..." Vazgeçiyor. "Süslü, yani şık yenge mi?"

Bir kahkaha atıyorum.

"Hayır, bu akşamki, geçen gün güzellik salonundan aldığımız yenge..."

Market sırıtıyor yüzündeki resme çapkın bir ifade demek zor. Gülmek bile o granit sertliğini değiştiremiyor. Yüzünün ifadesini sesinden okuyorum:

"Komutan, sen de az değilsin; göstermiyorsun ama... Yengeler çifter çifter..." Sınırı aşmış gibi duraklıyor. Utanç da yüzünü değiştirmiyor. "Neyse, çıkmadan beş dakika önce haber verin, taksiyi hazır edeyim. Ha, bu arada sakallar kısalmış, iyi olmuş. Epeyce gençleşmişsin komutan..."

Anlaştık... Selam verip dükkândan çıkıyorum. Sıra Marilyn'de.

Marilyn kapıyı açınca küçük bir çığlık atıyor. O da kısa sakallı halimi beğendi. İçeriye girmeyeceğimi, kapıdan yoklamaya geldiğimi söylüyorum.

"Serap abla geldiğinde bana uğramayın," diyor.

Yüzü yarın daha iyi olacakmış. Peki, kendi bilir! Beni takım elbiseli görme fırsatını kaybetti. Yanağından öpüyor, merdivenlere yöneliyorum. İşte yine! Kapımın bekçisi. Yolumu kesmeseydi sürpriz olurdu.

Sadi Bey'e yürüyorum:

"Ah muhteremciğim, ah muhteremciğim, pek mükemmel, pek faideli bir buluşma oldu..." Hayret, titremiyor! Aşkın yıkıcı olmayan öteki yüzü: aşk yaşlılığı onarır. Memnun olduğumu söyleyeceğim, Sadi Bey'in beni dinlemeye sabrı yok: "Pek muhteşemdi muhterem, pek. Leyla ile bir saat..."

Yuvasından çıkmaya hazırlanan karanlığı o sırada görüyorum; henüz bilmediğim bir köşede; yine de görüyorum. Zarfı, fark ettirmeden adamın cebine koyuyorum.

"Çok sevindim Üstat. Acelem var..."

Anahtarı kilide sokarken Sadi Bey anlatmaya devam ediyor:

"Ayrılırken yanağıma bir buse kondurdu..." Bir an önce yatağa uzanmalıyım. "Alt komşusunun telefonunu da verdi. O kullanmıyormuş, arada ararsınız dedi..."

Kapı sonunda açılıyor. Yatak... Ateş o sırada başlıyor... Bu G-3 değil, diye düşünüyorum. Karanlığın ortasında boyalı bir yüz var... JÖH! Tim komutanı... Nereyi işaret ediyor? Evin kapısı! İçeriye mi gireceğiz? Arkasında, boyayla koyulttuğu yüzünde iki beyaz çizgi olan bir er var. Komik! Kar sadece kaşına yağmış... Yatak... Yatak... Yatağa varmalıyım... Karanlık, anılarımı, bedenimi, varlığımı koyu ama yumuşak kollarıyla kucaklıyor. Ölüm buysa, hoş bir şey diye düşünüyorum...

"Ahmet Abi... Ahmet Abi..." Derinlerden gelen genç ses karanlığı deliyor. Seslenen kim? Denizlili Mustafa! Sadece onun sesi bu kadar ince. Neden komutanım demiyor? Gözlerimi aralıyorum: Hayır, üstüme eğilen Mustafa değil, Marilyn. Zaman hızla akıp makara gibi geriye sarılıyor... 1998 de değil, yangına açılan o kapıdan on beş yıl ötede, İstanbul'dayım. İnce ses öfkeyle soruyor: "Yine içtin mi?"

İçki! Beni ne sanıyor?

"Hayır," diyorum sertçe. Serap'a içmeyeceğime söz verdim. "Uyuyup kalmışım, akşam kanepede rahat edemedim herhalde."

Marilyn neden telaşlanıp beni aramaya geldiğini açıklıyor:

"Az önce Serap abla aradı, bir türlü sana ulaşamamış... Abim evde dedim, o, yok dedi. Bu sefer ben aradım, yine açmadın. Market'e telefon ettim, o da evde, geldikten sonra çıkmadı deyince bir bakayım dedim."

Dedi, dedim, yine dedi, dedim... Ben de nakarata uyuyor,

"Saat kaç?" diyorum.

"Üç buçuk."

"Neredeyse bir saat!"

"Ne bir saat?" diyor Marilyn.

"Uyku," diyorum. Geç kaldım! "Duşa gireceğim."

Marilyn doğruluyor. Kararsız: gidip gitmemeyi tartıyor. Hemen gitmesin!

"Senin gibisini de görmedim. Uyumuyor, sanki ölüp gidiyorsun."

Gitmeden önce prova ediyorum diyeceğim, ama bu işleri uzatır:

"Serap'a telefon et, duştaymış de."

"Çiçek gerekir mi diye soracakmış; ondan aramış."

"Gerekmez," diyorum. "Damat alacak; öyle söyle... Şimdi git, ben duştan çıkıncaya kadar salonda bekle. Serap gelirse idare et..."

Genç annem, başını ve yaralı kalçalarını sallaya sallaya odadan çıkıyor. Elimi başıma götürüyorum. Ağrım yok! Nöbet sıklığı günde bire düştü. Belki de doktoru dinleyip evde kalmalıyım. Ya refakatçi! Lanet olsun, ne kendimi hapsedeceğim, ne de refakatçi alacağım. Şunun şurasında on üç ya da on dört gün... Bugünkünü savdıysam, akşamı kazasız belasız atlatabilirim.

Duş almam, kurulanıp giyinmem; yarım saat... Salona geçince Marilyn'in yüzünde taze, örselenmemiş bir gülümseme açıyor; dudakları da mutlu:

"Dünyanın en yakışıklı abisi..." Serap henüz gelmemiş.

Yoldaymış, az önce konuşmuşlar; öyle diyor. Marilyn sarıldıktan sonra geriliyor. Bu kez yüzü asık: "Ben kalmayacağım. Serap abla sorarsa, işi varmış, çıktı dersin."

"Tamam," diyorum.

Kapı tam saat dörtte çalıyor. Kimin geldiğini bilerek açıyorum. Ödeştik: Bu kez o beni şaşırtıyor. Biri ittirse bu kadar sarsılırdım. Karşımdaki görüntüyü tam olarak algılamak için geriye çekiliyorum. Çünkü yakından bakarsam bütünü kaçıracağım. Düşünceler beynimdeki o karanlığa doğru akıyor; epeyce budalaymışım: Bu derinliği, nasıl oldu da fark etmedim? O masa örtüsü yüzünden! Hayır, sorun gözle ilgili: Bakmıyor, sadece seyrediyordum!

Uzun, beyaz bir boynun üzerinde taze, insana düş gücü veren bir yüz: Kalın, erkeksi kaşlar, iri badem biçiminde bir çift ışıltılı koyu göz, dolgun kırmızı bir alt dudak, düzgün uzun bir burun... Kısa saçının ortaya çıkardığı kulakları biraz büyük ama başına yapıştığı için yüzünün biçimini bozmuyor. Karşımda siyah ve beyazın dengeli uyumu...

"Hey! Karına hoş geldin, içeri gel, demek yok mu?" Siyah, bedeninin hatlarını ortaya çıkaran bir elbise giymiş. Kolları çıplak. Sanki Tiffany'e gidecek. "Duymadın mı beni?"

Duydum ama, "Soluğumu kestin," diyorum.

Serap, "İyi," diyor. "Şimdi soluklanıp kenara çekil de gireyim."

Kenara çekiliyorum. İçeriye giriyor; ayağında topuklu ayakkabı da var. İnce, belirgin bir bel; yuvarlak, çıplak görme isteği uyandıran kalçalar... Çantası da oldukça şık:

"Biliyor musun," diyorum arkasından yürürken. "Tıpkı..."

"Audrey Hepburn değil mi?" Görmeyeceğini bile bile başımı sallıyorum. "Ne zaman saçlarımı kısa kestirsem ve bu elbiseyi giysem, hep ona benzediğimi söylerler."

Geriye dönüyor. Yüzü halinden memnun değilmiş gibi büzülmüş.

"Bilseydim, Deep Blue Something'i[9] bulurdum," diyorum. Parça yüzünü eski haline getiriyor. Evet, hiç değişmemeli, hep böyle kalmalı. Biraz daha iltifat edebilirim: "Elimde olsa, bir yasa çıkarır ve seni ömür boyu bu kıyafeti giymeye mahkûm ederdim."

Yüzünden sonra gözleri de aydınlanıyor. İltifat hoşuna gitti.

"Sen de çok değişmişsin. Gencecik bir şey olmuşsun." Koltuğa oturup çantasını yana bırakıyor. "Ama ben o dağınık sakalları tercih ederdim."

Dizleri yuvarlak ve alımlı. Sanki durduğum yerden beni duyamazmış gibi yaklaşıyorum.

"Anlaşılan olgun erkeklerden hoşlanıyoruz?" Belki onu seyretmek için oturmalıyım; hem de tam karşısına. "Nişanlın kaç yaşındaydı?" Yüzü gölgeleniyor. Demek ondan yaşlıydı. Aptalca bir soruydu. Uzatmıyorum, şu anda istediğim en son şey keyfini kaçırmak. Güzellik, ışığın türevidir: Bu sanat eseri ışıltısını kaybetmemeli. "Sana bir şey ikram edebilir miyim?"

"Yoksa içtin mi?"

Cevap yerine inançsız, kuşkulu bir soru! Suratımı asma, omuzlarımı kaldırma sırası bende:

"Karıma verdiğim sözleri tutarım ben," diyorum. "Su bile içmedim."

"İyi o zaman, sanırım küçük bir kadehten bir şey çıkmaz. Tabii kokusuz olmalı."

"Votka," deyince başını sallıyor. "Hatırlıyorum, buzu bol," diyorum.

Karşımdaki alımlı kadını bırakarak mutfağa gidiyorum. Bol buzlu ve az buzlu: İki kadeh hazırlayıp geri dönüyorum. Serap yeni soruyla karşılıyor beni:

---

9 Audrey Hepburn'ün en ünlü filmlerinden biri olan Breakfast At Tiffany's filminin müziği.

"Nasıl kız istenir, biliyor musun? Öğrendin mi?" Gülümseyince elmacık kemikleri belirginleşiyor. Başımı sallıyorum. O yine de söylüyor: "Allah'ın emri, peygamberin kavli ile kızınız..."

Duraklayınca, "Nalân'ı," diyorum; Serap, Nalân'dan sonrasını getiriyor:

"... Oğlumuz Mesut'a istiyoruz... Allah'ın emri, peygamberin kavli ile demeyi unutma!"

Karşımda sosyoloji hocası var.

"Tamam," diyorum. "Bana aldırmasalar da, ikisinden de söz edeceğim."

Serap, bir yudum içtikten sonra kadehi yana bırakıp başını çeviriyor. Yüz güzelliği için sadece gözün yeterli olmadığını fark ediyorum. O gözler bakmayı da bilmeli; tıpkı onunkiler gibi.

"Buraya gelsene!"

Bir davet mi, bir emir mi? Ne fark eder: Hangisi olursa olsun, dediğini yapacağım. Böyle yüzü olan, böyle bakan birisine hayır diyemezsiniz. Ona doğru yürüyorum. Serap çantasına uzanıyor.

"Bunlar olmadan bizi karı koca saymazlar." Elinde bir kutu, kutuda iki yüzük var. Serap, pırlantalı olanı kendi parmağına takıyor. "Sol elin lütfen!" Altın nikâh yüzüğünü parmağıma takıyorum. Biraz bol: Düşürmemek için dikkat etmem gerekecek. "Evet, beyefendi, işte ilk evliliğiniz başladı." Önce kısa, mutlu sayılabilecek bir kahkaha atıyor. Ardından neşesinin nedenini açıklıyor: "Annem ondan habersiz evlendiğimi duysa, bayılır..." Yüzümdeki ifadeyi annesinden söz ederken fark ediyor. Toparlanmaya çalışıyorum. Geç kaldım. "Sakın sen..."

Bir iki adım geriye çekiliyorum. Anlatmalı mıyım? Eğer birisi gerçeği bilecekse, bu en çok onun hakkı:

"Annen ya dul bir adamla evlendiğini duysa, ne yapardı?"

Serap, konuşmaya, daha doğrusu sormaya başlamadan önce kütüphanenin rafına, Kemalettin Tuğcuların önüne bıraktığı kadehini alıyor. Öfkesi, hayal kırıklığı, şaşkınlığı, hüznü, acıması, merhameti ve merakı iki yudum votkanın ardından dudaklarından dökülen tek sözcüklü soruya sığıyor:

"Vasfiye?"

Başımla birlikte, "Vasfiye," diyorum.

"Ne zaman?"

Koltuğa geri çekilme zamanı. O açılı, güzelliğini derinleştiren ışığını yitiren güzelliğin karşısına yerleşiyorum.

"Kötü bir hikâye dinlemek istediğine emin misin?"

Kararsız. Yine de, "Anlat," diyor. "Evliliğimiz keyif kaçırıcı olsa da sırlarla başlamamalı, değil mi?"

Sözleri, sözlerine iliştirdiği mimikler, el hareketleri, hepsi alaycı ama sesi öyle değil.

Doğrulamalı! "Emin misin?"

"Eminim Cyrano... Hayır, Cyrano dul kalmadı, çünkü hiç evlenmedi. Sana sadece beyefendi demem gerek."

Evlilikten ilk kez ne zaman söz edildi? Galiba 'gelecek sene üniversiteye gideceğim' dediğimde... Hayır, daha sonra; ekimde ona ameliyattan söz ettiğimde... Uzun bir yudum; artık hazırım:

"Hikâye, lise son sınıfta, üniversiteye hazırlanırken başlıyor: Vasfiye, hangi üniversiteye, hangi şehre gideceğimi merak ettiğinde... Doğrusunu söylemek gerekirse İzmir'den başka bir kente gitmem söz konusu değildi. Çünkü sadece sınav kazanmak yetmiyordu, üniversitede okuyabilmem için hem barınağa hem de paraya ihtiyacım vardı. Belki burs ve kredi alabilirdim ama yurtlardan çıkanların başarı oranı çok düşüktü. İşte o zaman Vasfiye bana okumak için Ege Üniversitesi'ni seçmemi, yurttan ayrılıp onların yanına yerleşmemi önerdi. Üstelik bana burs gibi, her ay para da verecekti..." Derin, beni onlarca yıl geriye götüren bir soluk alı-

yorum. Serap içmiyor. Ben ona aldırmayacağım. Votka ve hikâye at başı gidecek; tabii ikinci kadehle birlikte. "Ama bir sorun vardı."

Serap, "Kocası!" diyor.

Başımı sallıyorum. Evet:

"Kocası sınavlardan az önce, mayıs ayında ölüverdi..." Serap, oturmaktan rahatsız olmuş gibi kımıldamaya başlıyor. O da aynı şeyi düşündü. "Vasfiye'yi çok sıkıştırdım. Dindar birisi sayılırdı: Güya Allah'tan çok korkardı. Bana yeminler etti; kocası eceliyle ölmüş. Doktor raporları var diyordu. İstersem gösterirmiş." Serap nihayet içkisini hatırlıyor. "Neyse, olaylar onun istediği gibi gelişti. Ege Üniversitesi'ni, edebiyat bölümünü yazdım ve orayı kazandım, ardından yurttan ayrılıp yanına yerleştim. Her şey Vasfiye'nin planına uygun gidiyordu: Sözünü tutuyor, vaad ettiği gibi para da veriyordu. Sonra bir gün..." Serap sessizlik boyunca gözlerini kaldırıyor. Ona haksızlık ediyorum. Audrey'in oynamak isteyeceği, içinde yer almaktan hoşlanacağı bir sahne değil bu. "Bir kadeh daha içmek için izin istiyorum," diyorum.

Kararsız bir sessizlik, ardından belli belirsiz bir baş hareketi... Evet dediğini bakışlarından çıkarıyorum. Hızla mutfağa gidip kadehi tazeliyorum. Geri geldiğimde hikâyenin sonu bizi bekliyor:

"İlk sömestrin ortalarında, bir gün keyfi yerindeyken..." Gözlerimi kapatıyorum. Böyle karanlık, kötücül bir öyküyü böylesine aydınlık bir güzelliğe bakarken anlatamam... Sabah sabah cadının beni yıkadığını atlayarak devam ediyorum: "Vasfiye'nin yüzü sanki sürekli alaca karanlıkta yaşıyormuşçasına soluk, gölgeliydi; hep gizemli bir koyulukla kaplı olurdu. Ama nasıl olduysa, o sabah biraz ışık vardı sanki. Birden garip bir iyimserliğe kapıldım. Hayatım sanki kıvamlı hamur gibi önümde uzanıyordu. Ona isteğim şekli verebilirdim... Safça bir düşünce; çünkü Vasfiye'yi hafife almıştım..."

"Ne oldu?"

Biraz sabır:

"O gün aylardır aklımdan geçirdiklerimi söyledim; kahvaltıdaydık. Sakallarım daha tam uzamamıştı. 'Estetik ameliyat olacağım, bana para ver,' dedim. Beklediğimin aksine şaşırmadı; sanki böyle bir şey bekliyordu. Hemen, 'param yok' diye cevap verdi. Yalan söylüyordu: Bankalarda paraları olduğunu biliyordum; hesap cüzdanlarını görmüştüm. Üstelik kocasından kalan evlerden kiralar da gelmeye devam ediyordu. Üsteleyince: 'Hayır, ameliyat için para vermem. Seni böyle, kuzgun halinle seviyorum,' dedi." Gözkapaklarımın yoğunlaştırdığı karanlığa dalarak bir kahkaha atıyorum. "Yüzümdeki yara kaybolursa beni başka kadınların çalacağından korkuyordu. O zaman elimdeki kozu oynadım, ona, bana ameliyat için para vermezse yurda geri döneceğimi söyledim." Kirpiklerimi aralıyorum. Dünyanın en temiz bakışlı kadınını açılmış gözlerle beni süzerken buluyorum. Yarım itiraf, yalan söylemekle eş anlamlıdır. İtirafı tamamlıyorum: "Tam fahişelik yapıyor, onu en çok korktuğu şeyle, terk etmekle tehdit ediyordum."

Fahişeliğimden utanmasam da utanmış gibi susunca, Serap yargılamayan bir sesle sessizliği bölüyor:

"Anlaşılan tehdit işe yaramamış..."

"O zaman öyle düşünmedim. Ben, ameliyat konusunda ısrar edince Vasfiye sonunda bana bir teklif yaptı. Eğer onunla evlenirsem, bana ameliyat ya da ameliyatlar için ne kadar para gerekirse verecekti. Aklı sıra evlilik beni ona bağlayacak, kaçmama engel olacaktı. O, şöyle ya da böyle, bir kuzgun istiyordu: Yani yüzüm kuzgunluktan kurtulacak bu kez de ruhum kuzgunlaşacaktı."

"Ve sen de evlendin."

Bildi! Başımı eğiyorum.

"İşte, ilk evlilik hikâyem bu..."

Serap şimdi dimdik bakıyor:

"Ama yine de ameliyat olmadın! Ne oldu?"

Gülüyorum. Bu gidişle ikinci kadeh de yetişmeyecek:

"Yılbaşından sonra yıldırım nikâhıyla evlendik. Her şeyi o ayarladı. Eve gelen, karşılaştığı manzarayla şoke olan nikâh memurunu, şahitleri... Nikâhtan sonra biraz bekledim, sömestr arasında tekrar ameliyattan söz edecek oldum, güldü ve bana asla para vermeyeceğini söyledi. Hepsi bu kadar da değil: Eğer evden ayrılmaya ya da boşanmaya kalkışırsam, polise gitmekle tehdit etti beni. Polise, eski kocamı yeni kocam Ahmet'le birlikte, zehirleyerek öldürdük, artık vicdan azabına dayanamıyorum diyerek, ayrıntılarla süslediği bir hikâye anlatacağını da ekledi... Donakalmıştım; dediğini yapacağına hemen inandım. Kocasının cesedini incelediklerinde zehir kalıntısı bulacaklarından da emindim. Yıllardır cinayet haberleri okuyup biriktirerek mükemmel bir plan yapmıştı. Onda kötülük, tıpkı meyvenin içinde gizlenen kurtçuk gibi hep var olmuştu. Sadece bir ısırık almak gerekiyordu ve Vasfiye'yi ısıran tek kişi ben oldum. Kötülük insana hep bir sınır çizer: Bu gerçeği bu dersle öğrendim."

Serap önce,"Bir insanın yaşamının değersiz birisinin elinde olmasına hafif tabiriyle kötü şans denir. Ama seninki trajediymiş," diyor; sonra ekliyor: "Dehşet verici bir öykü."

"Öyle," diyorum. "O günden sonra bana dokunmasına, ben evdeyken alt kata inmesine izin vermedim. Yemekleri, kahvaltıyı ben yokken hazırlıyor, paramı yastığımın altına bırakıyordu. Neredeyse üç buçuk yıl böyle yaşadık. Bulabildiğim bütün kadınlarla, hemen hemen hepsi fahişeydi, yattım. Hem yatıyor hem de Vasfiye'nin yaptıklarımı öğrenmesini sağlıyordum. Bu arada kendimi kitaplara verdim. Her hafta en az bir roman bitirmeye mahkûm ettim kendimi. Suat'ın dışındaki arkadaşlarımı tek tek terk ettim. O dönemde hem fiziksel hem de ruhsal bir sürgünde yaşadım denebilir.

Bir yerde okumuştum; yazar, 'sıkıntı insana yeni pencereler açar' diyordu ama benimkiler kilitliydi. Onca yılın sonucunda neredeyse patlıyordum. Sıkıntı, yeni pencereler açmadı, beni kâşif yaptı. Yalnızlığın ne elde edilmez zenginlik olduğunu sıkılırken keşfettim."

Arada, Vasfiye'nin dünyanın parasını teklif ettiğinde beni yıkamasına izin verdiğimi, banyo seanslarının fiyatını her seferinde artırdığımı, bir iskeletinkini andıran o kemikli elleri bacaklarımda hissettiğimde kasıklarımın neden gerildiğini, yanaklarımın neden kızardığınıysa anlatmıyorum.

Serap hâlâ bana acıyarak ve inanarak bakıyor:

"Anlaşılabilir bir öfke..."

"Sonra fakülte bitti. Hemen askere gittim. İzmir'den ilk kez ayrılıyordum. Mutluydum, öyle ki, dağın başında, bembeyaz bir dünyanın içinde sürekli baskın tehdidi altında olmamıza rağmen tatildeyim diyordum. Yüksek, deniz dalgaları gibi kabarmış, karlarını asla teslim etmeyen, insan yaşamı barındırmayan dağları görür görmez sevdim. Herkesin şikâyet ettiği karlar, dağlara asalet veriyordu. Derken, tatilin sekizinci ayında hayatımın en mutluluk veren haberlerinden birisini aldım." Bu haber için şimdi de kadeh kaldırabilirim. Kadehi kaldırıp bütün votkayı boğazıma boşaltıyorum. Hikâye ile içki at başı gitmedi, yarışı votka kazandı. "Vasfiye, temizlik saplantısı yüzünden hayatı boyunca o kadar çok kimyasal koklamıştı ki, sonunda akciğer kanserinden iki ay içinde ölüvermiş..."

"Öyleyse!"

"Evet, askerden döndüğümde beni yüklüce bir miras bekliyordu: Evler, bankalarda da birikmiş epeyce para. Hemen tekrar sakal bıraktım. Bolluk içinde yüzüyordum. Ameliyat olmayı geciktirdim. Sanki yüzümü değiştirirsem, geçmişimi de unutacaktım. Üstelik sakallı halim, hiç de fena değildi. Öyle değil mi?"

Serap sonunda gülümsüyor:

"Bence de öyle. Hatta daha da uzatmalısın."

"Kalan paranın yarısını Karşıyaka'daki yuvaya, öteki yarısını da Bornova'daki yurda bağışlayıp evlerle dükkânı sattım. Hayatıma yeniden başlayacaktım. Daha doğrusu, ilk kez bir hayat edinecektim. Buraya, İstanbul'a Mesut'un yanına geldim. Mesut askerdeyken durmadan, 'Komutanım İstanbul'a gel, ortak iş yapalım,' der dururdu. Güya onunla birlikte karate salonu açacaktık. Gelince parayı Mesut'a verdim ortak olmadım. Vurup kırmak pek bana göre değil. Mesut'un yapımcı olan ablasıyla tanışınca ne iş tutacağım ortaya çıktı. Senaryo yazmak... İyi diyalog yazıyormuşum, öyle dediler. Altı ayın sonunda sakallarıma da alışmıştım. Yüzdeki, bedendeki bereler giderilebiliyor, ama hiç ameliyatın insan ruhundaki bereyi yok ettiği, iyileştirdiği görülmüş müdür?" Serap'a bakmayı o sırada akıl ediyorum. Hayır! "Sakın ağlama," diyorum. "Kırk yılın başında bir makyaj yaptın, onu da mahvedeceksin."

Ağlamıyor, elini öne doğru uzatıyor:

"Peki. Ama biraz elimi tut!"

Elini tutuyorum. Onu, soylululuğunu, inip kalkan beyaz göğsünü, resme dönüşen merhametini seyrediyorum. Bana değil, çaresizlere acıyor. Mesut çok şanslı, karım Nalân'ın ailesini büyüleyip ele geçirecek.

"Dul bir erkeğin itirafları burada sona eriyor." Sormalı mıyım? Soruyorum: "Bir kadeh daha?"

"Hayatta olmaz," diyor. Göz göze geliyoruz. Ona neden şimdi rastladım? Bakışları merhametle yumuşuyor: "İstersen benim kadehimi bitirebilirsin."

Elini bırakmadan sadece birkaç yudum aldığı kadehe uzanıyorum. Saati o sırada fark ediyorum. Artık yola koyulmamız gerek.

Serap on dakika sonra kapıdan çıkarken,

"Kesin ölürdü," diyor.

Ölecek mi? "Kim?" diye soruyorum.

Serap, "Annem," diyor. "Bir dulla evlendiğimi duysa, ne yapardı diye sormamış mıydın?"

Çıkarken taksi çağırması için Market'e telefon etmiyorum. Apartmanın önünde Serap'a nedenini söylüyorum: Niyetim durağa kadar onunla yürümek. Pencerelerden dışarısını seyretmenin bir mahalle geleneği olduğu bu sokakta böylesine zarif bir varlığı bir süreliğine olsa da kolumda dolaştırarak gösteriş yapmak istiyorum. Tabii, yıllardır beni Marilyn'in laçosu sananları yalanlamak istiyor da olabilirim.

Serap, "Tamam," diyor. "Koltuk altına sıkıştırdığın bir tabloymuşum gibi taşı beni." Market'in hayranlık dolu bakışları altında yokuş yukarı yüz metre kadar yürüyoruz. Eğim dikleşince karım şikâyet ediyor: "Tablonun ayağı kırılırsa görürsün."

Kabul ediyorum, topuklu ayakkabıyla yürümek zor, yine de şikâyetine aldırmayacağım.

"Dul bir adamın eline her zaman böyle gösteriş yapma fırsat geçmez," diyorum. "Biraz sabır."

Eğilip gözlerine bakıyorum. Evet, Vasfiye'yi geçmişe, o kitabesiz mezarına gömdük. Tablomun bakışları pınar suyu kadar berrak, hiç gölge yok.

"İlginç bir adamsın! Ama bütün evliliğinin böyle süreceğini sanma..."

İlginç ya da sıkıcı! Nasıl bir adam olduğumu bilmiyorum. Bildiğim, bugün keyfimin yerinde olduğu ve keyfimin nedeni, yanımdaki kadının varlığı; belki biraz da votka. Şu anda on beş gün sonra yüzüp yüzmeyeceğime aldırmıyorum.

Durakta taksi var. Arka koltukta birbirimize yakın oturuyoruz. Elini tutsam! Neden olmasın. Elimi kaldırıyorum. Birden telefon çalıyor. Dünyanın en oyunbozan telefonu-

na bakıyorum: Bundan daha münasebetsiz bir zamanda çalamazdı.

Münasebetsiz bir telefon ve tabii Ayşın! Kapatsam? Yan gözle Serap'a bakıyorum. Hayır, gizlemeyeceğim:

"Alo!" diyorum.

"Ne yapıyorsun?"

Nasılsın ya da iyi misinle başlamayan sorgucuya ne yaptığımı söylüyorum:

"Kız istemeye gidiyoruz."

Ayşın'ın ikinci sorusu kısa bir şaşkınlığın ardından geliyor:

"Kiminle?"

Evet, hiç bir şeyi gizlemeyeceğim.

"Karımla," diyorum. Şaşıracak, yeni sorudan önce bekleyecek... En iyisi hepsini birden anlatmak: "Bugün evlendik. Muta nikâhıyla."

"Ne?" Bu da bir soru: üç etti. "Parktaki o kadınla mı?"

Bu da dördüncü ve cevaplayacağım sonuncu soru.

"Evet," diyorum. "Parktaki o kadınla."

"Ama o Lezbiyen!"

Bu soru sayılmaz. Yan gözle konuşmayı dinleyen Serap'a bakıyorum. Onun da keyfi yerine geldi: Gülümsüyor. Onu biraz daha güldürebilirim. Telefonun ahizesini kapatıp GV'nin itirazını aktarıyorum:

"Roxane senin lezbiyen olduğunu söylüyor."

"*Lesbian until graduation.*"[10]

Ayşın'a dönüp Serap'ın cevabını tekrarlıyorum:

"*Lesbian until graduation*! Öyle diyor." Sessizlik uzayınca, "Seni sonra ararım," deyip telefonu kapatıyorum.

Serap öne doğru eğiliyor:

"Kocam, çok şakacıdır."

Konuşmayı baştan sona dinleyen şoför başını sallıyor. An-

10 Mezun oluncaya kadar lezbiyen.

cak aynadan görünen yüzüne bakılırsa, pek ikna olmuşa benzemiyor.

- 4 -

Bizi elinde kocaman bir çiçek buketiyle salonun önünde bekleyen Mesut'u, etrafı beyaz karate kıyafeti giymiş öğrencileriyle çevrelenmiş bir halde, kaldırımdan geçenlerin meraklı bakışların altında bunalmışken buluyoruz. Uçan tekme, taksiden iner inmez can simiti görmüş gibi atılıp boynuma sarılıyor. Endişe, yüzünü daha da uzatmış. Gelmeyeceğimizi mi sandı? Serap da taksiden inince alkış gibi tek tük ıslıklar duyuluyor. Mesut'un bakışlarından Serap'ı tanıyamadığını çıkarıyorum. Neden sonra ayılıyor. Yengenin görünüşündeki değişiklik akıl almaz diyor laf arasında. Öyle ki, karımı bir an Market'in sık sık sözünü ettiği o sosyetik hatun sanmış...

Karşılama merasiminin ardından, Nalânlara arkadaşından ödünç aldığı Mercedesle gideceğimizi haber veriyor. Bunun üzerine yan sokakta park etmiş, yeni yıkandığı belli olan beyaz araba, lastiklerini öttürerek sert manevralarla önümüze yanaşıyor. Mesut direksiyona geçiyor. Başka zaman olsa yanına, öne otururum ama Serap'ı arkada yanlız bırakmaya niyetim yok. Bir fırsatını bulursam belki akim kalmış teşebbüsü tamamlar, elini tutarım. Niyetim bu, ancak henüz planımı nasıl uygulamaya koyacağım konusunda bir fikrim yok. Ancak önce telefonumun sesini kısmalıyım.

Yerleşme bitip tam hareket edecekken kaldırım bir kez daha ıslık sesleriyle inliyor. Bu kez, güçlü ve kor halinde: çikolatayı unutmuşuz. Gümüş, kayık bir tabağa konmuş çikolatalar ön koltuğa, düşmeyecek bir şekilde dördüncü yolcuymuş gibi dikkatle oturtuluyor. Sonunda yola çıkıyoruz;

Yeni Bosna'ya gideceğiz. Arkada ellerini subay meçleri misali havaya kaldırmış karate salondaşları ikili sıra halinde Mesut abilerine tezahürat yapıyor.

Bir süre trafikte yol alıyoruz. Mesut iki kez önüne kıran taksilere küfür etmenin eşiğinden dönüyor. Konuşmadan oturuyorum. Sessizliğim sonunda Serap'ın dikkatini çekiyor:

"Ne düşünüyorsun?"

Madem evlilik sır tutmamaktı:

"Plan yapıyorum," diyorum.

"Ne planıymış bu?"

"Elini tutma planı," diye fısıldıyorum.

Serap uzanıp sağ elimi kucağına çekiyor ve iki elinin arasına alıyor. İki kadeh daha içmiş olsam ancak bu kadar mutlu olurdum. Şimdi hem elini tutuyor hem de bacaklarını hissediyorum. Kim bilir, belki dizlerine de dokunurum. Beyaz Mercedes, uzun suratlı şoförüyle Yeni Bosna'ya doğru yol alırken biz arka koltukta usul usul –o çift, bense tek– elle birbirimizi okşuyoruz. Evet, belki yakında yüzmeye gideceğim ama şimdi yumuşak, serin bir el ve sert bir bacaktan başka bir şey düşünmüyorum. Tabii sırada bir de, bir çift diz var.

Ama sessiz, kışkırtıcı sevişmemiz uzun süre devam etmiyor. Mesut önce öksürüyor, ardından utangaç, haddini aşmaktan korkan bir sesle üç elin arasına giriyor. Askerde olsaydık, onu sopalardım:

"Komutanım, diyordum ki... Kayınpeder sorarsa ne diyeceğim? Yengeyi pek tanımıyorum da..."

Yan gözle Serap'a bakıyorum. Yanakları hafifçe kızarmış. Aslında benimki de kızardı ama benim yanaklarımı kaplayan siyah peçem var. Serap neşeli bir sesle anlatmaya koyuluyor:

"Adı Serap, kızlık soyadı Baştan; şimdikini söylememe gerek yok. Yaş 32. Üniversitede sosyoloji doçenti. Doğma bü-

yüme İstanbullu..." Yana dönüyor. "Komutanınla evli olduğumuza göre, nerede oturduğumu da biliyorsun." Serap anlatıyor, anlattıkça mutluluğum daha da koyulaşıyor. Çünkü elimi bırakmadı! "Onunla bir arkadaş toplantısında tanıştık." Bana dönüyor. "Dört yıl?" Bir filmin özel gösteriminde de diyebilirdi ama itiraz etmeyeceğim: Başımı eğiyorum. "Evet, dört yıldır evliyiz. Mangal severim. Annem babam sağ. Babam öğretim üyesi, annem ev hanımı... Başka?"

Mesut açıklamadan tatmin olmuş başını sallıyor:

"Teşekkürler yenge. Sadece, acaba..."

Memnun da, 'sadece' ne? Serap bekliyor, ben bekliyorum, Mesut bir türlü lafının arkasını getirmiyor. Nasıl söyleyeceğine karar veremedi. Sesimi yükseltiyorum:

"Çıkar ağzından şu baklayı!"

Uçan tekme hemen çıkarıyor:

"Sosyoloji, sosyalizm... Bunları karıştırmasak. Kayınpeder malûm Bulgar göçmeni; komünistleri pek sevmezmiş."

Serap küçük bir kahkaha atıyor:

"Tamam, meslek hanesine öğretmen yazarız. Ortaokulda yurttaşlık? Ne dersin?"

Ne diyecek!

"Sağol yenge," diyor.

Gülümsediği ensesinden bile belli. Anlaştık, antikomünist kayınpederini tedirgin etmeyeceğiz. Sonra Mesut, Nalân'ın ailesi hakkında bilgi vermeye koyuluyor: Anne ev hanımı, baba bir demir imalat atölyesinde ustabaşı. Nalân'ın iki kardeşi var. Biri askerde, diğeri kız, lise sonda. Nalân meslek okuluna gitmiş; Laleli'de, salona yakın bir kuaförde çalışıyor.

Saat yedide, birkaç sokağı başından sonuna kadar katettikten, beş kişiye sorduktan sonra aradığımız adresi buluyoruz. Mesut'un aradığı mutluluğu bulacağını umduğumuz evliliği dört katlı, sarı boyalı bu apartmanın giriş katında başlayacak.

Kapıyı başı örtülü, iri bir kadın açıyor. Arkasında orta boylu, asık suratlı bir adam, en geride iki genç kız var. Girişteki tanışma merasiminden kayınpeder ve kayınvalide tarafından karşılandığımızı anlıyoruz. Uzun boylu ve ablakça yüzü olanı Nalân: Gelin adayımız beyaz tenli, renkli gözlü, boylu poslu, sağlam yapılı biri. Mesut'u kızın boyu ve bacakları baştan çıkarmış olmalı. Ama önümdeki annasına bakılırsa bizim gelinin iki doğumdan sonra en az otuz kilo alacağına bahse girebilirim.

Salonda kabul heyetinin öteki kısmıyla karşılaşıyoruz: Bir amca, bir yenge, bir dul teyze ve iki duvarda gülümseyen Özal! Kayınpeder onları Bulgar zulmünden koruyan kurtarıcıya her gün saygısını sunuyor olmalı. Belirgin bir Rumeli şivesiyle konuşan adamın yüzünde tahtaya bıçakla kazınmış kertiklere benzeyen derin kırışıklıklar var... Sıkışarak oturuyoruz; Serap'la benim payıma koltuk, Mesut'a boyunu tavana kadar uzatan sandalye düşüyor. Yerde makina halısı, sehpaların üstünde, televizyonun altında ve üstünde el işi örtüler, köşede yapma çiçeklerin durduğu türbe yeşili, büyük bir vazo.

Merasimi teyze başlatıyor. Mesut, sürekliliği olmayan, daha çok Serap'ın gayretiyle süren konuşmaya katılmıyor, arada, önce kolonya, ardından çikolata ikram edip geriye çekilerek, başını önüne eğen ve öyle oturan Nalân'a gizli gizli göz atıyor. Ben, 'şekerim var' diyerek çikolatayı geri çeviriyorum. Sokak seviyesinde olduğumuzdan, gürültü gelmesin diye pencereler sıkı sıkıya kapanmış. Yarım saat sonra sıcaktan bayılanlar olacağına iddiaya girebilirim: İlk aday da benim.

Serap, kayınvalideye bu yaz çocuk yapmayı planladığımızı anlatırken kahveler geliyor. Bizimkilerde sorun yok Mesut, Nalân'ın onu günler önceden uyarmasına karşın heyecandan kahvesinin içinde bol tuz olduğunu unutup tam tüküreceken, ayılarak yudumunu ekşi bir suratla yutuyor.

Bu beni güldürüyor. Kayınpeder, Serap'ın anlattığı ikiz çocuklara güldüğümü sanıp; 'çok' yerine, sanki nesnelermiş gibi 'bol' diyerek, çocuk sahibi olmanın faziletlerinden söz etmeye başlıyor. 'Zaten Bulgarların Türkler'e yaptığı zulmün de nedeni bu,' diye sözlerini güçlendiriyor:

"Biz bol çocuk yapardık..."

Kayınpeder sözü şeytan komünistlere getirince, söze –takviye kuvveti olarak– amca da katılıyor. Neyse ki imdada börek ve çay yetişiyor. Yan gözle Serap'a bakıyorum: İki şeyi şaşırtıcı: Sabrı ve tazeliği. Yüzünde, dudaklarının üstünde, şakaklarında tek damla ter yok. Mesut'la ben, çölde koşturan atlar gibi yapış yapış ter içindeyiz.

Kayınpeder komünizmin berbatlığını bütün çıplaklığıyla gözlerimizin önüne serip şeytani rejimi lanetledikten sonra amca bu kez askerlikten söz açıyor. Mesut'un dili o zaman çözülüyor. Benim yumuşak ama sözünü dinleten, herkesin çekindiği bir komutan olduğumu anlatmaya koyuluyor. Oğlu Burdur'da 'kutsal vatan görevini' yapmakta olan kayınpeder, Serap'la konuşmaktan vazgeçerek sohbete katılıyor. Nasıl hem yumuşak olup hem de herkesin üzerinde otorite kurmuşum? Merak ettiği bu! Sabrımın neredeyse sonundayım. Sakallarımın gizlediği oteriter sırrı açıklıyorum:

"Yüzümde bir yara var. Bu yara o kadar korkutucu ki, benimle karşılaşanın ödü kopuyordu. Erlere, 'birgün kendime öfkelendim ve elimde bıçak varken kendimi tokatladım, ona göre' diyordum." Kayınpeder afallayınca konuyu değiştirip Mesut'u övmeye koyuluyorum: "Timimdeki en kahraman asker oydu. Bizi iki kez baskından kurtardı..."

Madalya da aldı diyeceğim ama bu fazla abartmak olur.

Gelişimizin elli ikinci dakikasında, içerdeki sıcaklık 40 dereceye yaklaştığında kayınpeder nihayet sebebi ziyaretimizi soruyor. Sıra bende, daha doğrusu söz, Allah ve peygamberinde:

"Allah'ın emri, Peygamberin kavli ile kızınızı..." Adamın iki kızı olduğunu hatırlayıp Mesut'u bir yanlışlığa kurban etmemek için, "Nalân'ı," diye düzelterek devam ediyorum: "Oğlumuz Mesut'a istiyoruz."

Kayınpeder, kız evinin 'bol' boş vakti olduğunu kanıtlamak ister gibi, sözü önce amcaya, ardından teyzeye sonra da yengeye veriyor. Üçü de geleneklere uyarak kesin bir şey söylemiyor. Elime fırsat geçerse Mesut'u kesin döveceğim. Belki on gün sonra öleceğim, yanımdaki güzel kadınla içki içmek yerine burada bu sıcakta evcilik oyunu oynuyorum. Niyetleri beni gideceğim cehenneme alıştırmak olmalı...

"Kızımız zordur, nazlıdır. Evin bir tanesidir. Yemedik yedirdik, içmedik içirdik..." Kayınpeder içinde toz birikecek kadar derin kırışıklıklarını açа açа, Mesut'a bakarak sesini yükseltiyor: "Sen bunun altından kalkabilecek misin?"

Mesut kekelemeye başlayınca araya giriyorum; bizimki katır kadar güçlü, deve kadar uzun ama yarısı kadar bir adamın saldırgan tavrından ürktü.

"Merak etmeyin!" diyorum. "Oğlumuz güçlü ve sebatkârdır. Kızınızı, adı gibi Mesut edecektir."

Adam yetmişinci dakikada insafa gelerek, madem gençler anlaşmışlar diyerek, oyunu sona erdiriyor.

Sırada ikinci tur çikolata var: Bu bizim getirdiğimiz. Mesut, utanmasa ağzındaki tuz tadını bastırmak için bütün tabağı yiyecek. Şerbetten sonra, gençler ayrıntıları aralarında konuşsunlar diyerek izin isteyip kalkıyoruz. Mesut, kendine uzatılan elleri, Serap'sa kadınların yanaklarını tek tek öpüyorlar. Ben el sıkmakla yetiniyorum. Meraklı amca, tam giderayak gözlerini sakallarıma dikmiş, bıçakla yüzümdeki yarayı nasıl açtığımı öğrenmek istiyor.

Serap, "Şaka yaptı, doğuştan," diyerek yardımıma koşuyor.

Kendimi sokağa atar atmaz önce kravatı, arkasından ceke-

ti çıkarıyorum. Serap yanımda. Ona sarılabilirim. Bunu yapmak yerine soruyorum:

"İçki yasağı sona erdi mi?" Yasak, merhametli bir başın eğilmesiyle sona eriyor. Votkanın hazzıyla ürpereceğim, tam o sırada yandan yaklaşan Mesut'u fark ediyorum. Üstüme geliyor. Eyvah! "Sakın sarılayım deme," diyorum.

Ama uçan tekme, komutanı olduğunu unutmuş, emre aldırmadan başımdan yakalıyor beni.

"Komutanım, sen olmasan ne yapardım ben?" Cevabı almadan alnıma okkalı bir öpücük konduruyor. Ardından Serap'a dönüyor; hızını alamadı, galiba onu da öpecek! Birden kayınpederin pencereden baktığını fark ediyor. Duruyor. "Sağol yenge, çok sağol, Allah senden razı olsun, ikinizden de..."

Hayır dualarını sona erdikten sonra arabaya binip önce –Mesut'a sırık boylu, muhtemelen açık tenli, at gibi uzun yüzlü çocuklar doğuracak– Nalân'ın yaşadığı sokağı, ardından Yeni Bosna'yı terk ediyoruz. İstikamet Laleli. Mesut bizi bırakmadan önce salona uğrayacak. İçerisi biraz soğuyunca elimi uzatıp Serap'ın sol elini kucağıma çekiyorum. Nihayet oldu. Sabaha kadar böyle oturabilir, hatta ana kucağındaymış gibi uyuyabilirim. Ellerinde çok şey var: ruhu, yüreği...

Dakikalar sonra salonun önünde duruyoruz, Mesut telaşla içeri giriyor. Serap'ın elini bırakmaya niyetim yok. İkimiz de konuşmuyoruz. Gerek de yok: bu işi ellerimiz yapıyor. Arada göz atıp filmlerden çıkıp gelmiş kadının taze, loş ışıkta bile ışıldayan yüzünü inceliyorum.

Soru apansızın yakalıyor beni:

"Şimdi ne düşünüyorsun?"

Ne düşündüğümü söyleyeceğim, Mesut ortaya çıkıyor. Elinde küçük bir çıkın var.

"Emanetin komutanım!" Para! Çaresiz avuçlarımın arasındaki eli bırakıp paketi alıyorum. "Cihangir'e değil mi?"

Serap'a sormadan, "Cihangir'e," diyorum.

Market bugün erken kapatmış, kırk dakika sonra el ele merdivenlerden yukarıya çıkıyoruz. Ben anahtarı cebimden çıkarmadan yan kapı açılıyor: Ve Sadi Bey! Hâlâ mutlu, hâlâ dik, hâlâ canlı:

"Nasılsınız muhterem?"

"Fevkalade iyiyim Üstat," diyorum.

"Siz rahatsız etmemin nedeni... Yanınızdaki hanımefendinin ne kadar..." Adamın garip birisi olduğunu biliyorum, ancak halinde bundan fazlası var. Güya mazeretini bana aktarıyor ama konuşurken bir avcı gibi Serap'a bakıyor. Niyeti ne? Birden fark ediyorum: Onu çalacak! "...zarif ve güzel olduğunu söylemek istediğim. Tıpkı..."

Evet, niyeti bu! Hayır, kusura bakma bay âşık, bu benim filmim. Adamın cümlesini bitirmesine izin vermiyorum:

"Audrey Hepburn'ü andırıyor."

Yaşlı hırsız hayal kırıklığıyla duraklıyor. Dudakları titriyor. Bu gece ona acımayacağım. Yanımdaki sanat eserini ne yaparsa yapsın, Leyla Sayar'a dönüştüremez.

"Ev-et, ev-et... Haklı olabilirsiniz... Ama sanki..."

Ben geri adım atmayınca Sadi Bey Audrey Hepburn'ümü başıyla selamlıyor ve şaşırtıcı bir hızla dairesinde onu bekleyen Leyla'sına geri dönüyor.

"Ne oldu?"

"Başrol oyuncumu çalmasına izin vermedim," diyorum.

"Kim başrolde?" Ne biçim bir soru bu? "Ben mi?" Başımı eğiyorum. Kapıyı açma zamanı; kanadı içeri itiyorum. Sıra! Kımıldamadan beklemekte... Serap bir süre ne yapmaya çalıştığımı anlamaya çalışıyor, niyetimi sezer gibi olunca düşüncesini doğrulatmak isteyen bir sesle soruyor: "Neden girmiyoruz?" Gülümsüyorum. O zaman anlıyor: Niyetim kesin. "Söylemedi deme, göründüğümden daha ağırımdır."

"Olsun," diyorum. "Hergün taşıyacak değilim ya! Bu ilk gecenin şerefine..."

Yine o cömert, yöneldiğini ele geçiren yumuşak, derin ifade! Bir yandan gülümsüyor bir yandan da ellerini kaldırarak boynuma doluyor. Onu kolaylıkla kucaklıyorum. İlk başta fark edilmeyen, hafif bir kokusu var. Dediği kadar da ağır değil. Onu böyle istediği yere kadar taşırım. Elini sakallarıma götürüyor. Sesi boğuk, kıvrımlı; cevabını bildiği soruyu soruyor:

"Hâlâ votka içmek istiyor musun?"

Hayır, içmek istediğim iyiliği, cömertliği, merhameti ve tabii ki, güzelliği.

"Hayır," diyorum. "Sırada çok şey var."

Ne var, diye sormuyor.

"O zaman topuğunla kapıyı kapat!" diyor. "Filmlerde böyle olmaz mı?" Dediğini yapıp onu kucağımdan indirmeden yatak odasına götürüyorum. "Düşündüğümden daha kuvvetliymişsin..." Omuzlarıma hafifçe baskı yapıyor. "Bunlar da bayağı genişmiş..."

"Öyledir," diyorum. "Beni 19 Mayıs'larda hep piramitin en altına koyarlardı." Sonra onu yere bırakıyor, yatağın başucundaki lambayı yakıyorum. "Daha önce söylemiş miydim? 'Güzellik, ışığın türeviymiş'."

Serap belli belirsiz gülüyor.

"Ama güzelliği derinleştiren, gölgelerdir." O da aynı yazarı okumuş. Kollarını boynumdan çekip ellerimi tutuyor. Sorusu var: "Söyle bakalım! Bana aşk mektubu yazacak olsan, nasıl başlardın?"

Nasıl başlayacağımı çok uzun zamandır biliyorum. 1994 ya da 95'den beri. Onu tanımadan çok önce ileride bir gün bir kadına yazacağım o iki sözcüğü belirlediğimi nereden bilecek.

Sanki bütün kokularını içime çekip onu içeceğim su damlasına çevirmek ister gibi kulağına eğiliyorum:

"*Nakupenda malaika...*" Boynundan hafifçe öpüyorum. "Böyle başlardım."

Boğuk bir ses soruyor:

"Malaika ne demek?"

"Melek ya da meleğim," diyorum.

"Ya... naku... nakupenda?"

Söylemeli miyim? Söylüyorum:

"Seni seviyorum..."

Bedeni titriyor. Hissediyorum. Göz göze geliyoruz. Bakışları günahın eşiğine gelmiş, adım atmak üzere olan bir bakireninki kadar ürkek. Mırıldanıyor:

"Hangi dilde bu?"

"Suvahili..."

Birden geriye çekilip başımı ellerinin arasına alarak dudaklarımdan tutkuyla öpüyor. Bakışlarının masumiyetine, bedenin serinliğine karşın ağzında ateş var.

"Nasıl bir adamsın sen?"

Ruhu bereli ve kimsesizin teki... Ama bunu malaikaya söylemeyeceğim. Şimdi olup bitenlere, biteceklere, söylediklerimize, söyleyeceklerimize inanmak için tekrar göz gözeyiz. Bakışları, su damlası kadar berrak, duru ve şeffaf; ben kararımı çoktan verdim diyor: Belki Schoendoerffer okuduğum, belki yazdığım, belki de onu kurtamaya gittiğim için: cevap, gözlerinin dibinde. Aslında burada olmasının, bedenini bir daha ayrılmayacak gibi bedenime yaslamasının, ruhunu sakınmadan açıp bana uzatmasının bir tek nedeni var: hüznün değerini bilmek. Evet, biliyor: Acı çeken saygıdeğerdir...

"Tanzanya'ya gittin mi?"

"Hayır," diyorum, artık fısıltıyla konuşuyoruz. "Sadece Makabe'yi[11] dinledim."

---

11 Miriam Makabe: Güney Afrikalı, ırk ayrımcılığına karşı mücadele etmiş, Birleşmiş Milletler elçisi, efsanevi kadın şarkıcı.

"Yine de Suvahili bir şeyler söyle!"

"*Kidege hukuwaze*... Rüya gör, küçük kuş..."

"Peki," diyor. "Gel, birlikte görelim!"

Rüyamızda hüzünlerimizi buluşturacağız... Aslında dizlerime yaslanıp ağladığından beri ikimiz de biliyorduk bunun olacağını. Bir ara, duş almam gerek diye düşünüyorum; ama hayır. Vakit yok. Hem on beş ya da on beş buçuk yaşında değilim, kırkı geçtim... Önce o soyunuyor. Elbisesinin altından yumuşak hatlı ancak diri bir beden çıkıyor. Kendini sakınmıyor. Ben de onu izliyorum. Odada sadece loş ışık veren başucu lambası var, yine de karnımdaki yarayı fark ediyor.

"Bu ne?"

"Yakınımda roket patladı," diyorum. "Seken kaya parçaları..."

Bedenini tekrar bana yaslıyor. O, yeni duş almış kadar serin ve iç açıcı.

"Her yanında yara var," diyor.

Görünmeyenlerden söz etmeden, "Hepsi bu," diyorum.

Yatağa uzanıyor. Gözleri açık. Bakışlarını kaçırmıyor. Aksine beni bütünüyle görmek, hatta içine almak istiyor. Üzerine eğiliyorum. Farkındayım, her şey karışacak, karmakarışık olacak; hüznüm onunkine karışacak; o cömert, merhametli bakışlarını, duru gülümsemesini koyultacak. Gülümsemesiyle, hüznüyle, merhametiyle kendisine bir dünya kurmuşken o dünyayı bozmaya, değiştirmeye geliyorum... Bunları düşünüyor ama durmuyorum. Aklımdan geçen kuşkulara verdiğim sessiz cevap yine aynı: ne fark eder? O öpüyor, ben karşılık veriyorum. Gösterişsiz, sade ancak derin bir şehveti var. Öncü o, o yol gösteriyor ben izliyorum. Yolculuk uzun sürmüyor. İşaret edince daracık varlığına giriyorum. Hemen kesik kesik inliyor. Bir kadına haz vermek ne kadar doyurucu bir duygu? Bunu ilk kez bu kadar derinden hissediyorum. Kolları düşündüğümden daha güçlü! Bir er-

kek için orgazm olan kadından daha çok, kim mutluluk verir? Ben de onu çok bekletmiyor, üzerine devriliyorum...

Kendimi kontrol etmeyeceğim, "*Malaika*" diyorum.

O da etmiyor, "*Nakupenda*," diyor.

Artık rahatça havuza girebilirim, gam yemem. Ah bir de Makabe burada olsaydı ve bize şarkı söyleseydi.

O zaman aklıma geliyor: Hayatımda ilk kez yanında uyanmayı dilediğim birisiyle uyuyacağım. Bütün gece düşmesin diye kolladığım alyansı parmağımdan çıkarıp komodine bırakıyorum.

Altıncı Bölüm

- 1 -

Ses derinden geliyor, kuyunun dibindeki karanlıktan; yankılanarak! Yine de bir dağcı gibi dik duvarlara tırmanan inatçı titreşimleri duyuyorum: mırıltıyla konuşan kadın olmalı. Kirpiklerimi aralıyorum. Bir değil, iki kadın var. İkisi de üzerime eğilmiş...

"Kendine geliyor."

Bu Marilyn...

"Bizi duyuyor musun?" Bu da Serap! Ne oldu? Serap ne olduğunu söylemiyor, "Hoş geldiniz Beyefendi!" diyor.

Ne demek istedi? Sorsam? Soruyorum:

"Bir yere mi gitmiştim?"

"Öteki dünyaya..."

Cevabı veren Marilyn... Hayret, daha önce fark etmemişim: Öfkelenince sesi bayağı erkeksileşiyormuş. Durum hâlâ karışık, tekrar soruyorum:

"Ne oldu?"

Ne olduğunu Serap açıklıyor:

"Neredeyse yirmi dört saattir uyuyorsun; komadaymış gibi; kendinden geçmiştin."

"Giderek süresi artacak; ölümü çağrıştıran uzun baygınlıklar!" Doktor haber vermişti. Doğruluyorum. İkisi de geriliyor. Beni giydirmişler. Elimi uzatıp Serap'ın endişeli yüzüne dokunuyorum. Ne söyleyebilirim?

"Genç kadınla evlilik oldukça yorucu..." Bekliyorum: İşe yaramadı, ikisi de gülümsemiyor. Pekâlâ, başka bir şey denerim: "Askerden döndükten sonra tam iki yıl, neredeyse hiç uyumadım. Şimdi bedenim acısını çıkartıyor."

Serap, cevap vermiyor, söylediklerimin boş laflar olduğunu kanıtlamak için yana dönerek komodinin üstündeki büyük zarfı alıp havaya kaldırıyor.

"Burada yazılı olanları, yani her şeyi öğrendik..." Eli yanmış gibi zarfı geri bırakıyor. Dahası da var: "Doktorunla da konuştuk." Sözlerini yarım bırakarak yana, başını sallayan Marilyn'e dönüyor: "Sen bir şeyler hazırlasana, abinin karnı çok acıkmış olmalı." Öfkeli genç annem salınarak yatak odasından çıkarken Serap devam ediyor: "Ameliyatı, yalnız kalmaman gerektiğini..." Sesi boğuklaşır gibi oluyor, "Şansını, hepsini öğrendik." Kolaylıkla ayağa kalkıyorum. Pantalonum nerede? Banyoya gitmeliyim. "Bilgin olsun, bir hafta, on gün... Hayır, ne kadar gerekirse diyelim, o kadarlık bir süre için buraya taşındım... Özetle, sıkı biçimde kontrol altındasın."

Burada kalacak, her gece birlikte uyuyacağız, hatta... Gülümsüyorum. Aslında bu 'sıkı kontrol' düşündüklerimi de içeriyorsa, kesinlikle hoşuma gidecek.

"İtiraz etmemin bir yararı var mı?" diyorum.

Serap, tek kelimelik cevabını altını çizercesine elini sert bir biçimde yana savuruyor:

"Yok!" Pantalonu giymekten vazgeçiyorum; nasılsa iki adım sonra tekrar çıkaracağım. Göz göze gelince farkedili-

yorum, o da Marilyn kadar öfkeli, ancak onunkine gem vurulmuş: "Neden söylemedin?"

Onu tekrar öpmek istiyorum ama aramızda o buyurgan eli var.

"Söyleseydim, benimle evlenmekten vazgeçerdin," diyorum. "Ne kadar çok bilirseniz, o kadar mutsuz olursunuz... Ben Henry James'in öğüdüne uydum..." Söylediklerimi düşünüyor. Fırsattan yararlanarak bir adım atıyorum. "Şimdi izin verirsen banyoya gideceğim."

Elini indirse de söyleyecekleri bitmeden geçit yok:

"Ameliyata kadar yalnız kalmayacaksın. Ya ben, ya Marilyn, ikimizden birisi yanında olacak. İçki de yasak. Bir ay sonra istersen votkayla dolu bir küvette yıkanabilirsin ondan önce tek damla bile yok!"

Kararlılar: "Demek ölmeme izin vermeyeceksiniz!"

İlk kez bakışları yumuşuyor:

"Hayır," deyip aceleyle atılıyor: "Nedenini bir şeyler yedikten sonra söyleyeceğim."

Neden ölmememi istediğini söyleyecek! O zaman fark ediyorum. Yine gece; odanın da, salonun da ışıkları yanıyor. Uzanıp şakağından hafifçe öpüyorum. Yirmi dört saattir başımda ama sabah açmış bir kır çiçeği kadar taze.

İki dakika sonra duşun altında mırıldanıyorum:

"Tanrım neden duaları geç duyarsın!"

Yakınmamı uzatmadan susuyorum. Nankörlük etmemeliyim. Geç duymasından daha kötüsü de var: hiç duymaması.

Masaya oturduktan bir süre sonra Marilyn izin isteyip gidiyor. Yüzünde bir sevinç ışıltısı; gözlerini parlatan bir sır... Serap, kapı kapandıktan sonra haberi veriyor: Cengiz bizimkini arayıp birlikte Taksim'e çıkalım demiş.

"Her yer aşk kokuyor," diyorum. Yan daire, alt daire..."

Serap başıyla onay verse de cümleyi ve daireleri tamamla-

mıyorum. Masayı temizledikten sonra yanıma geliyor, karşıma geçiyor; iki eli, elbisesinin iki yanında:

"Bak, yine masa örtüsü!"

Artık fark etmez. Gördüğümü unutmam.

"İstersen çuval giy," diyorum. "Altında ne olduğunu biliyorum."

Yanakları kızarıyor. Kucağıma gelecek. Kollarımı aralıyorum.

"Bizi korkuttun," diyor. "Sabah gözlerimi araladım: O kadar derin uyuyordun ki, sana dokunmadım... Ama iki saat geçince, evlilik sonrası ne uykusu bu deyip yanına geldim. Öptüm, gıdıkladım, sarstım: bir türlü uyandıramadım. O zaman Marilyn'i çağırdım..." Parmaklarını sakallarımın arasına daldırıyor. "Zarfı o buldu."

Demek Marilyn'in kadınca dikkati... Ne diyebilirim?

"Merak etme," diyorum. "Dokuz canlıyımdır. Beni iki yaşındayken, kırık şişeyle bile öldüremediler."

Serap uzanıp parmağıyla dudaklarımı kapatıyor:

"Evet, ölmesen iyi olur, çünkü..."

Çünkünün ardından gülmeye başlıyor.

"Çünkü..." deyip, bekliyorum.

Tane tane heceliyor:

"Çünkü belki nin-ge-ku-oa malaika'dır."

Ningekuoa! Beynimde sorun olabilir ama kasıklarımda yok. Kalçalarını uyanmış kasıklarımın üzerine çekiyorum.

"Demek başımda beklerken benimle ilgilenecek yerde Suvahili çalıştın?"

"Evet," diyor. Dudakları şimdi sol kulağımda. "Ölmeye kalkayım deme, çünkü seninle evlenmeye karar verebilirim meleğim..." *Ningekuoa*! Bu sözcüğü unutmamalıyım. Serap oyundan iyice keyif alıyor, "Hadi beyninin içinde neler olup bitiyor, bana kısaca anlat. Sonra bir şey sormayacağım."

"Önce söz ver," diyorum. Serap başını geri çekiyor. Bir so-

ru bu? Cevabı veriyorum: "Olur da evlenmeye karar verirsek, düğünde dünkü kıyafeti giyeceğine."

"Dünkü siyahtı," diyor aceleyle. "Siyah..." Ölüm rengi diyecek, sözcüğü diliyle birlikte ısırarak lafı ve rengi değiştiriyor: "Evlilik... Evlilik rengi beyazdır."

Haklı. Beyaz olmalı.

"Peki, biçimi aynı olsun," diyorum.

"Anlaştık," diyor.

"Ya annen! İlle de gelinlik diye tutturursa?"

Serap gülüyor, sonra,

"Sen onu bana bırak," diyor. "Hallederiz."

Uzatmadan, tatlı evlilik oyununa bir an önce dönebilmek için bellek kaybının, bayılmaların ne zaman başladığını anlatıyorum. Açıklamayı tamamladığımda şanslı olduğunu, çünkü onu, elbisesini, sevişmemizi, beni nasıl hazla içine aldığını gayet iyi hatırladığımı söylüyorum. Utanıyor. Utancını derinleştirmek için yeniden sevişmek istediğimi söylüyorum.

Utanıyor ama utancı sevişme isteğini engellemiyor. Kucağımdan kalkıyor, birlikte yatak odasına yürüyüp Marilyn'in kaşla göz arasında topladığı yatağa uzanıp mümkün olduğunca uzatarak, sanki son kezmiş gibi her ayrıntıyı bedenlerimize, belleklerimize kaydederek sevişiyoruz.

Çok sonra yanından kalkıyorum. Serap derin, aralıklı soluklarla dün gece yakalayamadığı uykusunu alıyor. Bu gece sıra onda: Gürültü etmeden salona geçiyorum. Masada gazete var, manşette de Başbakan: Öfkeyi kişilik süsü sanan zat, Dolmabahçe Camii'nin içinde içki içildiğinde ısrarcı. Daha küçük haber: Adliyede Gezi Olayları'nı protesto eden 50 avukat gözaltına alınmış...

Sessiz bir küfür savurup koltuğa yürüyorum. Sokak sessiz; ışıklar solgun. Tam votka saati... Hayır, içmeyeceğim, söz verdim. Yine de alışkanlıkla masanın yanındaki sehpaya bakıyorum. Şişenin yerinde yeller esiyor. Serap'ın ilkesi:

Hem söz al hem de tedbir! Bu beni gülümsetiyor. Olup bitenleri ve tabii olabilecekleri, birlikte düşünüyorum. Newton'la Einstein'ın *annus mirabilis*'i[1] varsa, benim de *mense mirabilis*'im[2] var: Serap'ın ayı! Ölüm fikrine alışmışken birdenbire böyle bir varlıkla ödüllendirilmek! Düzenbaz davranan hangisi? Tanrı mı, hayat mı? Direnmek için hiç şansımın olmadığını biliyorum: Boş olup olmadığına aldırmadan önüme çıkan bu umuda dört elle sarılsam? Umut, öksüzlerin hem yaşam gücü hem de onulmaz hastalığı değil midir? Sevincim uzun sürmüyor. Sorumluluk: Umut etmeden önce otuz iki yaşındaki genç bir kadını da düşünmeliyim.

Telefonu yatak odasında buluyorum. Şarjı bitmiş. Serap hâlâ derin uykuda: meydandaki beyaz göğüsleri inip kalkıyor. Ona bir ara söylemeliyim: Uyku onu daha da gençleştiriyor. Aleti salonda fişe takıyorum. Cevapsız aramalar ve iki mesaj: Üst üste dört kez arayan Mesut. Mesajlardan birisi de ondan gelmiş. İlk önce Ayşın'ınkini açıyorum. Soğuk, şaşkın ve kararsız bir cümle: *'Habere sevindim. Yarın Bodrum'a gidiyorum. Görüşmek umuduyla...'* Mesut'unki telaşlı bir hava taşıyor: *'Komutanım, beni ara. Şırnak'ta o gece, baskında orada olan bir özel harekâtçı buldum...'*

Saat kaç? On bir kırk yedi. Yine de tuşa basıyorum. Telefon uzun uzun çaldıktan sonra açılıyor. Mesut'un uykulu sesini duyar duymaz dilimin ucundaki soruyu soruyorum:

"Hangi adamı buldun?" Uçan Tekme'nin uyku sersemliğinden sıyrılması epey zaman alıyor. Lafı uzatmasına izin vermeden kısık sesle bağırıyorum: "Konuşsana be adam!"

"O gece baskında senin arkanda olan özel harekâtçı vardı ya, işte onu."

"Hangi özel harekâtçı?"

---

1 (Latince) Mucize yıl. Newton 1666'da matematikte, Einstein 1905 yılında fizikte büyük buluşlar yaptı.

2 Mucize ay.

Mesut, "Bize senin yaralandığını haber veren," diye devam ediyor. "Lüleburgaz'da ticaret yapıyor, her hafta da İstanbul'a mal almaya geliyormuş. Adı Şeref, meğerse bizim Şemsi'yle hemşehriymiş. Şemsi bugün salona uğradı, laf arasında o söyledi..."

Tim komutanın arkasındaki er! Gölgeli, çatık kaşlı bir surat gözlerimin önünde beliriyor.

"İstanbul'a ne zaman geliyormuş?"

"Galiba yarından sonra," diyor, Uçan Tekme.

"Onu hemen bul! Gelince de buraya, bana getir... Anladın mı?" Biraz bekleyip tekrarlıyorum: "Yarından sonra İstanbul'a geldiğinde onu mutlaka görüp konuşmam gerek, anladın mı?"

Mesut'un söylediklerini dinlemeden telefonu ve gözlerimi kapatıyorum. Sorular boşlukta yankılanıyor: Karanlığın tamamı aydınlanacak mı? Yok olan o yedi ya da sekiz dakika geri gelecek mi? Ellerime bakıyorum. Sadi Bey'e dönüştüm: ikisi de tir tir titriyor.

Yavaş adımlarla yatak odasına dönüyor, Serap'ın yanına uzanıyorum. Hafifçe mırıldanıyor, ardından her gece yaparmış gibi arkasını dönüp kalçalarını kasıklarıma yaslıyor. *Mense mirabilis*'in sonu! Oysa bir kadınla günlük yaşantının paylaşılmasının, yeni alışkanlıklar edinmenin sihrini yaşayabilirdim... Tanrı'nın başka planları da mı var? Varsa izin vermemeliyim. Kendi kendime söz veriyorum: Bu gece bayılmayacağım; yanımdaki varlığın tadını çıkaracağım ve onun incinmesine izin vermeyeceğim.

- 2 -

Yarın Şeref'i göreceğim ama şimdi onu düşünmüyorum. Bugün yeni bir gün! Kolumda Serap var, Taksim'e doğru yürü-

yoruz. Verdiğim sözü tutacak, sokağın ortasında bayılmayacağım. Yine de bir tedbir olarak Market arkamızdan bizi izliyor. O öfke yumağı adam, neredeyse bir kuzuya dönüştü: İnsana ancak ölümünün eşiğinde gösterilen türden bir saygı ve şefkatle, ses çıkarmadan, düşersem beni yakalabileceği bir uzaklıkta arkamızda yürüyor. Geçtiğimiz yollar, duvarlar, iki kenardaki elektrik direkleri, bankamatikler ve özellikle kapalı kepenkler beyaz, siyah ve kırmızı yağlı boyayla yazılmış, yarısı öfke, öteki yarısı özgürlük isteklerinin dile getirildiği sloganlarla süslenmiş. Taksim ve civarı öfkeli özgürlük çığlıklarıyla inliyor. Piyasaya savaş ekonomisi hâkim: Önümüzü arada gaz maskesi, baret satan adamlar kesiyor. Gaz maskelerinin çifti beş lira, baretler daha pahalı. İstiklal Caddesi'nin iki yanı bayrak satan tezgâhlarla dolu... Basma entari giymiş bir kız, göğsümüze 'Biz Çapulcuyuz' yazan bir rozet iliştiriyor. Geriye göz atınca Market'in öfkeli bir el hareketiyle kızı geri çevirdiğini fark ediyorum. Rezillik dediği bu curcunaya benim için katlanıyor; ama o da bir yere kadar: Curcunanın yakasına yapışması sabrını taşıracak. Meydana çıkıyoruz; ortadaki Atatürk Heykeli sloganlarla, flamalarla kaplı. Yaşlı görünüşlü, sıkkın çiçekçi kadın şikâyet ederek, dokuz gündür hiç çiçek satamadığını, üstelik de dünyanın gazını yediğini, güllerin sararıp solduğunu anlatmaya başlayınca esnaf dayanışması ortaya çıkıyor: Market, kadının şikâyetini haklı bulduğunu anlatan bir tavırla başını sallıyor.

Serap'a bir gül alıyorum; kıpkırmızı.

Geziye çıkıyoruz. Parkta hummalı bir temizlik faaliyeti göze çarpıyor. Çöpler toplanıp büyük torbalara doldurularak bir kenara yığılmış. İki noktada yiyecek sergileri var. Ziyaretçiler yemek getiriyor, parktakiler de oradan alıyormuş. Başka bir yerde, girişinde sağlık merkezi yazısı olan bir çadır kurulmuş; içinde doktorlar; az ileride de hukuk bürosu. Yü-

rüdükçe Serap'ın coşkusu artıyor. Sokağa çıktığımızdan beri gözlerindeki o endişeli bekleyiş yerini mutluluğa bıraktı.

"Ortada komünal bir hava var," diyor bir ara. "Sanki Paris Komünü'nü tekrar yaşıyoruz."

İkinci kez Paris Komünü'nden söz ediyor. Bu romantik ve epik rüyanın sonunun iyi bitmediğini hatırlatacağım, bakışlarındaki tutkuyu görünce hatırlatmak yerine gülümsüyorum. Özgürlük ve aşk başını döndürmüşken keyfini kaçırmak oyunbozanlık olur. Hava kararmaya yüz tutmuş, bir piyanist –Serap, galiba yabancı diyor– direnişi desteklemek için konser verecekmiş. Kalabileceğimizi söylüyorum. Keyfim yerinde: aylaklık çok çabuk öğrenilir... Ama o, başını sallıyor. Hayır, bu kadar gezinti yeter; risk almaya gerek yok.

"Hem okuyacak sınav kâğıtları var. Cengiz sabah getirdi."

Geri döneceğiz. Haber, Market'i sevindiriyor. Apartmana girerken Cengiz ve Marilyn'le karşılaşıyoruz. İkisinin de gözleri kaçak. Ayaküstü selamlaşmanın ardından uzaklaşıyorlar. Cengiz sınav kâğıtlarını sabah getirmişse bu saate kadar hep Marilyn'nin yanında mıydı? Serap'a dönüyorum.

"Hiçbir şey bilmiyorum," diyor. Bakışlarımı üzerinde tuttuğumu fark edince, "Yemin ederim," diye mırıldanıyor. "İkisi de bir şey söylemiyor."

Merdivenlerin son bölümünü Sadi Bey'e yakalanmamak için koşarak tırmanıyoruz. Serap içeri girer girmez –vazom yok– mutfağa koşup kızıl gülü derin bir bardağa yerleştiriyor.

"Her gün suyunu değiştirip içine bir buz atmak gerekiyor."

Gül, huzur ve umut! Mutluluk bu mu? Serap, sınav kâğıtlarıyla masaya geçtiğinde ben de Zinar'ı elime alıyorum. Bitirebilecek miyim? Emin değilim. Gözlerimi kapatıyorum. Ama Şırnak yerine Bornova'ya dönüyorum. İlk resim, yurdun duvarının dibindeki İngiliz Çeşmesi... Peki, neden Arap Saki Çeşmesi derdik?

"Huhu!" Gözlerimi aralıyorum. Serap endişeyle bana bakıyor: "İyi misin?"

"İyiyim," diyorum. "Çeşmeden su içiyordum."

"Ne çeşmesi?"

Ona çeşmeleri, Bornova'daki levanten ailelerin çoğu ya boş ya da metruk haldeki köşklerini, meyve ağaçlarıyla dolu, havuzlu büyük bahçelerini anlatıyorum:

"O köşkler, bahçeler özellikle de meyveler bizimdi, hepsini yurttaki çocuklar yerdi..." Büyükpark yurda uzaktı biz yine de orada oynardık, eskiden yakınımızda golf sahası da vardı diyeceğim ama çalışması gerektiğini hatırlıyor, "Kâğıtlarını oku," diyorum.

Kâğıtlarına geri dönüyor. Nafile, ancak on beş dakika sabredebiliyoruz. O benden önce davranıyor. Sesini duyunca yana dönüyorum. Ayağa kalkmış. Artık bakışlarının dilini biliyorum. Hızlı adımlarla bana doğru yürüyor. Karşıma gelince uzattığı eli tutuyorum.

"Kadınların sana neden bayıldığını biliyor musun?"

Kadınlar! Vasfiye'yi görmedi. Belki...

"Sözcükler," diyorum. "Ben Balzac'ın yalancısıyım: Kadınlar sözcüklerle baştan çıkarmış."

Onaylamadan, karşı çıkmadan da başını sallıyor.

"İçindeki kadını uyandırıyorsa, o erkek etkileyicidir..." Eliyle beni ayağa kaldırıyor. "Gel!"

Serap'ın gülümsemesi öyle güçlü, öylesine engel tanımaz ki, dudaklarımın bükülüşünü kapalı gözlerinin ardından bile görebilir. Toparlanıyorum. Karşımda yazgının cömert armağanı duruyor. Değerli olana bakınca insanın başına ne gelirse onlar geliyor. Önce ürperti, sonra o soru: Ya onu yitirirsem? Korku, içimde bir yerde titreşiyor ama bakışlarımı sabah rüzgârıyla gerilmiş bir yelken kadar diri ve zarif yüzüne çevirince, kaygım kayboluyor. Ayağa kalkıyorum. Onu kucağıma alacağım.

"Hayır," diyor. "Gerek yok! Eşiği evvelsi gün geçtik."

Onunla mutlu olabilirim. Hayal kurmak: dünyanın en tatlı işi... Az sonra içine girince fikrimi değiştiriyorum. Hayır, hazseverlik hayalcilikten daha tatlı. Sevişirken yüzü kâh utançla, kâh arsızlıkla, mevsimler gibi, tıpkı yaz ve kış gibi değişiyor. Küçük bir çığlık atıyor. O zaman fark ediyorum: İçindeki kadınların bekçisi kilidi açtı. Artık biri şehvetli, biri şefkatli en az iki kadın var kollarımın arasında.

- 3 -

Evet, onu görür görmez hatırladım: kaşlarının ortasındaki beyazlıktan. Demek on beş yıl önce yüzünü bölen beyazlık, yağan karın değil, genetik mirasının işaretiymiş... Şeref: adı bu. İstiklâl'e açılan dar sokaklardan birisindeki bir kahvede oturuyoruz. Mesut, Şeref ve ben... Evden, yardım isteyen bir askerlik arkadaşını göreceğiz diye çıktık... Adam iyice şişmanlamış; bir zamanlar Şırnak'a korku saçan JÖH'tan olduğuna kimse inanmaz. Neredeyse göğsüne kadar çektiği bol pantolonun içinde çuvala girmiş gibi duruyor. Ama asıl dayanılmaz olan uzun dili: Ağzını açmadıkça sorun yok ancak konuşmaya başlayınca ortaya katlanılmaz bir gürültü çıkıyor: Elmanın ortasından dışarıya çıkmış kıpır kıpır bir kurtçuk.

Kalkıp eve dönsem? Geriye yaslanıp gözlerimi kapıyorum. Hayatımın tek gizini, hayal kapasitemi artıran, genişleten bu karanlığı aydınlatınca elime ne geçecek? Sorular, sorular... Gerçeği, Zinar'ın ortaya çıkışına kadar süren o on dakikada olup bitenleri gerçekten öğrenmek istiyor muyum?

Şeref, bir yandan birasını yudumluyor, bir yandan da birkaç yüz metre ötede olup bitenlere küfrediyor. Ona göre Gezi'deki olaylar, her şey Kürtler'in başının altından çıkıyor;

Başbakan da, diğer partiler de, herkes ülkeyi satıyor; satmayan, malına sıkı sıkıya sarılan tek parti, MHP. Cevap vermeden, sözlerini kesmeden ve diline bakmamaya çalışarak onu dinliyorum: aslında yaptığım bir karara varmak: Gerçeği öğrenirsem, romanı bitirebilecek miyim?

Şeref, Mesut'a memleketin nasıl kurtulacağını ayrıntılarıyla anlattıktan sonra bana dönüyor:

"Mesut kızan, bana senin nasıl yaralandığını merak ettiğini söyledi. Öyle mi komutan?"

Merak ettiğim yaralanmam değil, öncesi. Yine de, "Öyle sayılır," diyorum.

Şeref, tıkıldığı çuvaldan kurtulmak istercesine doğruluyor. Gözlerindeki canlanmaya bakılırsa, o olup bitenleri hatırlıyor:

"Tuğrul komutanım işaret verince eve doğru yürüdük; hanede kayıtlı görünen iki erkek çocuk da dağdaydı, istihbarat bildirmişti. Düşündüğümüz gibi oldu. İkinci ateşi de orada yedik. Namussuz piçler, evde pusudalarmış..." Gözlerimi adamdan kaçırıyorum. Savaştan söz etmek onu daha da, katlanılamayacak kadar sevimsizleştiriyor. "Tuğrul Çavuş kurşunu omuzundan yedi. Biz de onu sipere çektik. Kapının yanında bir sen vardın..."

Bir tek ben! Soluğum derinleşiyor... Orada mıydım? Gözlerimi kapatıp geçit vermeyen karanlığın içinde küçük bir ışık, bir anı parıltısı görmeye çalışıyorum. Hayır, kirpiklerimin ardında hiçbir şey yok! Soğuk, mat bir karanlık; hepsi bu... Ya belim, belimdeki? Bir basınç, sivri bir şey hücum yeleğime bastırıyor... Evet! Taş, belimin ortasına duvardaki sivri taş batmıştı... İleride, bahçe duvarının dibinde bir köpek vardı; ölmüş ya da can çekişen. Ve birazdan isli bir duman gibi tütecek gece...

"Tamam," diyorum. Neden böyle dediğimi bilmeden gözlerimi aralayıp tekrarlıyorum: "Tamam..."

Şeref, tekmil verircesine devam ediyor:

"Üç kişi, kaçmalarını engellemek için arkaya dolanırken sen tarayarak eve girdin..." Dili, o iğrenç kurtçuk, dudaklarının arasından sürünerek yuvasına çekiliyor. "Bak şu uyuz piyadeye, amma da yürekliymiş... Kusura bakma komutan, aynen böyle düşündüm sen bağırarak içeri dalınca..."

O bana uyuz diyordu. Ya ben? Ben ne düşünüyordum? Hatırlamıyorum... Hayır, hatırlıyorum: Neden el bombası atmadım? Böyle düşünüp kendime kızıyordum. Hâlâ içerdeler mi? Belimi taştan kurtarıyorum. İçeride kül rengi, düşman bir loşluk duman gibi tütüyor... Ağzımdan, burnumdan fışkıran beyaz soluklar o loşluğu dağıtıyor: Solda, ocağın dibinde beyaz saçlı, yaşlı bir kadınla, bir adam var. Onlar mı ateş etti? Hayır! Ses sağdan, toplanan yer yataklarının üst üste yığıldığı denkten geliyor. Gölgeyi görüyorum. Genç bir erkek mi? Ateş edecek, elinde bir şey var...

"Sonra komutan, sen bir daha ateş ettin." Evet, göğsüne bastırdığı şeyle kaçmaya çalışan gölgeye. Tuttuğu ne, tüfek mi? "Tam o sırada evin arka tarafından da ateş sesleri geldi. Bizimkiler, yan bahçeye atlayan iki karga görmüşler, tutturamamışlar. Ardından ev birden alev aldı. Bakmaya gelecektik ki, sen kapıda göründün..."

Aydınlığa çıkmalıyım! Bu ismişçesine insana yapışan dumandan kurtulmalıyım... Hatırlıyorum: Kapıya doğru atılırken dua eder gibi bunu tekrarlıyordum. Oysa aklım, içerde yatakların arkasındaydı... Yumuşak, kavrayıcı bir dehşet duygusunun içindeydim...

"Biz seni aldık... Yaralı mısın diye soruyorduk..."

Elimi kaldırıp adamı susturuyorum. Başkaları da...

"Kadın, beyaz saçlı bir kadın vardı!"

Mesut sessiz; o uzaktaydı. Şeref başını sallıyor. O da gördü!

"Ha, o mu? Kaçık karı senin ardından dışarı çıktı. Dizlerinin üstündeydi; avaz avaz bağırıyordu." Gözlerimi kapatın-

ca, sesini alçaltıyor: "Saçını başını yoluyor, üzerine saldırmak istiyordu."

Doğru! Başımı sallıyorum. Kanlı saçlarını suratıma uzatan kadının haykırışlarını duyabiliyorum. "*Te kezeba min kuşt, kezeba min.*" [3]

Mesut araya giriyor:

"Komutanım, iyi misin?"

Gözlerimi açıyorum. Ne yaptım ben? Ne aptallık! Boşuna; Tanrım! Artık ardına sığınabileceğim bir karanlık yok!

"Anlat," diyorum Şeref'e; diline aldırmayacağım.

"Kadını derdest ettik, seni de az ilerdeki düzlüğe götürdük. Birden bizi itip bir taşın üstüne oturdun. O sırada şimşekler çakmaya başladı. Sonra..."

"Midem ağrıyordu, ıssızlığın ortasındaydım..."

Mesut'un endişeli sesini duyuyorum. Aynı soruyu soruyor:

"Komutanım, iyi misin?"

Rüzgârın uğultusu, son köpeğin telaşlı adımları, kuzeyde bir şimşeğin kırık, sessiz resmi, erken uyanan bir tarla faresinin kaygıyla çevresini koklayışı, uçamayan bir kuşun ötüşü, buzlaşmış karın hışırtısı ve az ötede sivri, öfkeli bir ses: insan sesi...

Şeref, sesin sahibinin kimliğini açıklıyor:

"Kadından sonra evden yaşlı bir adam çıktı. Kucağında küçük bir çocuk vardı; dört ya da beş yaşında..." Özel harekâtçının sesi ilk kez inceliyor: "Ölü bir çocuk... Adam sana doğru yürüdü. O da kadın gibi bağırıyordu. Yolunu kesecektik ama sen elinle engel oldun..."

İşte oldu! Onları durduran elimi görüyorum: Her taraf ışıkla dolu. Karanlığım paramparça; şeytanın bıçağı dilimledi, aydınlandı. Her şey temiz ve gölgesiz, bir aynadaki görüntü kadar berrak, net. Şimşekli akşamüstünde oynanan trajedi, film kareleri gibi sırası geldikçe az ötemdeki perde-

3 Ciğerimi öldürdün, ciğerimi...

de beliriyor: Kucağında ölü çocuğu taşıyan adamın sesi, hem her yerden hem de hiçbir yerden geliyor. Adam, çocukla bana doğru yürüyor ve ben inanmadığım Tanrı'ya dua ediyorum: Tanrım, dört buçuk ya da beş yaşındaki, başından arada ağdalı bir sıvıya dönüşmüş kan damlayan şu çocuk dirilsin, ölmesin... Uzaktaki, bulutlar arasındaki zirveleri ak dağlar, denizde batıp çıkan yelkenlileri andırıyor, titriyor... Ölmemiş olsun! Ayağa kalksın! Bana doğru yürüsün! Tanrım, ya beni duy ya da kör et beni...

Yaşlı adam ne beni ne de Tanrı'yı duyuyor. İlerlemeye devam ediyor; yarı yola gelince çaresiz bir sesle bağırmaya başlıyor:

"*Zinar, navê wî* Zinar e. *Dê biçûya dibistanê*...[4] Zinar..."

Çocuk bana yürüsün, bağırsın, tehdit etsin, isterse öldürsün beni... O başaramazsa terörist babasını çağırsın, o öldürsün beni...

Tam o sırada çift patlamalı, bir başka keskin çığlık sesi.

"RPG[5] o sırada gümledi. Tam arkandaki kayada..."

Konuşan kim? Şeref'e bakıyorum. Evet, o. Keşke ona rastlamasaydık; keşke yine her şeyi unutabilsem; keşke o gizemli karanlığımı yeniden kuşanabilsem...

Mesut üzerime atılıyor... Neden? İkinci roket mi? Hayır, galiba bayılıyorum...

Kendime geldiğimde hava kararmak üzere... Başucumda Mesut ve genç biri; tanımadığım bir adam. Şeref ortalıkta görülmüyor. Yılan dilinden kurtuldum: aklımdan geçen ilk düşünce bu.

İlk Mesut konuşuyor:

"Şükür, kendine geldin komutanım."

Sonra olanları anlatıyor. Bir ara sallanmaya başlamış, Şeref, RPG gümledi dediğinde de sanki roketi yemiş gibi bayıl-

4 (Kürtçe) Zinar, adı Zinar; okula gidecekti.

5 Rocket Propelled Granade: Rus yapımı bazuka, roketatar.

mışım. Allahtan yan tarafta doktorlar varmış; iyi bir rastlantı. Hatta şans. Gezi'deki merkezden nöbet arasında bir şeyler atıştırmak üzere gelmişler. Genç doktor hareketlerimi gözledikten sonra şekerimi kontrol ettirmemi söyleyerek uzaklaşıyor. Mesut'u sorguluyorum. Hayır, Serap'a telefon etmemiş, çünkü numarasını bilmiyormuş. Bir ara Market'e haber vermeyi düşünmüş ama sonra vazgeçmiş.

"İyi yapmışsın," diyorum. "Dönünce de çeneni tutacaksın."

Mesut yüzü uzarken o iri gövdesine yakışmayan ince bir sesle mızıldanıyor:

"Komutanım, neyin var?"

"Şekerim," diyorum. "Doktoru duymadın mı?"

Sonra yavaşça ayaklarımı yere indiriyorum. İyiyim, yürüyebilirim. Mesut'un koluna asılıp kahvenin arka bölümündeki divandan doğruluyorum. Son on gündür o kadar çok kişiyi yerde yatarken görmüşler ki, kimse halimi garipsemiyor. Bana gereken, eve dönmeden önce kendimi toparlamam için biraz süre. Yarım saat...

Akşam evde dörtlü yemek yiyiyoruz. Marilyn, Taksim'e çıkmadan önce Cengiz'i de çağırmış. Ayın 23'ünde İstiklal Caddesi'nde LGBT yürüyüşü yapılacak. Heyecanla bu tartışılıyor; öncesi, sonrası... Bir ara sessizlik oluyor. Hepsinin birden aynı şeyi düşündüklerini biliyorum.

"Merak etmeyin," diyorum. "Size söz, 23'ünde ölmüş olmayacağım."

Çocukken bayramlarda hiç coşku duymazdık. Duyduğumuz tek şey meraktı. Yuva çocukları, bayram şenliklerini değil, anne, baba denilen, çoğumuzun asla erişemeyeceği o garip, kutsal varlıkları merak ederdi. Bu öylesine arsız ve önlenemez bir meraktı ki, her türlü engeli aşardı. Bizi kordonları yıkmaya, bacaklara sarılmaya kışkırtan güçlü, şehvetli bir merak...

Serap bana inanmayan gözlerle bakınca okkalı yalanı önüne bırakıyorum.

"Hem bayramlara, geçit törenlerine bayılırım," diye ekliyorum.

Havanın iyice kararmasının ardından utangaç çift Taksim'e doğru yola çıkıyor. Serap mutfakta oyalandıktan sonra yanıma geliyor. Kuşku; berrak bakışlarını gölgelendiren lekenin adı bu.

Kuşku çok geçmeden soruya dönüşüyor:

"Bugün çok neşelisin?"

"Kötü bir şey mi bu?" diye soruyorum.

"Değil," diyor. "Ama garip ve mantık dışı..." Neden mantık dışı olduğunu da söyleyecek: "Birkaç gün sonra ameliyat, hem de..." Ölümün adını anmadan devam ediyor: "tehlikeli bir ameliyat olacak biri, biraz endişeli olmaz mı?"

"Belki numara yapıyorumdur," diye geçiştiriyorum soruyu. "Neşe kalın bir maskedir, korkuyu da örter."

Serap yüzümü süzüyor. Bakışları hâlâ lekeli... Neyin peşinde olduğunun farkındayım: Asıl ilgilendiği gözlerim. Bakışlarımı kaçırırsam anlayacak.

"Belki aptalca bir öngörü ama nedense senin herhangi bir şeyden korkacağını düşünemiyorum."

Dayanağı olmasa da ilginç bir düşünce! Soruyu hak ediyor:

"Neden?"

"Korkuyu anne baba öğretir. Öksüz olanlar korkuyu pek bilmezler de ondan."

"Yuva hayatım hep boyun eğmekle geçti," diyorum.

"Boyun eğmek, dehşete kapılmak başka şey... Korku daha farklı..." Elini başıma koyuyor. Uyarıcı, isyankâr sesi emrediyor: "Sakın hiçbir şeyi peşinen kabullenme, anladın mı?"

Hiçbir şey dediği, ölüm.

"Tamam," diyorum. "Kabullenmem: hele hiçbir şeyi, hiç."

Sonra ona ölümle akraba olan arkadaşımı anlatıyorum:

"Suat sanki felaketleri cebinde taşırdı. Hem de her ikisinde birden... Öylesine sakardı ki, yılda üç dört kez ölmesine

ramak kalırdı; düşmeler, boğulmalar, elektrik çarpmaları... Anlayacağın, ölüm bize vız gelir..."

Nihayet gülümseme! Eğilince onu öpüyorum. Telefon o sırada çalıyor. İkimiz de irkiliyoruz. Serap yan taraftaki sehpanın üzerindeki telefonu uzatıyor. Ekranda iri iki harf: GV.

Serap başıyla işaret edince tuşa basıyorum. Karşımda neşeliden çok, neşeli olmaya çalışan bir ses! Ama o benim kadar başarılı değil.

"Nasılsın?"

"İyi ve neşeliyim," diyorum Serap'a bakarak.

"Yalnız mısın?"

Değilim. Ama, "Yalnızmışım gibi konuşabilirsin," diye karşılık veriyorum.

"Bir şeyler söylemek istiyorum da... Ancak nasıl..." Gülmek üzereyim: ayrılalım diyecek. Ne zaman birleşmiştik ki? Yine de bir erkekten ayrılma fırsatı vermeliyim ona. "Galiba aynaları indiriyoruz," diyorum üzgünmüş gibi.

Ayşın, "Ne aynası?" diyor; Serap da onun kadar şaşkın.

"Birbirimize tuttuğumuz aynalar. Unuttun mu?"

Ayşın isteğini ancak iki dakika sonra sözlere dökebiliyor. Sonunda iyi bir talibe rastlamış; Bodrum'da, doğum gününde. Ona bol şanslar diliyorum. Aşk mektubunu bütün hayatı boyunca saklayacağını söylüyor. Biraz daha havadan sudan konuşuyoruz. Sonunda o soru?

"Sen ne yapıyorsun?"

"Evliliğin keyfini çıkarıyorum," diyorum.

Bu kez bir biseksüelle evlenmiş olmama karşı çıkmıyor. İyilik ve mutluluk dilekleriyle telefonu kapatıyoruz.

Serap, "Galiba artık bana kaldın," diyor.

Mutlu bir teslimiyetle başımı eğiyorum:

"Öyle görünüyor..."

Serap, sonsuzluğun ne kadar süreceğini bilmese de başını sallayıp gülümsüyor:

"Telefonlar her şeyi ne kadar kolaylaştırdı."

Haklı, telefonlar baştan çıkarmayı, ayrılmayı kolaylaştırdı ama romantizmin de yarısını alıp götürdü... Sırası geldi:

"Yarın Haydar Bey'i görmeye gideceğim." Serap'ın ben de gelirim demesine fırsat vermeden ekliyorum: "Randevu aldım; saat ikide. Mesut civarda olacakmış, beni o götürecek. Nasılsa Marilyn de evde, sen de sabahtan okula gidip akşama kadar işlerini halledersin."

Serap biraz düşünüyor, sonra başını eğiyor. İtiraz etmeyecek. Ayağa kalkıyorum.

Haberi saat onda, önce telefondan, sonra naklen yayın yapmaya cesaret eden iki kanaldan alıyoruz. Polis, Taksim'i basmış. Yan sokaklarda, özellikle de Divan Oteli'nde gazdan fenalaşanlar, hatta ölenler varmış. Serap'a isterse çıkabileceğimizi söylüyorum. Başını sallayıp hayır diyor. Ama aklı sokakta direnen yoldaşlarında... Onu kollarıma alarak teselli ediyorum.

Ne talihsizim: Mutlu olma olasılığı onca yıl derin uçurumların, ulaşılmaz dağların tepelerinde bir hayalet gibi gizlendikten sonra ölümümün eşiğinde birdenbire ortaya çıktı... Önce beynimdeki o mercimeksi kütle, sonra da karanlığı aydınlatan şeytan: Şeref! Kim dediyse haklı: Mutluluğun ömrü ancak bir kelebeğinki kadar... Önümde uyumadan –ve uyanık olduğumu gizleyerek– geçireceğim bir gece var. Oysa bir dalabilsem: Uyku en çok, her şeyi inkâr etmeye yaramaz mı? İnsan belki unutkan bir bellekle yaşayabilir. Ama ya lekeli bir bellekle?

- 4 -

Sabah dördümüzün de gözlerinde uykusuzluk ve öfke dalgalanıyor... Marilyn ve Cengiz'in gözlerindeyse uykusuzluk

ve öfkeden fazlası, bu ikilinin ardına saklanmış utangaç bir sır var. Cengiz genellikle sessiz; insan zaman zaman masada karşısında oturan kişinin sağır ve dilsiz olduğunu düşünmeden edemiyor. Bir de kibarlığı: Herkese karşı, hatta polisten söz ederken bile, öylesine kibar ki, bu kadar zarif bir inceliğe bürünmüş ikiyüzlülüğe çoktandır rastlamadığımı düşünüyorum. Marilyn ise saflaşmış: Aşk kabuğunu eritmiş, adeta onu şeffaflaştırmış. Ruhumuzun en değerli özü, özgürlükse, Marilyn bunu yitireli çok olmuş: Dilsiz sevgilisine yönelik tutkulu hayranlığı utandırıcı.

Serap gecenin hikâyesini dinledikten sonra yenilgiyi, "Her zaferde yitirilen bir şeyler bulunur," diyerek hafifletmeye çalışıyor.

Yalanların ayağı doğrulardan daha çabuktur! Ancak ona hak vermemek mümkün değil. Başka ne diyebilir? Bana gelince! Aynaya bakmıyorum, baksam gözlerimdeki sahtekârlıkla karşılaşacağıma eminim. On, en çok on beş dakika sonra hayatımın en zor oyunu beni bekliyor: Tek kişilik ayrılık seramonisi. Kimseye fark ettirmeden bu seramoniyi sahneye koyup gizlice oynacağım. Beni anlayacak mı? Kişiliğin sağlam bir düşüncenin etrafında oluşturulması gibi hayatın da kötülüğün ya da derin bir pişmanlığın etrafında yapılanması mümkün mü? Soru bu... Onu, hayır, sadece onu değil, herkesi kızdıracağım. Tek tesellim, öfkenin acıları küllendireceğini bilmek...

Kahvaltı bittikten sonra, Cengiz'le birlikte çıkmaya hazırlandığında Serap'ı yatak odasına çağırıyorum. Merakla bakıyor. Yanıma gelince ona sarılıyorum. İçimdeki duygu uçuruma eğilmek gibi... O başını göğsüme yaslıyor. Sol eli sakalımda:

"Bir şey mi söyleyeceksin?"

Başımı sallayıp seni sevebilirdim, sana âşık olabilirdim demek yerine, "Seni iyi ki tanıdım," diyorum. "Söyleyeceğim buydu."

Gözlerini harlı bir sevinç alevi tutuşturuyor:

"İyi ki bu yatağa yatmışım o gece."

Bedeninin kelepçeleyen kollarımı sıkıyorum.

"Merak etme," diyor. "Kaçtığım yok. En geç yedide dönmüş olurum."

"Tamam," diyorum. "Yedide buralarda ol."

Göz gözeyiz. Değişecek: Mutlu anıların ve ayrılık acısının oluşturduğu yeni bir yüz yerleşecek bu aydınlık maskeye. Dudaklarından tutkuyla öpüyorum. O da tutkuyla cevap veriyor.

Sonra koşarak çıkıyor. Yatağın etrafına saçılmış defterleri, roman notlarını toparlayıp iki zarfa yerleştiriyor, ardından salona geçiyorum. Sıra mutfakta oyalanan Marilyn'de; işini bitirince onu yanıma çağırıyorum. Havadan sudan söz ediyoruz. Laf sıcağa, baharın en iyi mevsim olduğuna geldiğinde birden duygusallaşıyor. Bir süre yıllardır görmediği annesinden, kız kardeşlerinden, dere kenarındaki kara üzüm bağlarından söz ediyor. Biraz zorlasam Cengiz'i sevdiğini ama her erkekte aslında hep teyzesinin o hain oğlunu aradığını itiraf edecek. Zorlamıyorum: sır, saklandıkça değerini korur. Arada punduna getirip sarılarak onu öpüyorum.

İşte o zamanlarda işveli, kışkırtıcı kahkahalar atıyor. Gülümsemesi yumuşak bir el gibi okşuyor beni.

"Abi, seni bilmesem, sulanıyorsun diyeceğim ama..."

Ardından Serap'tan söz etmeye başlıyor. Ben olsam, onunla hemen evlenirdim diyor gözlerini açа açа...

"Tamam," diyorum. "Belki evleniriz."

Hemen, ben teklif edinceye kadar Serap'a evlilikten söz etmeyeceğine yemin ediyor.

Mesut dün sözleştiğimiz saatte, tam birde geliyor. Marilyn'nin gitme vakti. Cihangir'in en güzel kadını Mesut'un kararsız bakışları altında kalçalarını sallayarak çıkınca elimi sallıyorum. Acele etmeliyiz. Mesut şaşkın ne dersem yapı-

yor. Elimle dolabı işaret ediyorum. Sormadan içinde defterler ve para olan çantayı alıyor.

Kapıyı açınca Sadi Bey'i karşımızda buluyoruz:

"Günaydın muhterem, nasılsınız?" İyiyim diyeceğim, o dudaklarında bekleyen haber bayatlayacakmış gibi hızlı hızlı anlatmaya koyuluyor: "Mecnun, bugün Leyla'sını ziyaret etmek istiyor. Ne dersiniz? Beni bekliyor..."

İşim olduğunu Market'den ona eşlik etmesini isteyeceğimizi söylüyorum. Sadi Bey'in ışığı sönmüş bakışları birden sihirli ışıltılarla parlıyor.

Mutlu adamı kapısında bırakarak merdivenlere yöneliyoruz. Mesut yarı yola kadar dayanıyor:

"Komutanım, Mecnun kim?"

"Yürü," diyorum. "Geç kalmayalım."

Kırk dakika sonra, ilk kez Ocak ya da Şubat'ta geldiğim ve gelir gelmez, renkleri, yumuşak gölgeleri, duvarlarındaki çerçevelenmiş yazılarıyla, elini sıkmam için uzatan ciddi duruşlu adama yakıştığını düşündüğüm odada romanın, hikâyemin sonunu getiriyorum. Haydar Beyin yüzünde her zamanki alçak gönüllü yorgunluğunu aydınlatan bir ifade var: Ama yine mermer gibi, soğuk ve soylu.

"Zinar, adı Zinar... 'Okula gidecekti...' Sanırım onu taşıyan dedesi oturtulduğum kayaya doğru yürürken böyle bağırıyordu..." Özür dileyen sesle gecikmiş, yıllardır benden saklanan gizi itiraf ediyorum: "Bize ateş edilen eve girince köşede bir gölgeyi taradığımda, hem annesini hem de en fazla dört beş yaşlarındaki Zinar'ı öldürdüm."

Haydar Bey itirafımın ardından uzun uzun düşünüyor. Konuşmaya başladığında dudaklarında teşhisini doğrulayan bir soru var:

"Bellek kaybı o zaman mı başladı?"

Başımı sallıyorum. Evet, artık eminim. Hastahanede bir şey hatırlamıyordum:

"Sanırım, çocuğun başından akan kanları gördüğümde... Evet, dualarım o sırada kabul edilmiş olmalı. Yaşlı adam birden kayboldu ve karşımda dört buçuk ya da beş yaşında, canlı, yaşayan bir çocuk beliriverdi. Yüzünde benimki gibi bir yara vardı... Her şey o kadar gerçekti ki!" Öykünün gerisini de anlatıyorum. "Onu bir daha hiç görmeme rağmen o çocukla birlikte büyüdük; onu yıllarca uzaktan izledim. İki gün öncesine kadar benimleydi." Soluğum tükeniyor. Yoruldum ama az kaldı. Uzun konuşmayı birazdan noktalayacağız. Odanın soğutulmuş havasını tüketecek kadar uzun ve derin bir nefes alıp vardığım sonucu seslendiriyorum: "Bütün ömrüm kendimi hayata karşı savunmakla geçti. Meğerse ne boş bir çabaymış. Şimdi anlıyorum: Yaşamın iç düzeni, ölümdür; yaşam, yaşamlar ancak ölümle, ölümlerle kuruluyor."

Haydar Bey bu kez beklemiyor. İnanmadı:

"Bunlar yaşlı adam sözleri..."

Belki, ama, "Yaşlanmayacaklar için kırk yaş çoktur," diyorum. "Hele ruhu bereli birisi için."

Adam önce, "Kendine acıyor olmalısın" diyor, ardından bir alıntıyı tekrarlar gibi ekliyor: "'Bir bardak su içeyim der gibi hadi öleyim' diyemezsin."

Diyebilirim. Vazgeçişin gururlu sarhoşluğuyla, "Çok düşündüm, ameliyat olmayacağım," diyorum. "Olsam da sonrası için şansımın çok yüksek olmadığını biliyorsunuz?"

Haydar Bey'in içinden bana hak verdiğine eminim. Söyleyecekleri doktor inadı!

"Bu, kişinin kendini yok olup gitmeye mahkûm etmesi demek..." İnsan dinlenmeyi düşünüyorsa, en iyi dinlenmek yok olup gitmek değil mi? "Ameliyat olmamak, intihar etmek..."

Susup yüzüme bakıyor. Cevap mı arıyor? Ona gerçeği söylemeliyim. Beni cesur sanmamalı:

"İntihar eğilimli değilim. Ancak yapmaya cesaret edemeyeceğim bir şeyi şimdi Tanrı yapmaya kalkışmışsa, ona neden engel olayım?" Hem! "Üstelik ölüm öyle değişken, öylesine çok maskesi olan bir şey ki! Sanki bukalemun. Şu anda intihar gibi görünüyor, eğer on beş yıl önce roket biraz daha yakınımda patlasaydı, ölümüm askerliğe yakışan, yüceltilen bir erdem olacaktı..." Hepsi bu kadar da değil. "Epeyce uzun yaşadım sayılır. Babamın yüzümü parçalayıp beni bir tekme ile divanın altına yolladığı geceden sonra yaşadığım her gün aslında kaderin elinden kopartılıp çalınmıştı. Son bir şey daha: Şu anda mutlu da sayılırım. Bir kimsesiz olarak değil, birisinin beni sevebileceğini bilerek öleceğim. Anlayacağınız boşuna ölmeyeceğim. Bu Haziran, hayatımın en iyi ayıydı."

"Birini severken ölüme razı olmak!"

Haydar Bey'in sesinde bu kez gizlemeye kalkışmadığı bir kuşku var. Başını salladığını görünce fark ediyorum: kendi iç sesine cevap veriyor.

Alçak ama yine de onunkini bastıracak kadar yüksek bir sesle soruyorum:

"Aşkın tek başına yarını kurması mümkün mü?"

"Cevap, yeteri kadar büyükse evet, o zaman aşk yarındır." Adam bir süre, söylediklerini sindirmem için bana zaman tanıyor. Bakışlarında sürüdeki yaralı hayvanı sezen avcının keskinliği, bilgeliği var. "Aşk sanat gibidir: yaşamı genişletir, yaşanacak bir şeye çevirir..." Beklediği karşılığı alamayınca omuzlarını silkiyor. Sesi artık sabırsız... "Peki, buraya neden geldin? Kararını onaylayacağımı düşünmüş olamazsın."

Doğru, onaylamasını ummuyordum. Umduğum...

"Belki anlaşılmak," diyorum "Amacım bu olabilir..."

Sizinle konuşmak insanın kendisiyle konuşması da diyebilirim. Ama bunu söylememe fırsat kalmıyor. Haydar Bey belki hiçbir zaman hastasına açıklamayacağı teşhisi suratıma çarpıyor:

"Eğer ortada bir trajedi varsa, bu trajedi yüzünde ya da hayatında değil..." Sesini yükselterek trajedinin nerede olduğunu açıklıyor: "Bilincinde: Sanırım aklanmak için göze çarpan bir son yazmak istiyorsun. Çünkü sevilmek ruhundaki bereyi iyileştirmiyor..."

Eğer insan seçim yapan bir varlıksa, bu benim seçimim... Masum kalma hakkı! Çocuklarımıza verebileceğimiz en büyük armağan buyken babası tarafından öldürülmek istenen birisi olarak ben ne yaptım? Bir çocuğun masum kalma hakkını elinden aldım... Dün bütün gece kendime sorduğum soruyu sessizce tekrarlıyorum: Böyle bir suça uygun ceza var mı? Belki, gömülmemek; yüzümdeki utancı lekem gibi yıllarca taşımak...

Başımı kaldırıyorum. Hayır, bunu adama söylemeye niyetim yok. Haydar Bey boşuna olduğunu bilerek son sözlerini söylüyor:

"Bedensel körlük gözlerle ilgilidir. Ruhsal körlükse duygularla..."

Farkındayım, sesi inancı gibi zayıfladı. O inançsızlığıyla, bense çocuklarla, küçücük bir gözyaşı damlasının yüzlerindeki bütün kirleri temizlediği küçük çocuklarla birlikteyim... Yetimhanedeki çocukların yüzleri bu yüzden hiç kirlenmez, masumiyetlerini yitirmezdi. Tabii benim yüzümdeki kir hariç... Yoksulluğumu horgörüden korumanın yolunu, zekâmı kendime siper edinmek olduğunu keşfettiğimde kurtuldum... Ama yaralı yüzümü alaylardan asla koruyamazdım.

Göz göze gelince sessiz bir mutabakata varıyoruz: Amansız bir yük gibi ağırlaşan sessizliği bölüp –yarım bırakılmış kadehi masadan alır gibi– konuşmayı bıraktığımız yerden sürdüreceğiz. Eğer bitirmeye vaktim olsaydı yazacaklarımı şimdi adama söylüyorum:

"Ölüme giden yol, bilincin bedenden vazgeçmesinden

başka bir şey değil... Şimdi önümde çetin bir yol var. Bir adım atmak. Yapmam gereken bu. O urun, beynimin içindeki kan, irin ve kıkırdaktan oluşan o küçük bezenin, artık bir adı var: yazgının yüzü... Ölümüm ak saçlı bir ölüm olmayacak. Hepsi bu..." Sonuç olarak "bu yüzü yaralı öksüz, yurdunu bulamamış bir göçmen," böyle diyebilirim ama susuyorum. Gerçek dünyanın sınırını geçmeye karar vermişken sözlerin ne anlamı var? "Yapacağım bir şey var: Beni çağıran o hüzünlü sese doğru yürümek. Eğer öyle diyeceksek, yazma dürtümün gerisinde de bu yok muydu?"

Adam kahkaha atar gibi kısık ve boğuk bir ses çıkarıyor: Küçümseme?

"Edebiyat, psikiyatrların işini elinden aldı... Hoş, pisikolojiyi de romanlar icat etmemiş miydi?" Doğru bir tespit, buraya boşuna gelmediğimi biliyordum. Teşekkür etsem! Nasıl birisi olduğunu söylesem! Hayır, bu adamın hiçbir övgüye aldırmayacağını seziyorum. O kendi hakkında karşısındakinin söyleyebildiklerinin çok daha doğrusunu düşünebilir. "Yüzdeki bir leke ya da ana-baba yoksunluğu... Seni kör ve sağır yapan yazgıyı bu ikisinin oluşturduğu düşüncesi inandırıcı değil. Derinlerde başka bir neden olmalı..."

Annem, babam şişeyi ona doğru savurduğu zaman arkasını dönmedi. Oysa Zinar'ın annesi... Bunu adama söyleyemiyorum. Pişmanlığımı bastıran acım, kendi yankısında tükenip yok olmayan bir çığlık... Neredeyse altı uzun ayın ardından körlük ya da belleksizlik arasında seçim yapmadan, ikisini de kabullenerek yaşamaya çalıştım. Sıra kendimi tımarhaneme kapatmaya geldi... Hiçbir şeyim kalmadı. Keşke yazgıma lanetler savurup isyan edebilsem. Ama öfkem tükenmiş. Gençliğimde öfke, canlılık, kararlılığımı besleyen enerji demekti oysa...

Elimi uzatıyorum. Veda zamanı. Bakışları dostça bir yumuşaklıkla ışıldıyor:

"Demek yazmak berene iyi gelmedi?" Bu bir soru değil, daha çok şaşkınlığının itirafı. Hayır, gelmedi... Adam bir adım atıp elini uzatıyor. "Keşke Tanrı'nın birkaç kez deneyip de başaramadığını başarabilseydim, dünyanın tüm yaralarını iyileştirebilecek bir kitap yazabilseydim..."

Elini sıkıp odadan çıkıyorum. Mesut, aylarca önce Ayşın'la birlikte oturduğumuz kafede beni bekliyor. Yanına oturuyorum. Sevecen ifade uzun suratını toparlıyor.

"Gitme zamanı," diyorum. Anlamayınca. "Sen gidiyorsun," diye açıklıyorum.

Onunla vedalaşmak biraz daha uzun sürüyor. Çantayı bırakıyor. Bir süre yüzmeye nereye gideceğimi öğrenmeye çalışıyor, sonra vazgeçiyor. En kısa zamanda Marilyn'e biriktirebildiği parayı verecek. Zaten salona bir ortak alıyormuş. Serap'a da beni doktora bıraktıktan sonra bir daha görmediğini söyleyecek.

Sıkı sıkıya sarılarak ayrılıyoruz. Suat, yarım saat sonra, beklediğimden daha erken geliyor; birbirimizi görmediğimiz on yıl o yakışıklı yüzün yerine ablak bir kasabalının taştan maskesini oymuş. Ama felaketleri atlatıp ölmemeyi başarmışken bunun ne önemi var?

Yine de birbirimizi ilk görüşte tanıyoruz; yanıma gelince,

"Akşam telefonu kapatır kapatmaz, ilk otobüse atlayıp geldim," diyor.

Telefon! Unutmadan ondan kurtulmalıyım.

"Gidelim," diyorum.

Ona yolda bayılırsam endişe etmemesi gerektiğini anlatmalıyım...

On dört saat sonra soluk badanalı duvarda kara bir leke gibi duran kapıdan içeri girerken 64. Sokak'taki bu eve ilk adım atışımı hatırlıyorum. Bornova epeyce değişmiş olsa da ev bıraktığım gibi. Bir an ürperiyorum. Belki Vasfiye'nin hayaleti de bir yerlerde saklanıyordur.

"Bizimki kaçtıktan sonra da eve iyi baktım," diyor Suat. "Tekrar sağ ol. Burasını bana bağışlamasaydın. Şimdi de bu para..." Elimi kaldırıp onu susturuyorum. Bıraksam onu boşayan karısını anlatacak. Yapacağım bir tek şey kaldı: Evden sonra kadavramı da bağışlamak. Eğer Suat arkamdan bir dört yıl daha yaşamayı becerirse beni o gömer... "Bir şey istiyor musun?"

"Bir traş bıçağı ve sabun... Sakallarımı keseceğim." Suat şaşkınlıkla bakınca, "Kaşındırıyor," diye açıklıyorum. "Öteki dünyaya kaşınarak gitmeye niyetim yok... Bir de..." Suat ne dediğimi anlamak için bekleyince çantayı işaret ediyorum: "İçinde üç defterle iki zarf var. Hepsini yak!"

On dakika sonra, eğer Zinar ölmeseydi göreceği suratımla Suat'ın koluna yaslanarak yukarı çıkıyorum. Eski ve tek arkadaşım –yıllarca bir fidan gibi serpilerek büyüyüp dal budak salmasını izlemişken şimdi nedense– gözlerini yaramdan uzak tutuyor. Üst salonun köşesinde birazdan içine gireceğim, bir zamanlar Vasfiye'nin yattığı tek kişilik yatak, mütevazı bir lahite benziyor.

Suat bir şeyler söylüyor onu duymuyorum... Kulağımda kendi sesim:

"Çok yer değiştirmedim ama yine de göçmen sayılırım. Geleceğe inanmayan biri olarak şimdi sıra son göçte... Kendimi suçlama isteğimin ölçüsüz olduğunu söylemeye kalkışsaydın, sana benimkinin inandırıcı bir özür bulunamayacak bir suç olduğunu hatırlatırdım. Böyle anılaştırılamayacak bir suçu sadece ölümün pelerini örter..."

Serap'la yüzleşecek cesaretim olsaydı, böyle derdim. Belki bir de "Bağışla beni Malaika..."

Haydar Bey'e gelince, ona doğruyu söylemedim; bütün hayatım –ya da uzun kışım boyunca– bir palto gibi üzerimde taşıdığım hüznümle, tek başına öleceğim: İki kişilik –hem yetim hem de öksüz– bir yalnızlığın içinde.

Zinar babasının türküsünü filme çekemedi, mezarını bulamadı, Sapancalı ya da İstanbullu bir kıza âşık olamadı, dedesini gömemedi, babaannesine Kürtçe konuşacak torunlar veremedi: Hepsi bir anlık korku yüzünden. Beni oraya göndermeselerdi, bir gölgeden ürkmeseydim, tetiğe basmayacaktım...

... "Dört buçuk ya da beş yaşındaydım, yüzü benim gibi yaralı bir adam, bedenini bana siper eden annemin kucağında öldürdü beni..."

Eğer sonunu getirecek olsaydım az once kül olan Zinar'ın romanı böyle biterdi...

Aralık 2013 - Haziran 2014
Ankara - Karaburun

Bu romanın hazırlık araştırmasında yaptığı değerli katkılar için Füsun Iğdır'a ve son kontroller için Asım Aksade'ye teşekkür ederim.

İstanbul öksürüyor, Taksim'de barikatlar... Cümle isteyen GV, dağınık yatak, eksik defter, Leyla Sayar afişi, Marilyn kapıya gelmiş, Ahmet Abi Zinar'la konuşuyor. Serap sorular soruyor. Cihangir'de bir apartman, Basmahane'de bir tren, roman içinde roman...

2013 Haziranı'nda insanlar iyimserken, umutluyken, devran başka türlü dönerken...

Yaralı bir adamı anlatıyor Mehmet Eroğlu. Sokaktan gelen çocuğu, ruhu bereli olanı, İsa'nın Meryem'i öldürdüğünü gören bebeği, unutmaya ve arınmaya çalışan bir yazarı. "Sağlığına Cyrano."

9,75 Santimetrekare, Mehmet Eroğlu dünyasının sıcak ve yaralı yüzü.

9,75 Santimetrekare

Rüzgârın uğultusu, son köpeğin telaşlı adımları, kuzeyde kırık bir şimşeğin sessiz resmi, uykusu bölünmüş bir tarla faresinin kuşkuyla çevresini koklayışı, uçamayan bir kuşun ötüşü, buzlaşmış karın hışırtısı ve az ötede ince, öfkeli bir ses; çocuk sesi: "...Ba-bam tö-rö-ist be-nim. Ba-bam öldö-recek seni..."

iletişim